

การสังเคราะห์งานวิจัยทางดนตรีศึกษา: การวิเคราะห์ห่อภิมานและการวิเคราะห์เนื้อหา

นายน์ทิ เชียงชนะนา

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

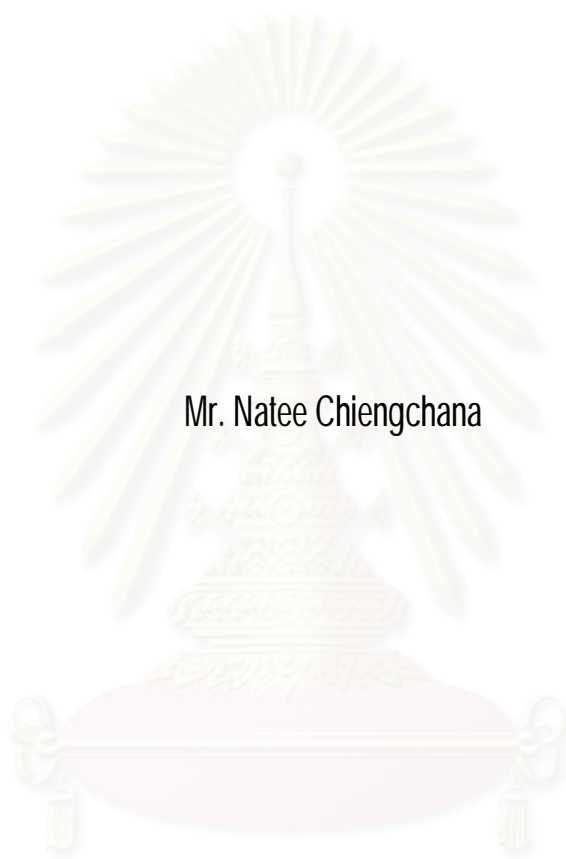
สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

SYNTHESIS OF RESEARCH IN MUSIC EDUCATION: META - ANALYSIS AND
CONTENT ANALYSIS

Mr. Natee Chiengchana

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Research
Department of Educational Research and Psychology
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2007
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การสังเคราะห์งานวิจัยทางดนตรีศึกษา: การวิเคราะห์อภิมาน
และการวิเคราะห์เนื้อหา

โดย

นายณัฏฐ์ เชียงชนะนา

สาขาวิชา

วิจัยการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฏฐกรรณ์ หลาวทอง

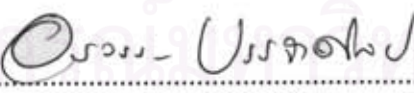
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

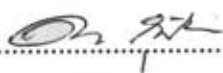

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์.ดร.เพ็ญศรี สิริบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฏฐกรรณ์ หลาวทอง)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ อรวรรณ บรรจงศิลป์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ)

นัทธี เชียงชนะนา: การสังเคราะห์งานวิจัยทางดนตรีศึกษา: การวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์เนื้อหา (SYNTHESIS OF RESEARCH IN MUSIC EDUCATION: META - ANALYSIS AND CONTENT ANALYSIS) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร. ณัฐภรณ์ หลาวทอง, 307 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนากรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา 2) เพื่อประเมินและเปรียบเทียบคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษาระหว่างกลุ่มงานวิจัยที่มีคุณลักษณะต่างกัน 3) เพื่อประมาณค่าและเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของผลการวิจัยตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยสำหรับงานวิจัยเชิงปริมาณ และเพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ จำนวน 129 เล่ม เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ 62 เล่ม และงานวิจัยเชิงคุณภาพ 67 เล่ม พิมพ์เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2516 – 2550 ข้อมูลในการวิจัยประกอบด้วย ค่าขนาดอิทธิพล 159 ค่า ผลการวิจัย ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย รวม 49 ตัวแปร การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย การวิเคราะห์ความแปรปรวน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ การวิเคราะห์ HLM และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการสังเคราะห์งานวิจัยพบว่า

1. ผลการพัฒนากรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน คือ บริบทของการเรียนการสอนดนตรี การบริหาร/การนิเทศการเรียนการสอน การวิจัยทางดนตรีศึกษา การศึกษาทางด้านดนตรี และผลที่เกิดจากการเรียนดนตรี

2. ผลการประเมินคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษาพบว่า งานวิจัยเชิงปริมาณมีคุณภาพโดยสรุปในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก และงานวิจัยเชิงคุณภาพมีคุณภาพโดยสรุปในภาพรวมอยู่ในระดับดี ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคุณภาพงานวิจัย ได้แก่ คณะและสาขาวิชาที่ผลิตงานวิจัย แผนแบบการวิจัย วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง คุณภาพเครื่องมือ และ ประเภทการวิเคราะห์ข้อมูล

3. ค่าขนาดอิทธิพลในระดับเล่มวิทยานิพนธ์จำนวน 62 ค่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.383 ในระดับชุดในการทดสอบสมมติฐานจำนวน 159 ค่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.422 และตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างของค่าประมาณขนาดอิทธิพลในระดับเล่มวิทยานิพนธ์ ได้แก่ ระดับการศึกษากลุ่มตัวอย่าง ประเภทเครื่องมือปีที่ทำงานวิจัยเสร็จ ประเภทสมมติฐาน สถานภาพกลุ่มตัวอย่าง แผนแบบการวิจัย วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง คุณภาพเครื่องมือ และประเภทการวิเคราะห์

4. ผลการวิเคราะห์เนื้อหา 6 ด้าน คือ 1) ประวัติ/วัฒนธรรมการถ่ายทอดดนตรี พบว่าเน้นการถ่ายทอดโดยการเลียนแบบผู้สอน 2) หลักสูตรดนตรี พบว่าควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรี หรือพัฒนา/วิเคราะห์หลักสูตรดนตรี เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) การเรียนการสอนดนตรี พบว่าการพัฒนาสื่อ/รูปแบบการสอน/กิจกรรมดนตรี/ การมีส่วนร่วมของชุมชน/งบประมาณที่เพียงพอ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) การวัด/ประเมินผล การเรียนดนตรี พบว่า มีการทำวิจัยเพื่อวิเคราะห์แบบสอบ/การประเมินหลักสูตร 5) การบริหารการจัดการกิจกรรมดนตรี พบว่า การบริหารจัดการกิจกรรมดนตรีมีการทำงานตามหน้าที่ในแต่ละฝ่าย ตั้งแต่ผู้บริหาร ครู และนักเรียนร่วมกันจัดกิจกรรม 6) วิชาชีพดนตรี พบว่า มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ เพื่อผลิตศิลปิน และเพื่อผลิตครูสอนดนตรี

ภาควิชา.....วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา.....ลายมือชื่อนิสิต *Zanai Kiatwan*

สาขาวิชา.....วิจัยการศึกษา.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก *Nguyen U.*

ปีการศึกษา.....2550.....

##4983695827: MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH

KEY WORD: MUSIC EDUCATION / META-ANAYSIS / CONTENT ANAYSIS

NATEE CHIENGCHANA: SYNTHESIS OF RESEARCH IN MUSIC EDUCATION: META – ANALYSIS AND CONTENT ANALYSIS. THESIS PRINCIPAL ADVISOR: ASST. PROF. NUTTAPORN LAWTHONG , Ph.D. 307 pp.

Three purposes of this research were 1) to develop a conceptual framework in the field of music education. 2) to evaluate and compare the research quality in music education among research reports having different characteristic. 3) to estimate and compare the effect size of the research results based on characteristics of the quantitative researches and to synthesize qualitative researches with content analysis. The research to be synthesized were 129 research reports, consisted of 62 quantitative and 67 qualitative research reports published in 1973 – 2007. Data for this research consisted of 159 values of effect sizes and 49 variables pertaining to research characteristics. Descriptive statistics, analysis of variance, regression analysis, HLM analysis and content analysis were used to analyze the data.

The results of research synthesis were:

1. The developed conceptual framework in the field of music education consisted of 5 interrelated factors; namely: context of music education, management/supervision of music education, music education research, music education and music learning achievement.

2. The quality evaluation result of the music education research reports revealed that the total quality of the quantitative research reports were very good and those of the qualitative research reports were good. The research characteristics factors accounted for the difference in the research quality means were: the faculty and the areas producing the research report, research design, sampling method, quality of instrument, and type of data analysis.

3. The mean of 62 effect sizes measuring at the research level was 2.383, and the mean of 159 effect size measuring at the hypothesis test level was 1.422. The characteristics of research accounting for the differences of effect size estimators were the sample's educational level, instrument type, year completed, type of hypothesis, status of samples, the research design, sampling, quality of instrument, and data analysis method.

4. The results from 6 aspects of content analysis were 1) History / culture of music skill transmit indicated that the students imitated from the teachers; 2) For music curriculum, there should be the management of extra – curricular activities or develop/analyze the music curriculum for student's learning development; 3) For music education, instructional media development / instructional model / music activities/ participation of community / reasonable budget affected to learning achievement.; 4) For measurement and evaluation of music education, research for test analysis/curriculum evaluation; 5) Management of music activities, the administrators, teachers and students participated in the management; and 6) Music profession, there were 2 objectives of producing musician and producing the music teachers.

Department... Educational Research and Psychology.....Student's signature.....*Natee Chiengchana*.....
Field of study.....Educational Research.....Principal advisor's signature.....*Nuttaporn Lawthong*.....
Academic Year.....2007.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความกรุณาและความเอื้อเฟื้ออย่างยิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐฐภรณ์ หลาวทอง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ทุ่มเทเวลาในการอบรมสั่งสอน ให้คำแนะนำ ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องในงานการวิจัย ตลอดจนให้ความดูแลเอาใจใส่ในการทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี ความรู้ที่ผู้วิจัยได้รับและความสุขจากการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ เป็นผลมาจากกำลังใจที่ผู้วิจัยได้รับจากอาจารย์เสมอมา ซึ่งผู้วิจัยมีความซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. นงลักษณ์ วิรัชชัย อาจารย์ผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านสังเคราะห์งานวิจัยให้แก่ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่มีเมตตา ให้ความรู้ ให้คำแนะนำ และอบรมสั่งสอน พร้อมทั้งปลูกฝังการเป็นนักวิจัยที่ดี แก่ผู้วิจัยเสมอมา ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ แกมเกตุ อาจารย์ผู้จุดประกายให้ผู้วิจัยได้เข้ามาเรียนในสาขาวิชานี้ และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่คอยอบรมสั่งสอน ให้ความรู้ และให้ข้อคิดดีๆ แก่ผู้วิจัยเสมอมา ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา รองศาสตราจารย์ ดร. อวยพร เรืองตระกูล รองศาสตราจารย์ ดร.เอมอร จังศิริพรภรณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ และอาจารย์ ดร. วรรณิ์ เจตจำนงสุข อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ ที่ให้ความรู้ และคำแนะนำ แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้ทางการวิจัยให้แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธิจิตต์ ผู้ที่ถ่ายทอดศาสตร์ทางดนตรีศึกษาให้แก่ผู้วิจัย และอบรมสั่งสอน ให้ความรู้ และคำแนะนำที่ดีแก่ผู้วิจัยเสมอมา ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์อรรณพ บรรจงศิลป์ ผู้ที่ให้ความรู้ คำแนะนำ และให้ความกรุณามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ให้แก่ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศศิรัตน์ บรรยายกิจ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิทยา ไฉ่ทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พงษ์ลดดา ธรรมพิทักษ์กุล อาจารย์ซูวิทย์ ยุระยง อาจารย์ ดร.รังสิพันธ์ แข็งขัน อาจารย์ชิตพงษ์ ตรีมาศ และอาจารย์ ยุทธนา ฉัพพรรณรัตน์ ผู้ที่ถ่ายทอดความรู้ทางดนตรีให้แก่ผู้วิจัย และอบรมสั่งสอน ให้คำแนะนำที่ดี แก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์พิชิต ชัยเสรี อาจารย์ชิตพงษ์ ส่งเสริมวรรณ อาจารย์ สุรางค์ ตรียพันธ์ อาจารย์เบญจรงค์ ธนโกเศศ (ศิลปินแห่งชาติ) อาจารย์ศักรินทร์ สุปญญ และอาจารย์เหมราช เหมหงษา ผู้ที่ถ่ายทอดความรู้ทางดนตรีไทยให้แก่ผู้วิจัย และให้การอบรมสั่งสอน ให้คำแนะนำที่ดีแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ อาจารย์ ดร.สิริชัยชาญ พักจำริญ อาจารย์ ดร.ภาวศุทธิ์ พิริยะพงษ์รัตน์ อาจารย์ ดร. ดนีนุภา อุทัยสุข อาจารย์ ดร.สมชัย ตระการรุ่ง และอาจารย์ ภริดี วัชรสินธุ์ ที่ให้ความกรุณาในการเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือให้แก่ผู้วิจัย พร้อมทั้งให้ความรู้ และแนวคิดในการทำวิทยานิพนธ์ที่ดีแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ คุณอัครเดช เกตุฉ่ำ คุณอิทธิฤทธิ์ พงษ์ปิยะรัตน์ คุณอุทุมพร คุณธนวรรณ คุณคำห้วง และเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ทุกท่านที่ให้คำปรึกษาช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มอบทุนอุดหนุนการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา 72 พรรษา ให้แก่ผู้วิจัยในตลอดช่วงระยะเวลาที่เรียนในระดับปริญญาโทบัณฑิต และท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณ คุณชาญชัย และคุณสุธินิ์ เขียงชนะนา ผู้เป็นบิดาและมารดาของผู้วิจัย คุณภคช และ คุณน้ำจุ่น เขียงชนะนา ผู้เป็นปู่ และย่าของผู้วิจัย และคุณวีรภัทรา เขียงชนะนาน้องสาวของผู้วิจัย ที่คอยให้กำลังใจ และสนับสนุนด้านการเรียนของผู้วิจัยมาโดยตลอด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	7
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
สาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา.....	13
การสังเคราะห์งานวิจัยและการวิเคราะห์อภิमान.....	47
การวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณลักษณะ.....	65
รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเคราะห์งานวิจัย.....	70
กรอบความคิดในการวิจัย.....	83
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	84
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	87
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	90
การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือ.....	90
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	94
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
4 กรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา.....	98
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากความหมายของคำว่า ดนตรีศึกษา.....	98
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากตำราวิชาการดนตรีศึกษา.....	102

บทที่	หน้า
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากหลักสูตรดนตรีศึกษา.....	105
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากสาระวิชานิพนธ์ทางดนตรีศึกษา.....	115
ตอนที่ 5 ผลการพัฒนารอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา.....	119
5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพของงานวิจัย.....	125
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัยทางดนตรีศึกษา.....	125
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษา.....	145
6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์อภิमान.....	166
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นของค่าขนาดอิทธิพล.....	167
ตอนที่ 2 ผลการทดสอบความแปรปรวนของค่าขนาดอิทธิพล.....	172
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล.....	173
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปร คุณลักษณะงานวิจัย.....	189
7 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา.....	198
8 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	217
สรุปผลการวิจัย.....	218
อภิปรายผลการวิจัย.....	233
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	244
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	245
รายการอ้างอิง.....	247
ภาคผนวก.....	251
ภาคผนวก ก.....	252
ภาคผนวก ข.....	253
ภาคผนวก ค.....	286
ภาคผนวก ง.....	302
ประวัติผู้เขียนนิพนธ์.....	307

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	สรุปการจัดระบบตามลำดับขั้นของทักษะการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ Gordon.....	37
2.2	การสังเคราะห์สาระดนตรีศึกษาจากตำราวิชาการทางดนตรีศึกษา.....	45
2.3	สรุปจุดเด่นของวิธีวิทยาการวิเคราะห์ห่อภิมานตามแนวคิดของนักวิจัย 6 ท่าน.....	61
2.4	สรุปผลการสังเคราะห์งานวิจัยกลุ่มที่สังเคราะห์งานวิจัยด้านดนตรีด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาน.....	78
2.5	สรุปผลการสังเคราะห์งานวิจัยกลุ่มที่สังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาปัญหาวิจัยหลากหลายด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาน.....	79
2.6	สรุปผลการสังเคราะห์งานวิจัยกลุ่มที่สังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและกลุ่มที่สังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมานและการวิเคราะห์เนื้อหา.....	80
3.1	จำนวนวิทยานิพนธ์ที่ใช้ในการสังเคราะห์.....	88
3.2	แผนผังหัวข้อในการประเมินคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษา.....	92
3.3	ความสอดคล้องของคะแนนการประเมินคุณภาพงานวิจัยระหว่างผู้ประเมิน.....	93
4.1	การสังเคราะห์สาระดนตรีศึกษาจากตำราวิชาการทางดนตรีศึกษา.....	102
4.2	หลักสูตรสาขาวิชาดนตรีศึกษา.....	106
4.3	สาระวิทยานิพนธ์ทางดนตรีศึกษา.....	116
4.4	การสังเคราะห์ความหมาย Text book หลักสูตร และงานวิจัยทางดนตรีศึกษาเพื่อพัฒนารอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา.....	120
4.5	จำนวนและร้อยละของงานวิจัยเชิงปริมาณจำแนกตามความสัมพันธ์ของตัวแปรตามกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา.....	123
4.6	จำนวนและร้อยละของงานวิจัยเชิงคุณภาพจำแนกตามความสัมพันธ์ของตัวแปรตามกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา.....	124
5.1	จำนวนและร้อยละของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรจัดประเภทในระดับเล่มวิทยานิพนธ์.....	129
5.2	ลักษณะการแจกแจงของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยทางดนตรีศึกษา ที่เป็นตัวแปรต่อเนื่อง ระดับเล่มวิทยานิพนธ์.....	136

5.3	จำนวนและร้อยละของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรจัดประเภทในระดับชุดของการทดสอบสมมติฐาน.....	138
5.4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรตามในระดับชุดของการทดสอบสมมติฐานจัดตามกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา.....	141
5.5	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรต้นในระดับชุดของการทดสอบสมมติฐานจัดตามกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา.....	142
5.6	ลักษณะการแจกแจงของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยทางดนตรีศึกษา ที่เป็นตัวแปรต่อเนื่งระดับชุดการทดสอบสมมติฐาน.....	145
5.7	ผลการประเมินคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ.....	147
5.8	ผลการประเมินคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ.....	148
5.9	คุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามคณะที่ผลิตงานวิจัย.....	149
5.10	คุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามสาขาที่ผลิตงานวิจัย.....	150
5.11	คุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามหน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัย.....	151
5.12	คุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามเนื้อหาสาระหลักของงานวิจัย.....	152
5.13	คุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามแผนแบบการวิจัย.....	152
5.14	คุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	153
5.15	คุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามคุณภาพเครื่องมือ.....	154
5.16	คุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามประเภทการวิเคราะห์ข้อมูล.....	154
5.17	คุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามการใช้คอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูล.....	155
5.18	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรต่อเนื่งกับคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษา.....	157
5.19	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย.....	160
5.20	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยรายคู่.....	163
6.1	ค่าสถิติเบื้องต้นและการแจกแจงความถี่ของค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษาในระดับเล่มวิทยานิพนธ์.....	167
6.2	ค่าสถิติเบื้องต้นและการแจกแจงความถี่ของค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษาในระดับชุดการทดสอบสมมติฐาน.....	168

ตารางที่	หน้า	
6.3	ค่าสถิติเบื้องต้นและการแจกแจงความถี่ของค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทาง ดนตรีศึกษาจำแนกตามเนื้อหาสาระของงานวิจัย.....	171
6.4	ผลการทดสอบความแปรปรวนของค่าขนาดอิทธิพล.....	172
6.5	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย ในระดับเล่มวิทยานิพนธ์.....	176
6.6	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลรายคู่ตัวแปรปรับ คุณลักษณะงานวิจัยทางดนตรีศึกษา ในระดับเล่มวิทยานิพนธ์.....	181
6.7	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย ในระดับชุดการทดสอบสมมติฐาน.....	184
6.8	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลรายคู่ตัวแปรปรับ คุณลักษณะงานวิจัยทางดนตรีศึกษา ในระดับชุดการทดสอบสมมติฐาน.....	188
6.9	การจัดกลุ่มตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยเพื่อการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ.....	190
6.10	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัยทางดนตรีศึกษากับ ค่าขนาดอิทธิพล.....	193
6.11	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่ใช้อธิบายค่าขนาด อิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา.....	195
7.1	จำนวนงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาจำแนกตามเนื้อหาสาระ ของงานวิจัย และแผนแบบการวิจัย.....	199

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
2.1	ประวัติดนตรีศึกษาในประเทศไทย.....	25
2.2	โครงสร้างของสาระดนตรี.....	31
2.3	สาระดนตรี (Music Subject - matter).....	33
2.4	สาระดนตรี (Music Subject - matter).....	35
2.5	ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม (B) องค์ประกอบของบุคคล (P) และ สภาพแวดล้อม (E).....	40
2.6	ลักษณะการวิเคราะห์ห่อภิมาน.....	81
2.7	กรอบความคิดในการวิเคราะห์ห่อภิมานงานวิจัยทางดนตรีศึกษา.....	83
3.1	ขั้นตอนการสังเคราะห์งานวิจัยทางดนตรีศึกษา.....	84
4.1	กรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา.....	122
6.1	แผนภูมิต้น-ใบ (Stem and Leaf) ของค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา ในระดับเล่มวิทยานิพนธ์.....	168
6.2	แผนภูมิต้น-ใบ (Stem and Leaf) ของค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา ในระดับชุดการทดสอบสมมติฐาน.....	169
7.1	สรุปผลการสังเคราะห์งานวิจัยทางดนตรีศึกษาด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา.....	216

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ดนตรี เป็นวิชาการแขนงหนึ่ง เป็นศิลปะที่แสดงภาษาของอารมณ์ และ/หรือ รูปแบบพฤติกรรมของมนุษย์ การแสดงภาษาของอารมณ์ใช้การสื่อความหมายออกมาในรูปของเสียงเป็นเครื่องมือที่มีการจัดระบบอย่างมีวัตถุประสงค์ โดยสามารถรับรู้ได้จากการฟัง ดนตรีจึงจัดเป็นศิลปะ (aural art) (Joseph, 1963; Allen & Rehm, 1971; Hoffer, 1985; ฌรุทธ์ สุทธจิตต์, 2540; โกวิทช์ ชันธศิริ, 2548) ดนตรีจัดเป็นสิ่งที่จรรโลงใจมนุษย์ เป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางกาย และจิตใจ ด้วยความสำคัญของดนตรี จึงทำให้เกิดการถ่ายทอดและสืบทอดดนตรีต่อมาหลายชั่วอายุคน จนเกิดเป็นแบบแผนในการถ่ายทอด และมีการให้การศึกษาด้านดนตรีสืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน ดนตรีจึงได้เข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอนในฐานะที่เป็นสาระวิชาหนึ่งที่กำหนดให้ผู้เรียนทุกคนจะต้องผ่านการเรียนรู้ในสาระวิชานี้

ในประเทศไทยนั้น ดนตรีได้เข้ามามีบทบาทด้านการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาอย่างเห็นได้ชัดในสมัยรัชกาลที่ 6 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2453-2468) ซึ่งพระองค์ทรงโปรดการดนตรีเป็นอย่างมากทั้งดนตรีไทยและดนตรีสากล ในสมัยนั้นได้มีการจัดตั้งกรมมหรสพขึ้นเพื่อรับผิดชอบการแสดงและการดนตรี และสิ่งที่ทำให้ดนตรีแพร่หลายในหมู่ประชาชนมากที่สุดคือ การที่พระองค์มีพระราชานุญาตให้จัดตั้ง โรงเรียนพรานหลวงขึ้น โดยรับประชาชนทั่วไปที่ต้องการเรียนดนตรีและเข้ามาปฏิบัติราชการในราชสำนักมีโอกาสเข้ามาศึกษาในโรงเรียนแห่งนี้ คือ โรงเรียนพรานหลวงนี้มีหน้าที่สอนหนังสือครึ่งวัน และอีกครึ่งวันผู้เรียนจะไปศึกษาดนตรีที่กรมมหรสพตามความสนใจผู้เรียน ซึ่งโรงเรียนพรานหลวงได้รับการพัฒนามาจนในปัจจุบันได้กลายมาเป็นวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร (ฌรุทธ์ สุทธจิตต์, 2549) นอกจากนี้ในสมัยรัชกาลที่ 6 ได้มีแนวคิดการเรียนการสอนดนตรีของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาชัยนาทนเรนทร ท่านได้เข้ามามีบทบาทในสถาบันอุดมศึกษา เมื่อครั้งมีการก่อตั้งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปี พ.ศ. 2460 แต่ยังไม่มีการเรียนการสอนดนตรีในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ จวบจนปี พ.ศ. 2500 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้มีการเปิดสอนรายวิชาดนตรีเป็นวิชาโท ต่อมาจึงมีการเรียนการสอนเป็นวิชาเอกในปี 2515 โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กำธร สนิทวงศ์ ณ อยุธยา เป็นผู้ริเริ่ม (ฌรุทธ์ สุทธจิตต์, 2549) จากนั้นจวบจนถึงปัจจุบันคณะครุศาสตร์ได้ผลิตครูสอนดนตรีและศิลปินดนตรีที่มีชื่อเสียงมาหลายต่อหลายรุ่น และในขณะเดียวกันนั้นเองก็ได้มีมหาวิทยาลัยหลายแห่งเปิดสอนวิชาดนตรี เช่น มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัย ขอนแก่น และมหาวิทยาลัยราชภัฏ อีกหลายแห่ง จนทำให้ศาสตร์แห่งดนตรีศึกษา มีการพัฒนามากขึ้น

ด้วยความแพร่หลายของศาสตร์ทางการเรียนการสอนดนตรี จึงเกิดการงานวิจัยขึ้นเพื่อ พัฒนาการเรียนการสอนดนตรีให้มีความเจริญก้าวหน้า จากการศึกษาหาข้อมูลงานวิจัยทาง ดนตรีศึกษา ที่ทำในรูปของวิทยานิพนธ์ในช่วง พ.ศ. 2516 - 2550 จากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย Online (TIAC) ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ (ThaiLIS) และฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์จากจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่ามีวิทยานิพนธ์ที่ศึกษาในเนื้อหาสาระด้านดนตรีศึกษาทั้งหมด 169 เรื่อง เป็นที่น่าสังเกตว่าในปัจจุบันนี้หลายๆ สถาบันการศึกษาได้ให้ความสนใจและทำวิทยานิพนธ์ ทางดนตรีศึกษาเพิ่มมากขึ้น จำนวนวิทยานิพนธ์ทางดนตรีศึกษาจึงเพิ่มขึ้นมากกว่าสมัยก่อนอย่าง เห็นได้ชัด โดยเฉพาะช่วงปี พ.ศ. 2541-ปัจจุบัน ดังปรากฏจำนวนวิทยานิพนธ์ทางดนตรีศึกษา จำนวนมากถึง 75 เรื่องจากมหาวิทยาลัยมหิดล เนื่องมาจากมหาวิทยาลัยมหิดลมีการก่อตั้ง วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ และมีการเปิดสอนระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา จึงทำ ให้มีจำนวนวิทยานิพนธ์ในสาขาดนตรีศึกษามากกว่ามหาวิทยาลัยอื่นๆ

แม้ว่ามหาวิทยาลัยอื่นๆ จะยังไม่มีเปิดสอนในระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชา ดนตรีศึกษา แต่จำนวนวิทยานิพนธ์ทางด้านดนตรีศึกษาก็มีจำนวนที่มากพอในระดับหนึ่ง ดังเช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีจำนวนวิทยานิพนธ์ทางด้านดนตรีศึกษา ตั้งแต่ พ.ศ. 2516 - 2547 เป็น จำนวน 36 เรื่อง มหาวิทยาลัยบูรพา มีจำนวนวิทยานิพนธ์ทางด้านดนตรีศึกษา ตั้งแต่ พ.ศ. 2530 - 2548 เป็นจำนวน 23 เรื่อง วิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัยดังกล่าวนี้ ส่วนใหญ่จะเป็น วิทยานิพนธ์ในสาขาการศึกษาอื่นๆ เช่น การศึกษาปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา โสวัตศึกษาศึกษา พัฒนศึกษา และจิตวิทยาการศึกษา ซึ่งทำในสาระที่สัมพันธ์กับเนื้อหาสาระดนตรี จึงทำให้เห็นถึงความกว้างขวาง และความสัมพันธ์ของศาสตร์ดนตรีศึกษากับสาขาวิชาอื่นๆ ทำให้ วิทยานิพนธ์ทางดนตรีศึกษามีความหลากหลายตามลักษณะองค์ประกอบและมีความหลากหลาย ในความสัมพันธ์กับศาสตร์อื่นๆ

จากการศึกษาสาระของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่ทำขึ้นมาในรูปแบบของวิทยานิพนธ์ พบว่า ส่วนมากเป็นการศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอนดนตรี การพัฒนา แบบเรียน พัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้ด้านดนตรี และเกี่ยวข้องกับการศึกษาเชิงวิเคราะห์ ศึกษา การบริหารกิจกรรมดนตรี หลักสูตรดนตรี พฤติกรรมการเรียนการสอนดนตรี ทั้งเพื่อสร้าง องค์ความรู้ใหม่ หรือเพื่อแสวงหาคำตอบในการวิจัย เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาระบบการเรียน

การสอน ดังนั้น ด้วยองค์ความรู้ทางดนตรีที่เพิ่มมากขึ้นจึงนำไปสู่ความต้องการของผู้วิจัย ในการสังเคราะห์งานวิจัยดังกล่าว เพื่อสรุปรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับสภาพการทำวิจัย และผลการวิจัยของงานวิจัยทางดนตรีศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาการวิจัยทางดนตรีศึกษา

การสังเคราะห์งานวิจัย เป็นการสรุปรวมองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยหลายๆ เล่ม ดังนั้น องค์ความรู้ที่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาขานั้นๆ เพราะการสังเคราะห์งานวิจัยแสดงถึงองค์ความรู้ที่สรุปสมบูรณ์ ดังที่ นางลักษณ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (2541) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การสังเคราะห์งานวิจัย (Research Synthesis) เป็นระเบียบวิธีการศึกษาหาข้อเท็จจริงเพื่อตอบปัญหาวิจัยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยการรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวกับปัญหานั้นๆ มาศึกษาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ และนำเสนอข้อสรุปอย่างมีระบบให้ได้คำตอบปัญหาที่เป็นข้อยุติ

การสังเคราะห์งานวิจัยจะเกี่ยวข้องกับการใช้ระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์เพื่อตอบปัญหาวิจัยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยการรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหานั้นๆ มาศึกษาวิเคราะห์ ด้วยวิธีการทางสถิติ หรือวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและนำเสนอข้อสรุปอย่างมีระบบให้ได้คำตอบปัญหาวิจัยที่ต้องการ (นางลักษณ วิรัชชัย, 2542) การสังเคราะห์งานวิจัยแบ่งได้เป็น 2 แบบ แบบแรกเป็นการสังเคราะห์งานวิจัยในฐานะเป็นงานส่วนหนึ่งของการวิจัย การสังเคราะห์งานวิจัยแบบนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยในขั้นตอนของการศึกษารายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยแบบที่สองเป็นการสังเคราะห์งานวิจัยที่เป็นงานวิจัยเสร็จสิ้นสมบูรณ์ในตัว ผลจากการสังเคราะห์งานวิจัยแบบนี้เป็นประโยชน์ต่อการหาคำตอบปัญหาวิจัยที่เป็นข้อสรุปที่มีความลึกซึ้ง ซึ่งนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อวงวิชาการ และเป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษยและสังคมได้อย่างกว้างขวาง (Light & Pillemer, 1984; Glass, McGaw, & Smith, 1981; Mullen, 1989, อ้างถึงใน นางลักษณ วิรัชชัย, 2542) การสังเคราะห์งานวิจัยสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะ (Qualitative Synthesis) กับการสังเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Synthesis) การสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะเป็นการรวบรวมเรื่องต่างๆ เข้าด้วยกันและสรุปออกมา การสังเคราะห์แบบนี้ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ เป็นผู้สังเคราะห์ การสังเคราะห์เชิงปริมาณเป็นการใช้กระบวนการทางสถิติช่วยในการสังเคราะห์ (อุทุมพร จามรมาน, 2527)

แต่เดิมนั้นการสังเคราะห์งานวิจัยจะเป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการบรรยายหรือพรรณนา (narration) โดยการสรุปย่อรายงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์แต่ละเรื่อง จากนั้นนักวิจัยพิจารณาเปรียบเทียบผลการวิจัยแต่ละเรื่องว่ามีส่วนเหมือนหรือต่างกันอย่างไร แล้ววิเคราะห์ว่าความแตกต่างของผลการวิจัยระหว่างงานวิจัยแต่ละเรื่อง โดยกำหนดประเด็นว่าจะพิจารณาจากคุณลักษณะงานวิจัยด้านใดในการสังเคราะห์ (Kulik & Kulik, 1989, อ้างถึงใน นางลักษณ วิรัชชัย, 2542) ในปัจจุบันเมื่อมีงานวิจัยจำนวนมากขึ้น อีกทั้งงานวิจัยเหล่านั้นได้มีการรายงานค่าสถิติซึ่งถือว่ามีที่น่าเชื่อถือ และมีความเป็นปรนัย ดังนั้นวิธีการสังเคราะห์งานวิจัย

แบบบรรยายหรือพรรณนา (narration) จึงไม่เหมาะสมนักที่จะมาใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัย ดังกล่าว เพราะจะไม่ได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุมชัดเจน ดังนั้นจึงได้มีผู้ค้นพบวิธีการสังเคราะห์งานวิจัย ที่ให้ผลที่น่าเชื่อถือและมีความเป็นปรนัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง Glass, et al. (1981) ได้เสนอวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยโดยบัญญัติศัพท์ว่า "meta-analysis" หรือเรียกว่าการวิเคราะห์อภิมาน (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542)

การวิเคราะห์อภิมาน (meta-analysis) เป็นวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยประเภทหนึ่งที่ได้รับ ความนิยมเป็นอย่างมาก เนื่องจากการวิเคราะห์อภิมานให้ผลในการสังเคราะห์ที่ชัดเจน ถูกต้อง มีความน่าเชื่อถือ และมีความเป็นปรนัยสูง โดยงานวิจัยที่จะนำมาสังเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์อภิมานนั้นจะต้องเป็นงานวิจัยที่ศึกษาปัญหาเดียวกัน หรือเป็นการนำงานวิจัยประเภทเดียวกัน มาหาข้อสรุปด้วยวิธีการทางสถิติ โดยข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์อภิมานนี้ จะประกอบไปด้วย ผลการวิจัยจากงานวิจัยแต่ละเรื่อง และคุณลักษณะงานวิจัย ซึ่งผลการวิจัยนี้จะต้องทำให้อยู่ในรูป ของดัชนีมาตรฐาน (standard index) ได้แก่ ขนาดอิทธิพล (effect size) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (correlation coefficient) ซึ่งดัชนีมาตรฐานเหล่านี้เป็นค่าสถิติที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อบอก ขนาดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในปัญหาวิจัย โดยส่วนใหญ่ใช้กับงานวิจัยเชิงทดลองและงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์จากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์อภิมานโดยทั่วไปมีลักษณะสำคัญ 5 ประการ (Glass, McGaw, & Smith 1981; Hedges & Olkin, 1985; Johnson, Mullen, & Salas, 1995; Rosenthal & Rosnow, 1991; อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวาณิช, 2541)

ประการแรก เมื่อการกำหนดปัญหาวิจัยและการศึกษารายงานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยแล้ว ต้องมีการรวบรวมงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์โดยใช้วิธีการที่มีระบบและเป็นปรนัยให้ได้จำนวนงานวิจัยมากพอที่จะวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติได้ วิธีการรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยมีการสร้างเครื่องมือวิจัย และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเช่นเดียวกับงานวิจัยทั่วไป

ประการที่สอง มีการกำหนดนิยามตัวแปรเชิงปริมาณแทนลักษณะงานวิจัย วิธีดำเนินการ และผลการวิจัย ข้อมูลหรือตัวแปรในการวิเคราะห์อภิมานไม่ใช่ข้อมูลดิบ แต่เป็นค่าสถิติที่เป็น ผลการวิจัยส่วนหนึ่ง และเป็นลักษณะงานวิจัยอีกส่วนหนึ่ง

ประการที่สาม ผลการวิจัยแต่ละเรื่องจะถูกเปลี่ยนให้เป็นค่าดัชนีมาตรฐาน (standard index) ก่อนการสังเคราะห์ ค่าดัชนีมาตรฐานที่นิยมใช้ ได้แก่ ขนาดอิทธิพล (effect size) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson' correlation coefficient) และระดับนัยสำคัญ (significance level)

ประการที่สี่ หลักการสำคัญในการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์อภิมาน คือการสรุปความหมายของค่าดัชนีมาตรฐานที่ได้จากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ จึงต้องมีการศึกษาค่า

แนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง (central tendency) ค่าการกระจาย (variability) ความเบ้ (skewness) และความโด่ง (kurtosis) ของการแจกแจงค่าดัชนีมาตรฐาน

ประการสุดท้าย การวิเคราะห์หรือปริมาณต้องมีการวิเคราะห์เพื่อศึกษาความเกี่ยวข้องของสัมพันธระหว่างผลการวิจัยในรูปขนาดอิทธิพลกับตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย สำหรับวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่สำคัญประกอบด้วย การตรวจสอบความเป็นเอกพันธ์ (homogeneity) หรือความคงที่ (consistency) ของดัชนีมาตรฐานจากงานวิจัย และการศึกษาสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแบบมีเงื่อนไข (conditional correlation) หรือการอธิบายความแปรปรวนในดัชนีมาตรฐานซึ่งได้แก่ขนาดอิทธิพลหรือสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยตัวแปรปรับ (moderator variables) นั้นเอง

วิธีการวิเคราะห์หรือปริมาณในปัจจุบันมีอยู่ด้วยกัน 6 วิธี (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ได้แก่ วิธีแรกเป็นวิธีของ Glass, McGaw, & Smith (1981) ซึ่งเป็นวิธีที่ได้รับการเผยแพร่มากที่สุด การวิเคราะห์หรือปริมาณด้วยวิธีนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงทดลองรวมกับงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ จุดเด่นของวิธีนี้ คือ การมีสูตรในการประมาณค่าขนาดอิทธิพลจากงานวิจัยที่มีรูปแบบการทดลองแตกต่างกันทุกแผนแบบการวิจัย และมีสูตรในการปรับเปลี่ยนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบอื่นๆ มาเป็นสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน วิธีที่สองเป็นวิธีการของ Hunter, Schmidt, & Jackson (1982) เป็นวิธีที่มีการปรับแก้ลดความแปรปรวนจากความคลาดเคลื่อนของดัชนีมาตรฐานเมื่อเหลือแต่ความแปรปรวนมีระบบแล้วจึงพิจารณาว่าเป็นความแปรปรวนมีระบบเนื่องมาจากตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยตัวใด เพื่อจะได้ใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มงานวิจัย เมื่อกลุ่มงานวิจัยกลุ่มย่อยๆ แต่ละกลุ่มไม่มีความแปรปรวนของดัชนีมาตรฐานแล้วจึงทำการสังเคราะห์สรุปผล วิธีที่สามคือวิธีการของ Rosenthal (1991) จุดเด่นของวิธีนี้คือการนำค่าระดับนัยสำคัญมาใช้ในการสังเคราะห์ และคำนวณค่าขนาดอิทธิพลสองแบบ คือคำนวณจากขนาดกลุ่มตัวอย่างและค่าสถิติในการทดสอบสมมติฐาน และแบบที่สองคำนวณจากขนาดกลุ่มตัวอย่างและระดับนัยสำคัญ วิธีที่สี่เป็นวิธีของ Hedges & Olkin (1985) ได้อธิบายว่าการวิเคราะห์ข้อมูลที่ถูกต้องจะต้องยึดลักษณะการแจกแจงของค่าประมาณดัชนีมาตรฐานขนาดอิทธิพล ซึ่งมีสูตรสถิติเฉพาะตัว วิธีที่ห้าเป็นวิธีของ Slavin (1987) เรียกชื่อการวิเคราะห์หรือปริมาณนี้ว่า Best Evidence Synthesis หรือ การสังเคราะห์จากหลักฐานที่ดีที่สุด การสังเคราะห์ด้วยวิธีนี้จะต้องมีการประเมินคุณภาพงานวิจัยก่อน และคัดเลือกงานวิจัยที่มีคุณภาพมาสังเคราะห์ วิธีสุดท้ายเป็นวิธีการวิเคราะห์หรือปริมาณของ Mullen (1989) จุดเด่นของวิธีนี้คือ การพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ชื่อ BASIC Meta-Analysis เพื่อใช้สำหรับการวิเคราะห์หรือปริมาณโดยตรง อย่างไรก็ตามวิธีการวิเคราะห์หรือปริมาณทั้ง 6 วิธีนี้มีหลักการวิเคราะห์เหมือนกันแต่ต่างกันที่วิธีการวิเคราะห์เท่านั้น

ในประเทศไทยวิธีการวิเคราะห์หรือปริมาณได้รับความนิยมและมีบทบาทในการวิจัยมากขึ้น โดยเฉพาะการวิจัยทางสังคมศาสตร์และการศึกษา จากการศึกษางานวิจัยที่ทำในรูปแบบของ

วิทยานิพนธ์ในคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ พ.ศ. 2539 - 2548 พบว่ามีวิทยานิพนธ์ที่ใช้วิธีการวิเคราะห์ห่อภิมานด้วยกันทั้งหมด 8 เรื่องด้วยกัน ได้แก่วิทยานิพนธ์ของ ปรีดา เบ็ญจการ (2539) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ห่อภิมานของปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการตอบกลับแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ วิทยานิพนธ์ของอิทธิฤทธิ์ พงษ์ปิยะรัตน์ (2542) ได้ศึกษาเรื่องอิทธิพลของปัจจัยด้านนักเรียน ครู และโรงเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์: การวิเคราะห์ห่อภิมานด้วยโมเดลเชิงเส้นตรงระดับลดหลั่น และวิธีการของกลาส วิทยานิพนธ์ของ นิตยา เหมือนโตสง (2543) ได้ศึกษาเรื่อง การส่งอิทธิพลผ่านตัวกลางเชิงสาเหตุของปัจจัยด้านนักเรียน ด้านครูและด้านโรงเรียนไปยังผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์การวิเคราะห์ห่อภิมานงานวิจัย วิทยานิพนธ์ของไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม (2544) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ห่อภิมานคุณภาพของแบบสอบถามหลายตัวเลือกที่มีรูปแบบของแบบสอบ บริบทของแบบสอบและวิธีการตรวจให้คะแนนต่างกัน วิทยานิพนธ์ของภริณี วัชรสินธุ์ (2544) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ห่อภิมานงานวิจัยเฉพาะรายของผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก: การวิเคราะห์เปรียบเทียบการประมาณค่าขนาดอิทธิพล 3 วิธี วิทยานิพนธ์ของวรรณี อริยะสินสมบุญ (2544) ได้ศึกษาเรื่อง การสังเคราะห์งานวิจัยในสาขาจิตวิทยา: การวิเคราะห์ห่อภิมาน วิทยานิพนธ์ของวัญญา ยิ้มยวน (2547) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ห่อภิมานของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคิดวิจารณ์ญาณ วิทยานิพนธ์ของรัตนา จันสกุล (2547) ได้ศึกษาเรื่อง การสังเคราะห์งานวิจัยที่วิเคราะห์ด้วยโมเดลเชิงเส้นตรงระดับลดหลั่น: การวิเคราะห์ห่อภิมานและวิทยานิพนธ์ของทัศนศิริรินทร์ สว่างบุญ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชน: การวิเคราะห์ห่อภิมานและการวิเคราะห์กระบวนการทางปัญญาห่อภิมาน

ซึ่งวิทยานิพนธ์ดังกล่าวนี้มีวิทยานิพนธ์ 5 เรื่อง ที่ใช้วิธีการวิเคราะห์ห่อภิมานตามแนวทางของ Glass ซึ่งถือว่าเป็นวิธีการวิเคราะห์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุด และวิทยานิพนธ์ดังกล่าวเป็นการศึกษาถึงปัญหาการวิจัยเดียวกัน ยกเว้นวิทยานิพนธ์ของ วรรณี อริยะสินสมบุญ (2544) ที่ทำการสังเคราะห์งานวิจัยในสาขาจิตวิทยาการศึกษา ซึ่งครอบคลุมงานวิจัยทุกปัญหาในสาขาจิตวิทยาการศึกษา นอกจากนี้จากการศึกษาวิทยานิพนธ์ในมหาวิทยาลัยอื่นๆ และรายงานการวิจัยที่นอกเหนือจากนี้ พบว่ามีการสังเคราะห์งานวิจัยที่ทำการวิเคราะห์ศึกษาผลงานวิจัยทั้งสาขา ได้แก่ วิทยานิพนธ์ของ กรทิณา แก้วสอน (2537) สังเคราะห์งานวิจัยในสาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา

ในปัจจุบันมีนักวิจัยหลายต่อหลายท่านได้มุ่งเน้นในการที่จะสังเคราะห์งานวิจัยในด้านต่างๆ ดังตัวอย่างวิทยานิพนธ์ข้างต้น ด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาน ซึ่งเป็นวิธีการวิเคราะห์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในการสังเคราะห์งานวิจัยในปัจจุบัน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าในประเทศไทยนั้น ยังไม่มีการสังเคราะห์งานวิจัยทางดนตรีศึกษา ด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาน ทั้งที่ปัจจุบันนี้งานวิจัย

และวิทยานิพนธ์ทางดนตรีศึกษามีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และจากการศึกษางานวิจัยของต่างประเทศ จากฐานข้อมูล ERIC พบว่ายังไม่มีผู้ทำการสังเคราะห์งานวิจัย ด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณใน เนื้อหาสาระทางดนตรีศึกษา การสังเคราะห์งานวิจัยส่วนใหญ่พบว่าเป็นการสังเคราะห์งานวิจัย ด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณในสาระของดนตรีบำบัด ซึ่งอยู่ในสาขาทางการแพทย์และจิตวิทยา เช่น งานวิจัยของ Silverman (2003) ได้ทำการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณ เรื่อง อิทธิพลของดนตรีที่มีต่ออาการของผู้ป่วยทางจิต งานวิจัยของ Gold, Voracek, & Wigram (2004) ได้ทำการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณ เรื่อง ผลของการใช้ดนตรีบำบัดสำหรับเด็ก และวัยรุ่นที่มีความผิดปกติทางจิตพยาธิวิทยา และงานวิจัยของ Whipple (2004) ได้ทำการ วิเคราะห์ห่อภิมาณเรื่องสิ่งประดิษฐ์ทางดนตรีสำหรับเด็กและวัยรุ่นที่มีอาการออทิสติก

จากการศึกษาวิทยานิพนธ์ และงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่าการ สังเคราะห์งานวิจัยทางดนตรีศึกษาด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณนั้นยังไม่มีผู้ทำการวิจัยในประเด็น ดังกล่าว และจากการศึกษางานวิจัยของต่างประเทศ พบว่าส่วนใหญ่เป็นการวิเคราะห์ห่อภิมาณใน สาระของดนตรีบำบัด และเนื่องจากในประเทศไทยมีจำนวนวิทยานิพนธ์ที่ทำในเนื้อหาสาระทาง ดนตรีศึกษาเพิ่มมากขึ้น ด้วยเหตุนี้เองผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการสังเคราะห์งานวิจัยทาง ดนตรีศึกษาที่สร้างขึ้นในรูปแบบของวิทยานิพนธ์ของนิสิต และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อสรุป ภาพรวมองค์ความรู้ทางดนตรีศึกษาในประเทศไทย ซึ่งจะทำให้ทราบถึงขอบเขตขององค์ความรู้ ทางดนตรีศึกษาในประเทศไทย ทำให้ทราบถึงสถานภาพและทิศทางการวิจัยทางดนตรีศึกษา ผลการวิจัยครั้งนี้จะได้ฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศาสตร์การเรียนการสอนด้าน ดนตรีศึกษาในประเทศไทยต่อไป การสังเคราะห์งานวิจัยทางดนตรีศึกษาในครั้งนี้จะทำการ สังเคราะห์งานวิจัยทางดนตรีศึกษาทั้งงานวิจัยเชิงปริมาณและงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการ สังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณจะใช้วิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณ โดยประมาณค่าดัชนีมาตรฐานสำหรับ งานวิจัยแต่ละเรื่อง โดยใช้สูตรของ Glass, McGaw, & Smith (1981) ส่วนการสังเคราะห์งานวิจัย เชิงคุณภาพจะทำการสังเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งจะทำได้ข้อสรุปที่เป็นภาพรวมของ องค์ความรู้ทางดนตรีศึกษาอย่างครอบคลุมและชัดเจน

คำถามวิจัย

1. กรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษาเป็นอย่างไร ประกอบด้วยอะไรบ้าง
2. คุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาและผลของการเปรียบเทียบคุณภาพของงานวิจัย ทางดนตรีศึกษาระหว่างกลุ่มงานวิจัยที่มีคุณลักษณะต่างกัน มีผลเป็นอย่างไร
3. ผลของประมาณค่าและเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของผลการวิจัยตามตัวแปร คุณลักษณะงานวิจัย และผลของการวิเคราะห์เนื้อหาที่มีผลสรุปเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยทางดนตรีศึกษา ที่ทำขึ้นในรูปแบบของวิทยานิพนธ์/ปริญญาโททางดนตรีศึกษาด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณและการวิเคราะห์เนื้อหา โดยใช้กรอบความคิดในการวิจัยตามกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ย่อยดังนี้

1. เพื่อพัฒนากรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสังเคราะห์งานวิจัย
2. เพื่อประเมินและเปรียบเทียบคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษาระหว่างกลุ่มงานวิจัยที่มีคุณลักษณะต่างกัน
3. เพื่อประมาณค่าและเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของผลการวิจัยตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยสำหรับงานวิจัยเชิงปริมาณ และเพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยทางดนตรีศึกษา ที่ทำขึ้นในรูปแบบของวิทยานิพนธ์/ปริญญาโททางดนตรีศึกษาด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณและการวิเคราะห์เนื้อหา

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ งานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ของนิสิต นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต และปริญญาดุษฎีบัณฑิต ที่เกี่ยวข้องกับดนตรีศึกษา ของมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาในประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2516 - 2550

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ งานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ของนิสิต นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต และปริญญาดุษฎีบัณฑิต ที่เกี่ยวข้องกับดนตรีศึกษา ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกมหาวิทยาลัย ดังนี้

2.1 เป็นมหาวิทยาลัยที่มีการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาดนตรี ในระดับปริญญาบัณฑิต/ปริญญาโทบัณฑิต/ปริญญาดุษฎีบัณฑิต

2.2 เป็นมหาวิทยาลัยที่มีการเรียนการสอนด้านดนตรีไทย และดนตรีตะวันตก และมีการจัดการเรียนการสอนมาแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ปีการศึกษา

2.3 เป็นมหาวิทยาลัยที่ได้รับการยอมรับในการจัดการศึกษาด้านครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ และมีการเรียนการสอนที่เน้นการทำงานวิจัย/วิทยานิพนธ์ ในระดับปริญญาโทบัณฑิต และในระดับปริญญาดุษฎีบัณฑิต

ผู้วิจัยได้คัดเลือกมหาวิทยาลัยที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ดังกล่าว ได้มหาวิทยาลัยทั้งหมดจำนวน 5 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒและคัดเลือกวิทยานิพนธ์จากมหาวิทยาลัย ดังกล่าวที่ทำเสร็จแล้วในช่วงปี พ.ศ. 2516 - 2550 มีจำนวน 129 เรื่อง โดยมีวิทยานิพนธ์ที่ทำการวิจัยเชิงปริมาณ 62 เรื่อง และวิทยานิพนธ์ที่ทำการวิจัยเชิงคุณภาพ 67 เรื่อง การวิเคราะห์ห่อภิมาณในครั้งนี้จะใช้วิธีการประมาณค่าดัชนีมาตรฐานสำหรับงานวิจัยแต่ละเรื่อง โดยใช้สูตรของ Glass, McGaw, & Smith (1981)

3. ตัวแปรที่ศึกษามีดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยของงานวิจัยทางดนตรีศึกษา และคะแนนคุณภาพงานวิจัย ในด้านตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

3.1.1 คุณลักษณะด้านการพิมพ์ และผู้วิจัย ได้แก่ ประเภทงานวิจัย สถาบันที่ผลิตงานวิจัย คณะที่ผลิตงานวิจัย สาขาที่ผลิตงานวิจัย ปีที่ทำงานวิจัยเสร็จ หน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัย

3.1.2 คุณลักษณะด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัย ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการวิจัย เนื้อหาสาระ ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ ประเภทสมมติฐาน สถานภาพกลุ่มตัวอย่าง ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง แหล่งที่มาของกลุ่มตัวอย่าง

3.1.3 คุณลักษณะด้านวิธีวิทยาการวิจัย ได้แก่ แผนแบบการวิจัย วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ประเภทเครื่องมือ คุณภาพเครื่องมือ ประเภทการวิเคราะห์ การใช้คอมพิวเตอร์

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยทางดนตรีศึกษา

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัย หมายถึง กระบวนการแสวงหาความรู้/ตอบคำถามวิจัยด้วยระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์ โดยการรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหานั้นๆ มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ หรือวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและสรุปรวมสาระอย่างมีระบบให้ได้คำตอบตามปัญหาวิจัยที่ต้องการ

ดนตรีศึกษา หมายถึง สาขาวิชาว่าด้วยกระบวนการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านศิลปะ การแสดงภาษาของอารมณ์ที่ออกมาในรูปของเสียงอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้เพื่อความสนุกสนาน ความบันเทิง และเพื่อประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพ สาระที่เรียนรู้ได้แก่ ความสามารถทางทักษะในการบรรเลงเครื่องดนตรี ความรู้ความเข้าใจทางด้านทฤษฎีดนตรี ประวัติดนตรี การประสานเสียง ทักษะ ลักษณะแบบแผนของดนตรีและบทเพลงในสมัยต่างๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความชื่นชม เกิดความเข้าใจในทักษะดนตรี โดยผู้เรียนจะมีการพัฒนาความสามารถทั้งในฐานะผู้แสดงดนตรี ผู้ฟังดนตรี และผู้บริหารจัดการดนตรี

การวิเคราะห์ห่อภิมาณ หมายถึง วิธีวิทยาการวิจัยที่ใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณหลายๆ เรื่องที่ศึกษาปัญหาเดียวกัน โดยใช้เทคนิควิธีการทางสถิติมาใช้ในการวิเคราะห์ในรูปแบบของดัชนีมาตรฐานวัดในรูปของขนาดอิทธิพล หรือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่กว้างขวางกลุ่มเล็กกว่าผลงานวิจัยแต่ละเรื่อง การวิเคราะห์ห่อภิมาณในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ จะใช้วิธีการประมาณค่าดัชนีมาตรฐานสำหรับงานวิจัยแต่ละเรื่อง โดยใช้สูตรของ Glass, McGaw, & Smith (1981)

การวิเคราะห์เนื้อหา หมายถึง วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางการวิจัยวิธีหนึ่งที่เน้นการบรรยาย การพรรณนาถึงเนื้อหาอย่างมีเป้าหมาย มีวิจารณ์ญาณ และมีเหตุผลตามแนวคิด ทฤษฎี โดยมีการจัดหมวดหมู่เนื้อหาอย่างมีระบบ สามารถเปรียบเทียบ และสรุปผลออกมาได้อย่างครอบคลุมประเด็นเนื้อหา

งานวิจัยเชิงปริมาณ หมายถึง งานวิจัยที่ศึกษาข้อมูลที่เป็นตัวเลขสามารถเจนนับได้หรือวัดได้ โดยใช้วิธีการทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นฐานยืนยันความถูกต้องของข้อค้นพบและข้อสรุปต่างๆ งานวิจัยเชิงปริมาณที่ใช้ในการวิเคราะห์ห่อภิมาณในครั้งนี้ เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณที่เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง งานวิจัยเชิงเปรียบเทียบ และงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ ที่ให้ค่าสถิติเพียงพอต่อการนำไปประมาณค่าขนาดอิทธิพล

งานวิจัยเชิงคุณภาพ หมายถึง งานวิจัยที่ศึกษาพิจารณาปรากฏการณ์สังคมจากสภาพแวดล้อม สนใจข้อมูลด้านความรู้สึกนึกคิด ค่านิยมหรืออุดมการณ์ ไม่เน้นการใช้สถิติตัวเลขในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การสังเกตและการสัมภาษณ์เป็นวิธีหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย งานวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัยในครั้งนี้ ไม่ใช่มีเฉพาะแต่งานวิจัยเชิงคุณภาพเท่านั้น แต่รวมถึงงานวิจัยเชิงบรรยาย งานวิจัยเชิงสำรวจ และงานวิจัยเชิงปริมาณที่ให้ค่าสถิติไม่เพียงพอต่อการประมาณค่าขนาดอิทธิพล ผู้วิจัยจึงนำมาสังเคราะห์ในเชิงคุณภาพ

ดัชนีมาตรฐาน หมายถึง ค่าสถิติที่ใช้แสดงผลการวิจัยซึ่งในงานวิจัยเชิงทดลองเรียกว่าค่าขนาดอิทธิพล ในงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ เรียกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ค่าขนาดอิทธิพล หมายถึง ขนาดของผลอันเกิดจากอิทธิพลของตัวแปรจัดกระทำ/ตัวแปรต้นที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามของงานวิจัยทางดนตรีศึกษา ที่เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง โดยคำนวณตามสูตรของ Glass, McGaw, & Smith (1981) ซึ่งเป็นการหาผลต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมและนำมาหารด้วยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที่ได้จะอยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หมายถึง ค่าสถิติที่บอกถึงปริมาณความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตามของงานวิจัยทางดนตรีศึกษา ที่เป็นงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ในการสังเคราะห์งานวิจัยทางดนตรีศึกษานี้จะคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามสูตรของ Glass, McGaw, & Smith (1981)

คุณลักษณะงานวิจัย หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่นำมาสังเคราะห์ โดยการวิเคราะห์ห่อภิมาน ประกอบด้วยคุณลักษณะงานวิจัย 3 ด้าน ได้แก่

คุณลักษณะด้านการพิมพ์ และผู้วิจัย ได้แก่ ประเภทงานวิจัย สถาบันที่ผลิตงานวิจัย คณะที่ผลิตงานวิจัย สาขาที่ผลิตงานวิจัย ปีที่ทำงานวิจัยเสร็จ หน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัย

คุณลักษณะด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัย ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการวิจัย เนื้อหาสาระ ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ ประเภทสมมติฐาน สถานภาพกลุ่มตัวอย่าง ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง แหล่งที่มาของกลุ่มตัวอย่าง

คุณลักษณะด้านวิธีวิทยาการวิจัย ได้แก่ แผนแบบการวิจัย วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ประเภทเครื่องมือ คุณภาพเครื่องมือ ประเภทการวิเคราะห์ การใช้คอมพิวเตอร์

คุณภาพของงานวิจัย หมายถึง คุณสมบัติด้านความถูกต้อง เหมาะสม ความน่าเชื่อถือของรายงานการวิจัย โดยมีองค์ประกอบที่ใช้ในการประเมิน 10 ด้าน ดังนี้ 1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 2. การกำหนดกรอบความคิดในการวิจัย 3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 4. วิธีดำเนินการวิจัย 5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 6. การสรุปผลการวิจัย / อภิปรายผล / ข้อเสนอแนะ 7. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย 8. การนำเสนอรายงานการวิจัย 9. สาระในภาคผนวก 10. คุณภาพงานวิจัยโดยสรุปในภาพรวม

การสังเคราะห์งานวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยประเมินคุณภาพของงานวิจัยโดยใช้แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย ซึ่งเป็นแบบประเมินแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้กรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อ ครู อาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนดนตรี ซึ่งสามารถนำกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษานี้ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรดนตรีศึกษาในประเทศไทยได้

2. ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยด้านดนตรีศึกษา และผลการวิจัยทางดนตรีศึกษา ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำคัญ และเป็นประโยชน์ต่อครู อาจารย์ และนักวิจัยทางดนตรีศึกษาในการพัฒนา

ศาสตร์ด้านการเรียนการสอนทางดนตรีศึกษา และใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนา งานวิจัยด้านดนตรีศึกษาของประเทศไทยได้

3. ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมานกับข้อมูลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา ซึ่งจะเป็น ประโยชน์ต่อนักวิจัยทางดนตรีศึกษา ครู อาจารย์ และผู้ที่สนใจในการสังเคราะห์งานวิจัยทาง ดนตรีศึกษาด้วยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาน ซึ่งจะทำให้ทราบถึงขั้นตอน วิธีดำเนินการ ผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการสังเคราะห์งานวิจัยทางดนตรีศึกษาต่อไป

4. ได้แนวทางในการดำเนินการสังเคราะห์งานวิจัย เมื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์มีความ หลากหลายโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ห่อภิมานและการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งนักวิจัย ครู อาจารย์ และผู้ที่สนใจ จะได้ทราบถึงแนวทางและวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยที่มีปัญหาหลากหลาย ด้วยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาน และได้ทราบถึงวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการ วิเคราะห์เนื้อหา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยทางดนตรีศึกษาด้วยการวิเคราะห์ อภิमानและการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นการเสนอสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา เริ่มจากความหมายของ ดนตรีศึกษา ประวัติดนตรีศึกษาในประเทศไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สาระดนตรี ทฤษฎีที่ เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนดนตรี และการสังเคราะห์สาระดนตรีศึกษาจากตำราวิชาการด้าน ดนตรีศึกษา เพื่อสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับสาระการเรียนการสอนดนตรีศึกษา ตอนที่ 2 เป็นการ เสนอสาระในการสังเคราะห์งานวิจัยและการวิเคราะห์อภิमान ตอนที่ 3 เป็นการเสนอสาระในการ วิเคราะห์เนื้อหาสำหรับการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพหรือการวิจัยเชิงบรรยาย ตอนที่ 4 เป็น การเสนอรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเคราะห์งานวิจัย และตอนสุดท้ายเป็นการเสนอกรอบ ความคิดในการวิเคราะห์อภิमानงานวิจัยทางดนตรีศึกษา

ตอนที่ 1 สาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา

การรายงานเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในตอนนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสนอองค์ความรู้ และสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา โดยผู้วิจัยนำเสนอโดยแบ่งออกเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้ 1.1 ความหมายของดนตรีศึกษา 1.2 ประวัติดนตรีศึกษาในประเทศไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน 1.3 สาระดนตรี 1.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนดนตรี 1.5 การสังเคราะห์สาระดนตรี ศึกษา จากตำราวิชาการด้านดนตรีศึกษา เพื่อสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับสาระการเรียนการสอน ดนตรีศึกษา โดยแต่ละตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ความหมายของดนตรีศึกษา

ก่อนที่จะศึกษาถึงความหมายของดนตรีศึกษา ผู้วิจัยขอแนะนำนิยามของคำว่าดนตรี และคำว่าการศึกษา เพื่อเป็นพื้นฐานของความเข้าใจในความหมายของทั้งสองคำนี้ จากนั้น จึงนำไปสู่การศึกษาและสรุปความหมายของดนตรีศึกษา

1.1.1 ดนตรี (Music)

Joseph (1963) กล่าวว่า ดนตรี คือ ภาษาของอารมณ์ ซึ่งใช้เสียงเป็นเครื่องมือในการ สื่อความหมาย

Allen & Rehm (1971) ได้ให้ความหมายว่า ดนตรี คือ รูปแบบของพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งสื่อออกมาในรูปของเสียงที่มีการจัดระบบอย่างมีวัตถุประสงค์ เพื่อผลทางด้านสุนทรีย์

Hoffer (1985) ได้กล่าวถึงความหมายของดนตรีว่า ดนตรี คือ เสียงที่ต้องมีระบบ มีระเบียบ และเป็นเสียงที่สามารถสื่อความหมายได้

เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี (2530) กล่าวว่า ดนตรี เป็นภาษาของอารมณ์ (Language of Emotion) อันเกิดจากจินตนาการ (Imagine) ของผู้ฟังเอง เพราะฉะนั้นขอบข่ายของการรับรู้ทางด้านดนตรีจึงเป็นไปอย่างกว้างขวางไม่มีขอบเขต ผู้ฟังสามารถที่จะรับรสของดนตรีได้อย่างอิสระโดยปราศจากข้อจำกัดใดๆ

ณรุทธ์ สุทธิจิตต์ (2540) กล่าวว่า ดนตรี เป็นวิชาการแขนงหนึ่งที่มีสาระเฉพาะตัวเอง แม้ว่าดนตรีจะถูกจัดอยู่ในศิลปะ แต่โดยเนื้อแท้สาระดนตรีมีความแตกต่างจากศิลปะ เพราะศิลปะเป็นเรื่องของการรับรู้ด้วยตา เรียกว่าทัศนศิลป์ (visual art) ส่วนดนตรีจัดเป็นโสตศิลป์ (aural art) ก็คือ การรับรู้ทางการฟัง และจัดเป็นศิลปะการแสดง (performing art)

โกวิทย์ ชันธิศิริ (2548) ได้ให้ความหมายว่า ดนตรี เป็นศิลปะที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติที่ได้นำมาดัดแปลงแก้ไขให้เกิดความประณีต งดงาม และความไพเราะที่ทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิด รวมทั้งความรู้สึกทางอารมณ์ต่างๆ เช่น รัก โกรธ เกลียด กลัว โศกเศร้า หรือดีใจ และสามารถถ่ายทอดความรู้สึกดังกล่าวให้ผู้อื่นรับรู้ได้ด้วย

จากการศึกษาความหมายของคำว่าดนตรีในหลายๆ ความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ดนตรี เป็นวิชาการแขนงหนึ่ง เป็นศิลปะที่แสดงภาษาของอารมณ์ และ/หรือ รูปแบบพฤติกรรมของมนุษย์ การแสดงภาษาของอารมณ์ใช้การสื่อความหมายออกมาในรูปของเสียงเป็นเครื่องมือที่มีการจัดระบบอย่างมีวัตถุประสงค์ โดยสามารถรับรู้ได้จากการฟัง ดนตรีจึงจัดเป็นโสตศิลป์ (aural art)

1.1.2 การศึกษา (Education)

Dewey (1916) ได้ให้ความหมายของคำว่าการศึกษาว่า การศึกษาเป็นกระบวนการทางสังคม และเป็นหน้าที่ของสังคม ซึ่งสังคมจะต้องมีนิยามชนิดของสังคมที่ต้องการเสียก่อน เพื่อที่จะกำหนดเป้าหมายของการศึกษาที่ต้องการให้ชัดเจนได้

Plato (1957) ได้กล่าวถึงความหมายของการศึกษาว่า การศึกษา หมายถึง ศิลปะซึ่งนำทางสร้างสรรค์ และควบคุมประสบการณ์ของมนุษย์ โดยขึ้นอยู่กับหลักค่านิยม และการปรับปรุงทุกระดับชั้นในกิจกรรมของมนุษย์

สาโรช บัวศรี (2510) กล่าวว่า การศึกษา หมายถึงความเจริญงอกงามในด้านต่างๆ เช่น ทางกาย ทางปัญญา และวิชาการ ทางด้านศีลธรรม และวัฒนธรรม ทางด้านการอาชีพ และสังคม และทางอารมณ์

วิจิตร ศรีสอาน (2523) กล่าวว่า การศึกษาเป็นกิจกรรมและกระบวนการทางสังคมที่มุ่งพัฒนาให้มีความเจริญงอกงาม เป็นการเตรียมผู้เยาว์เพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีสามารถดำรงตนอยู่ได้อย่างดีมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาความหมายของคำว่าการศึกษาในหลายๆ ความหมายข้างต้นสามารถสรุปความหมายได้ 2 แนวทางคือ

1. การศึกษา เป็นกิจกรรม กระบวนการ และศิลปะซึ่งสร้างสรรค์และควบคุมประสบการณ์ของมนุษย์ โดยขึ้นอยู่กับหลักค่านิยม และการปรับปรุงกิจกรรมทุกขั้นตอนของมนุษย์
2. การศึกษา คือ กระบวนการทางสังคมที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความเจริญงอกงามทางกาย ทางปัญญา วิชาการ ศีลธรรมและวัฒนธรรม อันจะส่งผลทำให้เกิดความเจริญงอกงามในชุมชน และสังคม

1.1.3 ดนตรีศึกษา (Music education)

เมื่อรวมความหมายของคำว่า "ดนตรี" และ "การศึกษา" ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ ในหัวข้อ จะได้คำรวมว่า "ดนตรีศึกษา" หมายถึง กิจกรรม กระบวนการ และศิลป์ ที่ช่วยสร้างสรรค์ การสื่อความหมาย ภาษาของอารมณ์ในรูปของเสียงอย่างมีระบบทำให้เกิดการสร้างสรรค์ ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ และเจริญงอกงาม ในศิลปะทางดนตรี

เมื่อผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับดนตรีศึกษา พบว่ามีนักวิชาการให้ความหมายของดนตรีศึกษาลงรายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรและเนื้อหาสาระของดนตรีศึกษา เพิ่มขึ้นดังต่อไปนี้

อวบ เหมะรัชตะ (2525) ได้ให้ความหมายของดนตรีศึกษาว่า ดนตรีศึกษา คือ ศิลปะประยุกต์เกี่ยวกับพฤติกรรม สิ่งแวดล้อมและความต้องการของมนุษย์ที่ได้จากประโยชน์ของการเรียนรู้ ประสบการณ์และทักษะรวมทั้งผลงานต่างๆ ทางดนตรี

วิภา คงคากุล (2533) ให้ความหมายของดนตรีศึกษาว่า ดนตรีศึกษา คือ การปลูกฝังการ ให้การศึกษาทางด้านดนตรีอย่างถูกต้อง มิใช่แต่เฉพาะการฟังเพลงเพื่อความสนุกสนานและความ หย่อนใจอย่างเดียว ควรจะเป็นการให้การศึกษาที่อยู่ในระดับต่างๆ ทุกด้าน เช่น ด้านทฤษฎี ปฏิบัติ ประวัติ ฯลฯ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของ Music education ผู้ที่จบการศึกษาสามารถไป ประกอบอาชีพต่างๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็นครูอาจารย์ นักแสดงหรือทำงานด้านการบันเทิง

ขวัญใจ ซีลีย์ (2533) กล่าวว่า ดนตรีศึกษา หมายถึง กระบวนการให้การศึกษาทางด้านดนตรี ซึ่งรวมถึงความสามารถทางทักษะในการบรรเลงเครื่องดนตรี ความรู้ความเข้าใจทางด้านทฤษฎีดนตรี ประวัติทางด้านดนตรี การประสานเสียง ลักษณะและแบบแผนของดนตรีและเพลงในสมัยต่างๆ ความชื่นชมและความเข้าใจดนตรีสามารถแยกแยะว่าดนตรีชนิดใดเป็นดนตรีที่มีคุณภาพตามแต่ระดับในการให้การศึกษาทั้งระดับประถม มัธยม และการจัดในระดับอุดมศึกษา

ณรุทธ์ สุทธิจิตต์ (2549) ได้ให้ความหมายว่า ดนตรีศึกษา เป็นแขนงหนึ่งของสาระความรู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการให้การศึกษาดนตรีกับผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความมีดนตรีการตามความสามารถของแต่ละบุคคลจนถึงที่สุด ทั้งในฐานะผู้แสดงดนตรี และผู้ฟังดนตรี ดนตรีศึกษาจึงมิใช่กระบวนการพัฒนาความสามารถในการแสดงดนตรีเพียงอย่างเดียว ดนตรีศึกษาเป็นสาขาวิชาที่สร้างครุดนตรีและนักการศึกษาดนตรี ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในอันที่จะสั่งสอน ถ่ายทอดสาระความรู้ด้านดนตรีให้กับเด็กและเยาวชน

จากการศึกษาความหมายของคำว่าดนตรีศึกษาในหลายๆ ความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ดนตรีศึกษา คือ สาขาวิชาว่าด้วยกระบวนการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านศิลปะ การแสดงภาษาของอารมณ์ที่ออกมาในรูปของเสียงอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้เพื่อความสนุกสนาน ความบันเทิง และเพื่อประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพ สาระที่เรียนรู้ได้แก่ ความสามารถทางทักษะในการบรรเลงเครื่องดนตรี ความรู้ความเข้าใจทางด้านทฤษฎีดนตรี ประวัติดนตรี การประสานเสียง ทักษะ ลักษณะแบบแผนของดนตรีและบทเพลงในสมัยต่างๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความชื่นชม เกิดความเข้าใจในทักษะดนตรี โดยผู้เรียนจะมีการพัฒนาความสามารถทั้งในฐานะผู้แสดงดนตรี ผู้ฟังดนตรี และผู้บริหารจัดการดนตรี

ซึ่งจากการสังเคราะห์ความหมายของดนตรีศึกษาดังกล่าวข้างต้นนั้นสามารถสรุปถึงสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษาได้ดังนี้

ดนตรีศึกษาเป็นศาสตร์ที่มีการศึกษาในสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และวรรณคดีดนตรี (Music History and Music Literature) ทักษะดนตรี (Music Skills), ทฤษฎีดนตรี (Music Theory) และความซาบซึ้งในดนตรี (Music Appreciation)

สาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษาดังกล่าว เป็นเพียงสาระที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้จากความหมายของดนตรีศึกษาเท่านั้น ไม่ใช่สาระที่ครอบคลุมศาสตร์ทางดนตรีศึกษา ดังนั้นในบทที่ 4 เป็นบทที่นำเสนอเกี่ยวกับการพัฒนารอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา ดังนั้นผลสรุปจากบทที่ 4 นี้ จะได้สาระที่ครอบคลุมศาสตร์ทางดนตรีศึกษา

1.2 ประวัติดนตรีศึกษาในประเทศไทย

ประวัติดนตรีศึกษาในประเทศไทยตั้งแต่สมัยอดีต จนถึงปัจจุบันนั้นยังไม่มีผู้ใดได้บันทึกไว้ อย่างเด่นชัด มีเพียงแต่หลักฐานทางประวัติศาสตร์ต่างๆ ที่ระบุถึงดนตรีที่มีบทบาทในสมัยนั้นๆ ทำให้ทราบว่าดนตรีศึกษาในประเทศไทยมีมาตั้งแต่สมัยอดีตกาล เริ่มปรากฏเด่นชัดในสมัยกรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี เรื่อยมาจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ซึ่งการให้การศึกษาดนตรีไม่ได้จัดอยู่ในระบบการศึกษาเหมือนในปัจจุบัน แต่จะอยู่ใน บ้าน วัด และพระราชวัง ซึ่งทั้ง 3 แห่งนี้ เป็นสถานที่ปมเพาะทางดนตรีให้เจริญก้าวหน้าขึ้น ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนปลาย ดนตรีจึงได้เข้ามามีบทบาทในระบบการเรียนการสอนตามสถาบันต่างๆ อย่างเห็นได้ชัด ดังนั้นถ้าจะแบ่งยุคของประวัติดนตรีศึกษาในประเทศไทย ควรแบ่งตามระบบของการให้การศึกษาคือ ระบบที่ถ่ายทอดในบ้าน วัด และพระราชวัง ซึ่งยังไม่ได้เข้าไปสู่ระบบที่มีหลักสูตรการเรียนในสถานศึกษา อีกยุค คือยุคที่ดนตรีเข้าไปอยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษาแต่ละระดับ ดังที่ ญรุทธี สุททจิตต์ (2549) ได้กล่าวถึงประวัติดนตรีศึกษาในประเทศไทย โดยแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ดนตรีศึกษาในอดีต และดนตรีศึกษาในปัจจุบัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.2.1 ดนตรีศึกษาในอดีต

สมัยกรุงสุโขทัย

ญรุทธี สุททจิตต์ (2549) กล่าวว่า ในสมัยนี้การศึกษาด้านดนตรีแยกออกเป็นสองระบบคือ ระบบราชสำนัก และระบบประชาชน ในราชสำนัก หรือในวัง มีการถ่ายทอดดนตรี และพัฒนาดนตรีสำหรับประกอบพระราชพิธีต่างๆ ที่เน้นความหรูหรายิ่งใหญ่ ในขณะที่ระบบประชาชนมีการศึกษาดนตรีที่บ้าน ผู้ใดที่ต้องการเรียนดนตรีต้องเข้าไปฝากตัวเป็นศิษย์กับครูดนตรีในสำนักต่างๆ โดยผู้ที่เป็นศิษย์จะได้รับการถ่ายทอดดนตรีจากครูตามฝีมือ และจะต้องอาศัยอยู่ในสำนักนั้น คอยดูแลรับใช้ผู้ที่เป็นครู นอกจากนี้ยังมีอีกสถานที่หนึ่งซึ่งจัดเป็นศูนย์กลางของดนตรีเช่นกันคือ วัด โดยวัดจะเป็นศูนย์กลางในการรวมตัวกันของนักดนตรีเพื่อแสดงดนตรีในพิธี และประเพณีต่างๆ ซึ่งมีทั้งประเพณีที่เกี่ยวข้องกับศาสนาโดยตรง และงานบุญที่มีการแสดงออกกว้างเพื่อการรื่นเริงของประชาชน

สมัยกรุงศรีอยุธยา

ต่อมาเมื่อประเทศไทยมีการติดต่อกับต่างประเทศมากขึ้น ทั้งประเทศแถบใกล้เคียง และประเทศแถบตะวันตก จึงทำให้การถ่ายทอดทางวัฒนธรรมเกิดขึ้น ดนตรีตะวันตกเริ่มเข้ามามีบทบาท และเป็นที่รู้จักของคนไทยตามประวัติศาสตร์ ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ในสมัยของพระนารายณ์มหาราชเป็นยุคที่เฟื่องฟูมีการติดต่อกับต่างชาติ การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมก็ย่อม

เกิดขึ้นเป็นธรรมดาอย่างไรก็ตามดนตรีศึกษาในประเทศไทยยังคงมุ่งไปที่ดนตรีไทยอันเป็นดนตรีประจำชาติ โดยเฉพาะดนตรีในราชสำนัก ในสมัยอยุธยาได้มีการพัฒนาในเรื่องการจัดวงดนตรี และมีการแต่งเพลงไว้จำนวนมาก ดนตรีศึกษาในสมัยนั้นเป็นการถ่ายทอดแบบตัวต่อตัว มีการขับร้องและบรรเลงดนตรีเป็นกลุ่มเล็กๆ ผู้สนใจบางคนอาจจะไม่มีโอกาสได้เรียนรู้ เนื่องจากยังไม่มี การจัดเป็นโรงเรียนหรือการให้การ ศึกษาแบบเปิด หรือการศึกษาเพื่อปวงชนอย่างแท้จริง (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2549)

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น (รัชกาลที่ 1 - รัชกาลที่ 4)

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ดนตรีศึกษายังดำเนินตามรูปแบบของสมัยกรุงศรีอยุธยา แต่ด้วยความสนพระทัยของพระมหากษัตริย์ ดังเช่นพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 (พ.ศ. 2352 - 2367) พระองค์ทรงมีพระปรีชาสามารถในการบรรเลงเครื่องดนตรีที่ เรียกว่า ซอสามสาย ดังที่ พูนพิศ อมาตยกุล (2529) ได้กล่าวว่า พระองค์ทรงมีความสามารถในการสีซอสามสายเป็นอย่างดี และมีซอสามสายคู่พระหัตถ์ ชื่อว่า "ซอสายฟ้าฟาด" กับได้พระราชนิพนธ์เพลงที่มีชื่อเสียงมากคือ "บุหลันลอยเลื่อน" ซึ่งยังบรรเลงกันต่อมาจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2549) ได้กล่าวว่า พระองค์ทรงเอาพระทัยใส่ในการดนตรี มีการแสดงดนตรี และมีการถ่ายทอดดนตรีในราชสำนัก สิ่งเหล่านี้เป็นหลักฐานพอแสดงได้ว่า ดนตรีศึกษาในราชสำนักมีเป็นเรื่องเป็นราว และน่าจะมีการเล่าเรียน ย่อมมีผลทำให้การดนตรีของประชาชนทั่วไปเจริญรุ่งเรืองเรื่องตามไปด้วย ดังที่ ถาวร สิกขโกศล (2550) กล่าวว่า ในสมัยรัชกาลที่ 1 และรัชกาลที่ 2 นิยมให้รับใช้ขับกล่อม และเป่าพาทย์ บรรดาเจ้านาย และขุนนางผู้ใหญ่มักมีวงมโหรีประจำบ้าน ผู้ทรงความรู้เรื่องมโหรีดี เท่าที่สืบค้นได้มีเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ท่านมีวงมโหรีประจำบ้าน

ในสมัยรัชกาลที่ 3 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2367 - 2394) การดนตรีเจริญต่อมา เครื่องดนตรีไทยมีการพัฒนามากขึ้น ดังเห็นได้จากการสร้างระนาดทุ้ม และฆ้องวงเล็กนำมาประสมในวงเป่าพาทย์ กลายเป็นวงเป่าพาทย์เครื่องคู่ ในสมัยนี้ดนตรีฝรั่งเข้ามามีบทบาท เริ่มเป็นที่นิยมของคนในราชสำนักมากขึ้น จนมีการจัดเป็นวงแตรฝรั่งสำหรับทหารขึ้น กล่าวได้ว่า ดนตรีศึกษาในสมัยนี้มีระบบมากขึ้นในเชิงของการถ่ายทอดวัฒนธรรม นักดนตรีไทยมีการเรียนรู้ และนำเครื่องดนตรีต่างชาติมาประสมวงร่วมกับวงดนตรีไทย (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2549)

ในสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 (พ.ศ. 2394 - 2411) การดนตรีมีความเจริญรุ่งเรือง เจ้านายหลายพระองค์มีการจัดตั้งวงดนตรีประจำพระองค์ เช่น พระบาท สมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว กรมหลวงวชิรญาณเทเวศร์ กรมหลวงสรรพศิลป์ปรีชา และกรมหลวงวงศาธิราชสนิท เป็นต้น โดยทรงรวบรวมคนหัดเป่าพาทย์ และได้เริ่มมีตำแหน่งจางวางกรมเป่าพาทย์ เจ้านายแต่ละพระองค์จะค้นหาผู้มีฝีมือดนตรีเพื่อนำมาเป็นผู้ฝึกหัดและเล่นดนตรีในวง

ของแต่ละพระองค์ สำหรับพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น ทรงเป็นผู้มีพระปรีชาในการดนตรีมาก ทรงสามารถเป่าแคนได้อย่างยอดเยี่ยม ซึ่งวงดนตรีไทยของพระองค์มีครูมีแขก หรือพระประดิษฐไพเราะ (มี ดุริยางกูร) เป็นผู้ฝึกซ้อมและดูแล จึงเป็นวงดนตรีที่มีฝีมือมากที่สุดวงหนึ่งที่เคยมีในยุคนี้ (ธนุทธิ์ สุทธิจิตต์, 2549) ด้วยความเจริญรุ่งเรืองของดนตรีที่พระมหากษัตริย์ได้ทรงส่งเสริมแล้ว ยังผลให้ดนตรีของเหล่าบรรดาขุนนางได้รับความสนใจ และพัฒนาไปพร้อมๆ กัน ดังเช่น ถาวร สักขโกศล (2550) ได้กล่าวว่า ในสมัยรัชกาลที่ 4 มีระนาดเอกเหล็ก และทุ้มเหล็กเพิ่มขึ้นเป็นวงปี่พาทย์เครื่องใหญ่ ปี่พาทย์เสภาได้รับความนิยมมาก เจ้านายขุนนาง และคหบดีมักมีวงปี่พาทย์ประจำบ้าน แต่ละบ้านมีครูผู้ทรงคุณวุฒิเป็นครูประจำวง ทำให้เกิดการแข่งขันประกวดเพลง อดฝีมือกัน จะเห็นได้ว่าดนตรีศึกษาในสมัยนี้มีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น ดังเช่น ธนุทธิ์ สุทธิจิตต์ (2549) ได้กล่าวว่า ในช่วงสมัยรัชกาลที่ 4 นี้ ดนตรีศึกษาเป็นระบบมากขึ้น เนื่องจากการเรียนการสอนดนตรีไทยเป็นความจำเป็น เพื่อการบรรเลงประกอบพระราชพิธี และงานอื่นๆ ซึ่งแต่ละวัง และเสนาบดีชั้นสูงที่พอมีฐานะจะมีวงดนตรีไทยเป็นของตนเอง สำหรับประชาชนมีการเล่าเรียนดนตรีไทยตามบ้านดังเช่นที่ผ่านมา ส่วนดนตรีฝรั่งนั้นน้อยคนที่จะได้เรียน ยกเว้นผู้ที่เข้ามาอยู่ในวัง หรือเป็นทหารเกณฑ์ฝึกหัดแต่ฝรั่งเท่านั้น

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนปลาย (รัชกาลที่ 5 - รัชกาลที่ 9)

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 (พ.ศ. 2411 - 2453) ดนตรีไทยยังคงมีการศึกษาเล่าเรียนและเป็นดนตรีในพระราชพิธีต่างๆ ตามขนบประเพณีไทยและมีการพัฒนาไปกว่าสมัยรัชกาลที่ 4 โดยสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ได้คิดการประสมวงดนตรีไทยแบบใหม่ขึ้น คือ ปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์ เพื่อใช้ประกอบการแสดงละครดึกดำบรรพ์ของเจ้าพระยาเทเวศร์วิวัฒน์ (ม.ร.ว. หลาน กุญชร) สำหรับดนตรีฝรั่งมีบทบาทมากขึ้นเนื่องจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีโอกาสเสด็จประพาสประเทศแถบยุโรป และรัสเซีย ทำให้มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมดนตรีตะวันตกมากขึ้น การจัดวงดนตรีสำหรับทหารเพื่อการเดินแถวแบบฝรั่งมีเป็นเรื่องราว เรียกว่า วงโยธวาทิตเกิดขึ้นในปลายรัชสมัยนี้ ในสมัยนี้ตำรวจมีการพัฒนามากขึ้น เนื่องจากความจำเป็นในการถวายเกียรติยศแด่พระมหากษัตริย์ในโอกาสต่างๆ จึงเกิดตำรวจขึ้นเป็นครั้งแรกที่กองทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์โดยมีครูฝรั่งเข้ามาสอน (ธนุทธิ์ สุทธิจิตต์, 2549) จะเห็นได้ว่าดนตรีศึกษาเริ่มพัฒนาเป็นระบบมากขึ้น มิฉะนั้นการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมจนถึงขั้นการผสมผสานดนตรีต่างวัฒนธรรมย่อมดำเนินไปไม่ได้ นอกจากนี้ยังเริ่มมีการสอนโน้ตสากลและวิชาการประสานเสียงสำหรับดนตรีตะวันตกในกองทัพเรือ โดยผู้ทรงริเริ่มขึ้น คือ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิจ พระองค์เองได้ทรงศึกษาเรื่องการประสานเสียงมาก่อน และมีความชำนาญจึงได้ทรงเรียบเรียงบทเพลงไทยให้วงโยธวาทิตบรรเลงไว้เป็นจำนวนมาก ได้ทรงสอน

คนไทยให้แต่งเพลงสากล การเรียบเรียงเสียงประสาน ดังนั้นการดนตรีสากลจึงเจริญขึ้นมากในยุคนี้ การที่พระองค์ได้ทรงพระนิพนธ์เพลงไทยสากลเป็นพระองค์แรกนั้น จึงได้ยกย่องกันว่าสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิตเป็นพระบิดาแห่งเพลงไทยสากล (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2549)

ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 6 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2453-2468) พระองค์มีโอกาสดูทรงศึกษาเล่าเรียน ณ ประเทศอังกฤษ ส่งผลให้ดนตรีฝรั่งแพร่หลาย และขยายตัวมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามดนตรีไทยซึ่งเป็นสิ่งที่พระองค์ทรงโปรดยังคงมีความสำคัญ ได้รับการดูแลอย่างดี ทำให้ในสมัยนี้มีการแยกการศึกษาด้านดนตรีออกเป็นสองสาย คือ ดนตรีไทย และดนตรีสากล ในสมัยนี้ได้มีการจัดตั้งกรมมหรสพขึ้นเพื่อรับผิดชอบการแสดงและการดนตรี สำหรับดนตรีสากลได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งวงออร์เคสตราขึ้นเป็นครั้งแรกโดย อยู่ในสังกัดของกรมมหรสพ ในสมัยนั้นเรียกว่า วงเครื่องสายฝรั่งหลวง โดยมีครูอัลเบอर्टโต มาซารีเป็นผู้สอน นอกจากนี้ได้มีการจัดแสดงโอเปร่าเป็นครั้งแรกในประเทศไทยที่โรงละครสวนมิสกวันในปี 2463 ด้วยเหตุที่พระองค์ทรงสนพระทัยในศิลปะการละครและดนตรีเป็นอย่างยิ่งดังกล่าวแล้ว ในสมัยรัชกาลที่ 6 นี้ จึงมีพระราชานุญาตในจัดตั้ง โรงเรียนดนตรีขึ้น โดยรับประชาชนทั่วไปที่ต้องการเรียนดนตรีและเข้ามาปฏิบัติราชการในราชสำนักมีโอกาสเข้ามาศึกษาในโรงเรียนแห่งนี้ โรงเรียนแห่งนี้มีชื่อว่า “โรงเรียนพรานหลวง” มีหลักสูตรที่เปิดสอนทั้งดนตรีไทย ดนตรีสากล และนาฏศิลป์ ด้านโขน โรงเรียนนี้ในภาคเช้าจะเรียนวิชาสามัญ ส่วนภาคบ่ายจะเรียนวิชาดนตรี หรือนาฏศิลป์ ในสมัยนี้มีการนำเครื่องดนตรีตะวันตกมาประสมกับวงเครื่องสายไทย กลายเป็นวงเครื่องสายประสม เช่น วงเครื่องสายประสมเปียโน คณะนาฏศิลป์สุนทร ของพระสุจริตสุดา สนมเอกในรัชกาลที่ 6 วงเครื่องสายประสมซิม เป็นต้น (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2549)

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2549) ได้กล่าวว่า สำหรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเกิดขึ้นในสมัยการก่อตั้งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปี 2460 แต่ยังไม่มีการเรียนการสอนดนตรีในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ มีเพียงข้อเดียวในเรื่องเกี่ยวกับดนตรีศึกษาของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาชัยนาทนเรนทร อธิบดีกรมมหาวิทยาลัยพระองค์แรก เมื่อทรงเป็นหนึ่งในคณะกรรมการดำเนินการสภาจัดการโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวขึ้นเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต่อคณะกรรมการ ในปี 2459 โดยมีความตอนหนึ่งว่า

...ในประเทศสยามมีแต่การสอนดนตรีเป็นส่วนตัว ยังไม่มีโรงเรียนสอนดนตรีทั้งชั้นกลางและชั้นสูง ถ้าจะเริ่มสอนก็น่าจะให้มีในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยหาผู้ชำนาญการสอนมาจากต่างประเทศให้สอนตามหลักของเขาซึ่งถี่ถ้วนลึกซึ้งและในขณะเดียวกันก็ให้เขาศึกษาดนตรีไทยและเปรียบเทียบเอาเข้าระเบียบของเขา แล้วสอนคนไทยอีกที ถ้าทำได้ดังนี้แล้วดนตรีไทยอาจเจริญก้าวหน้าและรุ่งเรืองขึ้นอีก อาจมีผู้ประพันธ์ดนตรีไทยตามหลักของฝรั่งทั้งการเล่นก็คงดีขึ้นอีกมากด้วย ส่วนดนตรีฝรั่งนั้นเมื่อมีการสอนเป็นกิจลักษณะดังนี้แล้ว ก็คง

จะต้องดีขึ้นเป็นแน่ไม่ต้องสงสัย ถ้าทำได้ดังนี้แล้วเชื่อว่าคนไทยจะรู้จักดนตรีของนานาชาติดีขึ้น และทำดนตรีของตนให้ขึ้นตามหลักวิทยาศาสตร์เท่านั้น ดนตรีไทยก็จะได้แพร่หลายไปทั่วโลก เป็นการเชิดชูเกียรติคุณของชนชาติไทยด้วย (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527 อ้างถึง ใน ธนุทธิ์ สุทธิจิตต์, 2549)

ดนตรีศึกษาในสมัยรัชกาลที่ 6 นับว่าเป็นรูปแบบขึ้นอย่างมาก เนื่องจากมีการตั้งโรงเรียนขึ้น ทำให้มีการจัดหลักสูตรและการสอนอย่างเป็นระบบ ประชาชนทั่วไปเริ่มมีโอกาสได้เล่าเรียนดนตรีมากกว่าในยุคก่อน ๆ ที่ผ่านมา รูปแบบการศึกษาแบบบ้าน วัด และวัง เริ่มกลายรูปแบบมาเป็นการศึกษาในสถาบันการศึกษามากขึ้น (ธนุทธิ์ สุทธิจิตต์, 2549)

ในสมัยรัชกาลที่ 7 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงสนพระทัยในดนตรีไทยเป็นอย่างมาก ท่านทรงมีพระปรีชาสามารถในการบรรเลงซออู้ ทรงตั้งวงดนตรีหลวงขึ้น โดยมี ครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) เป็นครูผู้ฝึกสอนและควบคุมวง นอกจากนี้พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์ เพลงไทยไว้ 3 บทเพลงด้วยกัน คือ ราตรีประดับดาว เถา เขมรละออองค์ เถา และ โหมโรงคลื่นกระทบฝั่ง 3 ชั้น ซึ่งเป็นบทเพลงที่ได้รับความนิยมมาจนถึงยุคปัจจุบันนี้ จะเห็นได้ว่า ด้วยพระปรีชาสามารถของพระองค์ในทางดนตรีส่งผลให้ดนตรีไทยได้รับความนิยม และพัฒนามาโดยตลอด ในสมัยนี้ดนตรีศึกษาได้พัฒนาต่อมาเป็นระบบมากขึ้น จะเห็นได้จากการจัดตั้งโรงเรียน นาฏดุริยางคศาสตร์ขึ้นในปี พ.ศ. 2477 เพื่อสอนดนตรีไทยและดนตรีฝรั่ง คล้ายกับการนำกรม มหรสพที่มีหน้าที่สอนดนตรีส่วนหนึ่งมารวมกับโรงเรียนพรานหลวงที่ศึกษาสายสามัญ โรงเรียน แห่งนี้พัฒนาเรื่อยมา มีการนำศิลปะแขนงต่าง ๆ มาสอนด้วย จึงมีการเปลี่ยนชื่อ เพื่อความเหมาะสมมาโดยตลอด ตามแนวคิดที่เปลี่ยนไป คือ เป็น โรงเรียนศิลปากร เมื่อปี พ.ศ. 2478 โรงเรียนสังคีตศิลป์ ในปี พ.ศ. 2484 โรงเรียนนาฏศิลป์ ในปี พ.ศ. 2488 และท้ายที่สุดกลายมาเป็น วิทยาลัยนาฏศิลป์ ในปี พ.ศ. 2515 กล่าวได้ว่าในสมัยนี้ เป็นต้นมา ดนตรีศึกษามีการจัดเป็นระบบเพื่อปวงชนชาวไทย คือ ทุกคนสามารถเข้าศึกษาได้เป็นระบบโรงเรียนที่รัฐจัดให้ ทำให้ดนตรีศึกษาระบบราชสำนักและระบบประชาชนเข้ามารวมกัน (ธนุทธิ์ สุทธิจิตต์, 2549)

สมัยรัชกาลที่ 8 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล (พ.ศ. 2478-2493) ในสมัยนี้ จอมพลแปลก พิบูลสงคราม ได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี มีนโยบายในการทำให้ชาติไทยเป็น ชาติที่ทันสมัยทัดเทียมกับชาติตะวันตก โดยสนับสนุนให้คนไทยปฏิบัติตนตามแบบอย่าง วัฒนธรรมตะวันตกและห้ามมิให้คนไทยปฏิบัติตนตามแบบอย่างของวัฒนธรรมไทยหลายอย่างด้วยกัน ดังนั้นการขับร้องและบรรเลงเพลงไทยเป็นสิ่งต้องห้ามอย่างหนึ่ง ในช่วงนี้เองจึงทำให้ ดนตรีไทยสากลเป็นที่นิยม และแพร่หลายมากยิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่าดนตรีศึกษาในสมัยนี้ รัฐบาลเริ่ม เข้ามาจัดการและดำเนินงาน เนื่องจากเป็นระยะหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว การเรียนการ

สอนดนตรีเป็นเรื่องราวมากขึ้น ซึ่งหน่วยงานที่จัดการเรียนการสอนมีทั้งหน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานของเอกชน (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2549)

ต่อมาในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 พระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงทางดนตรีศึกษาเกิดขึ้นเป็นอย่างมาก ตั้งแต่ในระดับปฐมวัยศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของโลกทางด้านการเมือง การปกครองและวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในช่วง 50 ปีมานี้ และที่สำคัญยิ่ง คือ ด้วยพระเนตรอันยาวไกลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงโปรดการดนตรีเป็นอย่างมาก อีกทั้งพระราชโอรส พระราชธิดา และพระราชวงศ์ ทรงโปรดการดนตรีและให้การสนับสนุนกิจการด้านนี้ตลอดมา เป็นเหตุผลประการสำคัญที่ทำให้ดนตรีศึกษามีการพัฒนาเป็นอย่างมาก (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2549)

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2544, 2549) ได้กล่าวถึงเรื่องของดนตรีศึกษาในหลักสูตรการศึกษาต่างๆ ว่าในการจัดการศึกษาโดยภาครัฐในหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2503 มีการบรรจุวิชาขับร้องและดนตรีไว้เป็นวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. 2533) ดนตรีเป็นเนื้อหาส่วนหนึ่งในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย เนื้อหาวิชาจะเน้นการบูรณาการวิชาดนตรีกับวิชาอื่นๆ เน้นกิจกรรมเน้นจังหวะ และกิจกรรมที่เน้นการฟังและการร้องเพลง สำหรับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มีวิชาดนตรีเป็นวิชาบังคับ คือวิชาศิลปะกับชีวิต เป็นวิชาที่บูรณาการระหว่างวิชาทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ และในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มีดนตรีเป็นวิชาเลือกหลักสากลมากขึ้น และมีรายวิชาสังคีตนิยมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับความซาบซึ้งทางดนตรี และในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีการบรรจุดนตรีไว้ในหลักสูตรตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 รวม 12 ปี วิชาดนตรีจัดอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในสาระที่ 2 เนื้อหาวิชาเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีในกลุ่มวิชาศิลปะสำหรับในระดับปฐมวัยศึกษา ได้มีการสอดแทรกดนตรีไว้ด้วยตลอดมาเช่นกัน นอกจากนี้ กิจกรรมดนตรีในระดับมัธยมศึกษาที่น่าสนใจ และได้รับความนิยมมากขึ้นเป็นลำดับในราวสองทศวรรษที่ผ่านมา คือ วงโยธวาทิต โรงเรียนมัธยมหลายแห่งมีการจัดตั้งวงโยธวาทิตขึ้นอย่างเป็นทางการ มีการสอนเป็นกิจกรรมพิเศษอย่างต่อเนื่อง เพื่อการแข่งขันในระดับชาติและนานาชาติทำให้นักเรียนที่สนใจดนตรีสามารถเรียนรู้ได้อย่างจริงจังในระดับหนึ่ง เป็นผลให้มาตรฐานของการบรรเลงดนตรีประเภทเครื่องเป่า และเครื่องประกอบจังหวะดีขึ้นมาโดยตลอด

ส่วนในด้านดนตรีไทย หลายต่อหลายโรงเรียนได้ให้ความสนใจ และพัฒนาการเรียนการสอน มีการจัดกิจกรรมดนตรีเป็นเรื่องเป็นราว สามารถออกแสดงในงานต่างๆ ได้ และมีการ

แข่งขันเพื่อแสดงฝีมือมาโดยตลอด ทำให้มาตรฐานดนตรีไทยระดับมัธยมศึกษาในปัจจุบันสูงขึ้นเป็นลำดับ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2549)

ในส่วนของการอุดมศึกษา ได้มีการเปิดสอนวิชาดนตรีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นวิชาโทในระยะแรก ต่อมาจึงได้จัดการเรียนการสอนเป็นวิชาเอกในปี 2515 โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กำธร สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (พ.ศ. 2467-2543) เป็นผู้บุกเบิกหลังจากได้รับทุนรัฐบาลไปศึกษาทางดนตรี ณ ประเทศอังกฤษ และกลับมาปฏิบัติราชการ ณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปี 2500 โดยได้เริ่มจัดการแสดงคอนเสิร์ตเพื่อการศึกษาให้นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปมีโอกาสได้ชมการแสดงดนตรีคลาสสิก และดนตรีไทยประกอบการเรียนวิชาสังคีตนิยม เพื่อพัฒนาผู้ที่มีดนตรีการให้ก่อตัวขึ้นในสังคมอย่างจริงจังนอกจากนี้ยังได้นำการสอนวัดมาตรฐานทางดนตรีทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติของ Trinity College of Music, London มาดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ. 2505 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กและเยาวชนหันมาศึกษาดนตรีสากลมากขึ้นเป็นลำดับ นับได้ว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กำธร สนิทวงศ์ ณ อยุธยา เป็นบิดาแห่งการดนตรีศึกษาของไทย (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2549)

ดังได้กล่าวแล้วว่าในระดับอุดมศึกษา การเรียนการสอนดนตรีเกิดขึ้นที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นแห่งแรก ในปี 2532 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงได้จัดตั้งวงซิมโฟนีอออร์เคสตราแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยขึ้น เพื่อให้นิสิตผู้เรียนดนตรีมีโอกาสได้แสดงออก และเป็นการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและบริการประชาชน โดยมีการแสดงปีละสองครั้งสำหรับประชาชนทั่วไปโดยไม่เสียค่าเข้าชม นับเป็นวงซิมโฟนีอออร์เคสตราระดับมหาวิทยาลัยแห่งแรกในประเทศไทย สำหรับดนตรีไทย มีการสอนควบคู่กับดนตรีสากลโดยตลอด ทำให้ดนตรีไทยมีการพัฒนามากขึ้นมาโดยตลอดเช่นกัน โดยมีการจัดตั้งวงปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์ขึ้นในปี พ.ศ. 2530 เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นิสิตและมีการแสดงในวันคล้ายวันสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นประจำทุกปีจนถึงปัจจุบัน ในเวลาต่อมาได้มีการเปิดสอนดนตรีตามมหาวิทยาลัย และสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ เช่น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และมหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นต้น และได้มีการเปิดสอนดนตรีในระดับบัณฑิตศึกษาด้วย สำหรับวิทยาลัยนาฏศิลป์ ได้มีการเปลี่ยนแปลงสังกัดเนื่องจากการปรับหน่วยงานในปี 2538 คือ การรวมกองศิลปศึกษาและกองการสังคีตเข้าด้วยกันกลายเป็นสถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ ปัจจุบันจึงมีชื่อว่า วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม ส่วนหนึ่งของดนตรีศึกษาที่สำคัญของสังคมไทย คือ โรงเรียนดนตรีภาคเอกชน ที่มีมากขึ้นเป็นส่วนหนึ่งตั้งแต่ในยุคแรกๆ ที่โรงเรียนดนตรีสยามกลการเปิดสอนดนตรี ในปัจจุบันมีโรงเรียนดนตรีของต่างประเทศ หรือโรงเรียนดนตรีที่ใช้หลักสูตรต่างประเทศ และโรงเรียนดนตรี ที่ดำเนินการโดยคน

ไทยมีเป็นจำนวนมาก ทำให้เด็กและเยาวชนสามารถเรียนดนตรีได้ตามความต้องการ ซึ่งเป็น การสร้าง ความแข็งแกร่งให้กับวงการดนตรีได้ระดับหนึ่งเช่นกัน (ณรุทธ์ สุทนต์จิตต์, 2549)

จะเห็นได้ว่าการดนตรีศึกษาในรัชกาลที่ 9 นี้มีการพัฒนา ก้าวหน้ากว่ายุคก่อนเป็นอย่างมาก ดนตรีศึกษาได้จัดเป็นสาระหนึ่งในหลักสูตรการเรียนการสอนของนักเรียน ตั้งแต่ระดับชั้น ประถมวิทย์ จนถึงมัธยมศึกษา นอกจากนี้มหาวิทยาลัยหลายต่อหลายแห่งได้มีการเปิดสอนดนตรีเป็น วิชาเอกทั้งดนตรีไทย และดนตรีสากล นอกจากนี้มีสถาบันเอกชนหลายแห่งเปิดการเรียนการสอน ด้านดนตรีทั้งดนตรีไทย และดนตรีสากล ให้กับบุคคลผู้ที่รักในเสียงเพลงได้มีโอกาสได้เรียนรู้ และ ซาบซึ้งในรสอันไพเราะของดนตรี

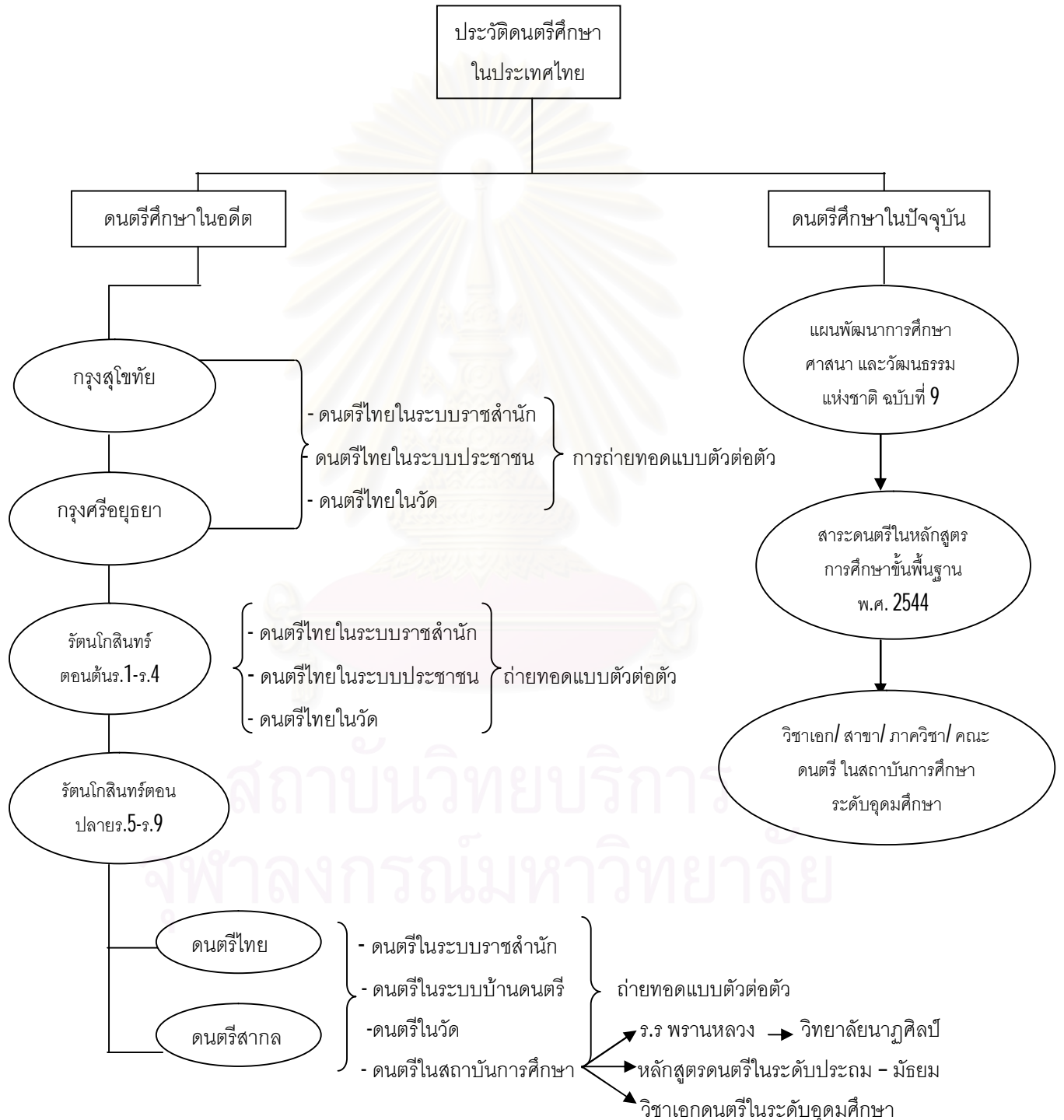
1.2.2 ดนตรีศึกษาในปัจจุบัน

ณรุทธ์ สุทนต์จิตต์ (2549) ได้กล่าวถึงดนตรีศึกษาในปัจจุบันว่า ดนตรีศึกษาในปัจจุบัน เริ่มต้นที่แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ มีแนวคิดในการพัฒนาการศึกษา และวัฒนธรรมที่เด่นชัดมากขึ้น และเป็นรากฐาน ในการพัฒนาดนตรีศึกษาในปัจจุบัน วัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาฉบับนี้เป็นไปตามนโยบายหลัก สามประการ คือ 1) พัฒนาคอนอย่างรอบด้านและสมดุล 2) สร้างสังคม คุณธรรม ภูมิปัญญาและ การเรียนรู้ และ 3) พัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคม จากที่แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) เห็นได้ว่า รัฐบาลให้ความสำคัญกับดนตรีมากขึ้น ซึ่งในช่วงเวลาปัจจุบันนี้ มีสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนดนตรีมากขึ้น เช่น มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้เปิดคณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลได้เปิดหลักสูตรดนตรีระดับปริญญาตรี หลังจาก เปิดหลักสูตรปริญญาโทและปริญญาเอกมาก่อนหน้านี้แล้ว นอกจากนี้กรมศิลปากรได้จัดตั้ง สถาบันบัณฑิตพัฒนาศิลปะขึ้นเพื่อเปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาตรีต่อจากวิทยาลัยนาฏศิลป์

สำหรับระดับการศึกษาภาคบังคับ กระทรวงศึกษาธิการได้มีการยกร่างหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ขึ้น เป็นการศึกษา 12 ปี โดยกำหนดให้การศึกษาภาคบังคับมีระยะเวลา 9 ปี ซึ่งได้มีการปรับปรุงหลักสูตรดนตรีให้มีสาระเข้มข้น ทันสมัยมากยิ่งขึ้น ส่วนการศึกษา ระดับประถมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ซึ่งมีเนื้อหาดนตรีปรากฏอยู่ด้วยส่วนหนึ่ง อย่างไรก็ตาม โดยทั่วไปการเรียนการสอนดนตรี ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับมัธยมศึกษาอาจไม่มาตรฐานเท่าที่ควร ทั้งในเรื่องของสาระดนตรี และวิธีการสอน สำหรับในระดับอุดมศึกษามาตรฐานการเรียนการสอนดีกว่าในระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา แต่เรื่องของอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ ยังไม่เป็น มาตรฐานเท่าที่ควร ในส่วนของบุคคลากรมีผู้สอนในระดับปริญญาเอกไม่มากเท่าที่ควร สภาพการณ์เช่นนี้ผู้บริหารระดับประเทศ และมหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญมากขึ้น เพื่อให้มี

การพัฒนาทางดนตรีศึกษา ให้ได้มาตรฐานทัดเทียมอารยประเทศต่อไป ดังที่แผนพัฒนาการศึกษา
 ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้ ระบุไว้อย่างชัดเจน

จากประวัติดนตรีศึกษาในประเทศไทยดังกล่าวนี้สามารถสรุปออกมาเป็นแผนภาพประวัติ
 ดนตรีศึกษาในประเทศไทยได้ดังแผนภาพที่ 2.1 ดังนี้

แผนภาพที่ 2.1 ประวัติดนตรีศึกษาในประเทศไทย

1.3 สารดนตรี (Music Subject - matter)

ในการรายงานเอกสารที่เกี่ยวข้องในหัวข้อนี้จะเกี่ยวข้องกับสาระของการเรียนการสอนดนตรีที่มีความจำเป็นอย่างมากต่อการเรียนการสอนดนตรีในระดับชั้นต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอสาระดนตรีตามแนวคิดของนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีศึกษาในประเทศไทย และสาระดนตรีตามแนวคิดของนักวิชาการทางดนตรีศึกษาในต่างประเทศ เพื่อให้เห็นถึงองค์ความรู้ในการเรียนการสอนทางดนตรีศึกษาทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สารดนตรี (Music Subject - matter) ตามแนวคิดของ ฌูรท์ สุทธิจิตต์

ฌูรท์ สุทธิจิตต์ (2549) ได้กล่าวถึงสารดนตรีว่า สารดนตรีเป็นคำเฉพาะที่กำหนดขึ้นมาเพื่อใช้ในการชี้แสดงถึงองค์ความรู้ทางดนตรี ว่ามีการจัดแบ่งไว้อย่างเป็นระบบตามหลักวิชาการ ซึ่งองค์ความรู้ของวิชาการแต่ละสาขาย่อมมีอยู่เช่นเดียวกัน ในทางดนตรี สารดนตรี คือ องค์ความรู้ทั้งหมดของวิชาการดนตรี ผู้ศึกษาดนตรีควรได้เรียนรู้สารดนตรีอย่างครบถ้วนตามความยากง่าย หรือความลึกซึ้งแตกต่างกันออกไปตามระดับการศึกษา ระดับการเรียนรู้ หรือระดับความสามารถ แล้วแต่กรณี

สาระสำคัญของสารดนตรีประกอบไปด้วยสาระต่างๆ ต่อไปนี้ (ฌูรท์ สุทธิจิตต์, 2540)

1.3.1 เนื้อหาดนตรี ประกอบด้วย องค์ประกอบดนตรี และวรรณคดีดนตรี

1.3.1.1 องค์ประกอบดนตรี (music elements) ประกอบด้วย จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน รูปแบบ สีสัมผัสและลักษณะของเสียง ในแต่ละองค์ประกอบเหล่านี้มีเนื้อหาและแนวคิดพื้นฐานซึ่งจำเป็นที่ผู้ศึกษาด้านดนตรีควรทราบและเข้าใจ ส่วนเนื้อหาและแนวคิดขั้นลึกซึ้งนั้นผู้ที่ศึกษาด้านดนตรีเป็นวิชาเอกควรจะต้องศึกษาอย่างลึกซึ้ง โดยมีรายละเอียดแตกต่างกันออกไปมากมายเป็นหลายสาขาวิชา การกล่าวถึงเนื้อหาทางดนตรีในที่นี้จะกล่าวเฉพาะเนื้อหาพื้นฐานในลักษณะของแนวคิด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน และเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษา และจัดระบบเนื้อหาและแนวคิดทางดนตรี เพื่อใช้ในการเรียนการสอนดนตรีในขั้นลึกซึ้งได้ต่อไป องค์ประกอบดนตรี มีรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1) จังหวะ (Rhythm) คือ การจัดเรียงของเสียง หรือความเงียบ ซึ่งมีความสั้นยาวต่าง ๆ กัน กำหนดโดยจังหวะตบ หรือจังหวะที่สม่ำเสมอ เช่น จังหวะการเต้นของหัวใจ (pulse หรือ beat)

2) ทำนอง (Melody) คือ การจัดเรียงของระดับเสียง (tones หรือ pitches) ซึ่งมีความสั้นยาว กำหนด โดยจังหวะของทำนอง

3) เสียงประสาน (Harmony) คือ ระดับเสียงตั้งแต่สองเสียงขึ้นไปที่ร้องหรือเล่นในขณะเดียวกันลักษณะของการประสานเสียงมีอยู่ด้วยกันหลายลักษณะ เช่น เป็นลักษณะของ

การใส่เสียงประสานให้กับทำนองเพลง 1 ทำนอง (Homophonic) หรือเป็นการนำทำนองเพลงสอง ทำนองมาร้องพร้อมกัน ทำให้เกิดการสอดประสานของสองทำนอง (Polyphonic) นอกจากนี้ยังมีการร้องแบบไล่ตามกันในแบบของ round และ canon เป็นต้น

4) รูปแบบ (Form) หรือรูปแบบของเพลงเป็นโครงสร้างที่ทำให้ดนตรีมีความหมาย ในลักษณะของเสียงกับเวลา (tone in time) รูปแบบช่วยทำให้ดนตรีมีความต่อเนื่องสัมพันธ์ ทำให้ดนตรีหรือบทเพลงแต่ละบทมีความเป็นหนึ่ง

5) สีสันทัน (Tone color หรือ Timbre) เป็นลักษณะเฉพาะที่ได้จากเสียงร้องมนุษย์ หรือเสียงที่บรรเลงโดยเครื่องดนตรีชนิดต่างๆ ซึ่งไม่เหมือนกัน ระดับเสียงเดียวกันเมื่อใช้เครื่องดนตรีต่างชนิดกันเล่นก็จะให้อารมณ์หรือคุณค่าต่างกันออกไป เช่น เสียงมนุษย์ (Human voices) เสียงของเครื่องดนตรี (Music instruments) การผสมวง (Ensembling)

6) ลักษณะของเสียง (Characteristics of Sound) เป็นองค์ประกอบดนตรี เกี่ยวกับการถ่ายทอดความรู้สึกหรืออารมณ์เพลงและเรื่องเกี่ยวกับความดังค่อยของเสียง

1.3.1.2 วรรณคดีดนตรี (Music literature) ประกอบด้วยบทเพลง หรือ เพลง ประเภทต่าง ๆ และประวัติดนตรี เพื่อให้เข้าใจดนตรีมากขึ้น เนื่องจากการศึกษาบทเพลงในแต่ละยุคแต่ละสมัยหรือบทเพลงประเภทต่าง ๆ ทำให้เห็นความแตกต่างของบทเพลงแต่ละยุคแต่ละประเภทซึ่งจะช่วยให้ผู้ศึกษาดนตรีมีความเข้าใจองค์ประกอบของดนตรีมากขึ้น ประเภทของบทเพลง สามารถแบ่งเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

1) เพลงพื้นบ้าน (Folk music) ได้แก่ เพลงที่ใช้ร้องใช้เล่นกันมาเป็นเวลานานตามท้องถิ่นต่าง ๆ

2) เพลงศิลปะ (Art music) คือเพลงที่มีคุณลักษณะ หรือคุณค่าทางดนตรีแตกต่างไปจากเพลงยอดนิยมในด้านโครงสร้างหรือองค์ประกอบโดยมีความลึกซึ้งกว่า สามารถแยกได้เป็นสองประเภท คือ เพลงอมตะ (Time-honored) ได้แก่ เพลงที่คนทั่วไปรู้จักกันในฐานะของเพลงคลาสสิก สำหรับดนตรีตะวันตก เพลงไทยสำหรับดนตรีไทย และ เพลงร่วมสมัย (contemporary) คือ เพลงศิลปะยุคปัจจุบัน เช่นเดียวกับเพลงอมตะเพลงประราชนิพนธ์จัดเป็นเพลงร่วมสมัยประเภทหนึ่ง

3) เพลงยอดนิยม (Popular หรือ rock music) เป็นเพลงประเภทที่ได้ยินได้ฟังกันอยู่ทั่วไปในปัจจุบัน ซึ่งเมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่งเพลงเหล่านี้ส่วนใหญ่จะหายไปจากความทรงจำของประชาชน บทเพลงประเภทนี้จะมีรูปแบบของเพลงคล้ายคลึงกัน หรือเหมือนกันเป็นส่วนใหญ่

ประวัติดนตรี (Music history) ในการศึกษาดนตรี การได้ทราบถึงประวัติดนตรีช่วยให้เกิดความเข้าใจในบทเพลงและองค์ประกอบดนตรีมากขึ้น การศึกษาประวัติดนตรีในรูปลักษณะของยุคต่าง ๆ ของดนตรี ประวัตินักดนตรีแต่ละคนหรือประวัติของดนตรีพื้นบ้าน หรือประวัติเครื่อง

ดนตรี หรือวงดนตรีประเภทใดประเภทหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้ว่าประวัติดนตรีเป็นเรื่องกว้างขวางมาก และเป็นพื้นฐานสำคัญในการศึกษาทางด้านอื่น ๆ เช่น ดนตรีวิทยา (musicology) ต่อไป การศึกษาประวัติดนตรีเป็นวิถึทางหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้ศึกษาดนตรีเกิดความซาบซึ้งในดนตรีได้ เนื่องจากประวัติดนตรีเป็นรากฐานสำคัญส่วนหนึ่งที่ช่วยสร้างความเข้าใจในบทเพลงได้ดังกล่าวแล้ว

1.3.2 ทักษะดนตรี (Music skills) ส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่งของสาระดนตรี คือทักษะดนตรี ซึ่งเป็นส่วนที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจสาระดนตรีได้ และจัดเป็นหัวใจของการศึกษาดนตรี สำหรับผู้ที่จะเป็นนักดนตรี (musician หรือ performer) ต่อไป ทักษะดนตรีแต่ละประเภทย่อมมีความสำคัญเท่าเทียมกัน ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีควรมีการเสนอทักษะดนตรีต่าง ๆ อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ทักษะดนตรีประกอบไปด้วย การฟัง การร้อง การเล่น การเคลื่อนไหว การสร้างสรรค์ และการอ่าน

1.3.2.1 การฟัง (Listening) จัดเป็นทักษะที่จำเป็นมากสำหรับดนตรี เนื่องจากดนตรีเป็นเรื่องของเสียง การฟังย่อมจะมีบทบาทอย่างมากในการช่วยให้ผู้ศึกษาดนตรีมีความเข้าใจดนตรี ซึ่งนำไปสู่ความซาบซึ้ง และรักดนตรีในขั้นต่อไป การฟังเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนศึกษามีใช่เป็นเพียงการฟังเพลงโดยทั่ว ๆ ไป เนื่องจากเพลงศิลปะมีองค์ประกอบและโครงสร้างที่สลับซับซ้อน ทักษะการฟังจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาพัฒนาไป การฟังเป็นทักษะที่สามารถเรียนรู้ได้ และจัดเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญไม่ว่าเป็นผู้ศึกษาดนตรีเป็นวิชาเอก หรือผู้ที่รักและต้องการเข้าใจดนตรี ความซาบซึ้งในดนตรีจะเกิดขึ้นได้ ถ้าผู้นั้นมีทักษะการฟังพอเพียง ไม่จำเป็นที่ผู้นั้นจะต้องเล่นดนตรีได้หรือร้องเพลงได้ การฟังจึงเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนการสอนดนตรีในทุกระดับชั้น

1.3.2.2 การร้อง (Singing) การร้องเพลงเป็นกิจกรรมที่คนทั่ว ๆ ไปกระทำอยู่เสมอโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพสังคมปัจจุบัน ซึ่งเพลงยอดนิยมเป็นเพลงร้อง (vocal music) เพลงที่นิยมหรือติดอันดับมักเป็นเพลงที่คนทั่วไปนำมาร้องเล่นกันอยู่เสมอ ๆ จึงเห็นได้ว่าการร้องเพลงเป็นทักษะทางดนตรีที่อาจกล่าวได้ว่ามีอยู่ในคนทุกคน อย่างไรก็ตามการร้องเพลงเป็นทักษะดนตรีที่ต้องได้รับการฝึกฝนเช่นเดียวกับทักษะอื่น ๆ ทางดนตรี ทั้งนี้เนื่องจากการร้องเพลงมีหลายลักษณะด้วยกัน และเทคนิคต่างๆ ในการร้องเพลงก็มีมากมาย ผู้ที่มีทักษะการร้องเพลงเข้าใจหลักการมีพื้นฐานการร้องเพลงย่อมจะร้องเพลงได้ไพเราะน่าฟัง การร้องเพลงเป็นทักษะที่ผู้ศึกษาดนตรีแสดงออกไม่เหมือนกับการฟังที่เป็นทักษะของการรับเข้าไป จึงเห็นได้ว่าการร้องเพลงเป็นกิจกรรมทางดนตรีที่ให้ความสนุกสนาน และสร้างความสนใจกับผู้ศึกษาดนตรีได้เป็นอย่างดีการเรียนการสอนในระดับอนุบาล หรือในระดับประถมศึกษา จึงควรมีกิจกรรมการร้องเพลงเป็นกิจกรรมแกนที่สำคัญ การร้องเพลงมีหลายลักษณะ ในการเรียนการสอนดนตรี ผู้เรียนควรมี

โอกาสได้ร้องเพลงลักษณะต่าง ๆ เช่น การร้องเดี่ยว การร้องหมู่ การร้องประสานเสียง รวมไปถึง การร้องเพลงประกอบการแสดงด้วย

1.3.2.3 การเล่น (Playing) การเล่นดนตรีเป็นทักษะที่สำคัญมากของผู้ศึกษาดนตรีเป็นวิชาเอกสำหรับการศึกษาดนตรีตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถม และมัธยมนั้น ทักษะการเล่นดนตรีมิได้จุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความชำนาญในการเล่นดนตรี เป็นเพียงเพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเล่นเครื่องดนตรีบางประเภท เพื่อให้มีประสบการณ์ทางดนตรีครบถ้วน และเป็น การสร้างความเข้าใจดนตรีให้มากขึ้น โดยทั่วไปเครื่องดนตรีที่ผู้เรียนเล่นมักเป็นประเภทเครื่องดี เป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เพราะการเล่นเครื่องดีกระทำได้ง่ายกว่าการเล่นเครื่องดนตรีประเภทอื่นๆ ประการหนึ่ง และเครื่องดีที่ใช้ในการเรียนการสอนดนตรีในขั้นพื้นฐานมีราคาถูกกว่าเครื่องดนตรี ประเภทอื่นๆ เครื่องดีที่นิยมใช้ประกอบการเรียนการสอนโดยทั่วไป ได้แก่ กลองชนิดต่าง ๆ รำมะนา กุ๊งกิ้ง สามเหลี่ยม กรับ เป็นต้น การเล่นเครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ด หรือขลุ่ย รีคอร์ดเดอร์ (recorder) เป็นกิจกรรมการเล่นเครื่องดนตรีที่ควรกระทำ สำหรับการเรียนเครื่องดนตรีประเภทอื่นๆ ควรจัดการเรียนการสอนเป็นวิชาต่างหากออกไป ไม่ควรจัดอยู่ในชั่วโมงการสอนดนตรีศึกษา ทั้งนี้ เพราะการเล่นดนตรีเหล่านี้ต้องใช้เวลาการฝึกซ้อมมากเพื่อให้มีทักษะการเล่น จึงควรเป็นวิชาที่ สอนให้เฉพาะผู้สนใจจะเรียน มิใช่เป็นวิชาบังคับสำหรับทุกคน

1.3.2.4 การเคลื่อนไหว (Moving) การเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อสนองตอบต่อดนตรี เป็นทักษะพื้นฐานอย่างหนึ่งซึ่งช่วยส่งเสริมความเข้าใจในดนตรีได้ เช่นเดียวกับการร้องหรือการ เล่นดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกายเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนทุกระดับชั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนในระดับอนุบาลและประถมศึกษา ซึ่งสามารถใช้การเคลื่อนไหวร่างกายช่วยพัฒนา แนวคิดพื้นฐานทางดนตรีได้เป็นอย่างดีนอกจากนี้การเคลื่อนไหวร่างกาย ยังเป็นพื้นฐานของ นาฏศิลป์ซึ่งเป็นเนื้อหาหนึ่งในหลักสูตรทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา การเคลื่อนไหว ร่างกายจึงเป็นทักษะดนตรีพื้นฐานที่สำคัญอย่างหนึ่ง

1.3.2.5 การสร้างสรรค์ (Creating) การสร้างสรรค์ดนตรี หมายถึงการประพันธ์ เพลงและการอิมโพรไวเซชัน (improvisation) ซึ่งเป็นเรื่องของการแสดงออกทางดนตรีที่รวมเอา ความรู้ความเข้าใจไว้ทั้งหมดจึงเป็นทักษะที่ใช้ความรู้พื้นฐานทางดนตรีมากพอสมควร อย่างไรก็ตามการพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์สามารถกระทำได้ในหลายลักษณะและหลายรูปแบบ ซึ่งเป็น ทักษะพื้นฐานหนึ่งซึ่งผู้เรียนดนตรีควรศึกษาและพัฒนา เพื่อใช้เป็นวิถีทางหนึ่งในการแสดงออกทาง ดนตรี ซึ่งช่วยส่งเสริมความเข้าใจดนตรีได้เป็นอย่างดีไม่ว่าจะเป็นระดับประถมหรือมัธยมศึกษา

1.3.2.6 การอ่าน (Reading) ทักษะการอ่านสัญลักษณ์ทางดนตรี จัดได้ว่าเป็น ทักษะสำคัญพื้นฐานประการหนึ่งในการศึกษาดนตรี เนื่องจากดนตรีเป็นเรื่องของเสียง ซึ่งต้องมีการบันทึกเสียงเป็นสัญลักษณ์เพื่อใช้ในการถ่ายทอดเสียงต่าง ๆ ฉะนั้นการเข้าใจหรือแสดงออก

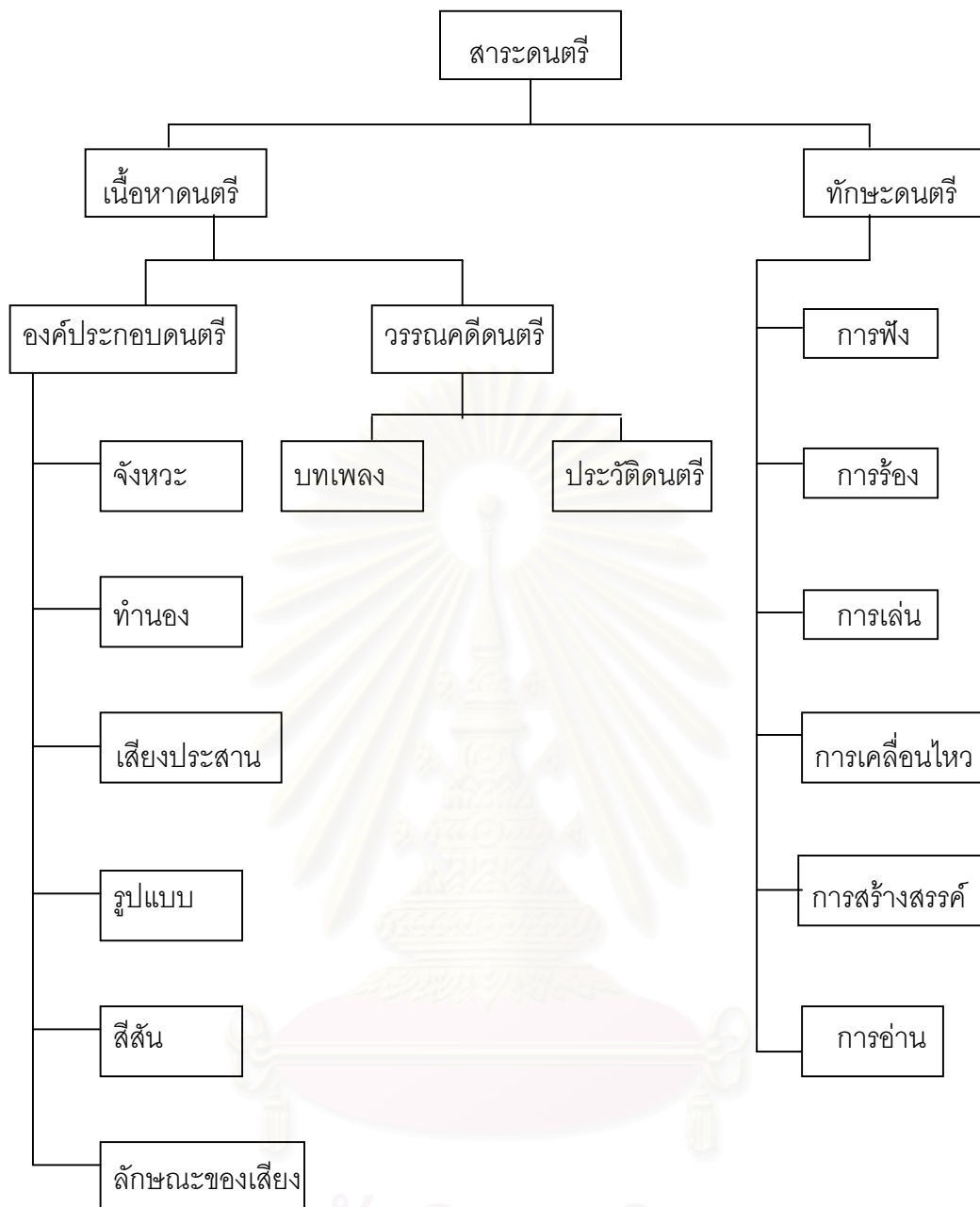
ทางดนตรีจึงมักต้องผ่านขั้นตอนการแปลหรือการใช้สัญลักษณ์ดนตรีเสมอ ไม่ว่าทักษะใดๆ ที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดนั้น ย่อมเกี่ยวข้องกับทักษะการอ่านเสมอ อาจกล่าวได้ว่าทักษะดนตรีต่างๆ จะพัฒนาได้ดี เมื่อผู้เรียนดนตรีมีทักษะการอ่านที่ดี

สาระดนตรีที่กล่าวมาสามารถมองในลักษณะของการรับรู้หรือเรียนรู้ทางปริมาณ คือการเรียนรู้เพื่อความเข้าใจ แต่การเรียนรู้ที่ส่งผลอย่างแท้จริง ควรมุ่งไปที่การเรียนรู้เพื่อเข้าถึงความงามทางดนตรีซึ่งเป็นโสตศิลป์ได้แก่การเรียนรู้ทางคุณภาพซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่นำไปสู่ความซาบซึ้งในสุนทรียรสของดนตรี

จากสาระดนตรีทั้งหมดที่กล่าวข้างต้นนี้สามารถสรุปองค์ความรู้ของสาระดนตรีเป็นแผนภาพที่ 2.2 แสดงโครงสร้างของสาระดนตรีได้ดังต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 2.2 โครงสร้างของสาละวนดนตรี

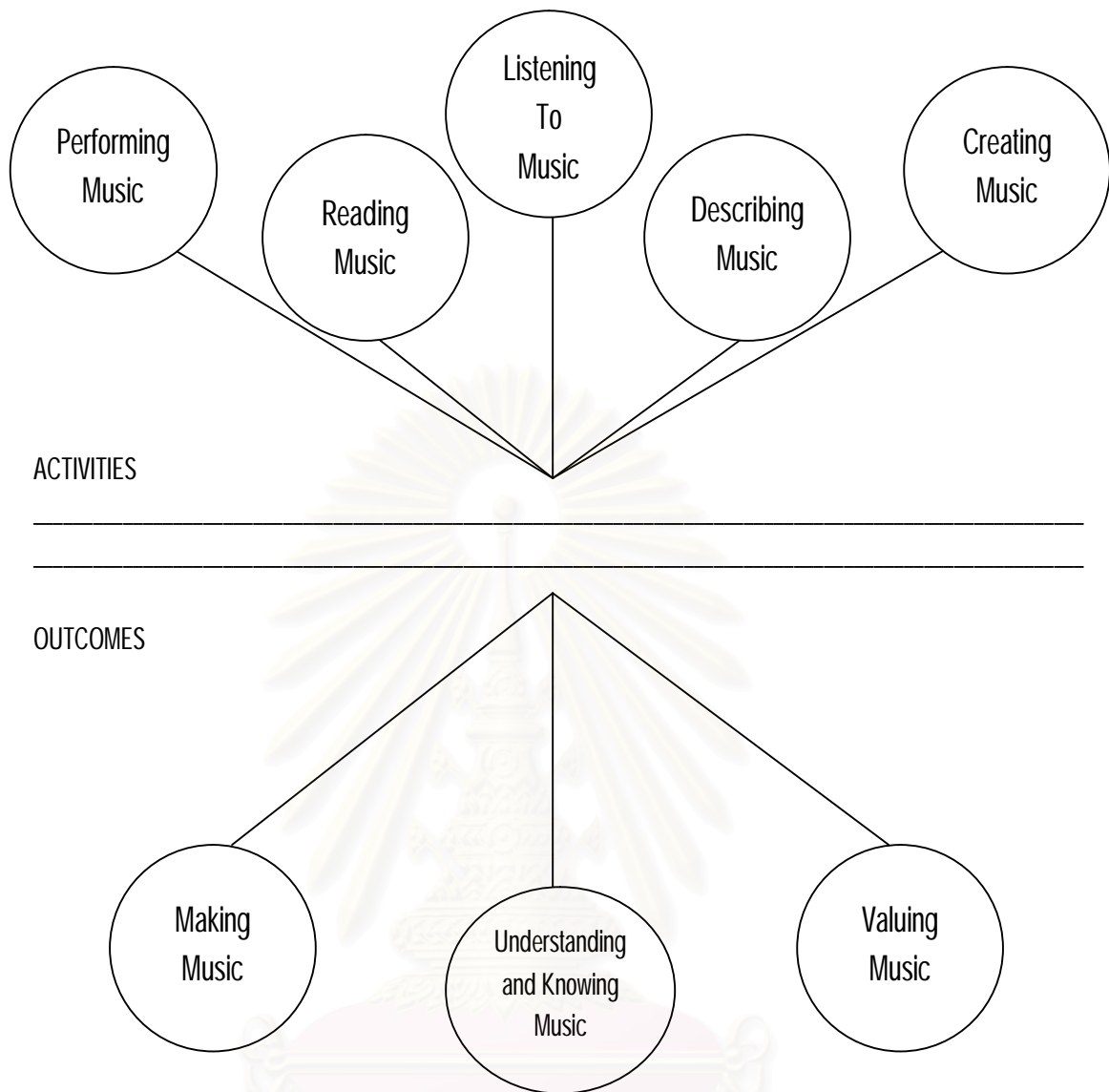
ส่วนประกอบต่างๆ ของสาละวนดนตรีทั้งหมดจึงสามารถกล่าวได้ว่าผู้เรียนมีการเรียนรู้ดนตรีเกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม องค์ความรู้ดนตรีมีมากมายมหาศาล เนื่องจากมีการพัฒนา สร้างสรรค์ของปราชญ์ทางดนตรีมาเป็นเวลาช้านาน การกำหนดกรอบสาละวนดนตรีให้ผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นหรือระดับการศึกษาจึงเป็นเรื่องที่ต้องมีการพิจารณากันอย่างถี่ถ้วน รอบคอบเพื่อให้สาละวนดนตรีที่ได้รับการกำหนดขึ้นมา มีความครอบคลุมเหมาะสมทั้งทางวิชาการ และมีความเหมาะสมกับผู้เรียนสภาพสังคม รวมทั้งปัจจัยอื่นๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป ตามความเจริญก้าวหน้าของวิชาการดนตรีเอง และวิชาการด้านอื่นๆ ซึ่งเป็นบริบทที่สำคัญทั้งสิ้น (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2549)

สาระดนตรี (Music Subject - matter) ของ Charles R. Hoffer

สาระดนตรีตามแนวคิดของ Hoffer นั้นประกอบไปด้วย 2 องค์ประกอบหลัก คือ กิจกรรมดนตรี (Activities) และผลการเรียนรู้ (Outcomes) ในชั้นกิจกรรมนั้นจะตรงกับคำถามที่ว่าผู้เรียนมาทำกิจกรรมอะไรกับดนตรี ส่วนในด้านผลการเรียนรู้นั้นตรงกับคำถามที่ว่าผู้เรียนจะได้อะไรจากการศึกษาด้านดนตรี ความแตกต่างระหว่างกิจกรรม และผลการเรียนรู้มีลักษณะที่ไปด้วยกันได้ ในระหว่างวิธีการ และผลสรุป กิจกรรมต่าง ๆ นั้นประกอบไปด้วย การแสดงดนตรี การอ่าน การฟัง การวิเคราะห์/อธิบาย และการสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นวิธีการ หรือหนทางที่นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรี ที่ผู้เรียนจะได้รับ อันได้แก่ ความเข้าใจในดนตรี และรู้ถึงคุณค่าของดนตรี ซึ่งจัดเป็นผลการเรียนรู้ที่สำคัญของการเรียนรู้ดนตรี (Abeles & et al., 1995)

ตัวอย่างกิจกรรมดนตรีที่ต้องเรียนรู้ ได้แก่ การร้องเพลง การร้องเพลงจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในบทประพันธ์ของเพลง และคุณค่าของบทเพลง ส่วนผลการเรียนรู้ที่ได้ คือการเรียนร้องเพลงที่ดีที่สุด ซึ่งจะขึ้นอยู่กับเป้าหมายของการเรียนรู้สำหรับกิจกรรม ถึงแม้ว่ามันจะดูเหมือนแยกออกจากกัน โดยเฉพาะเป้าหมายที่ทำให้ความแตกต่างเกิดขึ้นในห้องเรียนดนตรี ถ้าการร้องเพลงเป็นกิจกรรมมีความสำคัญที่จะทำให้เกิดความเข้าใจ และรู้ถึงคุณค่าของกิจกรรม ในกรณีนี้ครูผู้สอนจะต้องยกตัวอย่างให้นักเรียนได้สังเกตถึงจังหวะ หรือรูปแบบของทำนองเพลง และอธิบายเกี่ยวกับศิลปะ/วัฒนธรรมที่ได้จากเพลง ถ้าการร้องเพลงทำให้ได้ผลการเรียนรู้หลัก เราควรที่จะมุ่งไปที่การสอน และปรับปรุงทักษะการร้องเพลง ในกรณีนี้ครูผู้สอนอาจจะพยายามคิดหาเทคนิคการหายใจในการร้องเพลงที่เหมาะสม และหลักการออกเสียงคำในการขับร้องที่ชัดเจน (Abeles & et al., 1995) สามารถดูรายละเอียดสาระดนตรีของ Hoffer ได้ดังแผนภาพที่ 2.3 ต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 2.3 สาระดนตรี (Music Subject - matter)

จากแผนภาพสาระดนตรีของ Hoffer จะทำให้เห็นได้ว่าสาระต่างๆ ในแผนภาพถูกจัดออกเป็นระบบ และมีความสัมพันธ์กัน เช่นการฟังเป็นกิจกรรมหนึ่งที่จะช่วยในการแสดงออก หรือการร้องเพลงได้ดีที่สุด การฟังสามารถที่จะทำให้เกิดความรู้ และความเข้าใจในดนตรีได้มากกว่า และยังให้ประโยชน์ในด้านความบันเทิง ความสนุกสนาน และทำให้เห็นถึงคุณค่าของดนตรี นอกจากนี้ การฟังยังมีส่วนทำให้เกิดประโยชน์ ในด้านการแสดงออก การอ่าน การวิเคราะห์ และความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี ความสัมพันธ์ของสาระดนตรีในแผนภูมินี้จะมีความหลากหลายซึ่งดูได้จากเส้นของความสัมพันธ์จากแผนภาพ (Abeles & et al., 1995)

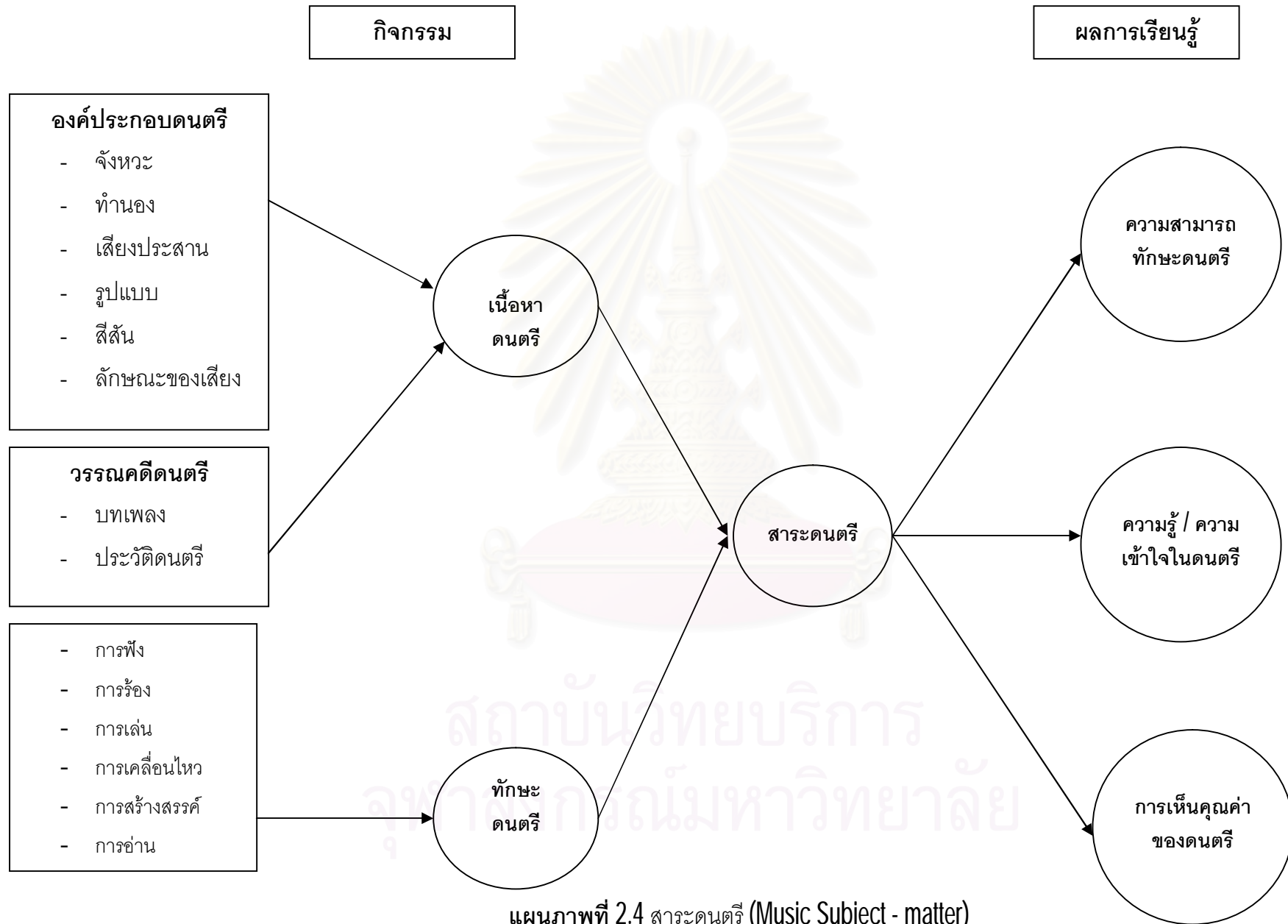
ความสัมพันธ์ที่มีความสำคัญของความแตกต่างระหว่างกิจกรรม และผลการเรียนรู้จะมีความแตกต่างไปตามอายุ และประสบการณ์ทางดนตรีของผู้เรียน และตามธรรมชาติของห้องเรียน

การเรียนรู้การร้องเพลงมีความสำคัญต่อการเรียนในระดับชั้นประถม โดยสอดแทรกให้ความเข้าใจ ใส่ต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ หรือเนื้อหาทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในบทเพลงที่ร้อง นอกจากนี้นักเรียนควรเรียนเครื่องดนตรี ไปพร้อมๆ กับการเรียนทฤษฎีดนตรีด้วย จะทำให้เข้าใจ ถึงโครงสร้างของดนตรี และทักษะในการสร้างสรรค์ดนตรี

จากแนวคิดสาระดนตรีของณรุทธ์ สุทธจิตต์ และ Hoffer นี้ทำให้เห็นถึงความเหมือน และความแตกต่างในการเสนอแนวคิดสาระทางดนตรีของนักวิชาการทั้งสอง ซึ่งสาระดนตรีของ ณรุทธ์ สุทธจิตต์ จะเน้นที่สาระที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนดนตรี โดยครอบคลุมสาระทั้งหมดที่ผู้เรียน ดนตรีควรที่จะได้รับ ซึ่งประกอบไปด้วย เนื้อหาดนตรี และทักษะดนตรี ในด้านเนื้อหาดนตรี ประกอบไปด้วย องค์ประกอบดนตรี และวรรณคดีดนตรี ส่วนในด้านทักษะดนตรี ประกอบด้วย การฟัง การร้อง การเคลื่อนไหว การเล่น การสร้างสรรค์ และการอ่าน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับสาระ ดนตรีของ Hoffer จะเห็นได้ว่าสาระดนตรีของ ณรุทธ์ สุทธจิตต์ นี้จะอยู่ในชั้นกิจกรรม ซึ่งในชั้น กิจกรรมของ Hoffer จะกล่าวถึงการแสดงออกทางดนตรี การอ่าน การฟัง การอธิบาย และการ สร้างสรรค์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าบางสาระมีความสัมพันธ์กับสาระดนตรีของ ณรุทธ์ สุทธจิตต์ บางสาระ มีความแตกต่างกัน สาระดนตรีของณรุทธ์ สุทธจิตต์ จะครอบคลุมในประเด็นสาระที่ผู้เรียนควรที่จะ เรียนในด้านเนื้อหา และทักษะ ส่วนสาระดนตรีของ Hoffer จะแสดงให้เห็นถึงผลการเรียนรู้ที่จะ ได้รับจากการเรียนสาระดนตรีในชั้นกิจกรรมของเขา จากการศึกษาของผู้วิจัยพบว่าสาระดนตรีทั้ง สองนี้สามารถพัฒนาผู้เรียนดนตรีให้บรรลุถึงเป้าหมายของการเรียนดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ และสรุปสาระดนตรีตามแนวคิดของ ณรุทธ์ สุทธจิตต์ และ Hoffer ดังแผนภาพที่ 2.4 ต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนดนตรี

1.4.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางดนตรี ของ กอร์ดอน (Music Learning Theory by Edwin E. Gordon)

ทฤษฎีของ Gordon มีความเชื่อมโยงกับทฤษฎีการเรียนรู้โดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งทฤษฎีของ Gagne & Piaget หลักการสำคัญของทฤษฎีการเรียนรู้ดนตรี คือ การเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง เขาได้คิดวิธีการเรียนรู้ดนตรีโดยอาศัยหลักการเรียนที่ต่อเนื่อง โดยประกอบด้วยหลักการ 2 แบบ คือ การเรียนรู้ทักษะดนตรีอย่างต่อเนื่อง และการเรียนรู้เนื้อหาดนตรี ซึ่งสิ่งที่มีค่าที่สุด คือ การเรียนรู้ทักษะดนตรี Gordon มีความเชื่อว่าการเรียนรู้ทักษะดนตรีจะประกอบด้วย 2 สิ่งที่มีความสัมพันธ์กัน คือ การแบ่งแยก (discrimination) และการอนุมาน (inference) เขาได้พัฒนาการจัดระบบตามลำดับขั้น ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับการจัดระบบตามลำดับขั้นของ Gagne (Abeles & et al., 1995) ดังตารางที่ 2.1 ซึ่งเป็นตารางที่สรุปเกี่ยวกับทฤษฎีของ Gordon

Abeles & et al. (1995) กล่าวว่า Gordon ได้เสนอถึงกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องของนักเรียน จากขั้นแรก ไปจนถึงขั้นต่อไป โดยความต่อเนื่องของการเรียน วิธีการสอนของครูจะต้องเข้มงวด ไม่ยืดหยุ่น กระบวนการเรียนของนักเรียนแต่ละระดับอาจมีการเรียนย้อนหลัง หรือก้าวไปข้างหน้าซึ่งจะแตกต่างกันตามระดับ และลักษณะเฉพาะของนักเรียน โดย Gordon ได้เสนอถึงลักษณะสำคัญ 3 สิ่งตามทฤษฎีของเขา คือ

1. การจัดประเภทการสอนซึ่งเป็นมิติที่ค่อนข้างจะเหมือนกับเวลา
2. การจัดระบบที่ต่อเนื่องของระดับเสียงและรูปแบบของจังหวะตามระดับจากง่ายไปถึงยากจนไปถึงการแนะนำการสอนได้
3. ความแตกต่างในการสอนของครูตามมิติของดนตรี เช่น ทำนอง และการประสานเสียง จะมีความโดดเด่นจากสิ่งอื่น

ทฤษฎีของ Gordon & Gagne จะมุ่งไปที่วิธีการสอนแบบแยกส่วน และการสอนแบบองค์รวม การเรียนรู้ของผู้เรียนจะเน้นเนื้อหามากกว่าการผสมผสานทุกสิ่งรวมกัน ซึ่งตามทฤษฎีของเขานั้นการเรียนที่ต่อเนื่องจะเป็นไปตามระบบ whole-part-whole ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนแบบแยกส่วน และการเรียนแบบองค์รวม แสดงได้ดังตารางที่ 2.1 สรุปการจัดระบบตามลำดับขั้นของทักษะการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ Gordon (Gordon's Skill-Learning Hierarchy Briefly Interpreted)

ตารางที่ 2.1 สรุปการจัดระบบตามลำดับชั้นของทักษะการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ Gordon (Gordon's Skill-Learning Hierarchy Briefly Interpreted)

การเรียนรู้โดยการแยกแยะ (Discrimination Learning)	
ไต่ตประสาท/การพูด	- การฟัง/การเคลื่อนไหว, การร้องเพลงศาสนา, การร้องเพลง
การเชื่อมโยงการใช้ภาษา	- การเชื่อมโยงคำศัพท์, ระดับเสียงแต่ละพยางค์, และ จังหวะแต่ละพยางค์เชื่อมโยงกับเสียง
การสังเคราะห์บางส่วน	- การจดจำคุณลักษณะขององค์รวมจากการฟัง
การเชื่อมโยงสัญลักษณ์ (การอ่าน, การเขียน)	- การเชื่อมโยงสัญลักษณ์ และเสียงให้กลมกลืนกับ ระบบเสียงดนตรี
สังเคราะห์จากสิ่งประกอบโดยการอ่าน และการเขียน	- การจดจำคุณลักษณะขององค์รวมจากการมอง ระบบเสียง และการแปลงเสียงเกี่ยวกับการฟัง
การเรียนรู้โดยการสรุปจากข้อมูล (Inference Learning)	
ลักษณะทั่วไป (ไต่ตประสาท/การพูด, การใช้ภาษา, สัญลักษณ์)	- ระบุถึงสิ่งที่ไม่คุ้นเคย บนพื้นฐานของความคล้ายคลึง และความแตกต่างจากสิ่งที่คุ้นเคย
การสร้างสรรค์/การคิดขึ้นมาโดยไม่ได้เตรียมมาก่อน (ไต่ตประสาท/การพูด, สัญลักษณ์)	- การใช้ทักษะ และเนื้อหาที่ได้เรียนรู้จากระดับต่ำ สร้างสรรค์และคิดขึ้นมาอย่างที่ไม่ได้เตรียมมาก่อน
ความเข้าใจในทฤษฎี (ไต่ตประสาท/การพูด, การใช้ภาษา, สัญลักษณ์)	- การเรียนรู้เกี่ยวกับกลศาสตร์โครงสร้างของระบบ เสียงดนตรี

จากตารางนี้สรุปได้ว่าทฤษฎีการเรียนรู้ดนตรีของ Gordon เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีการจัดระบบเป็นลำดับชั้น ประกอบไปด้วย การเรียนรู้โดยการแยกแยะ (Discrimination Learning) และการเรียนรู้โดยการสรุปจากข้อมูล (Inference Learning)

การเรียนรู้โดยการแยกแยะ (Discrimination Learning) จะเกี่ยวข้องกับการแยกแยะทักษะตามระดับ ดังต่อไปนี้

1. ไต่ตประสาท และการพูด ซึ่งประกอบไปด้วยทักษะการฟัง การเคลื่อนไหว การร้องเพลงศาสนา และการขับร้อง
2. การเชื่อมโยงการใช้ภาษา ซึ่งประกอบด้วยการเชื่อมโยงคำศัพท์, ระดับเสียงแต่ละพยางค์ และจังหวะแต่ละพยางค์ โดยเชื่อมโยงกับเสียง

3. การสังเคราะห์บางส่วน ประกอบไปด้วยการจดจำคุณลักษณะขององค์รวมจากการฟัง ซึ่งจะเกี่ยวกับรูปแบบที่เป็นชุด มากกว่ารูปแบบที่แยกออกมา

4. การเชื่อมโยงสัญลักษณ์จากการอ่าน และการเขียน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงสัญลักษณ์ และเสียงให้กลมกลืนกับกลั่นกับระบบเสียงดนตรี

5. สังเคราะห์จากสิ่งประกอบ โดยการอ่าน และการเขียน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการจดจำคุณลักษณะขององค์รวมจากการมองระบบเสียง และการแปลงเสียงเกี่ยวกับการฟัง

การเรียนรู้โดยการสรุปจากข้อมูล (Inference Learning) จะเกี่ยวข้องกับการรอบการ เรียนรู้ตามระดับ ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะทั่วไป ของโสตประสาท/การพูด, การใช้ภาษา, สัญลักษณ์ โดยการระบุถึงสิ่งที่ไม่คุ้นเคย บนพื้นฐานของความคล้ายคลึง และความแตกต่างจากสิ่งที่คุ้นเคย

2. การสร้างสรรค์/การคิดขึ้นมาโดยไม่ได้เตรียมมาก่อน จะเกี่ยวกับโสตประสาท/การพูด และสัญลักษณ์ โดยการใช้ทักษะ และเนื้อหาที่ได้เรียนรู้จากระดับต่ำสร้างสรรค์และคิดขึ้นมาอย่างที่ไม่ได้เตรียมมาก่อน

3. ความเข้าใจในทฤษฎี โดยเกี่ยวข้องเกี่ยวกับโสตประสาท/การพูด, การใช้ภาษา, สัญลักษณ์ เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับกลศาสตร์/โครงสร้างของระบบเสียงดนตรี

1.4.2 วิธีการสอนดนตรีของโคดาไล (Zoltan Kodaly)

โคดาไลมีความคิดว่า ดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของเด็กที่มีความสำคัญ จึงควรได้รับการพัฒนา ในลักษณะเดียวกับภาษา หลักสำคัญของวิธีการนี้จึงได้แก่การเริ่มสอนให้กับเด็กตั้งแต่ยังเล็กๆ เด็กควรได้รับฟังดนตรีก่อนแสดงออกในด้านการร้องหรือเล่น เมื่อเด็กได้เรียนรู้ และมีประสบการณ์ทางดนตรีพอเพียง กิจกรรมด้านการอ่าน และเขียนภาษาดนตรีจึงเริ่มสอนในลำดับต่อมา วิธีการนี้ เน้นการอ่านโน้ตดนตรี โดยใช้สัญลักษณ์จากภาษาละติน หรือระบบซอล - ฟา ประกอบกับ สัญลักษณ์มือ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2549)

วิธีการของโคดาไลจะเน้นการร้องเพลงเป็นหลัก วิธีการนี้เริ่มต้นด้วยแนวคิดที่ง่ายและไม่ซับซ้อนก่อน ในระยะต่อมา แนวคิดที่ยากขึ้น และซับซ้อนมากขึ้นจึงเข้ามามีบทบาท กล่าวคือ การใช้หลักการของการเรียนจากส่วนย่อยไปสู่ส่วนใหญ่ วิธีการนี้มุ่งเน้นการร้องเพลงเป็นหลัก กล่าวคือ การร้องเพลงให้ถูกต้อง เสียงไม่เพี้ยน ความถูกต้องในเรื่องของระดับเสียงและการร้องโดยแสดงออกของความรู้สึกเป็นสิ่งที่เน้นตลอดเวลา สัญลักษณ์ของตัวโน้ตในระบบ ซอล-ฟา และ สัญลักษณ์มือ ซึ่งใช้แทนระดับเสียงช่วยพัฒนาการร้องเพลง เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและ ประสบการณ์การรับรู้ในทางโสตประสาทและด้านการอ่านโน้ต (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2549)

1.4.3 วิธีการสอนดนตรีของดालโครซ (Emile Jaques-Dalcroze)

หลักการสำคัญของดาลโครซ คือ ยูริธึมมิกส์ (Eurhythmics) ซึ่งหมายถึงการเคลื่อนไหวทางจังหวะที่ดี จุดเน้นของวิธีการนี้ คือ การให้ความสนใจและพัฒนาความรู้สึกของผู้เรียนในการตอบสนองต่อดนตรี และความสามารถในการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนั้นออกมาในลักษณะของการเคลื่อนไหว ดังนั้นในการเรียนการสอนดนตรี จะมุ่งพัฒนาความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก วิธีการนี้ช่วยให้ผู้เรียนดนตรีมีความเข้าใจตนเอง โดยมุ่งให้ผู้เรียนแต่ละคนเห็นความสำคัญและพัฒนาความสามารถในการแสดงออกของตนทางการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างเป็นขั้นตอนต่อเนื่องไปเป็นลำดับ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2549)

วิธีการของดาลโครซเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ทางดนตรีในสามลักษณะใหญ่ๆ คือ

- 1) ยูริธึมมิกส์ ได้แก่ การเคลื่อนไหวทางจังหวะที่ดี เปิดโอกาสให้ผู้เรียน เรียนรู้เกี่ยวกับจังหวะโดยคำนึงถึงความรู้สึกและอารมณ์เป็นสำคัญ
- 2) โซลเฟจ โดยใช้ระบบตัวโน้ตซอล-ฟา แบบโดอยู่กับที่ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทางด้านการรับรู้ต่อเสียง ต่างๆ โดยเฉพาะเสียงดนตรี จากการเคลื่อนไหวร่างกายเป็นพื้นฐาน
- 3) อิมโพรไวเซชัน โดยใช้เปียโน ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่สอนให้ผู้เรียนพัฒนาแนวคิดและทักษะทางอิมโพรไวเซชัน ได้แก่ การสร้างสรรค์ทางดนตรี เช่น การประพันธ์เพลง (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2549)

1.4.4 วิธีการสอนดนตรีของออร์ฟ (Carl Orff)

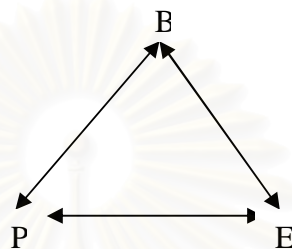
ออร์ฟได้เสนอหลักการทางดนตรีศึกษาไว้ว่า การเรียนการสอนดนตรีควรเริ่มต้นจากเพลงและแนวคิดทางดนตรีที่ง่ายที่สุด ได้แก่ แนวคิดเรื่องจังหวะ โดยเริ่มต้นจากจังหวะของการพูด เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจแนวคิดในเรื่องระดับเสียง ประโยคของดนตรี ลักษณะของเสียง และค่าตัวโน้ตต่างๆ ต่อไป การเคลื่อนไหว เช่น การตบมือ การตบตัก การย่อท่า การตีดนิ้วมือ และการใช้เครื่องประกอบจังหวะของออร์ฟ เป็นวิถีทางนำไปสู่การรับรู้เรื่องจังหวะ ในวิธีการของออร์ฟ ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งสำคัญที่เน้นมากที่สุด ดังนั้นการสำรวจสิ่งต่างๆ รอบตัวผู้เรียนเพื่อนำมาใช้ในการสร้างสรรค์จัดว่าเป็นกุญแจสำคัญในวิธีการของออร์ฟ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2549)

วิธีการพื้นฐานของออร์ฟ ประกอบไปด้วยการเรียนรู้จากการสำรวจสิ่งต่างๆ ต่อไปนี้

- 1) การสำรวจเกี่ยวกับพื้นที่รอบๆ ตัวผู้เรียน ผู้เรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับตำแหน่งของร่างกายและการเคลื่อนไหวของตน ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ด้วยตนเอง
- 2) การสำรวจเกี่ยวกับเสียง ด้วยการเริ่มต้นจากการสำรวจเสียงในสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัวผู้เรียน เรียนรู้เกี่ยวกับเสียงต่างๆ และเสียงดนตรีในที่สุด
- 3) การสำรวจเกี่ยวกับรูปแบบของเพลง ซึ่งเรียนรู้ไปกับเรื่องพื้นที่และเสียง การเคลื่อนไหวและเสียงรวมกันเป็นรูปแบบของดนตรี กล่าวคือการเคลื่อนไหวอย่างอิสระนำไปสู่การเต้นรำ และจากเสียงนำไปสู่รูปแบบของบทเพลง (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2549)

1.4.5 ทฤษฎีปัญญาทางสังคม (Social Cognitive theory)

ทฤษฎีปัญญาทางสังคมของ Bandura กล่าวว่า พฤติกรรม (behavior) ของบุคคล เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ระหว่างองค์ประกอบ 3 ประการ คือ พฤติกรรม (behavior B) องค์ประกอบของบุคคล (personal factors P) และอิทธิพลของสภาพแวดล้อม (environmental influence E) โดยที่องค์ประกอบทั้งสามนี้ต่างก็เป็นตัวกำหนดซึ่งกันและกัน ดังแสดงในแผนภาพที่ 2.5 (Bandura, 1986)

แผนภาพที่ 2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม (B) องค์ประกอบของบุคคล (P) และสภาพแวดล้อม (E)

ตามแนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมหรือปัญญาทางสังคม ได้อธิบายถึงพฤติกรรมของมนุษย์ว่า นอกเหนือจากปฏิกิริยาสะท้อนเบื้องต้น (Elementary reflex) แล้วมนุษย์ไม่ได้ถูกจัดเตรียมให้เกิดพฤติกรรมอื่น ๆ ได้เอง แต่จะต้องมีการเรียนรู้พฤติกรรมเหล่านั้น (Bandura, 1977)

การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบกายของมนุษย์ โดยทั้งมนุษย์และสิ่งแวดล้อมย่อมมีอิทธิพลต่อกันและกันเสมอ การเรียนรู้เกิดขึ้นได้โดยการสังเกต (Observational learning) หรือการเลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling) (Bandura, 1977)

การเรียนรู้จากการสังเกต (Observational learning)

การเรียนรู้มักเป็นเรื่องของกิจกรรมการประมวลข่าวสาร หมายถึง คำพูด ลายลักษณ์อักษร ลักษณะหรือรายละเอียดของการทำพฤติกรรม และสภาพแวดล้อมของการทำพฤติกรรม การเรียนรู้การทำพฤติกรรมส่วนมาก มาจากการสังเกตตัวแบบซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยบุคคลจะสังเกตพฤติกรรมของบุคคลอื่น แล้วสร้างความคิดว่าจะสร้างพฤติกรรมใหม่ได้อย่างไร ความคิดนี้ได้จากการรับข่าวสารต่างๆ มาประมวล โดยแปลงสภาพเป็นการแทนด้วยสัญลักษณ์ที่จะเป็นเครื่องชี้แนะการกระทำในโอกาสต่อมา

การมีตัวแบบ (Modeling) หมายถึง กระบวนการทำให้เหมือนทางจิต คือ ได้รวมเอากระบวนการทางจิตวิทยาในการรับข่าวสาร เก็บจำข่าวสาร การกระทำและการจูงใจเข้าไว้ด้วย ซึ่งอิทธิพลของการมีตัวแบบมีผลกระทำทางจิตกว้างขวางกว่าการเลียนแบบ ส่วนการเลียนแบบ

(imitation) หมายความว่า การกระทำพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ (Bandura, 1986 อ้างถึงในธีระพร อุวรรณโณ, 2532) และการมีตัวแบบสามารถผ่านสื่อได้ 4 ประเภท ได้แก่ (Bandura, 1986 อ้างถึงใน ธีระพร อุวรรณโณ, 2532)

1. การมีตัวแบบทางพฤติกรรม (behavioral modeling) หมายถึง การมีตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมให้บุคคลเห็น เช่น พ่อสูบบุหรี่ให้ลูกเห็น ครูทิ้งขยะลงถังขยะให้นักเรียนเห็น เป็นต้น แบนดูราเห็นว่าการมีตัวแบบทางพฤติกรรมมีความสำคัญต่อการสอนพฤติกรรมใหม่มาก ส่วนมากจะเกิดขึ้นโดยตัวแบบไม่ได้ตั้งใจจะแสดงให้เป็นแบบอย่างแก่ผู้สังเกตโดยตรง

2. การมีตัวแบบทางวาจา (verbal modeling) หมายถึง การมีตัวแบบที่พูดบอกหรือเขียนบอกว่าจะทำอะไร ได้อย่างไร มนุษย์สามารถทำสิ่งต่างๆ ได้มากมายจากการฟัง การพูดบอกผู้อื่น หรือจากการอ่านสิ่งที่ผู้อื่นเขียนขึ้น เช่น การประกอบอุปกรณ์ต่างๆ เข้าด้วยกัน การศึกษาวิชาต่างๆ จากหนังสือ การมีตัวแบบทางวาจานี้อาจใช้ประกอบกับการมีตัวแบบทางพฤติกรรม หรือตัวแบบสัญลักษณ์ หรือตัวแบบสัมผัสร่วมด้วยได้

3. การมีตัวแบบสัญลักษณ์ (symbolic modeling) หมายถึง การมีตัวแบบภาพผ่านสื่อต่างๆ คือ วิทยุ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ (videotape) จานภาพ (video disk) ภาพยนตร์ หนังสือ คอมพิวเตอร์ และสื่อภาพอื่นๆ การมีตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านทางสื่อมวลชน เช่น ภาพยนตร์ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์นั้นนับวันจะมีอิทธิพลต่อมนุษย์มากขึ้น มนุษย์ทุกวัยเรียนรู้สิ่งต่างๆ มากมายทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมผ่านสื่อเหล่านี้ สิ่งที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ ทรงผมหรือกิริยาอาการที่แปลกใหม่ และที่เป็นนามธรรม ได้แก่ ความเชื่อ เจตคติ และค่านิยมต่างๆ

4. การมีตัวแบบสัมผัส (kinesthetic modeling) ใช้ประโยชน์ได้มากกับการสอนให้คนหูหนวกและตาบอดฝึกพูด ผู้เรียนจะพยายามเลียนแบบเสียงของครูโดยการสัมผัสริมฝีปากและคอของครูซึ่งเป็นตัวแบบให้กับนักเรียน ส่วนคนตาบอดหรือตาพิการแต่ฟังเสียงได้ยินก็สามารถเรียนการพูดได้จากการสัมผัสประกอบคำอธิบายด้วยวาจาของครู

การที่บุคคลสามารถเรียนรู้จากการสังเกตได้นั้น ต้องประกอบด้วยกระบวนการ

4 กระบวนการ คือ (Bandura, 1986 อ้างถึงใน ธีระพร อุวรรณโณ, 2532)

1. กระบวนการใส่ใจ (attention processes)
2. กระบวนการเก็บจำ (retention processes)
3. กระบวนการกระทำ (production processes)
4. กระบวนการจูงใจ (motivational processes)

1. **กระบวนการใส่ใจ (attention processes)** หมายถึง กระบวนการที่มนุษย์ใส่ใจ และสนใจในการรับรู้พฤติกรรมของตัวแบบ กระบวนการนี้เป็นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้จากการสังเกต และเป็นตัวกำหนดว่าจะเลือกสังเกตจากตัวแบบใด หรือเลือกพฤติกรรมใดจากตัวแบบนั้น ปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการใส่ใจ ได้แก่

2. **กระบวนการเก็บจำ (retention processes)** เป็นกระบวนการรวบรวมรูปแบบพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบแล้วเก็บจำไว้ การสังเกตพฤติกรรมจากตัวแบบจะไม่มีอิทธิพลต่อบุคคลเลยถ้าจำพฤติกรรมที่สังเกตไม่ได้ การเก็บจำพฤติกรรมของตัวแบบเป็นความจำในรูปแบบของสัญลักษณ์ซึ่งจะกลายเป็นความจำที่ถาวร ความสามารถในการจำพฤติกรรมโดยใช้สัญลักษณ์นี้ ต้องอาศัยการเรียนรู้จากการสังเกตเป็นอย่างมาก

นอกจากนี้การเก็บจำจะได้ผลมากขึ้น ถ้าผู้สังเกตพบทวนสิ่งที่จำไว้เสมอๆ โดยการทบทวนทางปัญญาเป็นการนำแบบพฤติกรรมของตัวแบบมาทบทวนในใจว่าจะควรจำในลักษณะใดหรือ ทบทวนการกระทำตามแบบแผนการกระทำที่ได้สังเกตมาก บุคคลที่มีการทบทวนทางปัญญาและ ทว่าการกระทำมากก็มีโอกาสจะเก็บจำแบบแผนพฤติกรรมของตัวแบบไว้ได้มาก บุคคลใดที่มี ทักษะทางปัญญาดี และโครงสร้างทางปัญญาเป็นระบบที่เป็นระเบียบ ก็สามารถเก็บจำแบบแผน พฤติกรรมต่างๆที่พบเห็นได้มากกว่าบุคคลที่มีลักษณะนี้น้อย

3. **กระบวนการกระทำ (production processes)** เป็นกระบวนการแปลงมโนทัศน์ทาง สัญลักษณ์ให้เป็นการกระทำที่เหมาะสม การกระทำที่เป็นแบบส่วนใหญ่นี้ นำเสนอเป็นมโนทัศน์ และกฎของการกระทำที่เฉพาะเจาะจง การสร้างพฤติกรรมที่ผลมาจากการจัดระยะการตอบสนอง ของการกระทำอย่างถูกต้องตรงตามมโนทัศน์ของการกระทำนั้น กระบวนการสร้างพฤติกรรมใน ระยะแรกจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการจับคู่ของมโนทัศน์ คือ เมื่อผู้สังเกตเริ่มแสดงพฤติกรรมตาม ตัวแบบแล้ว จะมีการเปรียบเทียบการกระทำของตนกับมโนทัศน์เกี่ยวกับพฤติกรรมนั้น ถ้าผู้สังเกต มีมโนทัศน์ของพฤติกรรมถูกต้องมากเท่าไรการแสดงพฤติกรรมก็ยิ่งถูกต้องมากขึ้นเท่านั้น

การที่ผู้สังเกตจะแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบได้ดีเพียงใด ย่อมขึ้นกับความพร้อมทาง กายในการทำตามตัวแบบและทำพฤติกรรมย่อยต่างๆได้หรือไม่ นอกจากนี้ยังขึ้นกับการได้รับ ข้อมูลย้อนกลับทั้งจากการสังเกตตนเอง หรือจากคำบอกกล่าวของผู้อื่นอีกด้วย

4. **กระบวนการจูงใจ (motivational processes)** เนื่องจากบุคคลจะไม่ทำพฤติกรรมทุก อย่างที่ได้เรียนรู้มา ทั้งที่มีความรู้ความสามารถพอที่จะรับ และเก็บจำพฤติกรรมตามตัวแบบและ แสดงออกมาได้ ซึ่งเป็นการแสดงถึงข้อแตกต่างของการเรียนรู้และการแสดงพฤติกรรม ถ้าเรียนรู้ว่า พฤติกรรมนั้นให้ประโยชน์น้อยหรือเสี่ยงต่อการถูกลงโทษก็จะไม่แสดงพฤติกรรมออกมา แต่ถ้า พฤติกรรมให้ผลทางบวกก็เป็นตัวจูงใจให้แสดงพฤติกรรมออกมา

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2541) กล่าวว่า นักจิตวิทยาสำคัญในกลุ่มปัญญานิยม ได้แก่ บันดูรา (Albert Bandura) ผู้ซึ่งได้ศึกษาวิจัยทดลองตามทฤษฎีนี้ทำให้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป สาระสำคัญของทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญาสังคมพอสรุปได้ดังนี้

1. ตัวแบบควรแสดงพฤติกรรมหลายๆ ครั้งเป็นตัวอย่างเพื่อให้ผู้เรียนสังเกต รับรู้ จดจำ พฤติกรรม หรือแนวความคิดที่ตัวแบบต้องการสอน ตัวแบบในความหมายนี้อาจเป็นได้ทั้งครู บุคคล โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ หนังสือ วีดิทัศน์ หรือสิ่งอื่นๆ ได้
2. การเรียนจะมีประสิทธิภาพถ้ามีการให้คำอธิบาย ชี้แจงควบคู่ไปกับตัวอย่างแต่ละ ตัวอย่าง โดยมีการบอกจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ชัดเจนโดยการกำหนดเป็นจุดประสงค์เชิง พฤติกรรม
3. ชี้นำ หรือแนะนำขั้นตอนในการเรียนรู้ หรือการสังเกต เพื่อให้ผู้เรียนมีวิธีคิด หรือ เรียนรู้อย่างเป็นลำดับขั้น ทำให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ให้การเสริมแรงเมื่อผู้เรียนสามารถเรียนรู้ หรือเลียนแบบได้ถูกต้องเพื่อสร้างแรงจูงใจ ให้ผู้เรียนตั้งใจที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างต่อเนื่อง
5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมที่เรียนรู้ไป เพื่อประเมินการเรียนรู้หรือ เลียนแบบ ถ้าการเรียนรู้ไม่ประสบผล ควรมีการแก้ไขปัญหาที่กระบวนการ หรือตัวผู้เรียนแล้วแต่ กรณีของปัญหาที่เกิดขึ้น
6. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้แม้จะไม่มี การแสดงพฤติกรรมออกมา การเรียนรู้เน้นที่พฤติกรรม ภายใน มิใช่เฉพาะพฤติกรรม การแสดงออกเท่านั้น
7. ความตั้งใจในการเรียนรู้ ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง และการรู้จัก ประเมินตนเอง เป็นปัจจัยสำคัญนอกเหนือไปจากการจูงใจ หรือการเสริมแรง ที่ทำให้มนุษย์เรียนรู้ สิ่งต่างๆ ได้ดีมีประสิทธิภาพ

สิ่งที่ได้จากทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญาสังคม ในการเรียนการสอนดนตรีอย่างเด่นชัด คือ การนำมาใช้ในการสอนทักษะดนตรี เนื่องจากการเรียนทักษะจำเป็นต้องเรียนรู้จากตัวอย่าง คือ ครู ผู้สอน ดังนั้นในการสอนดนตรีผู้สอนควรวางแผนการสอนอย่างดี คำนึงถึงการแสดงเป็น ตัวอย่างต้องเป็นตัวอย่างที่ดี ถูกต้อง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสังเกต รับรู้ในสิ่งที่ดีและถูกต้อง โดยใน กระบวนการเรียนการสอนน่าจะมีการเสริมแรงให้ถูกเวลา เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้กับ ผู้เรียน และให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติเพื่อประเมินผล ถ้ามีสิ่งใดผิดพลาดควรมีการแก้ไขให้ถูกต้องต่อไป (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541)

ณรุทธ์ สุททจิตต์ (2541) ได้กล่าวถึงตัวอย่างของการนำทฤษฎีกลุ่มปัญญาสังคม มาใช้ในการเรียนการสอนดนตรี เช่น

1. การสอนทักษะ ผู้สอนแสดงปฏิบัติทักษะให้ผู้เรียนได้เห็น เช่นผู้สอนบรรเลงเปียโนให้ผู้เรียนฟัง และซักถามอธิบายถึงการบรรเลงในเรื่องต่างๆ เช่นเทคนิคการบรรเลง รูปแบบของบทเพลงแนวทำนองหลัก การเปลี่ยนบันไดเสียง การแปลความหมายของเพลง เป็นต้น ในกระบวนการนี้ผู้เรียนใช้การสังเกต และเรียนรู้เพื่อความเข้าใจในขณะวิเคราะห์บทเพลง หลังจากนั้นผู้เรียนเริ่มบรรเลงเปียโน โดยพยายามเลียนแบบผู้สอนโดยใช้ความคิดของตนเองเป็นพื้นฐานในการแปลความหมาย และใช้ทักษะของตนในการปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักการต่างๆ ที่ได้จากการเรียนรู้ทั้งหมด

2. ในการสอนวรรณคดีดนตรี ผู้สอนให้ผู้เรียนดูวีดิทัศน์การแสดงโอเปร่า เรื่อง *The Magic Flute* ของ โมทซาร์ท โดยให้หัวข้อต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา หลักจากผู้เรียนดูวีดิทัศน์เรียบร้อยแล้ว ในชั้นเรียนผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเรื่องราวต่างๆ ตามหัวข้อที่กำหนดไว้ ลักษณะเช่นนี้ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ของโอเปร่าเรื่องนี้จากการศึกษาด้วยตนเอง โดยใช้การสังเกตเป็นหลัก ในการอภิปรายผู้สอนจึงชี้ประเด็นสำคัญๆ เพิ่มเติม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องราวต่างๆ ดีขึ้น

จากการรายงานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนดนตรีศึกษา พบว่า มีทฤษฎีการเรียนรู้ดนตรี ของ Gordon ซึ่งกล่าวถึงการเรียนรู้ดนตรีต้องมีการจัดระบบตามลำดับขั้น โดยเน้นที่การเรียนรู้ทักษะดนตรี ซึ่งประกอบไปด้วย 2 สิ่งที่มีความสัมพันธ์กัน คือ *discrimination* (การแบ่งแยก) และ *inference* (การอนุมาน) ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับทักษะด้านโสตประสาท และการพูด ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะการฟัง ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน การใช้ภาษา ความเข้าใจ การใช้สัญลักษณ์ เป็นต้น ส่วนทฤษฎีปัญญาสังคมนั้น เป็นทฤษฎีที่เน้นการสังเกตจากตัวแบบ โดยการเลียนแบบ ซึ่งในทางดนตรีศึกษา จะเกี่ยวข้องกับทักษะการปฏิบัติ ซึ่งครูเป็นผู้ถ่ายทอด โดยการแสดงแบบให้ดู เช่นครูเล่นจะเข้ หรือร้องเพลงให้ผู้เรียนดู และผู้เรียนจึงเลียนแบบการเล่นหรือการร้องของครูให้เหมือนมากที่สุด และการที่นักเรียนจะเรียนได้เป็นอย่างดีนั้นจึงขึ้นอยู่กับครูผู้สอนว่าจะถ่ายทอดให้ถูกต้องหรือไม่

1.5 การสังเคราะห์สาระดนตรีศึกษาจากตำราวิชาการด้านดนตรีศึกษา

ในตอนนี้เป็นการศึกษาสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษาโดยการสังเคราะห์จากตำราวิชาการทางดนตรีศึกษาของต่างประเทศ ประกอบด้วย *Foundations of Music Education* ของ Abeles, Hoffer, & Klotman (1995) และ *Teaching Music* ของ walker (1998) ซึ่งผู้วิจัยนำสาระ

จากตำราเหล่านี้มาสังเคราะห์ และจัดหมวดหมู่ เพื่อสรุปเป็นสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษาดังตารางการสังเคราะห์ต่อไปนี้

ตารางที่ 2.2 การสังเคราะห์สาระดนตรีศึกษาจากตำราวิชาการทางดนตรีศึกษา

Content of Music Education	Foundation of music education	Teaching music
1. History of music education	ü	ü
2. foundations of music education		
2.1 Philosophical foundations of music education	ü	ü
2.2 Psychological foundations of music education	ü	ü
2.3 The Aesthetic foundations of music education	ü	ü
3. The education of music teacher	ü	ü
4. The music curriculum / Instruction	ü	ü
5. Materials and Tools of music education	-	ü
6. The Assessment of music education	ü	ü
7. Music education research	ü	-

สาระดนตรีศึกษาจากตำราวิชาการทางดนตรีศึกษา

1. ประวัติดนตรีศึกษา (History of music education) ประกอบด้วย
 - 1.1 ดนตรีศึกษาในประเทศกรีก และโรมัน (Early Greek and Roman music education)
 - 1.2 ยุคกลาง (The Middle Age)
 - 1.3 ยุคก่อตั้งโรงเรียนดนตรี (The Foundation of Conservatories and Schools of music)
 - 1.4 ดนตรีศึกษาในสหรัฐอเมริกา (Music education in the United States)
 - 1.6 ดนตรีศึกษาในประเทศไทย (Music education in Thailand)

2. พื้นฐานดนตรีศึกษา (Foundation of music education)
 - 2.1 พื้นฐานดนตรีศึกษาด้านปรัชญา (Philosophy of music education)
 - 2.1.1 เหตุผลนิยม (Rationalism)
 - 2.1.2 ประจักษ์นิยม (Empiricism)
 - 2.1.3 ปฏิบัตินิยม (Pragmatism)
 - 2.1.4 จิตนิยม (Idealism)
 - 2.1.5 สัจนิยม (Realism)
 - 2.1.6 ประสบการณ์นิยม/อุปกรณ์นิยม (Experimentalism/Instrumentalism)
 - 2.2 พื้นฐานดนตรีศึกษาด้านจิตวิทยา (Psychology of music education)
 - 2.2.1 ทฤษฎีทางจิตวิทยา (Theory) เช่น พฤติกรรมนิยม, ปัญญานิยม
 - 2.2.2 พัฒนาการของเด็ก (Child development)
 - 2.2.3 กระบวนการทางปัญญา (Cognitive processes)
 - 2.2.4 การจูงใจ (Motivation)
 - 2.2.5 องค์ประกอบของสภาพแวดล้อม (Contextual factors) เช่น ครอบครัว)
 - 2.2.6 ความสามารถทางดนตรี (Musical ability)
 - 2.3 พื้นฐานดนตรีศึกษาด้านสุนทรียศาสตร์ (The Aesthetic of music education)
 - 2.3.1 สุนทรียประสบการณ์ (Aesthetics experience)
 - 2.3.2 สุนทรียศาสตร์ศึกษา (Aesthetic education)
3. การสอนของครูดนตรี (The education of music teacher)
 - 3.1 ภูมิของครูผู้สอนดนตรี (The role of the music educator)
 - 3.2 ความเป็นผู้นำของครู (The music educator as a leader)
 - 3.3 ศิลปะการสอน (Teaching as an art)
 - 3.4 วิชาชีพทางดนตรีศึกษา (Music education as a profession)
4. หลักสูตรและการสอน (The music curriculum / Instruction)
 - 4.1 การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum development)
 - 4.2 รายวิชาที่เรียน (Courses of study)
 - 4.3 วิธีการสอนดนตรีศึกษา (Music education methods)
5. สื่อและอุปกรณ์ดนตรีศึกษา (Materials and Tools of music education) เช่น เครื่องดนตรี
6. การประเมินผลทางดนตรีศึกษา (The Assessment of music education)
 - 6.1 การทดสอบมาตรฐาน (Standardized tests)
 - 6.2 เกณฑ์ปกติ, ค่าความเที่ยง, ค่าความตรง (Norms, Reliability, and Validity)

- 6.3 การวัด และการประเมินผล (Measurement and evaluation)
- 6.4 ประเภทของการทดสอบ (Types of tests)
 - 6.4.1 ความถนัดทางดนตรี (Musical aptitude)
 - 6.4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางดนตรี (Music achievement)
- 7. การวิจัยทางดนตรีศึกษา (Music education research)
 - 7.1 ประสบการณ์บุคคล และวิทยาศาสตร์ (Science and personal experience)
 - 7.2 คุณค่าของการวิจัย (Values of research)
 - 7.3 การวิเคราะห์รายงานการวิจัย (Analysis of research reports)
 - 7.4 วิธีการวิจัย (Research methods)
 - 7.4.1 การวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research)
 - 7.4.2 การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographic research)
 - 7.4.3 การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ (Historical research)
 - 7.4.4 การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental research)
 - 7.4.5 วิธีการทางปรัชญา (The philosophical method)
 - 7.5 การอ่านรายงานการวิจัย (Reading research reports)
 - 7.6 การวิเคราะห์ผลการศึกษา (Analysis of study)

ตอนที่ 2 การสังเคราะห์งานวิจัยและการวิเคราะห์ห่อภิมาณ

การรายงานเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในตอนนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาในเรื่องของการสังเคราะห์งานวิจัยและการวิเคราะห์ห่อภิมาณ ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 การสังเคราะห์งานวิจัย

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อนี้มีจุดประสงค์เพื่อที่จะศึกษาในประเด็นของความหมายของการสังเคราะห์งานวิจัย ประเภทของการสังเคราะห์งานวิจัย และวิธีดำเนินการสังเคราะห์งานวิจัย โดยมีรายละเอียดแต่ละตอนดังนี้

2.1.1 ความหมายของการสังเคราะห์งานวิจัย (Research Synthesis)

อุทุมพร จามรมาน (2527) ได้ให้ความหมายของการสังเคราะห์ไว้ว่า การสังเคราะห์เป็นการนำหน่วยย่อยๆ หรือส่วนต่างๆ มาประกอบให้เป็นเรื่องเดียวกัน โดยไม่เคยมีการนำสิ่งต่างๆ เหล่านี้มารวมเข้าด้วยกันมาก่อน

Cooper & Hedges (1994) กล่าวถึงการสังเคราะห์งานวิจัยว่าเป็นการรวบรวมงานวิจัยเชิงประจักษ์โดยมีจุดประสงค์เพื่อการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการพยายามที่จะค้นหาความคงเส้นคงวาและความผันแปรที่ปรากฏจากการศึกษางานวิจัยที่มีลักษณะคล้ายกัน โดยเป็นวิธีที่มีระบบ มีความกว้างขวางครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการรวบรวม

นางลักษณ วัชรชัย และสุวิมล ว่องวาณิช (2541) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การสังเคราะห์งานวิจัย (Research Synthesis) เป็นระเบียบวิธีการศึกษาหาข้อเท็จจริงเพื่อตอบปัญหาวิจัยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยการรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้นๆ มาศึกษาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ และนำเสนอข้อสรุปอย่างมีระบบให้ได้คำตอบปัญหาที่เป็นข้อยุติ

นางลักษณ วัชรชัย (2542) ให้ความหมายของการสังเคราะห์งานวิจัย (research synthesis) หรือการปริทัศน์งานวิจัย (research review) ว่าการสังเคราะห์งานวิจัยเป็นระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์เพื่อตอบปัญหาวิจัยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยการรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหานั้นๆ มาศึกษาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ หรือวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและนำเสนอข้อสรุปอย่างมีระบบให้ได้คำตอบปัญหาวิจัยที่ต้องการ

Gulmezoglu (2005) ได้ให้ความหมายของการสังเคราะห์งานวิจัยว่าเป็นกระบวนการศึกษางานวิจัยตั้งแต่ 2 ชิ้นหรือมากกว่านั้น โดยมีจุดประสงค์เพื่อสรุปรวมผลการวิจัยซึ่งสัมพันธ์กับการพิสูจน์หลักฐานและปัญหาเฉพาะด้านของงานวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัยแบ่งได้เป็น 2 แบบ แบบแรกเป็นการสังเคราะห์งานวิจัยในฐานะเป็นงานส่วนหนึ่งของการวิจัย การสังเคราะห์งานวิจัยแบบนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยในขั้นตอนของการศึกษารายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย แบบที่สองเป็นการสังเคราะห์งานวิจัยที่เป็นงานวิจัยเสร็จสิ้นสมบูรณ์ในตัว ผลจากการสังเคราะห์งานวิจัยแบบนี้เป็นประโยชน์ต่อการหาคำตอบปัญหาวิจัยที่เป็นข้อสรุปที่มีความลึกซึ้ง ซึ่งนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อวงวิชาการ และเป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษยและสังคมได้อย่างกว้างขวาง (Light & Pillemer, 1984; Glass, McGaw & Smith, 1981; Mullen, 1989; อ้างถึงใน นางลักษณ วัชรชัย, 2542)

2.1.2 ประเภทของการสังเคราะห์งานวิจัย

อุทุมพร จามรมาน (2527) ได้กล่าวถึงประเภทของการสังเคราะห์งานวิจัย ว่า การสังเคราะห์งานวิจัย จำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ การสังเคราะห์เชิงบอกลักษณะ (Qualitative Synthesis) กับ การสังเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Synthesis) การสังเคราะห์เชิงบอกลักษณะเป็นการรวบรวมเรื่องต่างๆ เข้าด้วยกันและสรุปออกมา การสังเคราะห์แบบนี้ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ เป็นผู้สังเคราะห์ การสังเคราะห์เชิงปริมาณเป็นการใช้กระบวนการทางสถิติช่วยในการสังเคราะห์

วิธีการสังเคราะห์งานวิจัยในระยะแรก เป็นการสังเคราะห์ หรือปริทัศน์งานวิจัยแบบพรรณนา (narration) อันเป็นวิธีหนึ่งที่ยังคงใช้อยู่ในปัจจุบัน (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542)

Kulik & Kulik (1989, อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ระบุว่า การสังเคราะห์งานวิจัยแบบบรรยายหรือพรรณนา เริ่มใช้กันมาตั้งแต่คริสต์ทศวรรษที่ 1930 วิธีการสังเคราะห์ใช้หลักการสรุปย่อรายงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์แต่ละเรื่อง จากนั้นนักวิจัยพิจารณาเปรียบเทียบผลการวิจัยแต่ละเรื่องว่ามีส่วนเหมือนหรือต่างกันอย่างไร แล้ววิเคราะห์ว่าความแตกต่างของผลการวิจัยระหว่างงานวิจัยแต่ละเรื่องนั้นเป็นเพราะงานวิจัยนั้นมีลักษณะต่างกันอย่างไร โดยกำหนดประเด็นว่าจะพิจารณาจากคุณลักษณะงานวิจัยด้านใดในการสังเคราะห์

จุดอ่อนของวิธีการสังเคราะห์แบบพรรณนาที่สำคัญ คือ เป็นวิธีการที่ไม่มีระบบ มีความเป็นอัตนัยสูง ทำให้ผลการสังเคราะห์งานวิจัยแตกต่างกันตามความสามารถและประสบการณ์ของนักวิจัยผู้ทำการสังเคราะห์ ประกอบกับงานวิจัยมีจำนวนมากขึ้น เกินความสามารถของนักวิจัยที่จะสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการแบบเดิมได้ จึงได้มีความพยายามปรับปรุงการสังเคราะห์งานวิจัยให้มีระบบมีความเป็นปรนัยมากขึ้นโดยนำสถิติวิเคราะห์เข้ามาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสังเคราะห์งานวิจัย วิธีวิทยาการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสังเคราะห์งานวิจัยจึงมีการพัฒนาให้ดีขึ้นและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถใช้สังเคราะห์งานวิจัยจำนวนมากได้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542)

ความพยายามของนักสถิติในการพัฒนาวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ เห็นได้ชัดจากจำนวนวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยที่ได้รับการพัฒนาขึ้นนั้นสามารถสรุปได้เป็น 4 วิธี ที่ได้รับการพัฒนามาก่อนที่จะมีการพัฒนาวิธีการวิเคราะห์อภิมาน ดังนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542)

1. วิธีนับคะแนนเสียงแบบเดิม (Traditional Vote-Counting Methods)

การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณแบบวิธีนับคะแนนเสียง เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยจากการนับความถี่ของผลการทดสอบสมมติฐานทางสถิติ การสังเคราะห์งานวิจัยวิธีนี้เป็นการนำเสนอรายงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์มาจัดแยกเป็นสามกลุ่ม คือกลุ่มที่มีนัยสำคัญทางสถิติและค่าสถิติเป็นบวก กลุ่มที่มีนัยสำคัญทางสถิติและค่าสถิติเป็นลบ และไม่พบนัยสำคัญทางสถิติ จากนั้นจึงสังเคราะห์โดยการนับความถี่งานวิจัยแต่ละกลุ่ม จุดอ่อนคืองานวิจัยที่มีกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ทำให้ได้ผลการวิจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติ และจุดหนึ่งคือละเลยสารสนเทศที่เป็นผลการวิจัยที่สำคัญเพราะการเสนอเพียงว่าอิทธิพลของตัวแปรจัดกระทำมีนัยสำคัญทางสถิติเท่านั้นไม่เพียงพอที่จะทำให้ทราบว่าคุณสมบัติมีมากน้อยเพียงใด

2. วิธีหาระดับนัยสำคัญจากผลการนับคะแนนเสียง (Vote-Counting Method Yielding Significance Level)

การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณแบบการหาระดับนัยสำคัญจากผลการนับคะแนนเสียงเป็นวิธีที่ใช้หลักทางสถิติว่าเมื่อสมมติฐานศูนย์เป็นจริงหรือพารามิเตอร์ขนาดอิทธิพลมีค่าเป็นศูนย์ ผลการทดสอบสมมติฐานทางสถิติในรูปค่าความน่าจะเป็น (p - values) ที่ได้จากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ที่มีค่าเกินกว่า 0.5 อยู่ร้อยละ 50 และมีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.50 อยู่ร้อยละ 50 ดังนั้นนักสังเคราะห์งานวิจัยจึงนำสัดส่วนของงานวิจัยที่มีค่าความน่าจะเป็นเกิน 0.50 มาทดสอบสมมติฐานว่าเกินกว่าค่าที่กำหนดหรือไม่โดยใช้การทดสอบไบนอมิเยล (binomial test) หรือการทดสอบไคสแควร์ (chisquare) ซึ่งจุดอ่อนของวิธีนี้คือเป็นวิธีที่ใช้ไม่ได้เมื่อสมมติฐานศูนย์ในการทดสอบงานวิจัยแต่ละเรื่องเป็นเท็จ และเป็นวิธีที่ไม่ให้สารสนเทศเกี่ยวกับขนาดอิทธิพล

3. วิธีการประมาณค่าขนาดอิทธิพลจากผลการนับคะแนนเสียง (Vote-counting Method Yielding Estimator of Effect Size)

เป็นวิธีประมาณค่าพารามิเตอร์ขนาดอิทธิพลเมื่อทราบจำนวนงานวิจัยที่ให้ผลการทดสอบสมมติฐานทางสถิติมีนัยสำคัญทางบวก และการประมาณค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสำหรับประมาณค่าความเชื่อมั่น (confidence interval) ของพารามิเตอร์ขนาดอิทธิพล จุดอ่อนของวิธีนี้คือการประมาณค่าโดยใช้สารสนเทศน้อยมาก คือใช้เพียงสัดส่วนจำนวนงานวิจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติเท่านั้น และค่าประมาณที่ได้จะมีความถูกต้องมากขึ้นก็ต่อเมื่อมีงานวิจัยจำนวนมากเท่านั้น จึงไม่เป็นที่นิยม

4. วิธีรวมสะสมค่าความน่าจะเป็น (Cumulation of p-values)

การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณแบบรวมสะสมค่าความน่าจะเป็นเป็นการนำค่าความน่าจะเป็นซึ่งเป็นดัชนีมาตรฐานไม่มีหน่วยมารวมกันด้วยวิธีทางสถิติ โดยทั่วไปใช้หลักการหาค่าเฉลี่ย นักสถิติศึกษาการแจกแจงของค่าเฉลี่ยความน่าจะเป็นที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ประมาณค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานและสร้างสูตรสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานว่าค่าเฉลี่ยพารามิเตอร์ความน่าจะเป็นจะแตกต่างจากศูนย์หรือไม่ วิธีนี้มีจุดอ่อนเนื่องมาจากผลการสังเคราะห์ไม่ให้ค่าประมาณขนาดอิทธิพล และในกรณีที่ม้งานวิจัยเพียงเรื่องเดียวมีพารามิเตอร์ขนาดอิทธิพลไม่เท่ากับศูนย์ทำให้ผลการวิเคราะห์ไม่ถูกต้องได้

2.1.3 วิธีดำเนินการสังเคราะห์งานวิจัย

Cooper & Hedges (1994) ได้เสนอถึงขั้นตอนในการสังเคราะห์งานวิจัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอนด้วยกัน คือ ขั้นตอนที่ 1 เป็นการกำหนดปัญหาการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 เป็นการรวบรวมข้อมูลซึ่งเกี่ยวกับการค้นหางานวิจัย ขั้นตอนที่ 3 เป็นการประเมินข้อมูลโดยมีการลงรหัส ขั้นตอนที่ 4 เป็นการวิเคราะห์และตีความหมาย และขั้นตอนสุดท้ายเป็นการเผยแพร่่งานวิจัย ซึ่งสอดคล้อง

กับวิธีดำเนินการสังเคราะห์งานวิจัยของ นางลักษณ วิรัชชัย (2530, อ้างถึงใน วรรณี อริยะสิน สมบูรณ์, 2544) นางลักษณ วิรัชชัย ได้กล่าวว่า การสังเคราะห์งานวิจัยจัดว่าเป็นการวิจัยรูปแบบหนึ่ง ดังนั้นจึงมีขั้นตอนการดำเนินงานเหมือนขั้นตอนในการทำงานวิจัย ขั้นตอนในการสังเคราะห์งานวิจัยโดยทั่วไป ประกอบด้วยขั้นตอนในการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน เช่นเดียวกับขั้นตอนในการวิจัยทั่วไป แต่ละขั้นตอนมีวิธีการดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดหัวข้อปัญหา การสังเคราะห์งานวิจัยเริ่มต้นจากการกำหนดปัญหาการวิจัย ซึ่งต้องเป็นปัญหาการวิจัยอย่างน้อยสองราย นักวิจัยมักจะสนใจและทำการวิจัยกับปัญหาที่มีคุณค่าและเป็นปัญหาที่ยังไม่มีคำตอบที่แน่ชัด และมีหลายเรื่องที่ทำให้ผลแตกต่างกัน จึงจะเหมาะสมที่จะทำการสังเคราะห์

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหา เมื่อกำหนดหัวข้อปัญหาแล้วนักสังเคราะห์งานวิจัยต้องนิยามปัญหาให้ชัดเจน ศึกษาแนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเพื่อเป็นการกำหนดแบบแผน และสมมุติฐานการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 การเสาะค้น คัดเลือก และรวบรวมงานวิจัย การดำเนินการขั้นตอนนี้ประกอบด้วยวิธีดำเนินการ 3 ขั้นตอนคือ

ก. การเสาะค้นงานวิจัย นักสังเคราะห์งานวิจัยต้องค้นคว้า และเสาะแสวงหางานวิจัยทั้งหมดเกี่ยวกับปัญหาที่กำหนดไว้ การเสาะค้นงานวิจัยส่วนใหญ่จะหาได้จากเอกสาร เช่น รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความวารสาร วิทยานิพนธ์ วารสาร ดัชนีค้นวารสารศูนย์ทรัพยากรข้อมูลทางการศึกษา (Educational Resource Information Center หรือ ERIC) เป็นต้น

ข. การคัดเลือกงานวิจัย นักสังเคราะห์งานวิจัยต้องอ่าน ศึกษา และตรวจสอบงานวิจัยแต่ละเรื่องอย่างละเอียด ต้องสร้างเกณฑ์ในการคัดเลือกงานวิจัยให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพดี มีความตรงภายใน และความตรงภายนอกสูงตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

ค. การรวบรวมผลงานวิจัย อาจใช้การจดบันทึก การถ่ายเอกสาร หรือการกรอกแบบฟอร์มก็ได้ ทั้งนี้ นักวิจัยต้องใช้ความระมัดระวังเก็บรวบรวมข้อมูลให้ได้ข้อมูลที่เที่ยงตรง เชื่อถือได้ และครบถ้วนสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์เพื่อสังเคราะห์ผลการวิจัย ขั้นตอนนี้เน้นการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งประกอบด้วยผลการวิจัยรายละเอียดลักษณะและวิธีการวิจัยจากงานวิจัยทั้งหมด เพื่อสังเคราะห์หาข้อสรุปที่เป็นข้อยุติและทดสอบว่าสอดคล้องตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่ จากนั้นจึงแปลความหมายผลการวิเคราะห์เพื่อตอบปัญหาการวิจัย

ขั้นตอนที่ 5 การเสนอรายงานผลการสังเคราะห์งานวิจัย การเขียนรายงานการสังเคราะห์งานวิจัยมีหลักการเช่นเดียวกับการเขียนรายงานการวิจัยโดยทั่วไป นักสังเคราะห์งานวิจัยต้อง

เสนอรายละเอียดวิธีการดำเนินงานทุกขั้นตอนพร้อมทั้งข้อสรุปข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะจากการสังเคราะห์งานวิจัยโดยใช้ภาษาถูกต้อง และชัดเจน

2.2 การวิเคราะห์ห่อภิมาณ (Meta-analysis)

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อนี้มีจุดประสงค์เพื่อที่จะศึกษาในประเด็นของความเป็นมาของการวิเคราะห์ห่อภิมาณ ความหมายของการวิเคราะห์ห่อภิมาณ ดัชนีมาตรฐานในการวิเคราะห์ห่อภิมาณ วิธีวิทยาการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ห่อภิมาณ วิธีดำเนินการวิเคราะห์ห่อภิมาณ ตัวแปรปรับในการวิเคราะห์ห่อภิมาณ และกระบวนการส่งผ่านตัวกลางในการวิเคราะห์ห่อภิมาณ โดยมีรายละเอียดแต่ละตอนดังนี้

2.2.1 ความเป็นมาของการวิเคราะห์ห่อภิมาณ

การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ ได้เริ่มต้นมาตั้งช่วงต้นศตวรรษที่ 20 โดยในระยะเริ่มแรก จะมีจุดเน้นอยู่ที่การสังเคราะห์ผลการวิจัยจากรายงานการวิจัยหลายๆเรื่องเข้าด้วยกัน ต่อมาเมื่อพบว่า การสังเคราะห์งานวิจัยมีข้อจำกัดบางประการ อันเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ทำให้การสรุปผลไม่ได้ภาพรวมที่แท้จริง ทำให้แนวคิดพื้นฐานในการวิเคราะห์ห่อภิมาณ เริ่มต้นในประมาณปี ค.ศ. 1933 โดยในระยะแรก Thorndike เป็นบุคคลแรกที่ใช้การวิเคราะห์ห่อภิมาณในการสังเคราะห์งานวิจัยประเภทสหสัมพันธ์ โดยการหาค่าเฉลี่ยของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ต่อมา Cohen ได้เสนอการคำนวณหาค่าขนาดอิทธิพล (effect sizes) เมื่อปี ค.ศ. 1969 เพื่อใช้ในการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างและการประมาณค่าอำนาจ ต่อมาในปี ค.ศ. 1976 นับเป็นปีแรกที่มีการเริ่มต้นใช้หลักการวิเคราะห์ห่อภิมาณโดย Glass เป็นบุคคลที่ริเริ่มใช้ค่าขนาดอิทธิพลและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นดัชนีมาตรฐานในการสังเคราะห์งานวิจัย (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2529 อ้างถึงใน วรณี อริยะสินสมบุญ, 2544)

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2529, 2542) กล่าวว่า Glass ได้ใช้ศัพท์คำว่า "meta-analysis" เป็นครั้งแรกในสุนทรพจน์ที่กล่าวในฐานะประธานกรรมการดำเนินงานการประชุมประจำปีของสมาคมวิจัยการศึกษาอเมริกัน (American Educational Research Association = AERA) และในบทความทางวิชาการปี ค.ศ. 1976 โดยในความหมายว่า meta-analysis เป็นการวิเคราะห์ผลการวิเคราะห์ (analysis of analysis) ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อสังเคราะห์งานวิจัย ต่อจากนั้นการวิเคราะห์ห่อภิมาณได้รับการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นโดยบุคคลหลายๆ ท่าน เช่น Hunter, Schmidt, Rosenthal, & Hedges เป็นต้น

2.2.2 ความหมายของการวิเคราะห์อภิมาน

Glass (1976) ได้กล่าวถึงความหมายของการวิเคราะห์อภิมานว่า การวิเคราะห์อภิมานเป็นการวิเคราะห์ผลการวิเคราะห์ โดย Glass ใช้วิธีการวิเคราะห์ทางสถิติในการรวบรวมผลจากการศึกษางานวิจัยแต่ละชิ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อสรุปรวมข้อค้นพบจากงานวิจัย

Glass, McGaw, & Smith (1981) กล่าวว่า การวิเคราะห์อภิมานเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งใช้กับการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อสังเคราะห์งานวิจัย หลายๆ เรื่องที่ศึกษาปัญหาวิจัยเดียวกันโดยใช้วิธีการทางสถิติ ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์อภิมานประกอบไปด้วยผลการวิจัยในรูปของขนาดอิทธิพล (effect size) และคุณลักษณะงานวิจัย ซึ่งคุณลักษณะพิเศษของการวิเคราะห์อภิมานนั้นจะเป็นการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อสรุปรวมข้อค้นพบจากงานวิจัย เชิงประจักษ์หลายๆ เรื่อง

Hedges & Olkin (1985, อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ได้ให้ความหมายว่าการวิเคราะห์อภิมาน เป็นวิธีการวิเคราะห์ผลของการวิเคราะห์ทางสถิติที่ได้จากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่เป็นข้อยุติ กิจกรรมในการวิเคราะห์อภิมานมี 2 ลักษณะ ลักษณะแรก เป็นการรวบรวมสารสนเทศที่ได้จากรายงานการวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ คุณภาพของสารสนเทศขึ้นอยู่กับวิธีการรวบรวมสารสนเทศ ว่ามีความตรง ความเชื่อถือได้ และความเป็นปรนัยมากเพียงใด ลักษณะที่สองเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งให้ความสำคัญกับระเบียบวิธีทางสถิติ เนื่องจากสถิติวิเคราะห์ที่ใช้ในการวิจัยทั่วไปเป็นสถิติสำหรับการวิจัยเชิงทดลองเรื่องเดียว หรือการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์เรื่องเดียว ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาวิธีการวิเคราะห์สารสนเทศขึ้นใหม่สำหรับการวิเคราะห์อภิมาน ให้สามารถสรุปความหมายสารสนเทศที่ได้จากรายงานวิจัยหลายๆ เรื่อง ซึ่งศึกษาปัญหาวิจัยแบบเดียวกันได้

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542) ได้สรุป ความหมายของการวิเคราะห์อภิมานว่า การวิเคราะห์อภิมานเป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณแบบหนึ่งที่นักวิจัยนำงานวิจัยซึ่งศึกษาปัญหาเดียวกันมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อสังเคราะห์ให้ได้ข้อสรุปที่มีความกว้างขวางลึกซึ้งกว่าผลงานวิจัยแต่ละเรื่อง ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์อภิมาน คือ ดัชนีมาตรฐาน ได้แก่ ดัชนีขนาดอิทธิพลและดัชนีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัย หน่วยการวิเคราะห์ คือ งานวิจัยหรือการทดสอบสมมุติฐาน จุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์แยกได้เป็น 2 ประการ ประการแรกคือ การสังเคราะห์ให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับดัชนีมาตรฐาน ประการที่สอง คือ การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรปรับกับดัชนีมาตรฐาน

จากความหมายดังกล่าวผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าการวิเคราะห์อภิมานคือวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณวิธีหนึ่ง โดยนำงานวิจัยหลายๆ เรื่องที่ศึกษาปัญหาเดียวกันมาทำการ

สังเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อสรุปข้อค้นพบจากงานวิจัยดังกล่าว โดยข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์หือภิมานจะอยู่ในรูปของดัชนีมาตรฐาน ได้แก่ขนาดอิทธิพล (effect size) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัย

2.2.3 ดัชนีมาตรฐานในการวิเคราะห์หือภิมาน

ในการสังเคราะห์งานวิจัยโดยการวิเคราะห์หือภิมานนั้น งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์มีคุณลักษณะงานวิจัยแต่ละเล่มที่มีความแตกต่างกันเช่น แบบแผนการวิจัยที่แตกต่างกัน เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต่างกัน หรือการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงไม่สามารถนำมาสังเคราะห์ได้ในทันที ควรที่จะมีการเปลี่ยนรูปผลการวิจัยแต่ละเรื่องให้มีมาตรฐานเดียวกันก่อน โดยในการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์หือภิมานนั้นต้องสร้างดัชนีมาตรฐานจากผลการวิจัยแต่ละเรื่อง ดัชนีมาตรฐานที่สร้างขึ้นแบ่งเป็น 2 ประเภทตามลักษณะงานวิจัย คือ ขนาดอิทธิพล (effect sizes) ซึ่งเป็นดัชนีมาตรฐานสำหรับงานวิจัยประเภททดลอง และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (correlation coefficients) ซึ่งเป็นดัชนีมาตรฐานสำหรับงานวิจัยประเภทสหสัมพันธ์ โดยมีสูตรการประมาณค่าขนาดอิทธิพล และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากงานวิจัยแต่ละเรื่อง 2 วิธีคือ วิธีการประมาณค่าโดยการคำนวณโดยตรงจากค่าสถิติที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง และวิธีการประมาณค่าโดยการคำนวณโดยตรงจากค่าสถิติที่ได้จากการทดสอบนัยสำคัญ โดยนงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (2541) สรุปวิธีการจาก Glass, McGaw, & Smith (1981) ดังนี้

1. วิธีการประมาณค่าจากการคำนวณโดยตรง

ประมาณค่าขนาดอิทธิพลและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากงานวิจัยที่มีแบบแผนการทดลองซึ่งมีตัวแปรตาม Y เป็นตัวแปรต่อเนื่องและตัวแปรไม่ต่อเนื่อง และการประมาณค่าจากงานวิจัยที่มีแบบแผนการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ โดยการคำนวณโดยตรงจากค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง โดยสูตรซึ่งมีสัญลักษณ์ดังต่อไปนี้

\bar{y}_E, \bar{y}_C	= ค่าเฉลี่ยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
S	= ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
G	= คะแนนการเปลี่ยนแปลง (change score)
g	= คะแนนการเปลี่ยนแปลงเศษเหลือ (residual gain score)
ay	= คะแนนปรับแก้ตัวร่วม (score adjusted for covariate)
SS	= ผลรวมกำลังสองของคะแนนเบี่ยงเบน (sum of square)
MS	= ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสองของคะแนนเบี่ยงเบน (mean square)

df	= องศาอิสระ (degree of freedom)
A, B	= ตัวแปรต้น หรือตัวแปรจัดกระทำ
d	= ขนาดอิทธิพล (effect size)
r	= สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient)
r_{pb}	= สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พอยท์ไบเซเรียล (point biserial correlation coefficient)
p	= สัดส่วน (proportion)
n	= ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

1.1 แบบแผนการวิจัยแบบสองกลุ่มวัดครั้งหลัง (Two-group Posttest Only Design)

การประมาณค่าขนาดอิทธิพลกรณีที่มีตัวแปรตามเป็นตัวแปรต่อเนื่อง ใช้สูตรประมาณค่าขนาดอิทธิพลจากค่าเฉลี่ยดังนี้

$$d = (\bar{y}_E - \bar{y}_C) / S_y$$

การประมาณค่าขนาดอิทธิพลกรณีที่มีตัวแปรตามเป็นตัวแปรไม่ต่อเนื่อง มีการหาสัดส่วน (proportion = p) ในกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน ใช้สูตรการประมาณค่าสัดส่วนดังนี้

$$d = \frac{P_E - P_C}{\sqrt{P_C(1 - P_C)}}$$

เมื่อทราบขนาดค่าอิทธิพล จะประมาณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากค่าขนาดอิทธิพลได้ดังสูตรต่อไปนี้

$$r = d \sqrt{\frac{n}{nd^2 + 4n - 8}} ; n = n_E + n_C$$

1.2 แบบแผนการวิจัยแบบสองกลุ่มวัดก่อนและหลัง (Two-group, Pretest Posttest Design)

การประมาณค่าขนาดอิทธิพลกรณีที่มีตัวแปรตามเป็นตัวแปรต่อเนื่อง และใช้คะแนนการเปลี่ยนแปลง (G) คะแนนการเปลี่ยนแปลงเป็นเศษเหลือ (g) และคะแนนเมื่อปรับแก้ตัวร่วม (ay) มีสูตรการประมาณค่าขนาดอิทธิพลดังนี้

$$\begin{aligned} d &= (\overline{G}_E - \overline{G}_C) / S_y ; & S_y &= S_G / \sqrt{2(1 - r_{EC})} \\ d &= (\overline{g}_E - \overline{g}_C) / S_y ; & S_y &= S_g / \sqrt{1 - r_{EC}^2} \\ d &= (\overline{ay}_E - \overline{ay}_C) / S_y ; & S_y &= S_{ay} / \sqrt{1 - r_{EC}^2} \end{aligned}$$

1.3 แบบแผนการวิจัยแบบแฟคตอเรียล (Factorial Design)

การประมาณค่าขนาดอิทธิพลในแบบแผนการวิจัยแบบแฟคตอเรียลกรณีที่มีตัวแปรจัดกระทำสองตัวแปร คือ A และ B ใช้สูตรการประมาณค่าขนาดอิทธิพลสำหรับตัวแปรจัดกระทำ A ดังสูตรต่อไปนี้

$$d = (\bar{y}_E - \bar{y}_C) / S_y ; S_y = \sqrt{\frac{SS_B + SS_{AB} + SS_w}{df_B + df_{AB} + df_w}}$$

กรณีที่มีการประมาณค่าขนาดอิทธิพลสำหรับตัวแปรจัดกระทำในแต่ละระดับมีสูตรดังนี้

$$d = (\bar{y}_{E1} - \bar{y}_{C1}) / S_y ; S_y = \sqrt{MS_w}$$

1.4 แผนการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlational Design)

การประมาณค่าขนาดอิทธิพลในแบบแผนการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์เป็นการประมาณค่าขนาดอิทธิพลจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยใช้สูตรดังนี้

$$d = \sqrt{\frac{n-2}{n}} \left[\frac{2r}{\sqrt{1-r^2}} \right]$$

2. วิธีการประมาณค่าจากสถิติ

ค่าสถิติที่ใช้ในการประมาณค่าขนาดอิทธิพล และค่าสัมประสิทธิ์ หมายถึง ค่าสถิติที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานทางสถิติ ได้แก่ t F χ^2 มีสูตรสมการประมาณค่าดังนี้

2.1 การประมาณค่าจากสถิติ t ในการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองกรณี คือ กรณีกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน และกรณีกลุ่มตัวอย่างสัมพันธ์กัน มีสูตรในการประมาณค่าขนาดอิทธิพลดังนี้

$$d = t \sqrt{1/n_E + 1/n_C}$$

$$d = t \sqrt{\frac{2}{n(1-r^2_{EC})}}$$

2.2 การประมาณค่าจากค่าสถิติ t ใช้ในการทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

เมื่อทราบค่าสถิติ t ใช้ในการทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และประมาณค่าขนาดอิทธิพลจากสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ได้ดังสูตร

$$r = \frac{1}{\sqrt{t^2 + n - 2}}$$

$$d = \sqrt{\frac{n-2}{n} \left[\frac{2r}{\sqrt{1-r^2}} \right]}$$

2.3 การประมาณค่าจากสถิติไคสแควร์

เมื่อทราบค่าสถิติไคสแควร์ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรจะประมาณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ได้ดังนี้

$$r = \frac{c^2}{c^2 + n}$$

2.4 การประมาณค่าจากค่าสถิติ F

เมื่อมีการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนและทราบค่าสถิติ F จะประมาณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และค่าขนาดอิทธิพลได้จากสูตรต่อไปนี้

$$r^2 = \frac{SS_B}{SS_T} = \frac{SS_B}{SS_w + SS_B} = \sqrt{\frac{F(df_B)}{F[(df_w) + (df_B)]}}$$

$$d = 2 \sqrt{\frac{F(1-r^2_{EC})(df_w - 1)}{(n_E + n_C)(df_w - 2)}}$$

เมื่อการทดสอบมีกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม

ในกรณีที่มีการวิเคราะห์ความแปรปรวนเมื่อมีกลุ่มตัวอย่าง k กลุ่ม นงลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวาณิช (2541) สรุปรายงานของ West & Wiratchai (1984) ได้สูตรการประมาณค่าขนาดอิทธิพล ดังนี้

$$d = 2f \sqrt{\frac{3(k-1)}{k+1}}$$

$$f = \frac{h^2}{1-h^2} \quad \text{และ} \quad h^2 = \frac{F(k-1)}{F(k-1) + (n-k)}$$

2.5 การประมาณค่าจากค่าสถิติ Mann - Whitney U

เมื่อมีการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยค่าสถิติ Mann-Whitney U จะประมาณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พ้อยท์ไบซีเรียล (r_{pb}) จากค่าสถิติ U ก่อน แล้วจึงประมาณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน จากสูตรดังต่อไปนี้

$$r = r_{pb} \frac{\sqrt{n_1 n_2}}{un} \quad ; \quad u = \text{ordinate of unit normal distribution}$$

$$r_{pb} = 1 - \frac{2U}{n_1 n_2} \quad ; \quad U = \text{ค่าสถิติ Mann - Whitney}$$

นางลักษณ วัชรชัย (2542) ได้อธิบายถึงสูตรการประมาณค่าดังกล่าวข้างต้น ว่าเป็นสูตรสำหรับการประมาณค่าขนาดอิทธิพลตามวิธีของ Glass ซึ่งคำนวณค่าขนาดอิทธิพลจากอัตราส่วนผลต่างของค่าเฉลี่ยกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มควบคุม การใช้ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มควบคุม ทำให้ค่าขนาดอิทธิพลที่คำนวณได้มีค่าค่อนข้างสูง เนื่องจากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่จะมีค่าต่ำ ด้วยเหตุนี้จึงมีผู้เสนอสูตรการประมาณค่าขนาดอิทธิพลโดยใช้ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมภายในกลุ่ม (pooled within group standard deviation) ผู้ที่คิดคือ Hunter, Schmidt & Jackson (1982) Hedges & Olkin (1985) และล่าสุดคือ Hunter & Schmidt (1990) ซึ่งสูตรการคำนวณเพื่อประมาณค่าขนาดอิทธิพลดังกล่าวมีด้วยกัน 2 แบบ และทั้งสองสูตรมีความสัมพันธ์กันดังนี้

$$d_G = \frac{\bar{Y}_E - \bar{Y}_C}{S_c}$$

$$d_H = \frac{\bar{Y}_E - \bar{Y}_C}{S_{pooled}}$$

$$d_G = d_H \sqrt{\frac{1+v^2}{2}} \quad ; \quad v = S_E / S_C$$

นอกจากนี้ Hedges & Olkin ยังเสนอว่า ค่าประมาณขนาดอิทธิพลที่ได้นั้นมี ความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า และให้สูตรในการคำนวณปรับแก้ความคลาดเคลื่อนดังนี้

$$d = J(n-2)d_G \quad \text{เมื่อ } J(n-2) \text{ เป็นค่าคงที่ซึ่งมีค่าต่างกันตาม } n$$

$$\equiv \sqrt{\frac{n}{n-2}}(d_G)$$

2.2.4 วิธีวิทยาการวิเคราะห์ห่อภิมาณ

ในปัจจุบันมีนักวิจัยหลายท่านได้พัฒนาวิธีวิทยาการวิเคราะห์ห่อภิมาณเพิ่มมากขึ้นซึ่งมีรูปแบบที่แตกต่างกันไปโดยแบ่งได้เป็น 6 วิธี แต่ละวิธีมีขั้นตอนและกระบวนการในการสังเคราะห์ที่เหมือนกัน แต่วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลมีลักษณะที่แตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละวิธีมีความเหมาะสมกับการสังเคราะห์งานวิจัยที่มีลักษณะต่างกัน และให้ผลการวิเคราะห์ที่ต่างกัน ซึ่งทั้ง 6 วิธีมีวิธีการ

วิเคราะห์ที่แตกต่างกันดังนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช, 2541 ; นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542)

1. การวิเคราะห์หือภิมานตามวิธีของ **Rosenthal** เป็นวิธีที่ได้รับการพัฒนาตั้งแต่ ค.ศ. 1961 จัดว่าเป็นวิธีการแรกที่ได้รับการพัฒนา กระบวนการวิเคราะห์ตามวิธีนี้มีวิธีการแยกย่อยออกตามประเภทของการสังเคราะห์งานวิจัย รวม 8 แบบ การแบ่งประเภทนี้ได้จากมิติในการสังเคราะห์ 3 มิติ มิติละสองกลุ่ม คือ มิติแรกได้แก่การเปรียบเทียบ กับการหาผลรวม มิติที่สองได้แก่การประมาณค่าขนาดอิทธิพล กับการใช้ระดับนัยสำคัญ หรือความน่าจะเป็นของสถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน ส่วนมิติที่สามได้แก่การสังเคราะห์งานวิจัยสองเรื่องกับการสังเคราะห์งานวิจัยมากกว่าสองเรื่อง รวมเป็น $2 \times 2 \times 2 = 8$ แบบ แต่ละแบบมีสถิติวิเคราะห์ที่ต่างกัน ลักษณะสำคัญตามวิธีของ **Rosenthal** ที่แตกต่างจากการวิเคราะห์หือภิมานด้วยวิธีอื่น คือ การนำค่าระดับนัยสำคัญมาใช้ในการสังเคราะห์ และคำนวณค่าขนาดอิทธิพลสองแบบ แบบแรกคำนวณจากขนาดกลุ่มตัวอย่างและระดับนัยสำคัญ การประมาณค่าขนาดอิทธิพลใช้ตามแนวคิดของ **Cohen** คือใช้ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเป็นตัวหาร สำหรับการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์นั้นต้องมีการเปลี่ยนค่าสหสัมพันธ์ให้เป็นคะแนนซีของฟิชเชอร์ (**Fisher's Z**) ก่อนที่จะมีการสังเคราะห์วิธีการสังเคราะห์ให้การจัดกลุ่มงานวิจัยตามตัวแปรปรับ และเมื่อตรวจสอบแล้วพบว่าในแต่ละกลุ่มมีความแปรปรวนน้อยจึงสังเคราะห์ขนาดอิทธิพลหรือสหสัมพันธ์ได้

2. การวิเคราะห์หือภิมานตามวิธีของ **Glass** เป็นวิธีแรกที่ได้รับการเผยแพร่ และมีนักวิจัยนำไปใช้อย่างกว้างขวาง วิธีการวิเคราะห์หือภิมานนี้ เป็นวิธีการที่พยายามสังเคราะห์งานวิจัยเชิงทดลองรวมกับงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ โดยมีสูตรให้คำนวณค่าขนาดอิทธิพลจากค่าสหสัมพันธ์ได้ การคำนวณค่าขนาดอิทธิพลวิธีนี้ต่างจากวิธีอื่นตรงที่การใช้ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มควบคุมในการคำนวณ จุดเด่นของการวิเคราะห์หือภิมานตามวิธีนี้ คือ การมีสูตรในการประมาณค่าขนาดอิทธิพลจากงานวิจัยที่มีรูปแบบการทดลองแตกต่างกันทุกแบบแผนการวิจัย และมีสูตรในการปรับเปลี่ยนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบอื่นๆ มาเป็นสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน สูตรการประมาณค่าดัชนีมาตรฐานทั้งสองแบบดังกล่าวนี้มีทั้งสูตรการประมาณค่าจากค่าสถิติโดยตรง และสูตรการประมาณค่าจากผลการทดสอบสมมุติฐานทางสถิติ สำหรับการวิเคราะห์เพื่ออธิบายความแปรปรวนในดัชนีมาตรฐานนั้น **Glass & et al. (1981)** เสนอให้ใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอย และการวิเคราะห์ความแปรปรวน รวมทั้งสถิติวิเคราะห์ขั้นสูงอื่นๆ โดยมีดัชนีมาตรฐานเป็นตัวแปรตาม และตัวแปรปรับเป็นตัวแปรต้น

3. การวิเคราะห์หือภิมานตามวิธีของ **Hunter** ให้ความสำคัญกับการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ มากกว่าการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงทดลอง โดยหลักการวิเคราะห์ข้อมูลของ **Hunter** นั้นจะคำนวณเพื่อประมาณค่าขนาดอิทธิพลโดยใช้ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวม

ตามแนวคิดของ **Cohen** ก่อนที่จะสังเคราะห์ค่าดัชนีมาตรฐานทั้งดัชนีขนาดอิทธิพลและดัชนีสหสัมพันธ์ต้องมีการปรับแก้ลดความแปรปรวนจากความคลาดเคลื่อนของดัชนีมาตรฐาน เช่น ความคลาดเคลื่อนจากการวัด ความคลาดเคลื่อนเนื่องจากความจำกัดของพิสัย ความคลาดเคลื่อนเนื่องจากการเลือกหรือสุ่มตัวอย่าง ความคลาดเคลื่อนเนื่องจากการคำนวณ และ ความคลาดเคลื่อนเนื่องจากการพิมพ์ ความคลาดเคลื่อนทั้ง 5 ชนิดนี้ มีความคลาดเคลื่อนเนื่องจากการคำนวณ และ ความคลาดเคลื่อนเนื่องจากการพิมพ์ เป็นความคลาดเคลื่อนที่นักวิจัยสามารถป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นได้ด้วยการทำงานอย่างระมัดระวัง ตรวจสอบอย่างรอบคอบ และเมื่อเกิดขึ้นแล้วนักวิจัยสามารถปรับแก้ด้วยการอ่านอย่างพิถีพิถันและแก้ไขให้ถูกต้องได้ ส่วนความคลาดเคลื่อนสามประเภทแรกนักวิจัยอาจป้องกันได้โดยการกำหนดแบบแผนการวิจัยอย่างรอบคอบ แต่เมื่อเกิดความคลาดเคลื่อนขึ้นไม่สามารถแก้ไขได้ ได้แต่ปรับแก้ค่าดัชนีมาตรฐานด้วยวิธีการทางสถิติ เมื่อปรับแก้แล้วจึงตรวจสอบความแปรปรวนมีระบบของดัชนีมาตรฐานที่ปรับแก้แล้ว ถ้าไม่มีความแปรปรวนจึงจะสามารถสังเคราะห์ดัชนีมาตรฐานได้ ถ้ายังมีความแปรปรวนอยู่จะต้องแยกงานวิจัยออกเป็นกลุ่มย่อยโดยใช้ตัวแปรปรับเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่ม แล้วดำเนินการวิเคราะห์แต่ละกลุ่มตามขั้นตอนทั้งหมดจนกว่าจะสังเคราะห์ผลการวิจัยได้ วิธีการวิเคราะห์หอภิมานตามวิธีของ **Hunter** นี้ได้รับการพัฒนาให้ใช้กับการวิจัยเพื่อสรุปนัยทั่วไปของความตรงได้เป็นอย่างดี และมีสูตรในการคำนวณที่ซับซ้อนในการปรับแก้ความคลาดเคลื่อน วิธีนี้มีข้อดีตรงที่สามารถสังเคราะห์งานวิจัยได้แม้ว่าจะมีงานวิจัยที่ศึกษาปัญหาเดียวกันเพียง 3-4 เรื่อง

4. การวิเคราะห์หอภิมานตามวิธีของ **Hedges** ให้ความสำคัญกับคุณสมบัติทางสถิติของดัชนีมาตรฐานโดยเฉพาะค่าขนาดอิทธิพลเป็นอย่างมาก การคำนวณค่าขนาดอิทธิพลใช้ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมตามแนวคิดของ **Cohen** และมีการปรับแก้ให้ได้ค่าประมาณไม่คลาดเคลื่อน นอกจากนี้ยังมีสูตรสำหรับการคำนวณค่าขนาดอิทธิพลจากค่าที่ได้ตามวิธีของ **Glass** และวิธีของ **Hunter** อีกด้วย **Hedges & Olkin** ได้เสนอแนะให้มีการปรับแก้ความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง สำหรับการสังเคราะห์ **Hedges & Olkin** ได้เสนอสูตรการคำนวณค่าเฉลี่ยโดยการถ่วงน้ำหนัก และเสนอว่าการแจกแจงของค่าขนาดอิทธิพลเป็นการแจกแจงแบบไค-สแควร์ รวมทั้งค่าสถิติ Q ในการทดสอบว่าค่าพารามิเตอร์ขนาดอิทธิพลมีขนาดเท่ากันสำหรับทุกกลุ่มประชากร ก่อนที่จะทำการสังเคราะห์

5. การวิเคราะห์หอภิมานตามวิธีของ **Slavin** นั้นให้ความสำคัญกับการคัดเลือกงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ เนื่องจาก **Slavin** เชื่อว่าถ้างานวิจัยเดิมไม่มีคุณภาพ ผลการสังเคราะห์ย่อมไม่มีคุณภาพด้วย ดังนั้นจึงต้องมีการประเมินคุณภาพงานวิจัย และคัดเลือกเฉพาะงานวิจัยที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มาสังเคราะห์ วิธีการนี้มีข้อจำกัดในการปฏิบัติจริง เพราะงานวิจัยที่นำมา

สังเคราะห์มีจำนวนไม่มากนัก เมื่อคัดเฉพาะงานวิจัยที่มีคุณภาพดีทำให้ขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์ห่อภิมาณมีจำนวนน้อยลงไปอีก การสรุปอ้างอิงผลการวิจัยจึงมีข้อจำกัด

6. การวิเคราะห์ห่อภิมาณตามวิธีของ Mullen นับเป็นวิธีการที่ได้รับการพัฒนาล่าสุด วิธีการนี้ใช้การประมาณค่าขนาดอิทธิพลตามแนวคิดของ Cohen และใช้การประมาณค่าความ สัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้คะแนนซีของฟิชเชอร์ (Fisher' s Z) ในการวิเคราะห์การประมาณค่าเฉลี่ยของดัชนีมาตรฐานใช้การหาค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก จุดเด่นของวิธีการนี้ คือ การพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อใช้สำหรับการวิเคราะห์ห่อภิมาณโดยตรง โดยโปรแกรมนี้มีชื่อว่า BASIC Meta-Analysis โปรแกรมนี้สามารถทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของดัชนีมาตรฐาน และตรวจสอบว่าตัวแปรปรับตัวใดสามารถอธิบายความแปรปรวนในดัชนีมาตรฐานได้

จากวิธีวิทยาการวิเคราะห์ห่อภิมาณทั้ง 6 วิธี ผู้วิจัยได้ทำการสรุปจุดเด่นของวิธีวิทยาการวิเคราะห์ห่อภิมาณของนักวิจัยแต่ละท่าน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.3 สรุปจุดเด่นของวิธีวิทยาการวิเคราะห์ห่อภิมาณตามแนวคิดของนักวิจัย 6 ท่าน

นักวิจัยผู้พัฒนาวิธีวิทยาการวิเคราะห์ห่อภิมาณ	จุดเด่นของวิธีวิทยาการวิเคราะห์ห่อภิมาณ
Rosenthal	<ul style="list-style-type: none"> - การนำค่าระดับนัยสำคัญมาใช้ในการสังเคราะห์ - คำนวณค่าขนาดอิทธิพล 2 แบบ คือ คำนวณจากขนาดกลุ่มตัวอย่าง และระดับนัยสำคัญ - ใช้การประมาณค่าขนาดอิทธิพลตามแนวคิดของ Cohen (ใช้ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเป็นตัวหาร) - การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์นั้น ต้องมีการเปลี่ยนค่าสหสัมพันธ์ให้เป็นคะแนน Fisher' s Z ก่อนที่จะมีการสังเคราะห์ - วิธีการสังเคราะห์ใช้การจัดกลุ่มงานวิจัยตามตัวแปรปรับ และเมื่อตรวจสอบแล้วพบว่าในแต่ละกลุ่มมีความแปรปรวนน้อยจึงสังเคราะห์ขนาดอิทธิพลหรือสหสัมพันธ์ได้

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

นักวิจัยผู้พัฒนารีวิธียาการวิเคราะห์ห่อภิมาณ	จุดเด่นของวิธีวิธียาการวิเคราะห์ห่อภิมาณ
Glass	<ul style="list-style-type: none"> - การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงทดลองรวมกับงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ - คำนวณค่าขนาดอิทธิพลโดยใช้ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มควบคุม - มีสูตรในการประมาณค่าขนาดอิทธิพลจากงานวิจัยเชิงทดลองแตกต่างกันทุกแบบแผนการวิจัย - มีสูตรในการปรับเปลี่ยนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบอื่นๆ มาเป็นแบบเพียร์สัน - การวิเคราะห์เพื่ออธิบายความแปรปรวนในดัชนีมาตรฐาน ใช้การวิเคราะห์ถดถอยและการวิเคราะห์ความแปรปรวน หรือสถิติขั้นสูง
Hunter	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ความสำคัญกับการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ - มีการคำนวณเพื่อประมาณค่าขนาดอิทธิพลโดยใช้ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมตามแนวคิดของ Cohen - มีการปรับแก้ลดความแปรปรวนจากความคลาดเคลื่อนของดัชนีมาตรฐาน - สามารถสังเคราะห์งานวิจัยได้แม้ว่าจะมีงานวิจัยที่ศึกษาปัญหาเดียวกันเพียง 3-4 เรื่อง

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

นักวิจัยผู้พัฒนาวิธีวิทยาการวิเคราะห์ห่อภิมาณ	จุดเด่นของวิธีวิทยาการวิเคราะห์ห่อภิมาณ
Hedges & Olkin	<ul style="list-style-type: none"> - มีการคำนวณค่าขนาดอิทธิพลใช้ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมตามแนวคิดของ Cohen และมีการปรับแก้ให้ได้ค่าประมาณไม่คลาดเคลื่อน - มีสูตรสำหรับการคำนวณค่าขนาดอิทธิพลจากค่าที่ได้ตามวิธีของ Glass และวิธีของ Hunter - มีการปรับแก้ความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง - สูตรการคำนวณค่าเฉลี่ยโดยการถ่วงน้ำหนักและเสนอว่าการแจกแจงของค่าขนาดอิทธิพลเป็นการแจกแจงแบบไค-สแควร์ รวมทั้งค่าสถิติ Q ในการทดสอบว่าค่าพารามิเตอร์ขนาดอิทธิพลมีขนาดเท่ากันสำหรับทุกกลุ่มประชากร ก่อนที่จะทำการสังเคราะห์
Slavin	<ul style="list-style-type: none"> - การสังเคราะห์จากหลักฐานที่ดีที่สุด - ให้ความสำคัญกับการคัดเลือกงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ - มีการประเมินคุณภาพงานวิจัย และคัดเลือกเฉพาะงานวิจัยที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มาสังเคราะห์
Mullen	<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อใช้สำหรับการวิเคราะห์ห่อภิมาณโดยตรง โดยโปรแกรมนี้มีชื่อว่า BASIC Meta-Analysis โปรแกรมนี้สามารถทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของดัชนีมาตรฐาน และตรวจสอบว่าตัวแปรปรับตัวใดสามารถอธิบายความแปรปรวนในดัชนีมาตรฐานได้

2.2.5 ขั้นตอนการวิเคราะห์ห่อภิมาณ

จากการศึกษาขั้นตอนการวิเคราะห์ห่อภิมาณของนักวิจัยได้แก่ เช่น นางลักษณ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (2541) นางลักษณ วิรัชชัย (2542) วรรณิ อริยะสินสมบุญ (2544) ได้เสนอขั้นตอนในการสังเคราะห์งานวิจัยคล้ายคลึงกันผู้วิจัยจึงขอเสนอขั้นตอนการวิเคราะห์ห่อภิมาณของนางลักษณ วิรัชชัย ซึ่งมี 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดปัญหาวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัย

การกำหนดปัญหาวิจัยในการวิเคราะห์ห่อภิมาณมี 3 ข้อหลักคือ ข้อแรกเป็นปัญหาเกี่ยวกับค่าแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางของดัชนีมาตรฐานจะต้องเป็นปัญหาวิจัยที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ข้อสองเป็นปัญหาเกี่ยวกับความแปรปรวนของดัชนีมาตรฐานโดยตั้งปัญหาว่าผลการวิจัยที่วัดได้มีความแตกต่างกันระหว่างงานวิจัยแต่ละเรื่องมากน้อยเพียงใด ส่วนปัญหาข้อที่สามคือปัญหาที่นักสังเคราะห์งานวิจัยมุ่งตอบคำถามว่าผลการวิจัยที่สังเคราะห์นั้นเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของงาน วิจัยที่นำมาสังเคราะห์อย่างไร

การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยสำหรับการวิเคราะห์ห่อภิมาณ มีวิธีการเป็นแบบเดียวกับการกำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัยที่มีจุดมุ่งหมายเพื่ออธิบาย วัตถุประสงค์สำคัญคือ เพื่อสังเคราะห์ผลการวิจัยที่ยังมีข้อขัดแย้ง หรือมีจำนวนมากให้ได้คำตอบปัญหาวิจัยที่เป็นข้อสรุป เพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ทางวิชาการที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงวิชาการ และเพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่เป็นความสัมพันธ์แบบมีเงื่อนไขที่จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติจริงได้ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ขั้นตอนนี้เป็นการนำผลจากการศึกษาวรรณคดีมาเป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขตและลักษณะของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ รวมทั้งการกำหนดวิธีการสืบค้นงานวิจัย การกำหนดจำนวนงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ การศึกษางานวิจัยและการประเมินคุณภาพงานวิจัยเพื่อคัดเลือกงานวิจัยเฉพาะงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่ต้องการศึกษา และเป็นงานวิจัยที่มีมาตรฐานตามที่นักวิจัยต้องการ

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการสังเคราะห์งานวิจัย

การดำเนินงานขั้นตอนนี้แยกได้เป็น 4 งาน คือ

1. การเสาะค้นงานวิจัย ขั้นตอนนี้เป็นการกำหนดลักษณะงานวิจัยที่ต้องการก่อนว่าเป็นงานวิจัยจากหน่วยงานใด หรือจะใช้ทุกหน่วยงาน เมื่อได้ขอบเขตกว้าง ๆ แล้วจึงลงมือเสาะค้น
2. การกำหนดกลุ่มตัวอย่างงานวิจัยที่จะนำมาสังเคราะห์ เมื่อนักวิจัยเสาะค้นงานวิจัยที่จะนำมาสังเคราะห์ได้ตามขั้นตอนที่ 1 แล้ว งานขั้นต่อไป คือการตัดสินใจว่าจะสังเคราะห์งานวิจัยทุกเรื่อง หรือเลือกศึกษาเฉพาะบางส่วน นักวิจัยจึงควรกำหนดกลุ่มตัวอย่างให้ชัดเจน

3. การสร้างเครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือสำหรับการวิเคราะห์หรือปริมาณทุกประเภท มีเพียงสองแบบ คือ

1. แบบประเมินงานวิจัย นิยมสร้างเป็นมาตราประเมินค่า (rating scale) โดยมีข้อความบ่งบอกคุณภาพงานวิจัย เช่น วัตถุประสงค์งานวิจัยสอดคล้องกับชื่อเรื่อง / ปัญหาวิจัย สมมุติฐานมีหลักฐานสนับสนุน ใช้วิธีการสุ่มในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง มีการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติวิเคราะห์
2. แบบบันทึกข้อมูลอาจทำเป็นตาราง หรือเป็นแบบสอบถามทั้งแบบปลายปิด และปลายเปิด

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการในขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ผลการวิจัยทั้งหมดว่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ถ้าเหมือนกันจะสังเคราะห์สรุปผลการวิจัยทั้งหมดเป็นคำตอบปัญหาการวิจัย ถ้าแตกต่างกันต้องวิเคราะห์ต่อไปว่าแตกต่างกันตามลักษณะใดแล้วแยกงานวิจัยเป็นกลุ่มตามลักษณะนั้นๆ เพื่อสังเคราะห์สรุปผลการวิจัยในแต่ละกลุ่ม โดยขั้นตอนนี้มีตัวแปรตามเป็นดัชนีมาตรฐาน คือ ขนาดอิทธิพล (effect size) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ส่วนตัวแปรต้นเป็นตัวแปรเกี่ยวกับสาระและคุณลักษณะของงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 5 การเสนอผลการสังเคราะห์งานวิจัย

ขั้นตอนนี้คือการสรุปผลการวิเคราะห์และจัดทำรายงานการวิเคราะห์หรือปริมาณ สำหรับการสรุปผลการวิเคราะห์หรือปริมาณนอกจากจะต้องมีการสรุปผล การอภิปรายเชื่อมโยงผลการวิจัยกับความรู้อันดีและความรู้ทางทฤษฎีแล้วยังต้องให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะทางวิชาการด้วย

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณลักษณะหรือการวิจัยเชิงบรรยาย

การรายงานเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในตอนนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาในเรื่องของการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ซึ่งเป็นวิธีการที่นำมาใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณลักษณะ หรือการวิจัยเชิงบรรยาย ที่ไม่สามารถนำมาวิเคราะห์หรือปริมาณได้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

Janis (1949, อ้างถึงใน Holsti, 1969) ได้กล่าวถึงความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหาว่า การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งที่ใช้ในการจัดแบ่งประเภทของเนื้อหา ซึ่งเป็นวิธีการที่ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจตามแนวทางทฤษฎีหรือเกิดจากการแยกแยะโดยการคาดการณ์ของผู้วิเคราะห์คนเดียว หรือกลุ่มผู้วิเคราะห์และนำมาจัดหมวดหมู่เนื้อหาโดยมีเงื่อนไขว่าการตัดสินใจ ควรที่จะได้รับการพิจารณา และรายงานผลตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

Berelson (1952, อ้างถึงใน Holsti, 1969) ได้ให้ความหมายว่า การวิเคราะห์เนื้อหา จัดเป็นเทคนิคการวิจัย ที่มีจุดมุ่งหมาย มีระบบ และพรรณนาถึงข้อมูลเชิงปริมาณของเนื้อหาที่ปรากฏออกมาจากการติดต่อสื่อสาร

Paisley (1969, อ้างถึงใน Holsti, 1969) กล่าวว่า การวิเคราะห์เนื้อหา เป็นขั้นตอนของการจัดการข้อมูลที่เป็นเนื้อหาให้เกิดการเปลี่ยนแปลง อย่างมีเป้าหมาย มีการจัดหมวดหมู่อย่างมีระบบ มีหลักเกณฑ์ และสามารถที่จะสรุปผลในภาพรวมและเปรียบเทียบข้อมูลได้

Weber (1990) ได้ให้ความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหาว่า การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นวิธีการวิจัยชนิดหนึ่งที่มีขั้นตอนในการสรุปอ้างอิงจากเนื้อหาอย่างมีเหตุผล ซึ่งการสรุปอ้างอิงนี้จะเกี่ยวข้องกับสารระหว่างผู้ส่งและผู้รับ โดยมีหลักเกณฑ์ในการสรุปที่มีความแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับทฤษฎีและสาระสำคัญที่น่าสนใจของผู้วิจัยและข้อโต้แย้งในภายหลัง

สุภางค์ จันทวานิช (2548) กล่าวว่า การวิเคราะห์เนื้อหา คือ เทคนิคการวิจัยเพื่อพยายามจะบรรยายเนื้อหาของข้อความหรือเอกสารโดยใช้วิธีการเชิงปริมาณอย่างเป็นระบบและเน้นสภาพวัตถุวิสัย (objectivity) (Berelson, 1952) การบรรยายนี้เน้นที่เนื้อหาตามที่ปรากฏในข้อความ พิจารณาจากเนื้อหาโดยผู้วิจัยไม่มีอคติหรือความรู้สึกของตัวเองเข้าไปพัวพัน ไม่เน้นการตีความหรือหาความหมายที่ซ่อนอยู่เบื้องหลัง หรือความหมายระหว่างบรรทัด สำหรับนักวิจัยบางคนถือว่าการวิเคราะห์เนื้อหาอาจไม่จำเป็นต้องเป็นวิธีการเชิงปริมาณก็ได้ เพียงแต่ให้การระบุคุณลักษณะเฉพาะของข้อความหรือสาระเป็นอย่างมีระบบและเป็นสภาพวัตถุวิสัย

จากความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหาข้างต้นนี้สามารถสรุปได้ว่า การวิเคราะห์เนื้อหา เป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางการวิจัยวิธีหนึ่ง ที่เน้นการบรรยาย การพรรณนาถึงเนื้อหาอย่างมีเป้าหมาย มีวิจารณ์ฐาน และมีเหตุผลตามแนวคิด ทฤษฎี โดยมีการจัดหมวดหมู่เนื้อหาอย่างมีระบบ สามารถเปรียบเทียบ และสรุปผลออกมาได้อย่างครอบคลุมประเด็นเนื้อหา

3.2 ประเภทของการวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์เนื้อหามีอยู่หลายประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์ในการจำแนก เช่น

3.2.1 Berelson (1952, อ้างถึงใน อุทุมพร จามรมาน, 2531) จำแนกได้ 17 แบบ

1. การบรรยายแนวโน้มของเนื้อหาที่สื่อความหมาย
2. การเสาะแสวงหาพัฒนาการ
3. การหาความแตกต่าง ความไม่ลงรอย
4. การเปรียบเทียบกับสื่อ หรือระดับที่สื่อความหมาย
5. การเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์
6. การวิเคราะห์โครงสร้าง
7. การวิเคราะห์เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ร่วมกับแบบสอบถามแบบปลายเปิด
8. การเปิดเผยเทคนิคการโฆษณา
9. การวิเคราะห์ลักษณะที่ช่วยให้อ่านได้เข้าใจดีขึ้น
10. การวิเคราะห์ลักษณะหรือสไตล์
11. การระบุความตั้งใจของผู้เขียน
12. การวิเคราะห์ระดับทางจิตใจของกลุ่มคน
13. การปกป้องผลจากการโฆษณาในแง่กฎหมาย
14. การสอดแนม
15. การสะท้อนทัศนคติ ความสนใจ และค่านิยมของกลุ่ม
16. การวิเคราะห์เป้าประสงค์ของกลุ่ม
17. การบรรยายพฤติกรรมที่แสดงออก

3.2.2 Stone & Dunphy (1966, อ้างถึงใน อุทุมพร จามรมาน, 2531) จำแนกตามสาขา

ได้แก่

1. จิตเวช
2. จิตวิทยา
3. ประวัติศาสตร์
4. มานุษยวิทยา
5. การศึกษา
6. ปรัชญา
7. ภาษาศาสตร์

3.2.3 Holti (1969) ได้จำแนกเป็น 3 แบบคือ

1. วิเคราะห์หาลักษณะของการสื่อความหมาย นั่นคือวิเคราะห์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคำถามว่า ในสาระต่าง ๆ ที่เป็นข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นเรื่องอะไร มีความเป็นมาอย่างไร และเกี่ยวข้องกับใคร

2. การวิเคราะห์เชิงเหตุผล นั่นคือวิเคราะห์หาเหตุผล ตลอดจนผลจากข้อมูล

3. การวิเคราะห์ผล นั่นคือวิเคราะห์เฉพาะส่วนที่เป็นผลของการสื่อความหมาย

3.3 องค์ประกอบในการวิเคราะห์เนื้อหา

อุทุมพร จามรมาน (2531) ได้อธิบายว่าการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นงานของผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ ก็ตามแต่การวิเคราะห์เนื้อหาจะต้องมีองค์ประกอบอื่นนอกเหนือจากผู้เชี่ยวชาญ คือ

3.3.1 เนื้อหาที่จะวิเคราะห์ เนื้อหาในที่นี้ไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปเอกสาร สิ่งพิมพ์เสมอไป อยู่ในรูปอื่นก็ได้ เช่น รูปภาพ การ์ตูน ละคร เพลง การโฆษณา फिल्म ภาพยนตร์ บทคำพูด คำกล่าว หลักฐานทางประวัติศาสตร์ การสนทนา

3.3.2 วัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์เนื้อหามีวัตถุประสงค์ใหญ่ ๆ 3 ประการ คือ

ก. เพื่อสรุปข้อมูล

ข. เพื่อหารูปแบบหรือความสัมพันธ์ภายใน

ค. เพื่อหารูปแบบหรือความสัมพันธ์ภายนอก

3.3.3 หน่วยในการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิเคราะห์ต้องมีความกระจ่างในเรื่องหน่วยที่วิเคราะห์ว่าเป็นหน่วยแบบใด โดยปกติหน่วยในการวิเคราะห์เนื้อหามี 3 ประการ คือ

(1) หน่วยจากการสุ่มได้มาจากการสังเกต หรือการสัมผัส แต่ละหน่วยนั้นมีลักษณะที่เป็นอิสระต่อกัน เช่น ประโยคแต่ละประโยคถือเป็น 1 หน่วย

(2) หน่วยจากการบันทึกเป็นการจัดกระทำข้อมูลจากการสุ่ม มาอยู่เป็นกลุ่มเป็นพวก

(3) หน่วยจากเนื้อหาเป็นการรวบรวมหน่วยจากการบันทึกมาจัดกลุ่มอีกทีหนึ่ง จากประเภทของหน่วยที่จำแนกเป็น 3 ประเภท ผู้อ่านอาจสงสัยว่าจะมีกรรมวิธีอย่างไรในการสร้างหน่วย เกณฑ์ในการสร้างหน่วยอาจทำได้จากการพิจารณาลักษณะทั่ว ๆ ไปทางกายภาพ การพิจารณาทางภาษา การพิจารณาการอ้างอิงการพิจารณาจากโครงสร้าง เป็นต้น ซึ่งจะอธิบายดังนี้

- (1) การพิจารณาจากสภาพทางกายภาพ (Physical unit) เช่น จำนวนเล่มของรายงาน ฉบับ แผ่น
- (2) การพิจารณาภาษา (Syntactical Unit) ได้แก่ การเน้นคำ หัวข้อข่าว
- (3) การพิจารณาการอ้างอิง (Referential Unit) เช่น จากวัตถุ เหตุการณ์ บุคคล การกระทำ
- (4) จากโครงสร้าง (Propositional Unit) ได้แก่ ทางด้านความรู้สึก ภาษา และความหมาย
- (5) จากความหมาย (Thematic unit) อาศัยความหมายของภาษามาสู่ ความเข้าใจที่ลึกซึ้ง เช่น เป็นการขอร้อง หรือบังคับ หรือให้ โดยอาศัยการ วิเคราะห์เนื้อหา

3.3.4 การสุ่มตัวอย่างและประชากร

การวิเคราะห์เอกสารจะต้องเกี่ยวข้องกับปริมาณของสิ่งที่น่าสนใจวิเคราะห์มากมาย ดังนั้น นักวิเคราะห์จึงต้องรู้จักการสุ่มเอกสารออกมาวิเคราะห์ โดยใช้ความรู้ความสามารถจำแนกสิ่งที่เกี่ยวข้องที่จะวิเคราะห์ออกจากสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องและหลังจากได้ปริมาณสิ่งที่จะวิเคราะห์ออกมาแล้ว ทำการสุ่มเนื้อหาสาระสิ่งที่จะวิเคราะห์หรือออกมาเท่าที่เวลาและงบประมาณอำนวยให้

3.4 ขั้นตอนในการวิเคราะห์เนื้อหา

สุภางค์ จันทวานิช (2548) ได้อธิบายขั้นตอนในการวิเคราะห์เนื้อหาโดยแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ผู้วิจัยต้อง ตั้งกฎเกณฑ์ขึ้นสำหรับการคัดเลือกเอกสาร และหัวข้อที่จะทำการวิเคราะห์ ใครก็ตามที่เป็นผู้วิเคราะห์เนื้อหาต่อไป จะได้มีเกณฑ์และระเบียบเดียวกันในการคัดเลือก ไม่ใช่ที่ผู้วิเคราะห์แต่ละคนต่างก็มีเกณฑ์ของตนและรับช่วงงานต่อกันไม่ได้

3.4.2 ผู้วิจัยต้อง วางเค้าโครงของข้อมูล โดยการทำรายชื่อคำหรือข้อความในเอกสารที่จะถูกนำมาวิเคราะห์แล้วแบ่งไว้เป็นประเภท (categories) การทำเช่นนี้จะช่วยให้การวิเคราะห์มีความสม่ำเสมอ ผู้วิเคราะห์สามารถตัดสินใจได้ว่าคำหรือข้อความใดออกมาจากเอกสารหรือตัวบท (text) และจะทิ้งคำหรือข้อความใดออกไป

3.4.3 ผู้วิจัยจะต้องคำนึงถึง บริบท (context) หรือสภาพแวดล้อมประกอบของข้อมูลเอกสารที่นำมาวิเคราะห์ด้วย ดังที่ได้กล่าวไว้ในเรื่องวิธีใช้ข้อมูลเอกสาร ผู้วิจัยควรตั้งคำถามเกี่ยวกับเอกสารที่นำมาวิเคราะห์ เช่น ใครเป็นผู้เขียน และเขียนให้ใครอ่าน ช่วงเวลาที่เขียนเป็นอย่างไร ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อให้การวิเคราะห์เป็นไปอย่างลึกซึ้งขึ้น การพิจารณาเอกสารในสภาพที่เป็น

องค์ประกอบจึงเป็นสิ่งจำเป็น การบรรยายคุณลักษณะเฉพาะของเนื้อหาโดยไม่โยงไปสู่ลักษณะของเอกสารของผู้ส่งสาร จะทำให้ผลการวิเคราะห์มีคุณค่าน้อย แต่ถ้าได้มีการเปรียบเทียบคุณลักษณะของเนื้อหาเข้ากับบริบทของเอกสาร และมีการโยงคุณลักษณะดังกล่าวเข้ากับกรอบแนวคิดทฤษฎีที่เหมาะสมที่ผู้วิจัยเลือกมาเปรียบเทียบจะทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความกว้างขึ้น และนำไปสู่การอ้างอิงกับข้อมูลอื่น ๆ ได้

3.4.4 โดยปกติการวิเคราะห์เนื้อหาจะกระทำกับเนื้อหาตามที่ปรากฏ (manifest content) ในเอกสารมากกว่ากระทำกับเนื้อหาที่ซ่อนอยู่ (latent content) การวัดความถี่ของคำหรือข้อความในเอกสารก็หมายถึงคำหรือข้อความที่มีอยู่ ไม่ใช่คำหรือข้อความที่ผู้วิจัยตีความได้ การตีความข้อความจะกระทำในอีกขั้นตอน หนึ่งภายหลัง เมื่อผู้วิจัยจะสรุปข้อมูล

3.4.5 ขั้นตอนนี้เป็นสิ่งที่ยังถกเถียงกันอยู่ระหว่างนักวิจัยเชิงปริมาณกับนักวิจัยเชิงคุณภาพ สำหรับนักวิจัยเชิงปริมาณเมื่อได้ทำตามขั้นตอน 4 ขั้นที่กล่าวมาแล้ว ก็ถือว่าผู้วิจัยจะลงมือสรุปมือข้อมูลอย่างแม่นยำ และนำข้อมูลไปอ้างอิงกับประชากรทั้งหมดได้ แต่สำหรับนักวิจัยเชิงคุณภาพมักมีข้อทักท้วงอยู่บ้าง โดยที่นักวิจัยเชิงคุณภาพเห็นว่า ความถี่ของคำหรือข้อความที่ปรากฏอาจมิได้แสดงถึงความสำคัญของคำหรือข้อความนั้นก็ได้ เช่น ตัวอย่างที่มีคำว่า "ชาติ" รักชาติ" ปรากฏถี่หลายครั้งอาจไม่ได้เน้นสาระของเรื่องชาติและความรักชาติก็ได้ นอกจากนี้ การตีความสำคัญของสาระจากตัวอย่างใช้วิธีสรุปใจความได้ดีกว่าการวัดความถี่ของคำก็ได้ ฉะนั้นวิธีการเชิงคุณภาพจึงน่าจะมีส่วนช่วยในการวิเคราะห์เนื้อหาได้เป็นอย่างดี นักวิจัยเชิงคุณภาพให้เหตุผลว่า การได้คำตอบเลือนลางสำหรับคำถามที่ตรงเป้า ยังดีกว่าได้คำตอบที่ชัดเจนสำหรับคำถามที่ผิดเป้า การมุ่งจะวัดความถี่ของคำอย่างเดียว อาจนำไปสู่คำตอบที่ชัดเจนแต่ไร้ความหมายโดยสิ้นเชิง

ตอนที่ 4 รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเคราะห์งานวิจัย

ในตอนนีผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเคราะห์งานวิจัย โดยจะขอเสนอ งานวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกเป็นกลุ่มที่สังเคราะห์งานวิจัยด้านดนตรีด้วยการวิเคราะห์หอภิมาน กลุ่มที่สองเป็นกลุ่มที่สังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาปัญหาวิจัยหลากหลายด้วยการวิเคราะห์หอภิมาน กลุ่มที่สามเป็นกลุ่มที่สังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และกลุ่มที่ สุดท้าย เป็นกลุ่มที่สังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์หอภิมานและการวิเคราะห์เนื้อหา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่สังเคราะห์งานวิจัยด้านดนตรีด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณ

Silverman (2003) ได้ทำการวิเคราะห์ห่อภิมาณ เรื่อง อิทธิพลของดนตรีที่มีต่ออาการของผู้ป่วยทางจิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ห่อภิมาณในประเด็นที่เกี่ยวกับอิทธิพลของดนตรีที่มีผลต่ออาการของผู้ป่วยทางจิตทั้งในด้านบวกและด้านลบ โดยศึกษาเชิงปริมาณที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยทางจิต ที่มีอายุประมาณ 18 ปี และทำการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของผู้ป่วยทางจิต โดยทำการ ศึกษาจากงานวิจัยทั้งหมด 19 เรื่อง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ห่อภิมาณของ Johnson software ผลการวิจัยสรุปได้ว่าการวิเคราะห์ห่อภิมาณงานวิจัยทั้งหมด 19 เรื่อง พบว่า มีนัยสำคัญที่ ค่าขนาดอิทธิพลเท่ากับ $+0.71$ ส่วนค่า Q value มีนัยสำคัญและผลที่ออกมาไม่คงที่ ส่วนค่าตัวแปรปรับจะมีความแตกต่างกันไปตามคุณลักษณะของงานวิจัย ผลการวิเคราะห์ห่อภิมาณในการวิจัยครั้งนี้ให้ผลว่าประเภทของดนตรีซึ่งเป็นตัวแปรปรับมีผลต่อผู้ป่วยที่ไม่สามารถเคลื่อนไหวได้ซึ่งมีความแตกต่างจากผู้ป่วยทั่วไปและต่างจากผู้ที่มีอาการป่วยทางกระบวนการรับรู้ ซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามประเภทของดนตรีอย่างเห็นได้ชัดเจน และจากการศึกษาในผู้ป่วยที่มีอาการทางจิต พบว่าไม่เกิดความแตกต่างระหว่างการรักษาด้วยเทคนิคดนตรีบำบัดกับการฟังเสียง แต่กลับมีผลใกล้เคียงกันและไม่มี ความแตกต่างตามประเภทของสถาบัน ส่วนผลจากการศึกษาพบว่าดนตรียังไม่ทำให้เกิดความแตกต่างในผลลัพธ์ที่ต้องการได้ อย่างไรก็ตามผลการศึกษานี้ยังไม่คงที่นักสำหรับการรักษาผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตโดยการใช้ดนตรีคลาสสิกและการที่ไม่ใช้ดนตรีคลาสสิก

Gold, Voracek, & Wigram (2004) ได้ทำการวิเคราะห์ห่อภิมาณงานวิจัยเกี่ยวกับผลของการใช้ดนตรีบำบัดสำหรับเด็กและวัยรุ่นที่มีความผิดปกติทางจิตพยาธิวิทยา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประสิทธิผลของดนตรีบำบัดที่ใช้สำหรับเด็กและวัยรุ่นที่มีความผิดปกติทางจิตพยาธิวิทยา และเพื่อพิจารณาถึงการใช้นักร้องบำบัดที่มีอิทธิพลต่อประเภทของพยาธิวิทยา อายุของผู้ป่วย วิธีการของดนตรีบำบัด และลักษณะของผลลัพธ์ที่ปรากฏออกมา โดยรวบรวมงานวิจัยที่จะนำมาสังเคราะห์ได้ทั้งหมด 188 เรื่อง เป็นงานวิจัยที่ทำขึ้นระหว่างปี ค.ศ.1970 - 1998 ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ทำขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย ประเทศเยอรมัน และประเทศอังกฤษ การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้จะคำนวณค่าขนาดอิทธิพล และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามสูตรของ Cohen's d ผลการวิจัยสรุปได้ว่าค่าเฉลี่ยของค่าขนาดอิทธิพลโดยรวมจากการวัดหลังการทดลอง มีค่าเท่ากับ $d = .99$ ($SE = .13$) จากการแปลความหมาย และการประเมินตามแนวคิดของ Cohen ได้ผลอยู่ในระดับมากและผลที่ได้มีนัยสำคัญแตกต่างจากศูนย์ ($t = 7.47$; $df = 243$; $p < .001$) ส่วนค่าเฉลี่ยทั้งหมดของค่าขนาดอิทธิพล หลังจากการคัดเลือกตามวิธีของ Edgerton มีค่า $d = .61$ ($SE = .14$) ซึ่งแปลความหมายว่าดนตรีบำบัดมีค่าขนาดอิทธิพลที่อยู่ในช่วงระดับปานกลางถึงระดับมาก และจากผลการคำนวณเพื่อลดความลำเอียงตามสูตรของ

Hedges' g ได้ค่า $d = .56$ ($SE = .14$) ผลของค่าสถิติมีนัยสำคัญในระดับสูง ($t = 4.37$; $df = 221$; $p < .001$) และค่าสถิติมีความเป็นเอกพันธ์ จากการทดสอบพบว่ามีความเป็นเอกพันธ์ คือ ($c^2 = 10.31$; $df = 9$; $p = .48$) โดยไม่พบความลำเอียงจากคุณลักษณะด้านการพิมพ์ แนวโน้มของผลส่วนใหญ่จะมีเกี่ยวข้องกับความคิดปกติของพฤติกรรมและการเจริญเติบโต มากกว่าความคิดปกติด้านอารมณ์ และมีผลมากกว่าทักษะทางสังคม และความคิดของตนเอง

Whipple (2004) ได้ทำการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับสิ่งประดิษฐ์ทางดนตรีสำหรับเด็ก และวัยรุ่นที่มีอาการออทิสติก โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประโยชน์ของสิ่งประดิษฐ์ทางดนตรีโดยการวิเคราะห์ห่อภิมาณ เพื่อศึกษาผลที่แตกต่างกันระหว่างสภาพการใช้ดนตรีกับการไม่ใช้ดนตรีสำหรับการบำบัดเด็กและวัยรุ่นที่เป็นออทิสติก โดยรวบรวมงานวิจัยที่จะมาสังเคราะห์ได้ทั้งหมด 9 เรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลเชิงปริมาณจากงานวิจัยแต่ละเรื่องมาวิเคราะห์ห่อภิมาณโดยการประมาณค่าขนาดอิทธิพล ตามแนวคิดของ Cohen' s d โดยใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ห่อภิมาณในการคำนวณค่าสถิติ ผลการวิจัยพบว่า เมื่อผลการเปรียบเทียบสภาพการใช้ดนตรีและไม่ใช้ดนตรีในการบำบัดกับเด็กและวัยรุ่นที่เป็นออทิสติก มีค่า $d = .77$ และมีค่าเฉลี่ยสหสัมพันธ์ที่ถ่วงน้ำหนักแล้วเท่ากับ $r = .36$ ($p = .00$) โดยที่ระดับความเชื่อมั่นไม่รวมค่า 0 ผลที่ได้มีนัยสำคัญ ผลที่ได้โดยรวมแล้วจะอยู่ในทางบวก คือ ได้รับประโยชน์จากการใช้ดนตรีที่ได้รับการสร้างสรรค์ขึ้นสำหรับผู้ที่ เป็นออทิสติก โดยค่า Q value มีความเป็นเอกพันธ์แต่ไม่มีนัยสำคัญ ($p = .83$) ตามที่กล่าวมานี้ผลของการศึกษาโดยรวมเมื่อพิจารณาความเป็นเอกพันธ์และค่าขนาดอิทธิพลโดยรวม พบว่า ค่าขนาดอิทธิพลมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อนำมาพิจารณารวมกับความเป็นเอกพันธ์ นำไปสู่การสรุปได้ว่า ดนตรีที่ได้ประดิษฐ์ขึ้นมีผลต่อเด็กและวัยรุ่นที่เป็นออทิสติก รวมทั้งการศึกษานี้สามารถอธิบายประเภทของการวัดตัวแปรตามได้ เช่น วิธีการทางทฤษฎี จำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการทดลอง การเลือกใช้ดนตรี การเผยแพร่และไม่เผยแพร่ของแหล่งข้อมูล การเสนอแนะและอภิปรายเกี่ยวกับการทำวิจัยในอนาคต

จากการศึกษาการสังเคราะห์งานวิจัยด้านดนตรีด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณทั้ง 3 เรื่อง ในวารสารงานวิจัยในต่างประเทศ พบว่าส่วนใหญ่การสังเคราะห์งานวิจัยด้านดนตรีด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณ จะทำการสังเคราะห์งานวิจัยในสาขาวิชาดนตรีบำบัด และส่วนใหญ่จะใช้วิธีการคำนวณค่าขนาดอิทธิพลตามสูตรของ Cohen' s d ส่วนการสังเคราะห์งานวิจัยในสาขาดนตรีศึกษา ด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณนั้น ยังไม่พบงานวิจัยที่ปรากฏตีพิมพ์เผยแพร่ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

กลุ่มที่ 2 กลุ่มที่สังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาปัญหาวิจัยหลากหลายด้วยการวิเคราะห์ อภิมาน

กรทิณา แก้วสอน (2537) ได้ทำการสังเคราะห์งานวิจัย ในสาขาวิจัยและประเมินผล การศึกษา โดยสังเคราะห์จากงานวิจัย 184 เล่ม และแยกศึกษางานวิจัยเป็น 11 กลุ่ม ตามสาระใน สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษาในงานวิจัยทั้ง 11 กลุ่ม มี 3 กลุ่มที่สังเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์ อภิมาน คือกลุ่มการสร้างและพัฒนาแบบวัด ได้ผลสรุปว่าแบบวัดที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพอยู่ใน เกณฑ์ที่ดี คือมีค่าเฉลี่ยความเที่ยง 0.83 และค่าเฉลี่ยความตรง 0.65 กลุ่มงานวิจัยที่ศึกษา ความสัมพันธ์ ระหว่างพฤติกรรมและคุณลักษณะผู้เรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า มี ค่าเฉลี่ยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.21 และตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยรวม 10 ตัวแปร อธิบายความแตกต่างในค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ได้เพียงร้อยละ 37 ส่วนกลุ่มงานวิจัยที่ศึกษา ความสัมพันธ์ ระหว่างคุณลักษณะของบุคลากรกับขวัญในการปฏิบัติงานของครูมีค่าเฉลี่ย สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.13 และตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยรวม 6 ตัวแปร อธิบายความแตกต่าง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ได้ร้อยละ 16

ปรีดา เบญจคาร (2539) ได้สังเคราะห์งานวิจัย ที่เกี่ยวกับอัตราการตอบกลับแบบสอบถาม ที่ส่งทางไปรษณีย์ ที่ทำขึ้นในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522-2538 เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจน เกี่ยวกับตัวแปร ที่มีผลต่อการเพิ่มอัตราการตอบกลับแบบสอบถาม และเพื่อเปรียบเทียบข้อสรุป จากผลการสังเคราะห์ครั้งนี้ กับผลการสังเคราะห์ของต่างประเทศ โดยสังเคราะห์งานวิจัยทั้งหมด 24 เรื่อง มีค่าขนาดอิทธิพล 58 ค่า มีจำนวนอัตราการตอบกลับ 505 ค่า ที่ได้จากปัจจัย 5 ด้าน คือ ด้านตัวแบบสอบถาม ด้านการส่งและการจัดเก็บ ด้านการติดต่อกับผู้ตอบ ด้านการให้สิ่งจูงใจและ ภูมิหลังของผู้ตอบ เครื่องมือวิจัยเป็นแบบประเมินงานวิจัย และแบบสำรวจงานวิจัย การวิเคราะห์ ข้อมูลใช้สถิติพรรณนา การแจกแจงความถี่ การคำนวณค่าขนาดอิทธิพล 3 แบบ คือ ความ แตกต่างของอัตราการตอบกลับของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมสัมประสิทธิ์พีและค่าประมาณ ไม่คลาดเคลื่อนความแปรปรวนต่ำสุด การทดสอบด้วยสถิติซี และไค-สแควร์ การวิเคราะห์การ ถดถอยพหุคูณ โดยใช้ปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการตอบกลับแบบสอบถามเป็นตัวแปรต้นค่าขนาดอิทธิพล เป็นตัวแปรตาม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทั้ง 5 ด้านมีผลต่ออัตราการตอบกลับแบบสอบถามทาง ไปรษณีย์ที่แตกต่างกัน ตัวแปรที่มีผลให้ขนาดอิทธิพลวัดในการเพิ่มอัตราการตอบกลับ เรียงลำดับจากค่ามากที่สุด คือการติดตาม (26.9%) การติดตามครั้งที่ 2 (20.1%) การเตือนโดยใช้ โทรศัพท์ (19.7%) การเตือนโดยใช้ไปรษณียบัตร (18.8%) การให้สิ่งจูงใจ (17.5%) การเตือนด้วย วิธีการต่างๆ (17.3%) การแจ้งให้ทราบล่วงหน้าโดยการชี้จุดหมาย (16.4%) การเตือนโดยใช้ จุดหมาย (16.4%) การเตือนครั้งที่ 1 (16.0%) การเจาะจงตัวผู้ตอบ (15.0%) การเตือนครั้งที่ 2 (13.0%) การแจ้งให้ทราบล่วงหน้า (12.9%) ผู้ลงนามในจดหมายนำเกี่ยวข้องกับผู้ตอบ (12.8%)

การติดตามครั้งที่ 1 (12.6%) การให้หนังสือเป็นสิ่งจูงใจ (9.9%) การจัดหน้า (9.8%) และการกาเครื่องหมายเปรียบเทียบกับกรเขียนรหัสคำตอบ (8.8%) ในจำนวน 17 ตัวแปรนี้มี 5 ตัวแปรที่มีผลสอดคล้องกับผลการวิจัยของต่างประเทศ และได้รับการเสนอแนะให้ใช้เพื่อเพิ่มอัตราการตอบกลับแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ต่อไป

วรรณี อริยะสินสมบุรณ์ (2544) ได้สังเคราะห์งานวิจัยในสาขาจิตวิทยาการศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ห่อภิมาน โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อ 1) พัฒนารอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางจิตวิทยา 2) ศึกษาสถานภาพของงานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ในสาขาจิตวิทยาการศึกษา 3) อธิบายความแตกต่างของผลการวิจัยโดยใช้ตัวแปรปรับเกี่ยวกับคุณลักษณะของงานวิจัย 4) ตรวจสอบความตรงของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของขนาดอิทธิพล งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์เป็นงานวิจัยในสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาจำนวน 536 เล่ม จาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนารอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางจิตวิทยาการศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ 5 องค์ประกอบ คือลักษณะผู้เรียน กระบวนการสอนและการเรียนรู้ บริบททางสังคม ผลการเรียนรู้ และพฤติกรรมกรเรียน และสาร์ตตะของสาขาวิชา วิทยานิพนธ์ในสาขาจิตวิทยาส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ กระบวนการสอนและการเรียนรู้ กับผลกรเรียนรู้และพฤติกรรมกรเรียน และส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงทดลองและการศึกษาเปรียบเทียบ โดยมีค่าขนาดอิทธิพลในระดับเล่มวิทยานิพนธ์จำนวน 411 ค่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .966 ในระดับชุดการทดสอบสมมติฐานในงานวิจัยจำนวน 1,139 ค่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .785 ในด้านตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรปรับทำให้เกิดความแตกต่างของค่าประมาณขนาดอิทธิพลในระดับเล่มวิทยานิพนธ์ ได้แก่ ตัวแปรสถาบันที่ผลิตงานวิจัย ตัวแปรขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรทฤษฎีสำคัญ และตัวแปรการสรุปผลการวิจัย และผลการทดสอบความตรงของโมเดลขนาดอิทธิพล พบว่า มีความกลมกลืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าไคสแควร์เท่ากับ 13,143 ค่าองศาอิสระเท่ากับ 11 และค่า p เท่ากับ 0.284

รัศนา จันสกุล (2547) ได้ทำการสังเคราะห์งานวิจัยที่วิเคราะห์ด้วยโมเดลเชิงเส้นตรงระดับลดหลั่น ด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สรรวจงานวิจัยที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลพหุระดับด้วยโมเดลเชิงเส้นตรงระดับลดหลั่น 2) สังเคราะห์งานวิจัยในประเทศด้วยการวิเคราะห์ ห่อภิมาน 3) เพื่อสรุปความแตกต่างของผลการวิจัยอันเนื่องมาจากคุณลักษณะของงานวิจัยในภาพรวม โดยทำการสังเคราะห์งานวิจัยทั้งหมด 27 เล่ม โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แปรปรวน และการวิเคราะห์การถดถอย ผลการวิจัยสรุปว่า ค่าขนาดอิทธิพลทั้งหมด 406 ค่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .177 เมื่อแบ่งตามประเภทของขนาดอิทธิพลได้อิทธิพลกำหนด 244 ค่า

อิทธิพลสูง 162 ค่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .186 และ .163 ตามลำดับ เมื่อแบ่งตามประเภทโมเดลได้ ขนาดอิทธิพลของโมเดลแบบง่าย 270 ค่า โมเดลสมมติฐาน 136 ค่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .176 และ .178 ตามลำดับ ตัวแปรปรับที่มีผลต่อขนาดอิทธิพล คือ คุณลักษณะงานวิจัยด้านการพิมพ์/ผู้วิจัย คุณลักษณะของงานวิจัยด้านเนื้อหาสาระ คุณลักษณะงานวิจัยด้านวิธีวิทยาการวิจัย และคะแนนคุณภาพงานวิจัย ส่วนตัวแปรปรับที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อค่าขนาดอิทธิพลจากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณมี 4 ตัว คือ จำนวนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ HLM และไม่ใช่ HLM ตัวแปรต้นมีความเป็นงานวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคะแนนคุณภาพงานวิจัย ส่วนตัวแปรปรับที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อค่าขนาดอิทธิพลจากการวิเคราะห์โมเดลเชิงเส้นตรงระดับลดหลั่น มี 3 ตัวแปร คือ ประเภทของอิทธิพล ตัวแปรต้นมีความเป็นตัวแปรตามด้านพุทธิพิสัย และตัวแปรต้นมีความเป็นตัวแปรตามด้านจิตพิสัย

กลุ่มที่ 3 กลุ่มที่สังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช (2537) ได้วิเคราะห์และสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์และสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวนวิทยานิพนธ์ที่ศึกษาทั้งหมดมี 40 ฉบับ การวิเคราะห์ที่ใช้คือการ วิเคราะห์เนื้อหา ข้อค้นพบของงานวิจัยสรุปได้ว่า วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน ส่วนใหญ่มีเนื้อหาสาระด้านการเรียนการสอน รองลงมาคือด้านหลักสูตร และด้านการศึกษาทั่วไป ประเภทของการวิจัยวิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่ คือ การวิจัยเชิงพัฒนา เนื้อหาสาระที่สังเคราะห์ได้จากข้อค้นพบของวิทยานิพนธ์คือ รูปแบบการสอนต่างๆ ระบบการสอน เทคนิควิธีการสอนแบบต่างๆ หลักสูตรวิชาต่างๆ รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร ด้านการเรียนการสอน สมการทำนายผลการเรียนด้านต่างๆ โครงการจัดการศึกษา และเกณฑ์ ประเมินหลักสูตรและการสอน

กลุ่มที่ 4 กลุ่มที่สังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์อภิมานและการวิเคราะห์เนื้อหา

นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (2541) ได้สังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาที่ เสนอในการประชุมทางวิชาการครั้งที่ 6 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จำนวน 323 เรื่อง ประกอบด้วยการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณที่ใช้แบบการวิจัยเชิงทดลอง แบบการ วิจัยเชิงสหสัมพันธ์ และการเปรียบเทียบด้วยการวิเคราะห์อภิมาน จำนวน 144 เรื่อง และ สังเคราะห์งาน วิจัยด้านการวิเคราะห์เนื้อหา เป็นการวิจัยเชิงคุณลักษณะและการวิจัยแบบ

บรรยายจำนวน 197 เรื่อง ผลการวิเคราะห์ชุดแรกพบว่า ร้อยละ 57 ของงานวิจัยทั้งหมดได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย แต่มีเพียงร้อยละ 12 และ 8 ที่ลงพิมพ์ในวารสารและเสนอในที่ประชุมทางวิชาการตามลำดับ มีงานวิจัย ร้อยละ 21, 23, 6 และ 8 ใช้การทดสอบค่าสถิติที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวน สหสัมพันธ์อย่างง่ายและการวิเคราะห์การถดถอย คุณภาพงานวิจัยค่อนข้างต่ำ คะแนนเฉลี่ยผลการประเมิน 62.98 จาก 100 คะแนน งานวิจัยที่มีคุณภาพสูงเป็นงานวิจัยที่ทำโดยครู/อาจารย์/ศึกษานิเทศก์ เป็นงานวิจัยที่ใช้แบบการวิจัยและพัฒนา หรือวิจัยเชิงทดลอง เป็นงานวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย ใช้เครื่องมือการวิจัยที่มีคุณภาพสูง และใช้สถิติขั้นสูงในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ชุดที่สองเป็นการวิเคราะห์ห่อภิมาณ พบว่า ค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักของค่าประมาณดัชนีมาตรฐานที่ปรับแก้แล้วทั้งสองดัชนี คือ ขนาดอิทธิพล และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีค่าเท่ากับ 0.324 และ 0.215 ดัชนีมาตรฐานทั้งสองมีความแตกต่างกันตามตัวแปรต่อไปนี้ ก) มีเนื้อหาสาระของงานวิจัย โดยงานวิจัยที่มีค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของดัชนีสูงคือ งานวิจัยที่ศึกษาด้านสื่อการสอน (0.995 และ 0.413) ด้านการสอน (1.447 และ 0.500) ด้านการวัดและประเมินผล (0.846 และ 0.359) ด้านหลักสูตร (0.673 และ 0.299) ข) นโยบายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 งานวิจัยที่มีค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของดัชนีสูงคือ งานวิจัยด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคล (0.461 และ 0.222) การระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา (0.187 และ 0.396) การศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (0.279 และ 0.126) ค) นโยบายที่กำหนดตามแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยงานวิจัยที่มีค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักสูงคือ งานวิจัยด้านการส่งเสริมการเรียนภาษาต่างประเทศ (1.148 และ 0.479) เทคโนโลยีการสื่อสารสำหรับการขยายบริการการศึกษา (1.111 และ 0.440) การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา (0.914 และ 0.358) การปฏิรูปการฝึกหัดครูและการพัฒนาครูประจำการ (0.441 และ 0.224) การอบรมเลี้ยงดูเด็กและพัฒนาเด็ก (0.355 และ 0.148) ง) ระดับการศึกษา โดยงานวิจัยที่มีค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักสูงคือ งานวิจัยระดับก่อนประถมศึกษา (0.957 และ 0.306) ระดับประถมศึกษา (0.423 และ 0.298) การฝึกหัดครู (0.750 และ 0.105) จ) วุฒิของผู้ทำวิจัย งานวิจัยที่มีค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักสูงคือ งานวิจัยที่มีผู้ทำวิจัยมีวุฒิปริญญาตรีต่างประเทศ (1.705 และ 0.514) ปริญญาโท (0.428 และ 0.290) ฉ) การเผยแพร่งานวิจัยโดยงานวิจัยที่เสนอในที่ประชุมสัมมนา มีค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักของดัชนีสูงคือ (1.970 และ 0.313) ข) ประเภทตัวแปรตาม งานวิจัยที่มีค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักของดัชนีสูงคือ งานวิจัยที่ใช้ตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (0.780 และ 0.375) ความคิด/สติปัญญา (0.740 และ 0.268) พฤติกรรมและสาเหตุ (0.612 และ 0.234) ข) ประเภทของตัวแปรอิสระ โดยงานวิจัยที่มีค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักของดัชนีสูงคือ งานวิจัยที่ศึกษาตัวแปรอิสระคือ ภูมิหลังของครู (2.101 และ 0.448) รูปแบบการสอน (1.063 และ 0.377) การจัดกิจกรรม (0.936 และ 0.418) การ

ฝึกอบรมระยะสั้น 3-5 วัน (0.769 และ 0.294) การสอนโดยมีกิจกรรม (0.722 และ 0.313) บทเรียนสำเร็จรูป (0.873 และ 0.376) การสอนด้วยสื่อ (0.702 และ 0.339) ญ) วิชาที่สอน โดยงานวิจัยที่มีค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักของดัชนีสูงคือ งานวิจัยที่ศึกษาในวิชาภาษา (1.032 และ 0.442) วิชาการเป็นกลุ่ม เช่น สอน. ระดับประถมศึกษา (0.609 และ 0.301) คณิตศาสตร์ (0.537 และ 0.324) วิชาครู (0.791 และ 0.360) ฎ) วิธีวิทยาการที่ใช้การวิจัย งานวิจัยที่มีค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักของดัชนีสูงคือ งานวิจัยที่เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน (1.348 และ 0.585) การทดลองที่มีการวัดก่อนและหลัง (1.370 และ 0.493) งานวิจัยเชิงประเมิน (0.982 และ 0.084) แบบวิจัยและพัฒนา (0.974 และ 0.385) งานวิจัยที่ใช้การสังเกต (1.555 และ 0.441) ใช้เครื่องมือวิจัยที่มีคุณภาพสูง (0.602 และ 0.172) การวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์ (1.989 และ 0.389) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน และการวิเคราะห์การถดถอยพบว่า ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยอธิบายความแปรปรวนในผลการวิจัยวัดในรูปของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ได้ถึงร้อยละ 33 อธิพิผลของตัวแปรทำนายที่ดีที่สุดเรียงจากมากไปน้อย คือ ประเภทตัวแปรอิสระ (0.30) การเสนอผลงานในที่ประชุมสัมมนา (0.24) ประเภทงานวิจัย (0.20) คุณภาพงานวิจัย (0.15) วุฒิชของทำวิจัย (0.15) ปีที่ทำวิจัยเสร็จ (0.12) และขนาดกลุ่มตัวอย่าง (-0.17)

ผลการวิเคราะห์เนื้อหางานวิจัย 10 กลุ่ม พบว่า ในจำนวนงานวิจัย 179 เรื่อง มี 14 เรื่อง ในกลุ่มแรก ศึกษาด้านหลักสูตร มี 27 เรื่อง ศึกษาปัญหาและวิธีแก้ไขเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ มี 10 เรื่อง ทำการประเมินวิธีการสอน มี 58 เรื่อง วิจัยด้านการบริหารการศึกษา มี 9 เรื่อง รายงานว่าคุณภาพการนเทศการศึกษามีความเหมาะสม มี 4 เรื่อง ศึกษาด้านการแนะแนว มี 27 เรื่อง ทำการวิจัยและพัฒนาด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา มี 6 เรื่อง วิจัยเกี่ยวกับวิธีวิทยาการวิจัย มี 5 เรื่อง วิจัยเกี่ยวกับจิตวิทยาสังคมและพฤติกรรมศาสตร์ และ 16 เรื่อง ศึกษาเชิงพรรณนา/บรรยาย สภาวะวิถีชีวิต/ประเด็นสำคัญในชุมชนและการบริหารองค์กร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.4 สรุปผลการสังเคราะห์งานวิจัยกลุ่มที่สังเคราะห์งานวิจัยด้านดนตรีด้วยการวิเคราะห์อภิमान

ผู้วิจัย	ปีที่พิมพ์	วิธีการสังเคราะห์	จำนวนงานวิจัย	ตัวแปรตาม	ตัวแปรต้น	ค่าดัชนีมาตรฐาน
Silverman	2003	Johnson software	19	อาการของผู้ป่วยทางจิต	อิทธิพลของดนตรี	$d = 0.71$
Gold, Voracek, & Wigram	2004	Cohen's d	188	อาการของผู้ป่วยทางจิตพยาธิวิทยา	ดนตรีบำบัด	$d = 0.99$
Whipple	2004	Cohen's d	9	อาการของผู้ป่วยออทิสติก	สิ่งประดิษฐ์ทางดนตรี	$d = 0.77$ $r = 0.36$

ตารางที่ 2.5 สรุปผลการสังเคราะห์งานวิจัยกลุ่มที่สังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาปัญหาวิจัยหลากหลายด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาน

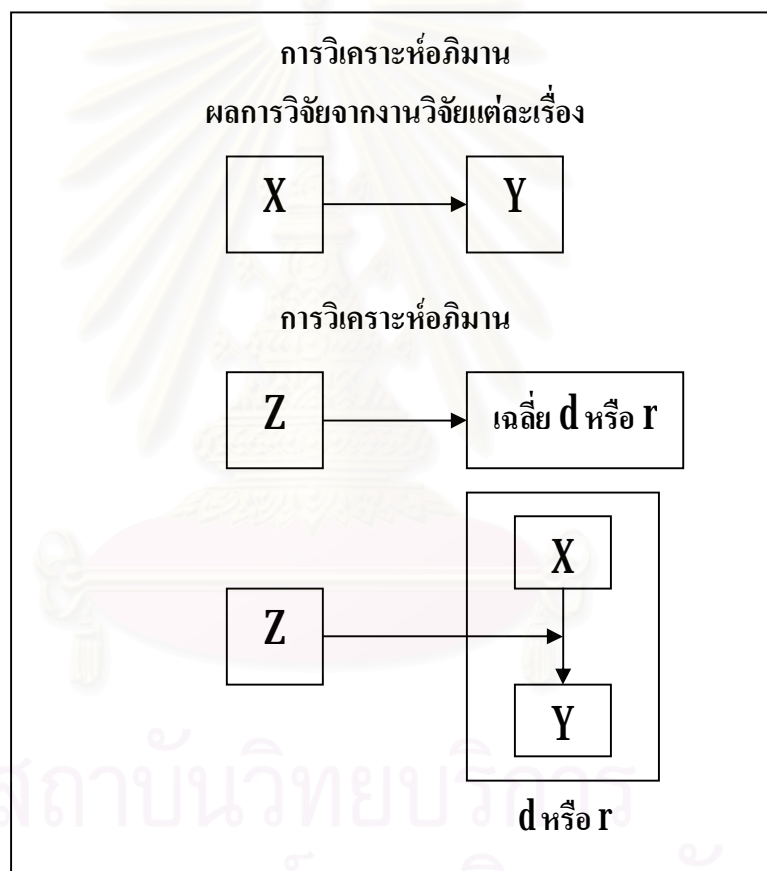
ผู้วิจัย	ปีที่พิมพ์	จำนวนงานวิจัย	เรื่องที่สังเคราะห์	ประเด็นสาระที่นำมาวิเคราะห์ห่อภิมาน
กรทิณา แก้วสอน	2537	184	งานวิจัยในสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มการสร้างและพัฒนาแบบวัด - กลุ่มงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและคุณลักษณะผู้เรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน - กลุ่มงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบุคลากรกับขวัญในการปฏิบัติงานของครู
ปรีดา เบ็ญคาร	2539	24	สังเคราะห์งานวิจัย ที่เกี่ยวกับอัตราการตอบกลับแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์	<ul style="list-style-type: none"> - ตัวแบบสอบถาม - การส่งและการจัดเก็บ - การติดต่อกับผู้ตอบ - การให้สิ่งจูง - ภูมิหลังของผู้ตอบ
วรรณิ อริยะสินสมบุรณ์	2544	536	งานวิจัยในสาขาจิตวิทยาการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - คุณลักษณะงานวิจัยด้านการพิมพ์/ผู้วิจัย/วิธีการวิจัย - เนื้อหาสาระศาสตร์ทางจิตวิทยาการศึกษา
รัตนา จันสกุล	2547	27	งานวิจัยที่วิเคราะห์ด้วยโมเดลเชิงเส้นตรงระดับลดหลั่น	<ul style="list-style-type: none"> - คุณลักษณะงานวิจัยด้านการพิมพ์/ผู้วิจัย - คุณลักษณะของงานวิจัยด้านเนื้อหาสาระ - คุณลักษณะงานวิจัยด้านจิตวิทยาการศึกษา และคะแนนคุณภาพงานวิจัย

ตารางที่ 2.6 สรุปผลการส่งเคราะห์งานวิจัยกลุ่มที่ส่งเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และกลุ่มที่ส่งเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์อภิमानและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผู้วิจัย	ปีที่พิมพ์	วิธีการส่งเคราะห์	จำนวนงานวิจัย	ประเด็นที่นำมาส่งเคราะห์
จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช	2537	การส่งเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา	40	วิเคราะห์และส่งเคราะห์วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
นงลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวาณิช	2541	- การส่งเคราะห์เชิงปริมาณ โดยใช้การวิเคราะห์อภิमान - การส่งเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา	323	ส่งเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาที่เสนอในการประชุมทางวิชาการครั้งที่ 6 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ตอนที่ 6 กรอบความคิดในการวิเคราะห์อภิมานงานวิจัยทางดนตรีศึกษา

การสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยที่ทำในรูปแบบของวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับดนตรีศึกษาด้วยการวิเคราะห์อภิมานและการวิเคราะห์เนื้อหา ในส่วนของการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์อภิมานนั้น ผู้วิจัยได้พัฒนากรอบความคิดในการวิเคราะห์อภิมานงานวิจัยทางดนตรีศึกษา โดยอาศัยแนวคิด และหลักการจากลักษณะในการวิเคราะห์อภิมานที่ นางลักษณ วิรัชชัย (2542) ได้เสนอ และอธิบายไว้ดังแผนภาพที่ 2.6 ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีมาตรฐานในการวิเคราะห์อภิมาน กับตัวแปรปรับ(คุณลักษณะงานวิจัย) ดังแผนภาพต่อไปนี้

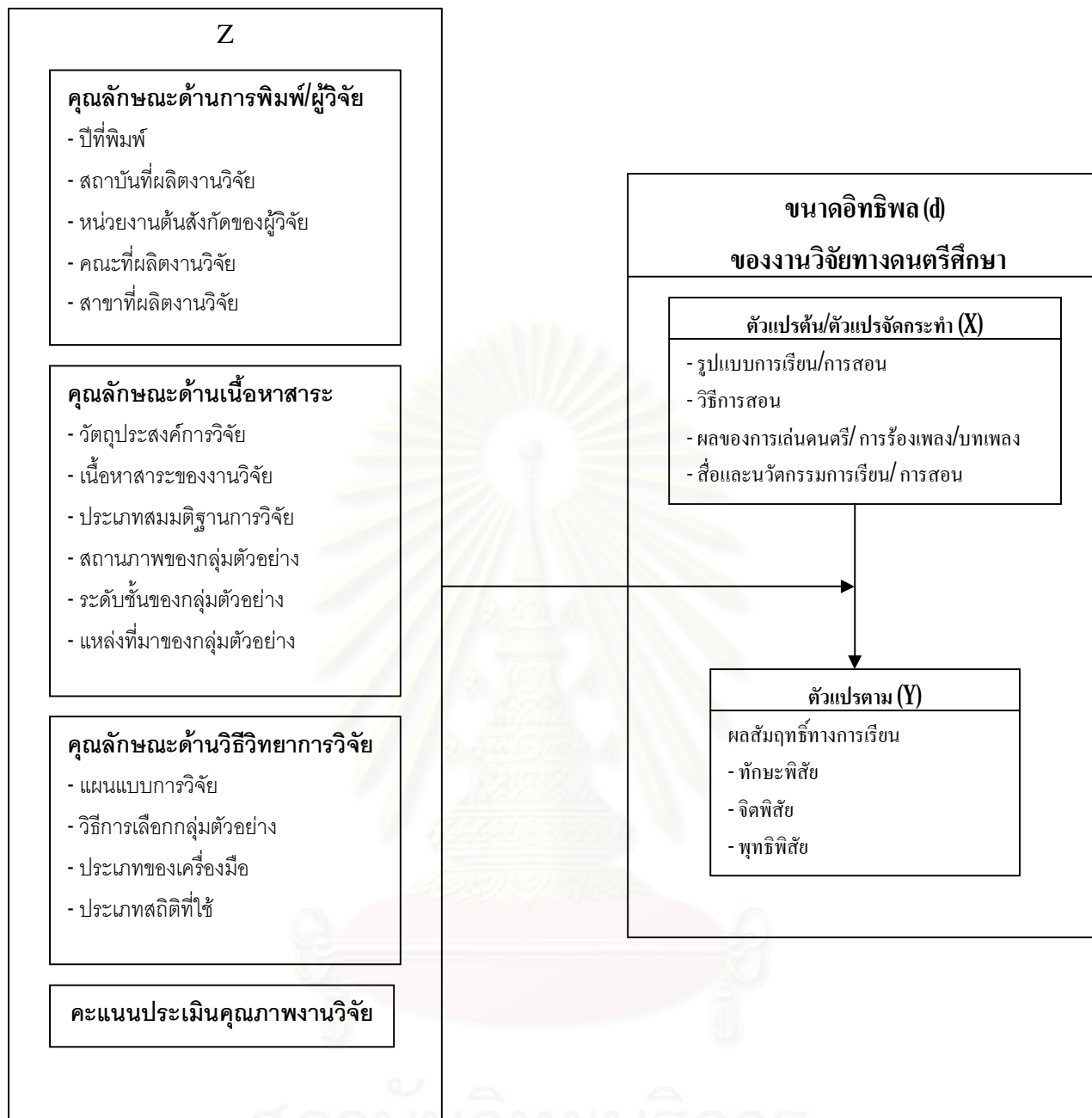

แผนภาพที่ 2.6 ลักษณะการวิเคราะห์อภิมาน

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542) อธิบายว่า ในการวิเคราะห์อภิมาน งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง X กับ Y ซึ่งจะได้ผลการวิจัยออกมาในรูปขนาดอิทธิพล (d) หรือสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ซึ่งนักวิจัยที่ทำการวิเคราะห์อภิมานมาศึกษาวิเคราะห์ต่อว่ามีความแตกต่างกันเนื่องจากตัวแปรปรับ (Z) อะไรบ้าง ในที่นี้ตัวแปรปรับก็คือคุณลักษณะงานวิจัย ดังนั้นผลการสังเคราะห์ที่ได้จากการวิเคราะห์อภิมานงานวิจัย จะให้ข้อค้นพบที่เป็นข้อสรุปรวมจากงานวิจัยทุกเรื่อง และเป็นการเปรียบเทียบหน่วยรวมของงานวิจัยตามลักษณะตัวแปรปรับแต่ละตัว แต่ความหมายของผลการสังเคราะห์งานวิจัยเฉพาะดัชนีมาตรฐานยังคงมีความหมายถึงผลการวิจัยจากงานวิจัยแต่ละเรื่องด้วย

ในการพัฒนากรอบความคิดในการวิเคราะห์อภิมานงานวิจัยทางดนตรีศึกษา ผู้วิจัยได้พัฒนาโดยนำสาระเนื้อหาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับดนตรีศึกษามาทำการสังเคราะห์ร่วมกับตำราวิชาการทางดนตรีศึกษา ทำให้ได้สาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา และนำสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษามาจัดหมวดหมู่ตัวแปรของงานวิจัยทางดนตรีศึกษา เพื่อเป็นการสำรวจตัวแปรที่จะนำมาสังเคราะห์งานวิจัยในชั้นพื้นฐาน และนำมาบูรณาการกับลักษณะการวิเคราะห์อภิมานของ นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542) ทำให้ได้กรอบความคิดในการวิเคราะห์อภิมานทางดนตรีศึกษา

กรอบความคิดในครั้งนี้นำประกอบด้วยรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น/ตัวแปรจัดกระทำ กับตัวแปรตาม ซึ่งจะถูกระบุค่าด้วยวิธีการวิเคราะห์อภิมานให้ได้ดัชนีมาตรฐานที่เรียกว่า ขนาดอิทธิพล ซึ่งจะถูกระบุกำหนดให้เป็นตัวแปรตามในการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ครั้งนี้ โดยมีตัวแปรต้นประกอบด้วย ตัวแปรเกี่ยวกับคุณลักษณะงานวิจัย ได้แก่ ตัวแปรเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านการพิมพ์ และผู้วิจัย ตัวแปรเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านเนื้อหาสาระของการวิจัย ตัวแปรเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านวิธีวิทยาการวิจัย และคะแนนประเมินคุณภาพงานวิจัย ส่วนลักษณะของตัวแปรตามที่ศึกษาในวิทยานิพนธ์ดังกล่าว ได้แก่ ค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยทางดนตรีศึกษา ประกอบไปด้วย ตัวแปรต้น/ ตัวแปรจัดกระทำ ได้แก่ รูปแบบการเรียน/การสอน วิธีการสอน ผลของการเล่นดนตรี/การร้องเพลง/บทเพลง สื่อและนวัตกรรมการเรียน/ การสอน ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์ ความเข้าใจ และทัศนคติ แสดงได้ดังแผนภาพที่ 2.7

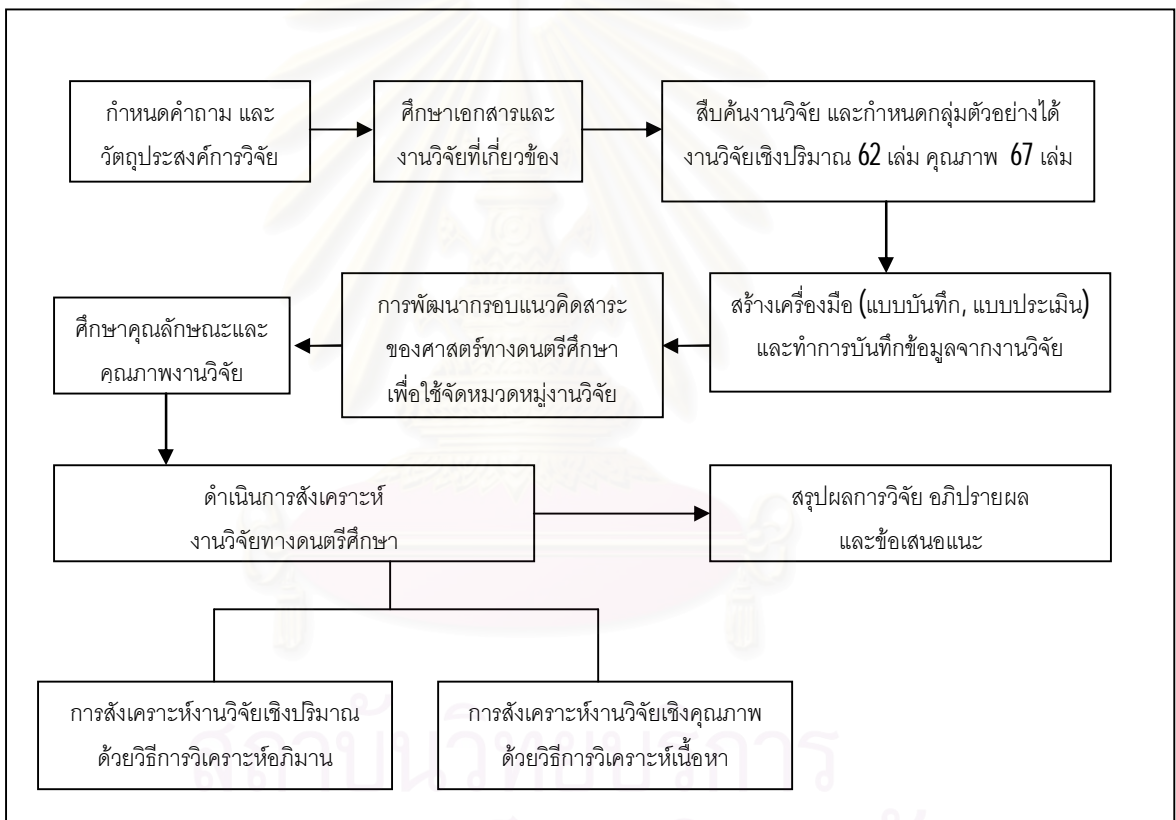

แผนภาพที่ 2.7 กรอบความคิดในการวิเคราะห์หรือปริมาณงานวิจัยทางดนตรีศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณและงานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์อภิมานและการวิเคราะห์เนื้อหา โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเฉพาะส่วนที่เป็นวิทยานิพนธ์ทางดนตรีศึกษาที่สำเร็จแล้วในช่วงปี พ.ศ. 2516 - 2550 โดยใช้กรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษาเป็นแนวทางในการจัดหมวดหมู่งานวิจัยที่จะนำมาสังเคราะห์ซึ่งขั้นตอนการสังเคราะห์งานวิจัยประกอบด้วยรายละเอียดดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการสังเคราะห์งานวิจัยทางดนตรีศึกษา

1. การพัฒนารอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา

1.1 สันเคราะห์ความหมายของคำว่า "ดนตรี" "การศึกษา" และ "ดนตรีศึกษา" สรุปสาระที่ได้จากการสังเคราะห์

1.2 สันเคราะห์สาระจากตำราดนตรีศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศจำนวน 4 เล่ม ได้แก่ 1. Foundations of Music Education ของ Abeles, Hoffer, & Klotman (1995) 2. Teaching Music ของ walker (1998) 3. Contemporary Music Education ของ Mark (1996)

4. ดนตรีศึกษา: หลักการและสาระสำคัญ ของ ญรุทธิ์ สุทธิจิตต์ (2549) ซึ่งผู้วิจัยนำสาระจากตำราเหล่านี้มาสังเคราะห์จัดหมวดหมู่ เพื่อสรุปเป็นสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา

1.3 สันเคราะห์สาระจากหลักสูตรดนตรีศึกษาของสถาบันการศึกษา 3 แห่ง คือ

1.3.1 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.3.2 หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาดุริยางคศาสตร์ไทย/สากล คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.3.3 หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

1.4 สันเคราะห์สาระจากวิทยานิพนธ์ทางดนตรีศึกษา จาก 9 สถาบัน จำนวนทั้งหมด 169 เล่ม ได้แก่

1.4.1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 36 เล่ม

1.4.2 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 4 เล่ม

1.4.3 มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 75 เล่ม

1.4.4 มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 5 เล่ม

1.4.5 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 9 เล่ม

1.4.6 มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 7 เล่ม

1.4.7 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 9 เล่ม

1.4.8 มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 1 เล่ม

1.4.9 มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 23 เล่ม

1.5 นำผลการสังเคราะห์ความหมายของดนตรีศึกษา ผลการสังเคราะห์ตำราดนตรีศึกษา ผลการสังเคราะห์หลักสูตรดนตรีศึกษา และผลการสังเคราะห์สาระจากวิทยานิพนธ์ทางดนตรีศึกษา มาทำการสังเคราะห์สรุปรวมอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ได้สาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา

1.6 นำสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษาที่ได้มาจัดเป็นกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษาโดยให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีศึกษาเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง

1.7 ปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะและพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดสาระของ ศาสตร์ทางดนตรีศึกษา

2. การวิเคราะห์คุณลักษณะและคุณภาพงานวิจัย

2.1 จากข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัย ทางดนตรีศึกษาทั้งงานวิจัยเชิงปริมาณ และงานวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิง บรรยาย และนำเสนอข้อมูลเพื่อให้เห็นถึงคุณลักษณะงานวิจัยในด้านต่างๆ

2.2 กำหนดประเด็นในการประเมินคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษา และสร้างแผนผัง หัวข้อในการประเมินคุณภาพงานวิจัยเพื่อกำหนดน้ำหนักความสำคัญหรือสัดส่วนของจำนวนข้อที่ ประเมินตามประเด็นการประเมินที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น

2.3 จัดทำแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษา และเกณฑ์ในการประเมิน งานวิจัย และนำไปทดลองใช้ เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือในด้านความตรง และความเที่ยง พร้อมทั้งปรับปรุงแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษา และเกณฑ์ในการประเมิน งานวิจัยให้เหมาะสม

2.4 ดำเนินการประเมินคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จากงานวิจัย 129 เล่ม โดยอ่าน งานวิจัยแต่ละเล่มอย่างละเอียดตามประเด็นในการประเมินคุณภาพงานวิจัย

2.5 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมิน และสรุปผลการประเมินคุณภาพงานวิจัย

3. การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์อภิमान

3.1 พิจารณากำหนดดัชนีมาตรฐานที่ใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์ อภิमान สำหรับการสังเคราะห์งานวิจัยในครั้งนี้จะใช้ค่าขนาดอิทธิพลเป็นดัชนีมาตรฐานในการ สังเคราะห์

3.2 พิจารณากำหนดนิยามปฏิบัติการของตัวแปรคุณลักษณะของงานวิจัย ได้แก่ ตัวแปร เกี่ยวกับการพิมพ์และผู้วิจัย ตัวแปรเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของงานวิจัย และตัวแปรเกี่ยวกับ วิธีวิทยาการวิจัย และผลการประเมินคุณภาพงานวิจัย โดยพิจารณาจากตัวงานวิจัย

3.3 นำผลการพิจารณาจากข้อที่ 1.1 และ 1.2 มาจัดทำคู่มือลงรหัสตัวแปร และจัดทำ แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย และทดลองใช้ เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือในด้านความตรง พร้อมทั้งปรับปรุงคู่มือลงรหัสตัวแปร และแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยให้เหมาะสม

3.4 ดำเนินการบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยทั้งหมด 129 เล่ม การบันทึกข้อมูลที่เป็นคุณลักษณะงานวิจัยนั้นผู้วิจัยบันทึกข้อมูลทั้ง 129 เล่ม ซึ่งรวมทั้งงานวิจัย

เชิงปริมาณ และงานวิจัยเชิงคุณภาพ แต่การบันทึกข้อมูลในส่วนที่จะใช้ในการวิเคราะห์อภิमानนั้น ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลจากงานวิจัยเชิงปริมาณเท่านั้น จำนวน 62 เล่ม

3.5 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการบันทึก และสรุปผลการสังเคราะห์จากวิธีการวิเคราะห์ อภิमान อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะ

4. การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

4.1 อ่านและบันทึกงานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์กลุ่มที่ไม่สามารถสังเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์อภิमानได้ ซึ่งมีจำนวน 67 เล่ม ในขั้นตอนนี้เป็นจุดบันทึกเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับลักษณะงานวิจัย และผลการวิจัย เพราะข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการวิจัยได้บันทึกและรายงานไว้ในส่วนของการวิเคราะห์อภิमानแล้ว

4.2 ดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อให้ได้ข้อสรุปตามหลักของการสังเคราะห์งานวิจัย

4.3 สรุปรายงานผลการสังเคราะห์ อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ งานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์/ปริญญาานิพนธ์ของนิสิต นักศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต และปริญญาตรีบัณฑิต ที่เกี่ยวข้องกับสาระทาง ดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัย และสถาบันการศึกษาในประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2516 - 2550

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ งานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์/ปริญญาานิพนธ์ของนิสิต นักศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต และปริญญาตรีบัณฑิต ที่เกี่ยวข้องกับสาระทาง ดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยจำนวน 5 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ที่ทำเสร็จแล้วในช่วงปี พ.ศ. 2516 - 2550 จำนวน 129 เล่ม โดยมีวิทยานิพนธ์ ที่ทำการวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 62 เล่ม และวิทยานิพนธ์ที่ทำการวิจัยเชิงคุณภาพหรือมีข้อมูล เชิงคุณภาพ จำนวน 67 เล่ม ซึ่งวิทยานิพนธ์ที่ได้รับการคัดเลือกมาสังเคราะห์ทั้ง 129 เล่ม ดังกล่าว มีคุณสมบัติตามที่ผู้วิจัยกำหนด ดังนี้

1. เป็นวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาสาระทางดนตรีศึกษา
2. เป็นวิทยานิพนธ์ที่มีการศึกษาตรงตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย
3. เป็นวิทยานิพนธ์ที่มีจำนวนหน่วยกิตไม่ต่ำกว่า 12 หน่วยกิตในระดับปริญญา มหาบัณฑิต และไม่ต่ำกว่า 48 หน่วยกิตในระดับปริญญาตรีบัณฑิต

ขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในการคัดเลือกวิทยานิพนธ์เพื่อนำมาสังเคราะห์ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. สืบค้นรายชื่อวิทยานิพนธ์และปริญญานิพนธ์จากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทยของศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยีไทย (TIAC)
2. สืบค้นรายชื่อวิทยานิพนธ์จากฐานข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยทั้ง 5 แห่ง
3. สํารวจวิทยานิพนธ์ตามรายการที่สืบค้นมาตามคุณสมบัติที่ผู้วิจัยกำหนดและคัดเลือกวิทยานิพนธ์ที่ตรงตามคุณสมบัติเพื่อนำมาใช้ในการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนวิทยานิพนธ์ที่ใช้ในการสังเคราะห์

สถาบัน	จำนวนวิทยานิพนธ์		รวม
	ปริมาณ	คุณภาพ	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	16	20	36
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	2	2	4
มหาวิทยาลัยมหิดล	37	38	75
มหาวิทยาลัยศิลปากร	1	4	5
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	6	3	9
รวม	62	67	129

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยด้านการพิมพ์และผู้วิจัย ด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัย และด้านวิธีการวิทยาการวิจัย ซึ่งเป็นตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ระดับเล่มวิทยานิพนธ์โดยมีตัวแปรรวมทั้งสิ้น 28 ตัวแปร เป็นตัวแปรจัดประเภท จำนวน 20 ตัวแปร และตัวแปรต่อเนื่อง 8 ตัวแปร

ตัวแปรจัดประเภท มีทั้งสิ้น 20 ตัวแปร

1. ประเภทของงานวิจัย ได้แก่ วิทยานิพนธ์ในระดับปริญญามหาบัณฑิต และวิทยานิพนธ์ในระดับดุษฎีบัณฑิต
2. สถาบันที่ผลิตงานวิจัย ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. คณะที่ผลิตงานวิจัย ได้แก่ คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ และคณะดุริยางคศิลป์/ดนตรี

4. สาขาที่ผลิตงานวิจัย ได้แก่ สาขาวิชาดนตรีศึกษา สาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาประถมศึกษา สาขาวิชาอุดมศึกษา เป็นต้น
5. ปีที่ทำงานวิจัยเสร็จ ได้แก่ ช่วงเวลาที่มีการพิมพ์เผยแพร่งานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2516 - 2550
6. หน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัย ได้แก่ สถานที่ทำงานของผู้วิจัยซึ่งปรากฏอยู่ในวิทยานิพนธ์
7. วัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ วัตถุประสงค์หลักในงานวิจัยแต่ละเรื่อง เช่น บรรยาย อธิบาย ศึกษาหาความสัมพันธ์ เปรียบเทียบ ประเมิน เป็นต้น
8. เนื้อหาสาระหลัก ได้แก่ เนื้อหาสาระที่ได้จากการจัดหมวดหมู่ตามกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา
9. เนื้อหาสาระรอง ได้แก่ เนื้อหาสาระที่มีความละเอียดกว่าเนื้อหาสาระหลัก สามารถแยกให้เห็นสาระในแต่ละด้านของเนื้อหาสาระหลัก
10. ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ ได้แก่ ทฤษฎีและแนวคิดทางดนตรีศึกษาที่ใช้ในการวิจัย
11. ประเภทสมมติฐาน ได้แก่ สมมติฐานมีทิศทาง ไม่มีทิศทาง และสมมติฐานแบบมีทิศทางและไม่มีทิศทาง
12. สถานภาพกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน นิสิต/นักศึกษา ครู/อาจารย์ ผู้บริหาร ผู้ปกครอง เป็นต้น
13. ระดับการศึกษากลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ระดับการศึกษาต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในงานวิจัย
14. แหล่งที่มาของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สังกัดของโรงเรียนหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลกลุ่มตัวอย่าง
15. แผนแบบการวิจัย ได้แก่ แผนแบบการวิจัยตามหลักการวิจัย เช่น การวิจัยเชิงบรรยาย/สำรวจ (descriptive/survey) การวิจัยเชิงเปรียบเทียบ (comparative study) การวิจัยเชิงทดลอง (lab/experimental research) เป็นต้น
16. วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ และการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เป็นต้น

17. ประเภทเครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบทดสอบ แบบวัด แบบสัมภาษณ์ เป็นต้น
18. คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ คุณภาพเครื่องมือ ต่ำ ปานกลาง ดี ดีมาก
19. ประเภทการวิเคราะห์ ได้แก่ content analysis, descriptive statistics, t-test,

ANOVA

20. การใช้คอมพิวเตอร์ ได้แก่ การใช้ ไม่ใช้ และการไม่ระบุ

ตัวแปรต่อเนื่อง มีทั้งสิ้น 8 ตัวแปร ได้แก่

1. จำนวนหน้าทั้งหมด
2. จำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวก
3. จำนวนสมมติฐาน
4. จำนวนตัวแปรตาม
5. จำนวนตัวแปรต้น
6. ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (รวม)
7. จำนวนวิธีวิเคราะห์
8. คะแนนประเมินคุณภาพงานวิจัย ซึ่งได้แก่ระดับคุณภาพของงานวิจัย

ตามการประเมินคุณภาพตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มี 2 ชุด คือ แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย และแบบประเมินคุณภาพงานวิจัย

1. แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย มีสาระเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบบันทึกข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับรายละเอียดด้านการพิมพ์และผู้วิจัย รายละเอียดด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัย และด้านวิธีวิทยาการวิจัย

- ส่วนที่ 2** เป็นแบบบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบสมมติฐานและผลการวิจัย
- ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาตำรา เอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการวิเคราะห์อภิमानและดนตรีศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดข้อคำถามทั้ง 2 ส่วน โดยแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนามาจากแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยของ นางลักษณ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (2541), วรณี อริยะสินสมบุญ (2544), และ ภรดี วัชรสินธุ์ (2544)

1.2 สร้างแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยและทดลองเก็บข้อมูลจากวิทยานิพนธ์ 5 เรื่อง เพื่อตรวจสอบความครอบคลุม และความชัดเจนในข้อคำถามและนำแบบบันทึกข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

1.3 นำแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยที่ปรับปรุงแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ 4 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1.3.1 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสังเคราะห์งานวิจัย และการวิเคราะห์อภิमान 2 ท่าน

1.3.2 เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัดและประเมินผลทางการศึกษา 2 ท่าน ผลการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยทั่วไป มีค่า IOC รวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 ส่วนความตรงตามเนื้อหาของแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย สำหรับการวิจัยเปรียบเทียบ/การทดลอง และการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ มีค่า IOC รวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 สำหรับคุณภาพรายชื่อ ผู้วิจัยคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC > 0.50 มาใช้ในการวิจัย

1.4 นำแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ

1.5 นำแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยมาทดลองเก็บข้อมูล โดยให้นิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา จำนวน 3 คน มาทำการทดลองบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยจากวิทยานิพนธ์จำนวน 3 เรื่อง เพื่อตรวจสอบความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาความเป็นปรนัย จากนั้นจึงปรับปรุงแก้ไขแบบบันทึกให้ถูกต้อง

1.6 นำแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยมาทดลองเก็บข้อมูลกับวิทยานิพนธ์จำนวน 5 เรื่อง โดยผู้วิจัย และนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา จำนวน 3 คน มาทำการบันทึกอีกครั้งหนึ่งเพื่อดูความสอดคล้องของผลการบันทึก

1.7 นำแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง และนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบก่อนที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย เป็นแบบประเมินแบบมาตรฐานค่า 5 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละระดับ (Rubric) มีขั้นตอนในการสร้างแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาวิธีการสร้างและรูปแบบของแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนามาจากแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยของ วรรัตน์ อริยะสินสมบุญ (2544) และ ภิริดี วัชรสินธุ์ (2544)

2.2 สร้างกำหนดประเด็นหัวข้อการประเมินคุณภาพงานวิจัย โดยสร้างเป็นตารางแผนผังหัวข้อในการประเมินคุณภาพงานวิจัย ดังรายละเอียดในตารางที่ 3.2 จากนั้นจึงกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนการประเมินคุณภาพงานวิจัยในระดับต่างๆ สำหรับการประเมินคุณภาพงานวิจัยในแต่ละประเด็น แล้วนำแบบประเมินไปทดลองประเมินคุณภาพจากวิทยานิพนธ์ 5 เล่ม เพื่อตรวจสอบความครอบคลุม และความชัดเจนในข้อความและนำแบบประเมินมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

ตารางที่ 3.2 แผนผังหัวข้อในการประเมินคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษา

เนื้อหา	จำนวนข้อ	ร้อยละ	ข้อที่
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	4	13.79	1-4
2. การกำหนดกรอบความคิดในการวิจัย	5	17.24	5-8,12
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	3	10.34	9-11
4. วิธีดำเนินการวิจัย			
4.1 ระเบียบวิธีวิจัย	1	3.45	13
4.2 การออกแบบการสุ่ม / การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง			
4.2.1 กำหนดประชากร และขนาดกลุ่มตัวอย่าง	1	3.45	14
4.2.2 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง	1	3.45	15
4.3 การออกแบบการวัดตัวแปร	2	6.89	16-17
4.4 การออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูล			
4.4.1 คุณภาพของข้อมูล	1	3.45	18
4.4.1 การออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูล	1	3.45	19
5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	1	3.45	20
6. การสรุปผลการวิจัย / อภิปรายผล / ข้อเสนอแนะ	3	10.34	21-23
7. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	2	6.89	24-25
8. การนำเสนอรายงานการวิจัย	2	6.89	26-27
9. สาระในภาคผนวก	1	3.45	28
10. คุณภาพงานวิจัยโดยสรุปในภาพรวม	1	3.45	29
รวม	29	100	

2.3 นำแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยที่ปรับปรุงแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ 4 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ เช่นเดียวกับแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย ได้ผลการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษา มีค่า IOC รวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.77 สำหรับคุณภาพรายข้อ ผู้วิจัยคัดเลือกข้อที่มีค่า $IOC > 0.50$ มาใช้ในการวิจัย

2.4 นำแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ

2.5 นำแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยมาทดลองเก็บข้อมูล โดยให้นิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา จำนวน 3 คน มาทำการประเมินคุณภาพงานวิจัยจากวิทยานิพนธ์จำนวน 3 เรื่อง เพื่อตรวจสอบความเข้าใจเกี่ยวกับภาษา ความเป็นปรนัย จากนั้นจึงปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินให้ถูกต้อง

2.6 นำแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยมาทดลองประเมินกับวิทยานิพนธ์จำนวน 2 เรื่อง เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ 1 เรื่อง และงานวิจัยเชิงคุณภาพ 1 เรื่อง โดยหาความสอดคล้องระหว่างผลการประเมินกับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อนำผลการประเมินมาหาค่าความเที่ยงแบบ Interater reliability โดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการตรวจสอบความสอดคล้องในการประเมินระหว่างผู้ประเมิน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3.3

2.7 นำแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง และนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบก่อนที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตารางที่ 3.3 ความสอดคล้องของคะแนนการประเมินคุณภาพงานวิจัยระหว่างผู้ประเมิน

ผู้ประเมิน	งานวิจัยเชิงปริมาณ				งานวิจัยเชิงคุณภาพ			
	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>r</i>	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>r</i>
ผู้ประเมินคนที่ 1	29	2.62	1.15	0.903**	29	2.28	1.22	0.804**
ผู้ประเมินคนที่ 2	29	2.24	1.06		29	2.03	1.11	

** $P < .01$

จากผลของการหาความสอดคล้องของของคะแนนประเมินคุณภาพงานวิจัยระหว่างผู้ประเมิน 2 คน พบว่า คะแนนการประเมินคุณภาพงานวิจัยเชิงปริมาณ และงานวิจัยเชิงคุณภาพของผู้ประเมินทั้งสองมีความสอดคล้องกันที่ระดับนัยสำคัญ .01 ($r = 0.903$ และ $r = 0.804$)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยสำรวจข้อมูลด้วยตนเองตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2550 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2550 และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลภายในเดือนกันยายน ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2550 โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. สืบค้นวิทยานิพนธ์ที่มีสาระทางดนตรีศึกษา โดยการสำรวจรายชื่อวิทยานิพนธ์จากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทยของศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยีไทย (TIAC) และฐานข้อมูลของทางมหาวิทยาลัยทั้ง 5 แห่งในห้องสมุดและสำนักบรรณสารสนเทศของมหาวิทยาลัย
2. ผู้วิจัยพิจารณาคุณลักษณะของงานวิจัยว่าตรงกับคุณลักษณะที่ผู้วิจัยกำหนดไว้หรือไม่ หากตรงกับคุณลักษณะที่ผู้วิจัยต้องการผู้วิจัยจึงคัดเลือกวิทยานิพนธ์นั้นและนำมาบันทึกลงในบัตรบันทึกงานวิจัย
3. ผู้วิจัยศึกษาและบันทึกข้อมูลที่ได้จากวิทยานิพนธ์ ในขั้นตอนนี้จะผู้วิจัยอ่านวิทยานิพนธ์อย่างน้อยเล่มละ 2 รอบ อ่านรอบแรกเพื่อให้ทราบสาระของวิทยานิพนธ์โดยละเอียด และทำการประเมินคุณภาพงานวิจัย รอบที่สองอ่านเพื่อเก็บสาระบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยรวมทั้งผลการวิจัย
4. ตรวจสอบผลการบันทึกสาระจากวิทยานิพนธ์ หากมีส่วนใดบกพร่องไม่ชัดเจนจะดำเนินการอ่านวิทยานิพนธ์และบันทึกเพิ่มเติม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการสังเคราะห์งานวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อพัฒนารอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา ตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพของงานวิจัย และตัวแปรที่อธิบายความแปรปรวนของคุณภาพงานวิจัย ตอนที่ 3 เป็นการวิเคราะห์ห่อภิมาณ ตามแนวคิดของ Glass โดยการประมาณค่าขนาดอิทธิพล การวิเคราะห์ทดสอบความแปรปรวนของค่าขนาดอิทธิพล รวมทั้งการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าขนาดอิทธิพลกับคุณลักษณะงานวิจัย สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสองตอนนี้ใช้การวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม spss และ HLM ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใน ตอนที่ 4 เป็นการวิเคราะห์เนื้อหางานวิจัยที่เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละตอน มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อพัฒนารอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา

1.1 การอ่านและทำความเข้าใจหนังสือและเอกสารที่นำมาวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยทำการวิเคราะห์สาระดนตรีศึกษาจาก สาระที่ได้จากนิยาม คำว่าดนตรีศึกษา ตำราวิชาการดนตรีศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ หลักสูตรดนตรีศึกษา และสาระวิทยานิพนธ์ทางดนตรีศึกษา

1.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ และสรุปสาระที่ได้จากหนังสือและเอกสารดังกล่าว

1.3 นำสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษาที่ได้จากการสังเคราะห์ มาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดหมวดหมู่งานวิจัยทางดนตรีศึกษา

1.4 วิเคราะห์จำนวน และร้อยละของงานวิจัยเชิงปริมาณ และงานวิจัยเชิงคุณภาพจำแนกตามความสัมพันธ์ของตัวแปร ตามกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพของงานวิจัย

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

2.1.1 ศึกษาการกระจายของงานวิจัยตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย โดยใช้ความถี่และร้อยละ ส่วนตัวแปรที่มีมาตรวัดเป็นแบบมาตราช่วง เช่น จำนวนหน้าของวิทยานิพนธ์ และคุณภาพของงานวิจัย ใช้วิธีการคำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.1.2 วิเคราะห์คุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษาในงานวิจัยเชิงปริมาณ และงานวิจัยเชิงคุณภาพ และวิเคราะห์คุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย โดยใช้สถิติบรรยาย (descriptive statistics)

2.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพงานวิจัยกับตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย

2.2.1 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพงานวิจัยกับตัวแปรคุณลักษณะต่างๆ ของงานวิจัยโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยตัวแปรที่เกี่ยวกับลักษณะงานวิจัยเป็นตัวแปรที่อยู่ในมาตราช่วง

2.2.2 ศึกษาความแตกต่างของคุณภาพงานวิจัยที่เกิดขึ้นจากตัวแปรอิสระต่างๆ ที่เป็นตัวแปรจัดกลุ่มโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์อภิมานเพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ

3.1 ประเมินค่าดัชนีมาตรฐานสำหรับงานวิจัยแต่ละเรื่อง โดยใช้สูตรของ Glass, McGaw, & Smith (1981) ถ้าเป็นงานวิจัยในเชิงทดลองจะประเมินค่าดัชนีมาตรฐานในรูปของค่าขนาดอิทธิพล ถ้าเป็นงานวิจัยในเชิงสหสัมพันธ์ จะประเมินค่าดัชนีมาตรฐานในรูป

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และเปลี่ยนค่าดัชนีมาตรฐานให้อยู่ในรูปของค่าขนาดอิทธิพล ในกรณีที่งานวิจัยมีการรายงานค่าสถิติไม่สมบูรณ์ครบถ้วน จะใช้วิธีการประมาณค่าขนาดอิทธิพลจากการประมาณค่าระดับนัยสำคัญที่เป็นผลจากการทดสอบสมมติฐาน

3.2 วิเคราะห์สถิติบรรยาย (descriptive statistics) เพื่อให้ทราบลักษณะการแจกแจงของค่าดัชนีมาตรฐาน ให้ทราบค่าเฉลี่ย การกระจาย ความเบ้ ความโด่ง

3.3 วิเคราะห์ทดสอบความแปรปรวนของค่าขนาดอิทธิพล โดยใช้โมเดลเชิงเส้นตรงระดับลดหลั่น (HLM)

3.4 วิเคราะห์สถิติสรุปอ้างอิง (inferential statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างของค่าเฉลี่ยดัชนีมาตรฐานระหว่างกลุ่มงานวิจัยเพื่อตรวจสอบความคงที่ของดัชนีมาตรฐาน

3.5 ในกรณีที่ไม่มีความแปรปรวน ดำเนินการสรุปสังเคราะห์ดัชนีมาตรฐาน โดยการหาค่าเฉลี่ย และในกรณีที่มีความแปรปรวนในดัชนีมาตรฐาน ตรวจสอบดูว่ามีตัวแปรปรับตัวใดอธิบายความแปรปรวนในดัชนีมาตรฐานได้ โดยใช้วิธีการของ Glass, McGaw, & Smith (1981) แล้วใช้ตัวแปรปรับเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มงานวิจัยออกเป็นกลุ่มย่อยก่อน แล้วจึงดำเนินการตรวจสอบความคงที่ของดัชนีมาตรฐานในแต่ละกลุ่มย่อย หากไม่มีความแปรปรวนจึงดำเนินการสรุปสังเคราะห์ดัชนีมาตรฐาน

3.6 ทำตารางเปรียบเทียบประสิทธิภาพของตัวแปรปรับที่เป็นตัวแปรต้น หรือตัวแปรจัดกระทำในงานวิจัย ว่าตัวใดมีประสิทธิภาพ

3.7 วิเคราะห์สหสัมพันธ์และวิเคราะห์การถดถอย เพื่อการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรเกี่ยวกับงานวิจัยที่ส่งผลต่อค่าขนาดอิทธิพล

ตอนที่ 4 การสังเคราะห์งานวิจัยโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

4.1 อ่านและทำความเข้าใจงานวิจัยในรูปแบบของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์

4.2 วางกรอบการจัดหมวดหมู่งานวิจัย และจัดแยกสาระของงานวิจัยตามหมวดหมู่ตามกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา

4.3 วิเคราะห์เนื้อหาของงานวิจัยแต่ละกลุ่ม ให้ได้ข้อสรุปตามหลักการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ และเปรียบเทียบให้เห็นว่าผลการวิจัยในแต่ละกลุ่มสอดคล้องหรือขัดแย้งกันอย่างไร

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสี่ตอนที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ผู้วิจัยนำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 5 บทดังนี้

บทที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนากรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา ซึ่งเสนอสาระทางดนตรีศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา จากนิยามของคำว่า ดนตรีศึกษา ตำราวิชาการดนตรีศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ หลักสูตรดนตรีศึกษา และสาระวิทยานิพนธ์ทางดนตรีศึกษา พร้อมทั้งเสนอกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษาที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารดังกล่าว

บทที่ 5 เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษา ในบทนี้เสนอสาระที่เป็นข้อมูลทั่วไปของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาทั้ง 129 เรื่อง เสนอผลการประเมินงานวิจัยและเสนอผลการวิเคราะห์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพงานวิจัยกับตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย

บทที่ 6 เสนอผลการวิเคราะห์ห้อภิमानเพื่อสังเคราะห์งานวิจัยจำนวน 62 เรื่อง ในบทนี้เสนอสาระแยกเป็น 4 ตอน ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นและการแจกแจงความถี่ของค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา ตอนที่ 2 เสนอผลการทดสอบความแปรปรวนของค่าขนาดอิทธิพล ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จำแนกตามตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัย และตอนที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์การถดถอยเพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรที่เกี่ยวกับงานวิจัยต่อค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา

บทที่ 7 เสนอผลการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อสังเคราะห์งานวิจัย จำนวน 67 เรื่อง เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับงานวิจัยเชิงคุณภาพ และงานวิจัยเชิงบรรยาย

บทที่ 8 เป็นบทสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด ผลการวิจัยในภาพรวม ตลอดจนการอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

กรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา

ในบทนี้เป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์สาระดนตรีศึกษาจาก สาระที่ได้จากความหมายของคำว่า ดนตรีศึกษา ตำราวิชาการทางดนตรีศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ หลักสูตรดนตรีศึกษา และสาระวิทยานิพนธ์ทางดนตรีศึกษา โดยนำมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา เพื่อใช้เป็นกรอบในการสังเคราะห์งานวิจัยทางดนตรีศึกษา

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้แยกเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 5 ตอน ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากความหมายของคำว่า ดนตรีศึกษา ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากตำราวิชาการทางดนตรีศึกษา ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากหลักสูตรดนตรีศึกษา ตอนที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากสาระวิทยานิพนธ์ทางดนตรีศึกษา ตอนที่ 5 เสนอผลการพัฒนากรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา รายละเอียดแต่ละตอนมีดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากความหมายของคำว่า ดนตรีศึกษา

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องของความหมายของคำว่า ดนตรี ความหมายของคำว่า การศึกษา และความหมายของคำว่า ดนตรีศึกษาซึ่งเสนอไว้ในบทที่ 2 นั้น ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์สาระจากความหมายดังกล่าว โดยทำการสังเคราะห์สาระจากความหมายของคำว่า ดนตรี รวมกับความหมายของคำว่า การศึกษา จากแนวคิดของนักวิชาการแต่ละท่าน สรุปรวมเป็นความหมายของคำว่า ดนตรีศึกษา จากนั้นจึงทำการสังเคราะห์ความหมายของคำว่า ดนตรีศึกษา ของนักวิชาการแต่ละท่าน และนำมาสรุปรวมกับผลการสังเคราะห์ความหมายของคำว่า ดนตรีศึกษาของผู้วิจัย เพื่อสรุปเป็นความหมายของคำว่า ดนตรีศึกษา ที่ครอบคลุมทุกแนวคิดของนักวิชาการแต่ละท่าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ดนตรี (Music)

Joseph (1963) กล่าวว่า ดนตรี คือ ภาษาของอารมณ์ ซึ่งใช้เสียงเป็นเครื่องมือในการสื่อ
ความหมาย

Allen & Rehm (1971) ได้ให้ความหมายว่า ดนตรี คือ รูปแบบของพฤติกรรมของมนุษย์
ซึ่งสื่อออกมาในรูปของเสียงที่มีการจัดระบบอย่างมีวัตถุประสงค์ เพื่อผลทางด้านสุนทรีย์

Hoffer (1985) ได้กล่าวถึงความหมายของดนตรีว่า ดนตรี คือ เสียงที่ต้องมีระบบ มี
ระเบียบ และเป็นเสียงที่สามารถสื่อความหมายได้

เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี (2530) กล่าวว่า ดนตรี เป็นภาษาของอารมณ์ (Language of
Emotion) อันเกิดจากจินตนาการ (Imagine) ของผู้ฟังเอง เพราะฉะนั้นขอบข่ายของการรับรู้
ทางด้านดนตรีจึงเป็นไปอย่างกว้างขวางไม่มีขอบเขต ผู้ฟังสามารถที่จะรับรสของดนตรีได้อย่าง
อิสระโดยปราศจากข้อจำกัดใดๆ

ณรุทธ์ สุทนต์จิตต์ (2540) กล่าวว่า ดนตรี เป็นวิชาการแขนงหนึ่งที่มีสาระเฉพาะตัวเอง
แม้ว่าดนตรีจะถูกจัดอยู่ในศิลปะ แต่โดยเนื้อแท้สาระดนตรีมีความแตกต่างจากศิลปะ เพราะศิลปะ
เป็นเรื่องของการรับรู้ด้วยตา เรียกว่าทัศนศิลป์ (visual art) ส่วนดนตรีจัดเป็นโสตศิลป์ (aural art)
ก็คือการรับรู้ทางการฟัง และจัดเป็นศิลปะการแสดง (performing art)

โกวิท ษัณศิริ (2548) ได้ให้ความหมายว่า ดนตรี เป็นศิลปะที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติที่ได้
นำมาดัดแปลงแก้ไขให้เกิดความประณีต สงดงาม และความไพเราะที่ทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิด
รวมทั้งความรู้สึกทางอารมณ์ต่างๆ เช่น รัก โกรธ เกลียด กลัว โศกเศร้า หรือดีใจ และสามารถ
ถ่ายทอดความรู้สึกดังกล่าวให้ผู้อื่นรับรู้ได้ด้วย

จากการศึกษาความหมายของคำว่าดนตรีในหลายๆ ความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้
ว่า ดนตรี เป็นวิชาการแขนงหนึ่ง เป็นศิลปะที่แสดงภาษาของอารมณ์ และ/หรือ รูปแบบพฤติกรรม
ของมนุษย์ การแสดงภาษาของอารมณ์ใช้การสื่อความหมายออกมาในรูปของเสียงเป็นเครื่องมือที่
มีการจัดระบบอย่างมีวัตถุประสงค์ โดยสามารถรับรู้ได้จากการฟัง ดนตรีจึงจัดเป็นโสตศิลป์
(aural art)

การศึกษา (Education)

Dewey (1916) ได้ให้ความหมายของคำว่าการศึกษาว่า การศึกษาเป็นกระบวนการทาง
สังคม และเป็นหน้าที่ของสังคม ซึ่งสังคมจะต้องมีนิยามชนิดของสังคมที่ต้องการเสียก่อน เพื่อที่จะ
กำหนดเป้าหมายของการศึกษาที่ต้องการให้ชัดเจนได้

Plato (1957) ได้กล่าวถึงความหมายของการศึกษาว่า การศึกษา หมายถึง ศิลปะซึ่งนำทางสร้างสรรค์ และควบคุมประสบการณ์ของมนุษย์ โดยขึ้นอยู่กับหลักค่านิยม และการปรับปรุงทุกระดับชั้นในกิจกรรมของมนุษย์

สาโรช บัวศรี (2510) กล่าวว่า การศึกษา หมายถึงความเจริญงอกงามในด้านต่างๆ เช่น ทางกาย ทางปัญญา และวิชาการ ทางด้านศีลธรรม และวัฒนธรรม ทางด้านการอาชีพ และสังคม และทางอารมณ์

วิจิตร ศรีสอาน (2523) กล่าวว่า การศึกษาเป็นกิจกรรมและกระบวนการทางสังคมที่มุ่งพัฒนาให้มีความเจริญงอกงาม เป็นการเตรียมผู้เยาว์เพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีสามารถดำรงตนอยู่ได้อย่างดีมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาความหมายของคำว่าการศึกษาในหลายๆ ความหมายข้างต้นสามารถสรุปความหมายได้ 2 แนวทางคือ

1. การศึกษา เป็นกิจกรรม กระบวนการ และศิลปะซึ่งสร้างสรรค์และควบคุมประสบการณ์ของมนุษย์ โดยขึ้นอยู่กับหลักค่านิยม และการปรับปรุงกิจกรรมทุกชั้นตอนของมนุษย์

2. การศึกษา คือ กระบวนการทางสังคมที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความเจริญงอกงามทางกาย ทางปัญญา วิชาการ ศีลธรรมและวัฒนธรรม อันจะส่งผลทำให้เกิดความเจริญงอกงามในชุมชน และสังคม

ดนตรีศึกษา (Music education)

เมื่อรวมความหมายของคำว่า "ดนตรี" และ "การศึกษา" ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ ในหัวข้อ จะได้คำรวมว่า "ดนตรีศึกษา" หมายถึง กิจกรรม กระบวนการ และศิลป์ ที่ช่วยสร้างสรรค์ การสื่อความหมาย ภาษาของอารมณ์ในรูปของเสียงอย่างมีระบบทำให้เกิดการสร้างสรรค์ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และเจริญงอกงาม ในศิลปะทางดนตรี

เมื่อผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับดนตรีศึกษา พบว่ามีนักวิชาการให้ความหมายของดนตรีศึกษาลงรายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรและเนื้อหาสาระของดนตรีศึกษาเพิ่มขึ้นดังต่อไปนี้

ออบ เหมะรัชตะ (2525) ได้ให้ความหมายของดนตรีศึกษาว่า ดนตรีศึกษา คือ ศิลปะประยุกต์เกี่ยวกับพฤติกรรม สิ่งแวดล้อมและความต้องการของมนุษย์ที่ได้จากประโยชน์ของการเรียนรู้ ประสบการณ์และทักษะรวมทั้งผลงานต่างๆ ทางดนตรี

วิภา คงคากุล (2533) ให้ความหมายของดนตรีศึกษาว่า ดนตรีศึกษา คือ การปลูกฝังการให้การศึกษาทางด้านดนตรีอย่างถูกต้อง มิใช่แต่เฉพาะการฟังเพลงเพื่อความสนุกสนานและความหย่อนใจอย่างเดียว ควรจะเป็นการให้การศึกษาที่อยู่ในระดับต่างๆ ทุกด้าน เช่น ด้านทฤษฎี

ปฏิบัติ ประวัติ ฯลฯ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของ Music education ผู้ที่จบการศึกษาสามารถไปประกอบอาชีพต่างๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็นครูอาจารย์ นักแสดงหรือทำงานด้านการบันเทิง

ขวัญใจ ฮีลีย์ (2533) กล่าวว่า ดนตรีศึกษา หมายถึง กระบวนการให้การศึกษาด้านดนตรี ซึ่งรวมถึงความสามารถทางทักษะในการบรรเลงเครื่องดนตรี ความรู้ความเข้าใจทางด้านทฤษฎีดนตรี ประวัติทางด้านดนตรี การประสานเสียง ลักษณะและแบบแผนของดนตรีและเพลงในสมัยต่างๆ ความชื่นชมและความเข้าใจดนตรีสามารถแยกแยะว่าดนตรีชนิดใดเป็นดนตรีที่มีคุณภาพตามแต่ละระดับในการให้การศึกษาระดับประถม มัธยม และการจัดในระดับอุดมศึกษา

ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์ (2549) ได้ให้ความหมายว่า ดนตรีศึกษา เป็นแขนงหนึ่งของสาระความรู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการให้การศึกษาดนตรีกับผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความมีดนตรีการตามความสามารถของแต่ละบุคคลจนถึงที่สุด ทั้งในฐานะผู้แสดงดนตรี และผู้ฟังดนตรี ดนตรีศึกษาจึงมีไว้กระบวนการพัฒนาความสามารถในการแสดงดนตรีเพียงอย่างเดียว ดนตรีศึกษาเป็นสาขาวิชาที่สร้างครูดนตรีและนักการศึกษาดนตรี ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในอันที่จะสั่งสอนถ่ายทอดสาระความรู้ด้านดนตรีให้กับเด็กและเยาวชน

จากการศึกษาความหมายของคำว่าดนตรีศึกษาในหลายๆ ความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า

ดนตรีศึกษา คือ สาขาวิชาว่าด้วยกระบวนการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านศิลปะ การแสดงภาษาของอารมณ์ที่ออกมาในรูปของเสียงอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้เพื่อความสนุกสนาน ความบันเทิง และเพื่อประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพ สาระที่เรียนรู้ได้แก่ ความสามารถทางทักษะในการบรรเลงเครื่องดนตรี ความรู้ความเข้าใจทางด้านทฤษฎีดนตรี ประวัติดนตรี การประสานเสียง ทักษะ ลักษณะแบบแผนของดนตรีและบทเพลงในสมัยต่างๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความชื่นชม เกิดความเข้าใจในทักษะดนตรี โดยผู้เรียนจะมีการพัฒนาความสามารถทั้งในฐานะผู้แสดงดนตรี ผู้ฟังดนตรี และผู้บริหารจัดการดนตรี

จากคำนิยามดังกล่าวข้างต้นนี้ สามารถสรุปสาระสำคัญของดนตรีศึกษาจากคำนิยามดังกล่าวได้ ดังนี้

ดนตรีศึกษา เป็นศาสตร์ของการเรียนรู้ดนตรี ที่มีการเรียนการสอนในด้านทักษะดนตรี (Music Skills Learning) ด้านทฤษฎีดนตรี (Music Theory Learning) ด้านประวัติศาสตร์และวรรณคดีดนตรี (Music History and Music Literature Learning) รวมถึงความซาบซึ้งในดนตรี (Music Appreciation)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากตำราวิชาการดนตรีศึกษา

ในตอนนี้เป็นการเล่นอผลการวิเคราะห์เนื้อหาที่ผู้วิจัยได้จากการศึกษาสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษาจากตำราวิชาการทางดนตรีศึกษาทั้งต่างประเทศ และในประเทศ ประกอบด้วย

1. Foundations of Music Education ของ Abeles, Hoffer, & Klotman (1995)
2. Teaching Music ของ Walker (1998)
3. Contemporary Music Education ของ Mark (1996)
4. ดนตรีศึกษา: หลักการและสาระสำคัญ ของ ญรุทท์ สุทธิจิตต์ (2549)

ซึ่งผู้วิจัยจะนำสาระจากตำราเหล่านี้มาสังเคราะห์จัดหมวดหมู่ เพื่อสรุปเป็นสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา ดังตารางการสังเคราะห์ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 การสังเคราะห์สาระดนตรีศึกษาจากตำราวิชาการทางดนตรีศึกษา

Content of Music Education	Text 1	Text 2	Text 3	Text 4
1. History of music education	ü	ü	ü	ü
2. foundations of music education				
2.1 Philosophical foundations of music education	ü	ü	ü	ü
2.2 Psychological foundations of music education	ü	ü	ü	ü
2.3 The Aesthetic foundations of music education	ü	ü	ü	ü
3. The education of music teacher	ü	ü	ü	ü
4. The music curriculum / Instruction	ü	ü	ü	ü
5. Materials and Tools of music education	-	ü	ü	-
6. The Assessment of music education	ü	ü	ü	-
7. Music education research	ü	-	ü	ü

Text 1 = Foundation of music education

Text 2 = Teaching music

Text 3 = Contemporary music education

Text 4 = ดนตรีศึกษา : หลักการและสาระสำคัญ

จากการสังเคราะห์สาระดนตรีศึกษาจากตำราวิชาการทางดนตรีศึกษา พบว่าสาระดนตรีศึกษาของจากตำราทั้ง 4 เล่ม มีเนื้อหาที่ใกล้เคียงกัน โดยมีการนำเสนอถึงประวัติดนตรีศึกษา พื้นฐานของดนตรีศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วยพื้นฐานทางปรัชญา พื้นฐานทางจิตวิทยา และพื้นฐานทางสุนทรียศาสตร์ นอกจากนี้มีการเสนอถึงวิธีการสอนดนตรีสำหรับครู หลักสูตรและการสอนสื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนดนตรี การประเมินผลการเรียนดนตรี ตลอดจนวิธีการวิจัยทางดนตรีศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สาระดนตรีศึกษาจากตำราวิชาการทางดนตรีศึกษา

1. ประวัติดนตรีศึกษา (History of music education) ประกอบไปด้วย
 - 1.1 ประวัติดนตรีศึกษาแบ่งตามช่วงเวลา
 - 1.1.1 ดนตรีศึกษาในประเทศกรีก และโรมัน (Early Greek and Roman music education)
 - 1.1.2 ยุคกลาง (The Middle Age)
 - 1.2 ประวัติดนตรีศึกษาในยุคก่อตั้งโรงเรียนดนตรี (The Foundation of Conservatories and Schools of music)
 - 1.3 ประวัติดนตรีศึกษาในประเทศต่างๆ
 - 1.3.1 ดนตรีศึกษาในประเทศไทย (Music education in Thailand)
 - 1.3.2 ดนตรีศึกษาในสหรัฐอเมริกา (Music education in the United States)
 - 1.3.3 ดนตรีศึกษาในสหราชอาณาจักร (Music education in the United Kingdom)
 - 1.3.4 ดนตรีศึกษาในฮังการี (Music education in Hungary)
 - 1.3.5 ดนตรีศึกษาในประเทศญี่ปุ่น (Music education in Japan)
2. พื้นฐานดนตรีศึกษา (Foundation of music education)
 - 2.1 พื้นฐานดนตรีศึกษาด้านปรัชญา (Philosophy of music education)
 - 2.1.1 เหตุผลนิยม (Rationalism)
 - 2.1.2 ประจักษ์นิยม (Empiricism)
 - 2.1.3 ปฏิบัตินิยม (Pragmatism)
 - 2.1.4 จิตนิยม (Idealism)
 - 2.1.5 สัจนิยม (Realism)
 - 2.1.6 ประสบการณ์นิยม/อุปกรณ์นิยม (Experimentalism/Instrumentalism)

- 2.2 พื้นฐานดนตรีศึกษาด้านจิตวิทยา (Psychology of music education)
 - 2.2.1 ทฤษฎีทางจิตวิทยา (Theoretical) เช่น พฤติกรรมนิยม, ปัญญานิยม
 - 2.2.2 พัฒนาการของเด็ก (Child development)
 - 2.2.3 กระบวนการทางปัญญา (Cognitive processes)
 - 2.2.4 การจูงใจ (Motivation)
 - 2.2.5 องค์ประกอบของสภาพแวดล้อม (Contextual factors) เช่น ครอบครัว
 - 2.2.6 ความสามารถทางดนตรี (Musical ability)
- 2.3 พื้นฐานดนตรีศึกษาด้านสุนทรียศาสตร์ (The Aesthetic of music education)
 - 2.3.1 สุนทรียประสบการณ์ (Aestics experience)
 - 2.3.2 สุนทรียศาสตร์ศึกษา (Aestic education)
3. การสอนของครูดนตรี (The education of music teacher)
 - 3.1 ภูมิของครูผู้สอนดนตรี (The role of the music educator)
 - 3.2 ความเป็นผู้นำของครู (The music educator as a leader)
 - 3.3 ศิลปะการสอน (Teaching as an art)
 - 3.4 วิชาชีพทางดนตรีศึกษา (Music education as a profession)
4. หลักสูตรและการสอน (The music curriculum / Instruction)
 - 4.1 การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum development)
 - 4.2 รายวิชาที่เรียน (Courses of study)
 - 4.3 วิธีการสอนดนตรีศึกษา (Music education methods)
5. สื่อและอุปกรณ์ดนตรีศึกษา (Materials and Tools of music education)
 - 5.1 เครื่องดนตรี (Music instrument)
 - 5.2 โน้ตเพลง
 - 5.3 นวัตกรรม
6. การประเมินผลทางดนตรีศึกษา (The Assessment of music education)
 - 6.1 การทดสอบมาตรฐาน (Standardized tests)
 - 6.2 เกณฑ์ปกติ, ค่าความเที่ยง และค่าความตรง (Norms, Reliability and Validity)
 - 6.3 การวัด และการประเมินผล (Measurement and evaluation)
 - 6.4 ประเภทของการทดสอบ (Types of tests)
 - 6.4.1 ความถนัดทางดนตรี (Musical aptitude)
 - 6.4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางดนตรี (Music achievement)

7. การวิจัยทางดนตรีศึกษา (Music education research)

- 7.1 ประสบการณ์บุคคลและวิทยาศาสตร์ (Science and personal experience)
- 7.2 คุณค่าของการวิจัย (Values of research)
- 7.3 การวิเคราะห์รายงานการวิจัย (Analysis of research reports)
- 7.4 วิธีการวิจัย (Research methods)
 - 7.4.1 การวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research)
 - 7.4.2 การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographic research)
 - 7.4.3 การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ (Historical research)
 - 7.4.4 การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental research)
 - 7.4.5 วิธีการทางปรัชญา (The philosophical method)
- 7.5 การอ่านรายงานการวิจัย (Reading research reports)
- 7.6 การวิเคราะห์ผลการวิจัย (Analysis of study)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากหลักสูตรดนตรีศึกษา

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ตอนนี้เป็นการศึกษาและสังเคราะห์หลักสูตรทางดนตรีศึกษา เพื่อสรุปเป็นสาระศาสตร์ทางดนตรีศึกษา โดยผู้วิจัยนำหลักสูตรในระดับปริญญาบัณฑิต ของ 3 สถาบันการศึกษาในประเทศไทย มาสังเคราะห์และสรุปสาระศาสตร์ทางดนตรีศึกษา ได้แก่

1. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. หลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาดุริยางคศาสตร์ไทยและดุริยางคศาสตร์สากล คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. หลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาดนตรีศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร เหตุผลที่เลือกหลักสูตรดนตรีศึกษาของทั้งสามสถาบันนี้ เพราะว่าเป็นสถาบันที่มีการเรียนการสอนในสาขาวิชาดนตรีศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิตมาไม่ต่ำกว่า 3 ปีการศึกษา และมีหลักสูตรที่เน้นการผลิตครูสอนดนตรี โดยมีการเรียนการสอนในรายวิชาครู และวิชาดนตรี และเป็นสถาบันที่ได้รับการยอมรับในการจัดการศึกษาด้านครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์และสรุปหลักสูตรดนตรีศึกษาของทั้ง 3 สถาบัน ลงในตารางและทำการสังเคราะห์เพื่อสรุปรายวิชาในหลักสูตรต่างๆ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 หลักสูตรสาขาวิชาดุษฎีบัณฑิตศึกษา

หมวดวิชาการศึกษาทั่วไปและวิชาครู

รายวิชา	จุฬาฯ	มศว.	ม. นเรศวร
1. หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป			
1.1 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	ü	ü	ü
1.2 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	ü	ü	ü
1.3 กลุ่มวิชามนุษย์ศาสตร์	ü	ü	ü
1.4 กลุ่มวิชาสหศาสตร์	ü		ü
1.5 กลุ่มวิชาภาษา	ü	ü	ü
1.6 กลุ่มวิชาพลานามัย		ü	ü
2. วิชาครู			
2.1 การวัดและประเมินผลการศึกษา	ü	ü	ü
2.2 ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา	ü		ü
2.3 การบริหารและการนิเทศการศึกษา	ü	ü	ü
2.4 เทคโนโลยีและการสื่อสารทางการศึกษา	ü	ü	ü
2.5 หลักสูตรและการเรียนการสอน	ü		ü
2.6 จิตวิทยาการศึกษา	ü	ü	ü
2.7 พื้นฐานวิชาชีพครู	ü		
2.8 พื้นฐานการศึกษา	ü		ü
2.9 การจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ü		ü
2.10 ประสบการณ์วิชาชีพครู	ü	ü	
2.11 ปฏิบัติการวิชาชีพครู	ü	ü	ü
3. รายวิชาเลือกในหมวดวิชาครู			
3.1 กลุ่มวิชาวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ü	ü	
3.2 กลุ่มวิชาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	ü	ü	
3.3 กลุ่มวิชาการศึกษาพิเศษ	ü	ü	ü
3.4 กลุ่มวิชาพัฒนาครูและการบริหารการศึกษา	ü	ü	ü
3.5 กลุ่มวิชาศิลปะ	ü		
3.6 กลุ่มวิชาดนตรี*	ü		
3.7 กลุ่มวิชาจิตวิทยา		ü	ü
3.8 กลุ่มหลักสูตรการสอนและปรัชญาการศึกษา		ü	ü
3.9 กลุ่มนวัตกรรมสื่อการสอนและเทคโนโลยีการศึกษา		ü	ü

*หมายเหตุ = รายวิชาอาจซ้ำซ้อนกับรายวิชาในหมวดดนตรี

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) หมวดวิชาดนตรี

รายวิชา	ครุศาสตร์ จุฬาฯ	ศึกษาศาสตร์ มศว.	ศึกษาศาสตร์ ม.นเรศวร
1. ประวัติดนตรี			
1.1 ดนตรีไทย	ประวัติดนตรีไทย	ประวัติการดนตรีไทยและดนตรีตะวันออก	ประวัติศาสตร์และพัฒนากการดนตรีไทย
1.2 ดนตรีตะวันตก	ประวัติดนตรีตะวันตก	ประวัติการดนตรีตะวันตก	ประวัติศาสตร์และพัฒนากการดนตรีตะวันตก
2. กลุ่มรายวิชาทฤษฎีดนตรี			
2.1 ทฤษฎีดนตรีไทย	ทฤษฎีดนตรีไทย	-	-
2.2 ทฤษฎีดนตรีตะวันตก	ทฤษฎีดนตรีตะวันตก	-	-
2.3 ทฤษฎีการประสานเสียง	ทฤษฎีการประสานเสียง	ทฤษฎีการประสานเสียง	
2.4 ทฤษฎีโน้ต	-	- ทฤษฎีโน้ตสากล - ทฤษฎีการบันทึกโน้ตเพลงไทย	- ทฤษฎีโน้ตสากลขั้นพื้นฐาน - ทฤษฎีโน้ตเพลงไทย
2.5 ทฤษฎีดนตรีปัจจุบันประยุกต์	-	ทฤษฎีดนตรีปัจจุบันประยุกต์	-
2.6 ทฤษฎีการสอดทำนอง	การสอดทำนอง	ทฤษฎีการสอดทำนอง	
2.7 สังคีตลักษณ์และการวิเคราะห์เพลง			
2.7.1 เพลงไทย	สังคีตลักษณ์และการวิเคราะห์เพลงไทย	คีตลักษณ์และการวิเคราะห์เพลงไทย	สังคีตลักษณ์วิเคราะห์เพลงไทย
2.7.2 เพลงสากล	คีตลักษณ์และการวิเคราะห์	คีตลักษณ์และการวิเคราะห์เพลงสากล	การวิเคราะห์ดนตรีตะวันตก
2.8 การประพันธ์เพลง			
2.8.1 เพลงไทย	การประพันธ์เพลงไทย	หลักการประพันธ์เพลงไทย	การประพันธ์เพลงไทย
2.8.2 เพลงสากล	การประพันธ์เพลง	การประพันธ์เพลง	-

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รายวิชา	ครุศาสตร์ จุฬาฯ	ศึกษาศาสตร์ มศว.	ศึกษาศาสตร์ ม. นเรศวร
2.8.3 เพลงสมัยนิยม	-	-	การประพันธ์เพลงสมัยนิยม
2.9 วรรณคดีดนตรี			
2.9.1 ดนตรีไทย	วรรณคดีดนตรีไทย	- วรรณคดีดนตรีที่ใช้ในการละคร - วรรณคดีดนตรีเกี่ยวกับฆ้อง	-
2.9.2 ดนตรีตะวันตก	วรรณกรรมบทเพลงขับร้องประสานเสียง	-	-
3. กลุ่มทักษะดนตรี			
3.1 ทักษะการอ่าน			
3.1.1 การอ่านออกเสียงโน้ตและพัฒนาโน้ตประสาธ	การอ่านออกเสียงโน้ตและพัฒนาโน้ตประสาธ	-	-
3.2 ทักษะการขับร้อง			
3.2.1 การขับร้องเพลงไทย	การขับร้องเพลงไทย	การขับร้องเพลงไทย	คีตศิลป์ไทย
3.2.2 การขับร้องประสานเสียง	การขับร้องประสานเสียง	การขับร้องประสานเสียง	ร้องประสานเสียง
3.2.3 การขับร้องเพลงลูกกรุง	-	-	การขับร้องเพลงลูกกรุง
3.2.4 การขับร้องเพลงลูกทุ่ง	-	-	การขับร้องเพลงลูกทุ่ง
3.2.5 การขับเสภา	-	-	การขับเสภา
3.2.6 การขับร้องเพลงพื้นบ้าน	-	-	การขับร้องเพลงพื้นบ้าน
3.2.7 การขับร้องเพลงไทยสากล	-	-	การขับร้องเพลงไทยสากล

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รายวิชา	ครุศาสตร์ จุฬาฯ	ศึกษาศาสตร์ มศว.	ศึกษาศาสตร์ ม. นเรศวร
3.3 ทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรี			
3.3.1 ทักษะดนตรี (เครื่องมือเอก)	ทักษะดนตรี	ทักษะดนตรี	ปฏิบัติดนตรี
3.3.2 เครื่องหนังและเครื่องกำกับจังหวะ	เครื่องหนังและเครื่องกำกับจังหวะ	-	- จังหวะเพลงไทย - ตะโพนไทยและกลองทัด
3.3.3 คีย์บอร์ด	คีย์บอร์ด	คีย์บอร์ด	คีย์บอร์ดพื้นฐาน
3.4 ทักษะการบรรเลงรวมวง			
3.4.1 การบรรเลงรวมวง	การบรรเลงหมู่	การบรรเลงรวมวง	
3.4.2 การอำนวยเพลงและควบคุมเพลง			
3.4.2.1 เพลงไทย	การควบคุมเพลงในวงดนตรีไทย	-	-
3.4.2.2 เพลงสากล	- การอำนวยเพลงวงขับร้องประสานเสียง - การอำนวยเพลงในวงดนตรี	การอำนวยเพลง	-
3.4.3 การปรับวงและการจัดวงดนตรี	การปรับวงดนตรีไทย	การจัดวงดนตรี	การปรับวงดนตรีไทย
3.4.4 วงโยธวาทิต	วงโยธวาทิต	-	วงโยธวาทิต
3.5 ดนตรีประกอบการแสดงและพิธีกรรม	- เพลงประกอบโฆษณา - เพลงประกอบละคร	-	- การบรรจเพลงไทยเพื่อการแสดง - ดนตรีประกอบภาพยนตร์และละคร

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รายวิชา	ครุศาสตร์ จุฬาฯ	ศึกษาศาสตร์ มศว.	ศึกษาศาสตร์ ม. นเรศวร
3.6 ดนตรีและการแสดงพื้นเมือง	ดนตรีและการแสดงพื้นเมืองไทย	ดนตรีพื้นบ้านไทย	- ดนตรีท้องถิ่นไทย - ดนตรีพื้นบ้านภาคเหนือตอนล่าง
3.7 ดนตรีในพิธีกรรมทางศาสนา	ดนตรีในพิธีกรรมทางศาสนา	ดนตรีที่ใช้ประกอบพุทธศาสนพิธีของไทย	ดนตรีพิธีกรรม
4. กลุ่มดนตรีศึกษา			
4.1 ประวัติดนตรีศึกษา	- ประวัติและปรัชญาดนตรีศึกษา - ดนตรีศึกษาชั้นนำ* - ดนตรีศึกษาในเอเชียอาคเนย์	-	-
4.2 พื้นฐานดนตรีศึกษา			
4.2.1 ปรัชญาดนตรีศึกษา	- ประวัติและปรัชญาดนตรีศึกษา - ดนตรีศึกษาชั้นนำ*	-	ปรัชญาของดนตรี
4.2.2 สุนทรียศาสตร์ดนตรีศึกษา	- สุนทรียศาสตร์กับดนตรีศึกษา - สังคีตนิยม - ดนตรีศึกษาชั้นนำ*	-	-
4.2.3 จิตวิทยาดนตรีศึกษา	- จิตวิทยาการสอนดนตรี - ดนตรีศึกษาชั้นนำ*	-	-
4.3 หลักสูตรและการสอนดนตรี			
4.3.1 ดนตรีในระดับการศึกษาต่างๆ			

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รายวิชา	ครุศาสตร์ จุฬาฯ	ศึกษาศาสตร์ มศว.	ศึกษาศาสตร์ ม. นเรศวร
4.3.1.1 ปฐมวัยศึกษา	ดนตรีในปฐมวัยศึกษา	-	-
4.3.1.2 ประถมศึกษา	ดนตรีในประถมศึกษา	-	-
4.3.1.3 มัธยมศึกษา	ดนตรีในมัธยมศึกษา	-	-
4.3.1.4 อุดมศึกษา	ดนตรีในอุดมศึกษา	-	ดนตรีในอุดมศึกษา
4.3.1.5 การศึกษาพิเศษ	ดนตรีสำหรับการศึกษาพิเศษ	-	ดนตรีสำหรับการศึกษาพิเศษ
4.3.2 วิธีการสอนขับร้องและเครื่องดนตรี			
4.3.2.1 การสอนร้องเพลง	การสอนขับร้องหมู่	-	การสอนขับร้อง
4.3.2.2 การสอนเครื่องสาย	กลวิธีการสอนเครื่องสาย	-	-
4.3.2.3 การสอนเครื่องตี	กลวิธีการสอนเครื่องตี	-	-
4.3.2.4 การสอนเครื่องเป่า	กลวิธีการสอนเครื่องเป่า	-	-
4.3.2.5 การสอนเปียโน	กลวิธีการสอนเปียโน	-	-
4.3.2.6 การสอนวงโยธวาทิต	การสอนวงโยธวาทิต	-	-
4.3.2.7 การสอนปฏิบัติเครื่องดนตรี	-	-	การสอนปฏิบัติเครื่องดนตรี
4.3.2.8 กลวิธีการสอนเครื่องดนตรีไทย	กลวิธีการสอนเครื่องดนตรีไทย	-	-
4.3.3 วิธีการสอนดนตรีตามแนวคิดของนักดนตรีศึกษา			
4.3.3.1 ยามาฮา	ยามาฮา	-	-

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รายวิชา	ครุศาสตร์ จุฬาฯ	ศึกษาศาสตร์ มศว.	ศึกษาศาสตร์ ม. นเรศวร
4.3.3.2 ชูชุกิ	ชูชุกิ	-	-
4.3.3.3 ออร์ฟ	ออร์ฟ	-	-
4.3.3.4 โคคาย	โคคาย	-	-
4.3.3.5 ดาลโครซ	ดาลโครซ	-	-
4.3.4 การสอนทฤษฎีดนตรี	-	-	การสอนทฤษฎีดนตรี
4.3.5 การเพิ่มประสิทธิภาพการสอนดนตรี			-
4.3.5.1 วิธีการสอนดนตรี	วิธีวิทยาการสอนดนตรี	-	-
4.3.5.2 นวัตกรรมการสอน	นวัตกรรมการสอนดนตรี		
4.3.5.3 การจัดกิจกรรมดนตรี	กิจกรรมดนตรีสำหรับครู	-	-
4.3.5.4 สื่อและอุปกรณ์ ดนตรีศึกษา	- สื่อดนตรีศึกษา - เทคโนโลยีดนตรีศึกษา	-	เทคโนโลยีการบันทึกเสียง
4.3.5.5 การวิจัยทางดนตรี	การวิจัยดนตรีศึกษา	-	การวิจัยทางดนตรี
4.3.5.6 การซ่อมและบำรุงรักษาเครื่องดนตรี			
- ดนตรีไทย	การซ่อมและบำรุงรักษาเครื่องดนตรีไทย	-	ซ่อมบำรุงเครื่องดนตรีไทย
- ดนตรีตะวันตก	การซ่อมและบำรุงรักษาเครื่องดนตรี	-	การดูแลรักษาและซ่อมบำรุงเครื่องดนตรี อิเล็กทรอนิกส์

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รายวิชา	ครุศาสตร์ จุฬาฯ	ศึกษาศาสตร์ มศว.	ศึกษาศาสตร์ ม. นเรศวร
5.กลุ่มรายวิชาดนตรีอื่นๆ			
5.1 ดนตรีโลก	ดนตรีโลก	-	- วัฒนธรรมดนตรีโลก - ดนตรีโลก
5.2 ดนตรีวิทยาและดนตรีชาติพันธุ์วรรณนา	ดนตรีวิทยาขั้นนำ	-	ดนตรีชาติพันธุ์เบื้องต้น
5.3 ดนตรีเปรียบเทียบ/ดนตรี วิจารณ์	ดนตรีเปรียบเทียบ	-	ดนตรีวิจารณ์

* หมายเหตุ = รายวิชาที่มีการสอนในเนื้อหาทางด้านประวัติดนตรีศึกษา พื้นฐานปรัชญาดนตรีศึกษา สุนทรียศาสตร์ดนตรีศึกษา และ จิตวิทยาดนตรีศึกษา

จากการสังเคราะห์หลักสูตรดนตรีศึกษาของทั้ง 3 สถาบัน พบว่า สารของหลักสูตรทางดนตรีศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ประกอบไปด้วย

1. สารการเรียนรู้ในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป ประกอบไปด้วย กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชาพลานามัย กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสหศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

2. สารการเรียนรู้ในหมวดวิชาครู ประกอบไปด้วย วิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา การบริหารและการนิเทศการศึกษา เทคโนโลยีและการสื่อสารทางการศึกษา หลักสูตรและการเรียนการสอน จิตวิทยาการศึกษา พื้นฐานวิชาชีพครู พื้นฐานการศึกษา การจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประสบการณ์วิชาชีพครู และปฏิบัติการวิชาชีพครู

3. สารการเรียนรู้รายวิชาเลือกในหมวดวิชาครู ประกอบไปด้วย กลุ่มวิชาวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มวิชาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มวิชาการศึกษาพิเศษ กลุ่มวิชาพัฒนาครูและการบริหารการศึกษา กลุ่มวิชาศิลปะ กลุ่มวิชาดนตรี กลุ่มวิชาจิตวิทยา กลุ่มหลักสูตรการสอนและปรัชญาการศึกษา กลุ่มนวัตกรรมสื่อการสอนและเทคโนโลยีการศึกษา

4. สารการเรียนรู้ในหมวดวิชาดนตรี ประกอบด้วย สารสำคัญ 5 สาร เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิชาดนตรี ดังนี้

4.1 ประวัติดนตรี ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ประวัติ และพัฒนาการของดนตรีทั้งดนตรีไทย และดนตรีตะวันตก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในความเป็นมาของดนตรีแต่ละยุค แต่ละสมัย

4.2 กลุ่มรายวิชาทฤษฎีดนตรี ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ทฤษฎีดนตรีไทย และทฤษฎีดนตรีตะวันตก ทฤษฎีการประสานเสียง ทฤษฎีโน้ตดนตรีไทย และดนตรีตะวันตก ทฤษฎีดนตรีปัจจุบันประยุกต์ และทฤษฎีการสอดทำนอง

นอกจากนี้ในกลุ่มรายวิชาทฤษฎีดนตรี ยังรวมไปถึงรายวิชาสังคีตลักษณะและการวิเคราะห์เพลง การประพันธ์เพลง และวรรณคดีดนตรี ซึ่งผู้เรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของบทเพลงในรูปแบบต่างๆ

4.3 กลุ่มรายวิชาทักษะดนตรี ผู้เรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับทักษะการอ่านโน้ต และการพัฒนาไสตประสาท เรียนรู้ทักษะการขับร้องเพลงในรูปแบบต่างๆ เรียนรู้ทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรี ทั้งเครื่องดนตรีชนิดเครื่องสาย เครื่องตี และเครื่องเป่า ตามเครื่องมือเอกของผู้เรียน นอกจากนี้ ผู้เรียนยังได้เรียนรู้ทักษะในการบรรเลงรวมวง การปรับวงดนตรี รวมถึงการนำดนตรีไปประกอบการแสดง หรือพิธีกรรมต่างๆ

4.4 กลุ่มรายวิชาดนตรีศึกษา ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ประวัติความเป็นมาของดนตรีศึกษา พื้นฐานของดนตรีศึกษาในด้านปรัชญา สุนทรียศาสตร์ และจิตวิทยา ได้เรียนรู้เกี่ยวกับหลักสูตร และวิธีการสอนดนตรีในระดับการศึกษาต่างๆ เริ่มตั้งแต่ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา และการศึกษาพิเศษ ในด้านวิธีการสอนผู้เรียนจะได้เรียนรู้วิธีการสอนดนตรีในเครื่องดนตรีประเภทต่างๆ เช่น เครื่องสาย เครื่องตี เครื่องเป่า เปียโน และการสอนร้องเพลง รวมทั้งผู้เรียนจะได้เรียนรู้แนวคิด และหลักการสอนของนักวิชาการดนตรีศึกษาแต่ละท่าน เช่นวิธีการสอนของยามาฮา วิธีการสอนของชูซูกิ วิธีการสอนของฮอร์ฟ วิธีการสอนของโคดาอัย และวิธีการสอนของดัลโครซ และได้เรียนรู้เกี่ยวกับการสอนทฤษฎีดนตรี นอกจากนี้ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ในกลุ่มรายวิชาที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสอนดนตรี เช่น วิถีวิทยาการสอนดนตรี นวัตกรรมการสอนดนตรี กลวิธีการสอนดนตรี การจัดกิจกรรมดนตรี การผลิตสื่อ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอนดนตรี เทคโนโลยีดนตรี รวมถึงการทำงานวิจัยทางดนตรีศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนดนตรี

4.5 กลุ่มรายวิชาดนตรีอื่นๆ ซึ่งเป็นรายวิชาที่เสริมการเรียนรู้ทางดนตรี และทำให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาของดนตรีของชนชาติอื่นๆ เพิ่มขึ้น เช่น รายวิชาดนตรีโลก ดนตรีวิทยา ดนตรีชาติพันธุ์วรรณนา เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมการดนตรีของชนชาติต่างๆ นอกจากนี้ยังมีรายวิชาดนตรีเปรียบเทียบ และดนตรีวิจารณ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้หลัก และแนวคิดการเปรียบเทียบ และการวิจารณ์ดนตรีในแต่ละประเภทอีกด้วย

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากสาระวิทยานิพนธ์ทางดนตรีศึกษา

ในตอนนี้นำเสนอผลการวิเคราะห์เนื้อหา จากการสำรวจและสังเคราะห์เนื้อหาของสาระทางดนตรีศึกษาจากวิทยานิพนธ์ทางดนตรีศึกษา โดยทำการสังเคราะห์สาระวิทยานิพนธ์ทางดนตรีศึกษา จากวิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัย 9 แห่ง ในประเทศไทย ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 36 เล่ม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 4 เล่ม มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 75 เล่ม มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 5 เล่ม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 9 เล่ม มหาวิทยาลัยขอนแก่นจำนวน 7 เล่ม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 9 เล่ม มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 1 เล่ม และมหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 23 เล่ม รวมทั้งหมด 169 เล่ม ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 สารวิทยานิพนธ์ทางดนตรีศึกษา

สารวิทยานิพนธ์ทางดนตรีศึกษา	จุฬาฯ	มก	มหิดล	ศิลปากร	มศว	มช.	มช.	มน.	บูรพา	รวม
1. การวิจัยเกี่ยวกับประวัติ และวัฒนธรรมการถ่ายทอดดนตรี	3		1				1			5
2. การวิจัยเกี่ยวกับผลทางจิตวิทยาที่เกิดขึ้นจากดนตรี										
2.1 การวิจัยเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี					3		1		1	5
2.2 การวิจัยเกี่ยวกับจิตวิทยาและความซาบซึ้งทางดนตรี	5		3		2	1	1		2	14
3. การวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรี										
3.1 การวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรม/ชุดการสอนดนตรี	2	1	21	1	1	4	3		9	42
3.2 การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบ/กระบวนการเรียนการสอนดนตรี	4		4				1			9
3.3 การวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอนดนตรี	1		1						1	3
3.4 การวิจัยเกี่ยวกับการจัดการและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรี	4	1	7		1		1		2	16
3.5 การวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนดนตรี	3	1	27	1	1					33
3.6 การวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนทักษะดนตรี	1		6							7
3.7 การวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนทฤษฎีดนตรี								1		1
3.8 การวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของกลุ่มคน/ชุมชน/สถาบัน ที่มี ความสัมพันธ์กับการเรียนการสอนดนตรี	2			2	1					5
4. การวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรดนตรี	5		1	1			1		4	12
5. การวิจัยเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนดนตรี										
5.1 การวิจัยเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนดนตรี			3							3

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

สาระวิทยานิพนธ์ทางดนตรีศึกษา	จุฬาฯ	มก	มหิดล	ศิลปากร	มศว	มช.	มช.	มน.	บูรพา	รวม
5.2 การวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดทางดนตรี	2					2				4
5.3 การวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรี	1									1
6. การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารและการนิเทศการเรียนการสอนทางดนตรี	1	1							1	3
7. การวิจัยเกี่ยวกับวิชาชีพดนตรี	2		1						3	6
รวม	36	4	75	5	9	7	9	1	23	169

ผลการสังเคราะห์สาระวิทยานิพนธ์ทางดนตรีศึกษา พบว่าเนื้อหาสาระที่นำมาทำวิทยานิพนธ์สรุปได้เป็น 7 ประเด็น คือ

1. การวิจัยเกี่ยวกับประวัติ และวัฒนธรรมการถ่ายทอดดนตรี
2. การวิจัยเกี่ยวกับจิตวิทยาและความซาบซึ้งทางดนตรี
 - 2.1 การวิจัยเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี
 - 2.2 การวิจัยเกี่ยวกับผลทางจิตวิทยาที่เกิดขึ้นจากดนตรี
3. การวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรี แบ่งออกเป็น
 - 3.1 การวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรม/ชุดการสอนดนตรี
 - 3.2 การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบ/กระบวนการเรียนการสอนดนตรี
 - 3.3 การวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนการสอนดนตรี
 - 3.4 การวิจัยเกี่ยวกับการจัดการและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรี
 - 3.5 การวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนดนตรี
 - 3.6 การวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนทักษะดนตรี
 - 3.7 การวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนทฤษฎีดนตรี
 - 3.8 การวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของกลุ่มคน/ชุมชน/สถาบันที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนการสอนดนตรี
4. การวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรดนตรี
5. การวิจัยเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนดนตรี
 - 5.1 การวิจัยเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนดนตรี
 - 5.2 การวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดทางดนตรี
 - 5.3 การวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรี
6. การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารและการนิเทศการเรียนการสอนทางดนตรี
7. การวิจัยเกี่ยวกับวิชาชีพดนตรี

จากผลการสังเคราะห์พบว่า งานวิจัยที่มีผู้ทำวิจัยทางดนตรีศึกษามากที่สุด คือการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรี โดยเฉพาะการวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมชุดการสอนดนตรี จะมีผู้ทำวิจัยมากที่สุด รองลงมาคือสาระการวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนดนตรี ส่วนประเด็นที่ทำวิจัยน้อยที่สุดในงานวิจัยทางดนตรีศึกษา คือ การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารและการนิเทศการเรียนการสอนทางดนตรี

ตอนที่ 5 ผลการพัฒนากรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา

ในตอนนี้เป็นารเสนอผลการพัฒนากรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนากรอบมาจากการสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น ได้แก่ การสังเคราะห์จากความหมายของคำว่า ดนตรีศึกษา สังเคราะห์จากตำราวิชาการทางดนตรีศึกษา สังเคราะห์จากหลักสูตรดนตรีศึกษา และสังเคราะห์จากสาระวิทยานิพนธ์ทางดนตรีศึกษา โดยผู้วิจัยนำมาจัดหมวดหมู่สาระและสังเคราะห์ผลรวมกัน จากนั้นผู้วิจัยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีศึกษา จำนวน 5 ท่าน พิจารณากรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษาที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น จากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยกับกรอบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีเพียงองค์ประกอบการศึกษาทางด้านดนตรี (องค์ประกอบที่ 4) เท่านั้น ที่ผู้เชี่ยวชาญให้เพิ่มรายละเอียดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านผู้สอนกับผู้เรียนภายในองค์ประกอบ ดังรายละเอียดการสังเคราะห์ในตารางที่ 4.4 และแผนภาพที่ 4.1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.4 การสังเคราะห์ ความหมาย Text book หลักสูตร และงานวิจัยทางดนตรีศึกษาเพื่อพัฒนากรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา

สาระดนตรีศึกษา	ความหมาย	Text book	หลักสูตร	งานวิจัย
1. บริบทของการเรียนการสอนดนตรี				
1.1 พื้นฐานทางประวัติศาสตร์	-	Text 1, 2,3 และ 4	ü	ü
1.2 พื้นฐานทางปรัชญา	-	Text 1, 2,3 และ 4	ü	ü
1.3 พื้นฐานทางจิตวิทยา	-	Text 1, 2,3 และ 4	ü	ü
1.4 พื้นฐานทางสังคมวิทยา	-	Text 1, 2,3 และ 4	ü	ü
2. การบริหาร/การนิเทศการเรียนการสอน	-	-	ü	ü
3. การวิจัยทางดนตรีศึกษา	-	Text 1, 3 และ 4	ü	ü
4. การศึกษาทางด้านดนตรี				
4.1 ผู้เรียนดนตรี	ณรุทธ์ สุทธจิตต์	Text 1, 2,3 และ 4	ü	ü
4.2 ผู้สอนดนตรี	ณรุทธ์ สุทธจิตต์	Text 1, 2,3 และ 4	ü	ü
4.3 หลักสูตรและการสอนดนตรี				
4.3.1 เนื้อหาสาระของวิชาดนตรี				
- ประวัติดนตรี/ดนตรีศึกษา	วิภา คงคากุล/ ขวัญใจ สีลีย์	Text 1, 2,3 และ 4	ü	ü
- พื้นฐานปรัชญา / จิตวิทยา / สุนทรียศาสตร์	-	Text 1, 2,3 และ 4	ü	ü
- ทฤษฎีดนตรี	วิภา คงคากุล/ ขวัญใจ สีลีย์	Text 1, 2,3 และ 4	ü	ü
- ทักษะดนตรี	อวบ เหมะรัชตะ/วิภา คงคากุล/ขวัญใจ สีลีย์	Text 1, 2,3 และ 4	ü	ü
- วรรณคดีดนตรี	ขวัญใจ สีลีย์	Text 1, 2,3 และ 4	ü	ü
4.3.2 กระบวนการ/วิธีการเรียนการสอน	-	Text 1, 2,3 และ 4	ü	ü
4.3.3 สื่อและอุปกรณ์การสอน	-	Text 2 และ 3	ü	ü
4.3.4 การวัดและประเมินผล	-	Text 1, 2 และ 3	ü	ü
5. ผลที่เกิดจากการเรียนดนตรี				
5.1 พุทธิพิสัย	ขวัญใจ สีลีย์	Text 1, 2,3 และ 4	ü	ü
5.2 จิตพิสัย	ขวัญใจ สีลีย์	Text 1, 2,3 และ 4	ü	ü
5.3 ทักษะพิสัย	ขวัญใจ สีลีย์	Text 1, 2,3 และ 4	ü	ü

จากตารางที่ 4.4 พบว่าสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษาประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านบริบทของการเรียนการสอนดนตรี องค์ประกอบของการบริหาร/การนิเทศการเรียนการสอน องค์ประกอบการวิจัยทางดนตรีศึกษา องค์ประกอบการศึกษาทางด้านดนตรี และองค์ประกอบของผลที่เกิดจากการเรียนดนตรี มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. บริบทของการเรียนการสอนดนตรี ประกอบด้วย

1.1 พื้นฐานทางประวัติศาสตร์

1.2 พื้นฐานทางปรัชญา

1.3 พื้นฐานทางจิตวิทยา

1.4 พื้นฐานทางสังคมวิทยา

2. การบริหาร/การนิเทศการเรียนการสอนทางด้านดนตรี

3. การวิจัยทางดนตรีศึกษา

4. การศึกษาทางด้านดนตรี ประกอบด้วย

4.1 ผู้เรียนดนตรี

4.2 ผู้สอนดนตรี

4.3 หลักสูตรและการสอนดนตรี

4.3.1 เนื้อหาสาระของวิชาดนตรี เป็นสาระที่ผู้เรียนดนตรี จะต้องได้รับการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ประวัติดนตรี (ประวัติดนตรีไทย/ดนตรีตะวันตก) และประวัติดนตรีศึกษา 2) พื้นฐานทางปรัชญา พื้นฐานทางจิตวิทยา และพื้นฐานทางสุนทรียศาสตร์ 3) ทฤษฎีดนตรี (ทฤษฎีดนตรีไทย/ดนตรีตะวันตก) 4) ทักษะดนตรี (ทักษะดนตรีไทย/ดนตรีตะวันตก) 5) วรรณคดีดนตรีได้แก่ บทเพลงประเภทต่างๆ

4.3.2 กระบวนการ/วิธีการเรียนการสอน

4.3.3 สื่อและอุปกรณ์การสอน

4.3.4 การวัดและประเมินผลการเรียนดนตรีของผู้เรียน

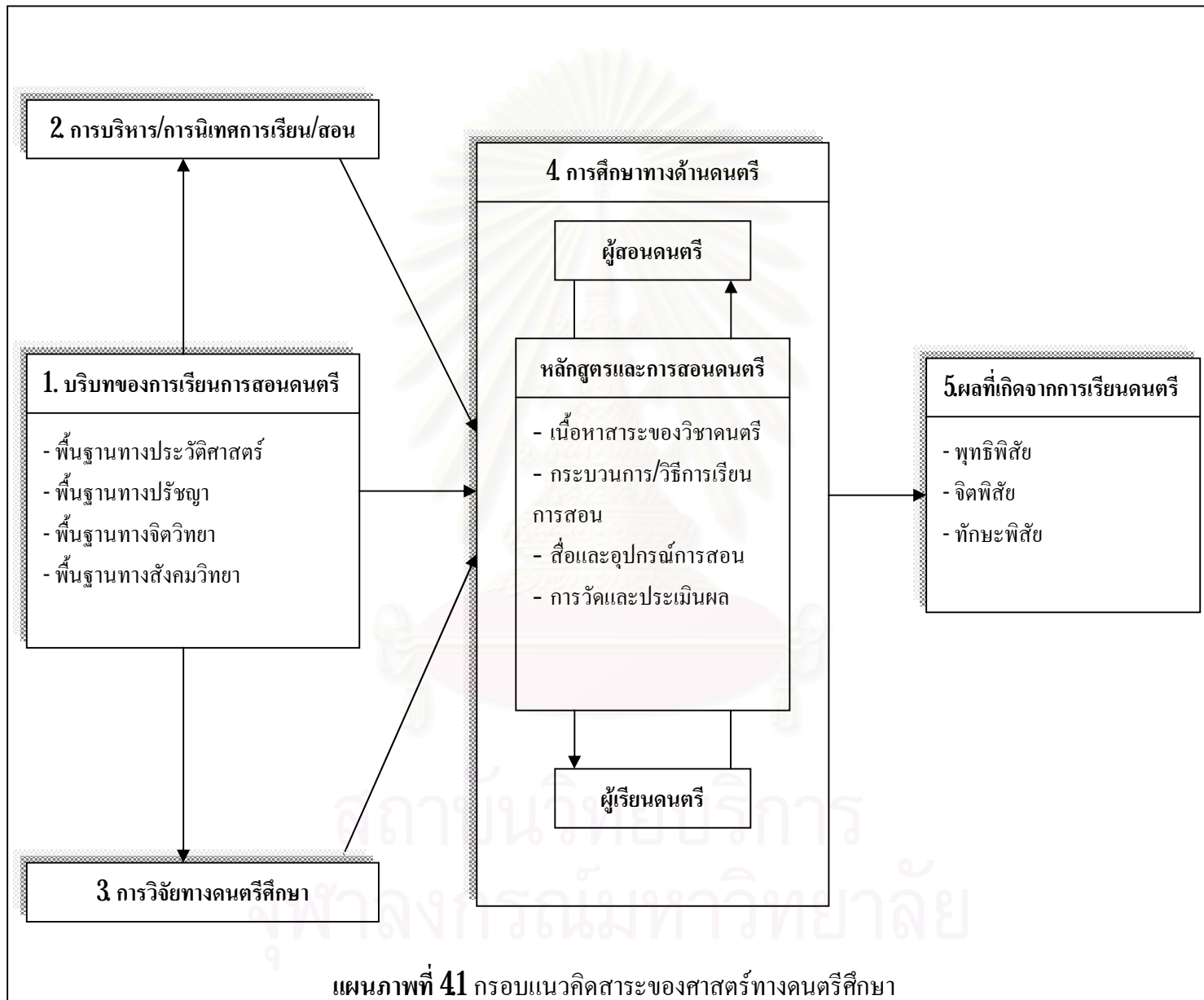
5. ผลที่เกิดจากการเรียนดนตรี

5.1 ผลที่เกิดจากการเรียนดนตรีในด้านปัญญา/ความคิด (พุทธิพิสัย)

5.2 ผลที่เกิดจากการเรียนดนตรีในด้านอารมณ์/ความรู้สึก (จิตพิสัย)

5.3 ผลที่เกิดจากการเรียนดนตรีในด้านทักษะ/พฤติกรรม (ทักษะพิสัย)

จากองค์ประกอบสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษาที่ผู้วิจัยสังเคราะห์มาได้นี้ ผู้วิจัยนำองค์ประกอบดังกล่าวมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา ดังแผนภาพที่ 4.1

จากกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมา ผู้วิจัยใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสังเคราะห์งานวิจัยทางดนตรีศึกษา จากงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จำนวนทั้งหมด 129 เรื่อง แบ่งเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 62 เรื่อง งานวิจัยเชิงคุณภาพ หรือเชิงคุณลักษณะ จำนวน 67 เรื่อง ผู้วิจัยได้จัดหมวดหมู่ตามเนื้อหาสาระ และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาในแต่ละงานวิจัยตามกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา ในด้านงานวิจัยเชิงปริมาณพบว่า งานวิจัยเชิงปริมาณส่วนใหญ่ศึกษาในองค์ประกอบการศึกษาทางด้านดนตรี (องค์ประกอบที่ 4) ที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบของผลที่เกิดจากการเรียนดนตรี (องค์ประกอบที่ 5) ร้อยละ 61.29 รองลงมาคืองานวิจัยที่ศึกษาองค์ประกอบด้านบริบทของการเรียนการสอนดนตรี (องค์ประกอบที่ 1) ที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบการศึกษาทางด้านดนตรี (องค์ประกอบที่ 4) ร้อยละ 27.42 และมีงานวิจัยส่วนน้อยที่ศึกษาภายในองค์ประกอบเดียว คือองค์ประกอบของผลที่เกิดจากการเรียนดนตรี (องค์ประกอบที่ 5) ร้อยละ 1.61 ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยเชิงปริมาณจำแนกตามความสัมพันธ์ของตัวแปรตามกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา

ความสัมพันธ์ตามกรอบแนวคิดฯ	จำนวน	ร้อยละ
1. ศึกษาภายในองค์ประกอบที่ 5	1	1.61
2. ศึกษาองค์ประกอบที่ 1 สัมพันธ์กับองค์ประกอบที่ 4	17	27.42
3. ศึกษาองค์ประกอบที่ 1 สัมพันธ์กับองค์ประกอบที่ 5	6	9.68
4. ศึกษาองค์ประกอบที่ 4 สัมพันธ์กับองค์ประกอบที่ 5	38	61.29
รวม	62	100

เมื่อพิจารณางานวิจัยเชิงคุณภาพ หรือเชิงคุณลักษณะ จำนวน 67 เรื่อง พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาภายในองค์ประกอบเดียว คือ องค์ประกอบการศึกษาทางด้านดนตรี (องค์ประกอบที่ 4) ร้อยละ 73.13 รองลงมาคืองานวิจัยที่ศึกษาองค์ประกอบด้านบริบทของการเรียนการสอนดนตรี (องค์ประกอบที่ 1) ที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบการศึกษาทางด้านดนตรี (องค์ประกอบที่ 4) ร้อยละ 13.43 และมีงานวิจัยส่วนน้อยที่ศึกษาในองค์ประกอบของการบริหาร/การนิเทศการเรียนการสอน (องค์ประกอบที่ 2) ที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบการศึกษาทางด้านดนตรี (องค์ประกอบที่ 4) ร้อยละ 2.99 ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยเชิงคุณภาพจำแนกตามความสัมพันธ์ของตัวแปรตาม
กรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา

ความสัมพันธ์ตามกรอบแนวคิดฯ	จำนวน	ร้อยละ
1. ศึกษาภายในองค์ประกอบที่ 4	49	73.13
2. ศึกษาองค์ประกอบที่ 2 สัมพันธ์กับองค์ประกอบที่ 4	2	2.99
3. ศึกษาองค์ประกอบที่ 1 สัมพันธ์กับองค์ประกอบที่ 4	9	13.43
4. ศึกษาองค์ประกอบที่ 4 สัมพันธ์กับองค์ประกอบที่ 5	7	10.45
รวม	67	100

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพของงานวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะ และคุณภาพของงานวิจัยในบทนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่นำมาสังเคราะห์ ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์คุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษา โดยมีรายละเอียดในแต่ละตอนดังต่อไปนี้

เพื่อความสะดวกและการสื่อสารความหมายที่ชัดเจนมากขึ้น ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้อักษรย่อและสัญลักษณ์ต่างๆ เพื่อใช้แทนค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

<i>M</i>	หมายถึง ค่าเฉลี่ย
<i>SD</i>	หมายถึง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
<i>N</i>	หมายถึง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
<i>Sk</i>	หมายถึง ค่าความเบ้
<i>Ku</i>	หมายถึง ค่าความโด่ง
<i>F</i>	หมายถึง ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์แบบ F-test

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่นำมาสังเคราะห์

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้เป็น การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรจัดประเภท และตัวแปรต่อเนื่อง โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นสถิติเชิงบรรยาย เพื่อให้เห็นภาพรวม และลักษณะที่แตกต่างกันของงานวิจัยทางดนตรีศึกษา ในคุณลักษณะด้านการพิมพ์และผู้วิจัย คุณลักษณะด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัย และคุณลักษณะด้านวิธีวิทยาการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตามระดับของข้อมูล คือ ตอนแรก เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย ทั้งงานวิจัยเชิงปริมาณ และงานวิจัยเชิงคุณภาพในระดับเล่มวิทยานิพนธ์ จำนวน 129 เรื่อง ตอนที่สองเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยเฉพาะงานวิจัยเชิงปริมาณในระดับชุดการทดสอบสมมติฐาน จำนวน 62 เรื่อง โดยมีชุดการทดสอบสมมติฐาน จำนวน 159 ชุด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยในระดับเล่มวิทยานิพนธ์

1.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรจัดประเภท

ในการสังเคราะห์งานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกงานวิจัยทางดนตรีศึกษา ที่เป็นวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโทและปริญญาตรีบัณฑิต และปริญญาโทและปริญญาตรีบัณฑิต ทั้งงานวิจัยเชิงปริมาณ และงานวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 129 เรื่อง

จากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ทั้งหมด 129 เรื่อง เมื่อพิจารณาคุณลักษณะของงานวิจัยด้านการพิมพ์และผู้วิจัย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์/ปริญญาโทและปริญญาตรีบัณฑิตร้อยละ 97.7 นอกจากนั้นมีเพียงร้อยละ 2.3 เท่านั้นที่เป็นวิทยานิพนธ์/ปริญญาโทและปริญญาตรีบัณฑิต โดยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยของมหาวิทยาลัยมหิดล ร้อยละ 58 รองลงมาเป็นงานวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยร้อยละ 28 ส่วนงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากรมีจำนวนน้อยที่สุด และมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคือ ประมาณร้อยละ 3 งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ร้อยละ 58 เป็นงานวิจัยของคณะทางดุริยางคศิลป์/ดนตรี รองลงมาร้อยละ 42.0 เป็นงานวิจัยของคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยในสาขาวิชาดนตรีศึกษาร้อยละ 58.0 รองลงมาเป็นงานวิจัยในสาขาวิชาประถมศึกษาร้อยละ 6.2 งานวิจัยในสาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา/พัฒนศึกษา และสาขาวิชาอุดมศึกษามีสัดส่วนที่เท่ากันคือร้อยละ 5.4 ส่วนสาขาวิชาที่มีร้อยละ 4.7 คือสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา และสาขาวิชาสัตตศึกษา ส่วนสาขาวิชาที่มีร้อยละ 3.1 คือสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย สาขาวิชานิติศาสตร์การศึกษา/พัฒนาหลักสูตร และสาขาวิชาบริหารการศึกษา รองลงมาเป็นงานวิจัยในสาขาวิชาการศึกษาอนุรักษนิยม/ศึกษาผู้ใหญ่ และสาขาวิชาวิจัยการศึกษา มีเพียงร้อยละ 2.3 และ 1.6 ตามลำดับ ในส่วนสาขาวิชาที่มีจำนวนน้อยที่สุด และมีสัดส่วนที่เท่ากันคือร้อยละ 0.8 ได้แก่ สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ สาขาวิชาการศึกษาและประเมินผลการศึกษา และสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษา เมื่อจำแนกงานวิจัยตามปีที่ทำงานวิจัยเสร็จ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่ทำเสร็จในระหว่างปี พ.ศ. 2544-2550 ซึ่งมีจำนวนมากที่สุดร้อยละ 48.8 รองลงมาเป็นงานวิจัยที่ทำเสร็จในระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543 มีจำนวนร้อยละ 34.9 และในช่วงปี พ.ศ. ที่ทำงานวิจัยน้อยที่สุด คือช่วงปี พ.ศ. 2516-2522 ซึ่งมีเพียงร้อยละ 1.6 ในด้านหน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัยพบว่า ส่วนใหญ่มาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 37.9 รองลงมาคือสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาร้อยละ 25.6 และหน่วยงานต้นสังกัด

ของผู้วิจัยส่วนน้อยจะมาจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและกระทรวง/กรม ซึ่งมีสัดส่วนที่เท่ากัน ร้อยละ 0.8

เมื่อพิจารณาคุณลักษณะของงานวิจัยด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัยพบว่า งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบตัวแปร ร้อยละ 36.5 รองลงมา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัวแปร ร้อยละ 32.6 และมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรยายตัวแปร ร้อยละ 24.3 ส่วนวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายตัวแปรมีจำนวนน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 0.6 ในด้านเนื้อหาสาระหลักของงานวิจัยส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรี ร้อยละ 77.4 รองลงมา มีเนื้อหาเกี่ยวกับผลทางจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับดนตรี และหลักสูตรดนตรี ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากันคือ ร้อยละ 5.4 และมีงานวิจัยเพียงส่วนน้อยที่มีเนื้อหาสาระหลักเกี่ยวกับการบริหาร/การนิเทศการเรียนการสอนดนตรี และการศึกษาเกี่ยวกับวิชาชีพนดนตรี ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากันมีเพียงร้อยละ 1.6 ในด้านเนื้อหาสาระรอง งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพ/ปัญหาการเรียนการสอนดนตรี ร้อยละ 22.1 รองลงมา ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรม/ชุดการสอนดนตรี ร้อยละ 20.1 ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ/กระบวนการเรียนการสอนดนตรี ร้อยละ 10.0 ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการ/การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรี ร้อยละ 8.5 ตามลำดับ ในส่วนเนื้อหาสาระรองที่มีการศึกษาน้อยที่สุดได้แก่ วิวัฒนาการการถ่ายทอดเครื่องดนตรี ความถนัดทางดนตรี บรรยากาศการเรียนรู้อทางจิตวิทยา องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับทักษะ/ความสามารถทางดนตรี ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร การศึกษา/วิเคราะห์หลักสูตรดนตรี การสร้าง/พัฒนาเครื่องมือวัดทางดนตรี พัฒนาการของการศึกษาวิชาชีพนดนตรี ความคิดเห็นต่อมาตรฐานสาขาวิชา ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากันคือร้อยละ 0.8 ในด้านทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในงานวิจัยพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ไม่ระบุทฤษฎีและแนวคิดในการวิจัย ร้อยละ 78.9 รองลงมา เป็นงานวิจัยที่ใช้ทฤษฎีและแนวคิดของโคตตาย และแนวคิดของดัลโครซ ออร์ฟ และโคตตาย ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากันคือ ร้อยละ 3.1 เมื่อพิจารณางานวิจัยตามประเภทสมมติฐานพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ไม่มีสมมติฐาน ร้อยละ 45.7 รองลงมา เป็นงานวิจัยที่มีสมมติฐานแบบมีทิศทาง ร้อยละ 29.5 และมีงานวิจัยเพียงส่วนน้อยที่มีสมมติฐานการวิจัยแบบมีทิศทาง และ ไม่มีทิศทางซึ่งมีเพียงร้อยละ 7.7

เมื่อพิจารณาคุณลักษณะงานวิจัยในด้านสถานภาพกลุ่มตัวอย่างพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน ร้อยละ 34.1 รองลงมา คือครู/อาจารย์ และศึกษากลุ่มตัวอย่างรวมหลายสถานภาพ ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากัน ร้อยละ 25.6 ส่วนสถานภาพกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาน้อยที่สุด คือผู้บริหาร และผู้ประกอบการ ซึ่งมีสัดส่วนที่เท่ากัน ร้อยละ 0.8 งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษากลุ่มตัวอย่างในระดับมัธยมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 17.1 รองลงมา เป็นงานวิจัยที่ศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 16.3 ระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 15.5 และศึกษารวมหลายระดับการศึกษา ร้อยละ 11.6 ตามลำดับ งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษากลุ่มตัวอย่างจากสำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาชั้นพื้นฐานร้อยละ 36.4 รองลงมาศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ร้อยละ 24.8 ศึกษาจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยละ 8.5 ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจากแหล่งที่มา หลายแหล่งร้อยละ 7 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาคุณลักษณะของงานวิจัยด้านวิธีวิทยาการวิจัยพบว่า งานวิจัยที่นำมา สังกเคราะห์ส่วนใหญ่มีแผนแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive/survey) มากที่สุด ร้อยละ 31.7 รองลงมาเป็นแผนแบบการวิจัยเชิงเปรียบเทียบ (comparative study) ร้อยละ 24 แผนแบบการวิจัยเชิงทดลอง (lab/experimental research) ร้อยละ 18.5 แผนแบบการวิจัย เชิงคุณภาพ (qualitative research) ร้อยละ 16.3 ตามลำดับ งานวิจัยส่วนใหญ่ใช้วิธีการเลือกกลุ่ม ตัวอย่างแบบเจาะจงมากที่สุดร้อยละ 37.9 รองลงมาเป็นงานวิจัยที่ใช้กลุ่มประชากรศึกษา ร้อยละ 20.9 ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่ายร้อยละ 15.5 ตามลำดับ ส่วนวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ น้อยที่สุดคือการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ ในส่วนประเภทเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยมากที่สุด คือแบบสอบถาม คิดเป็นร้อยละ 34.1 รองลงมาเป็นงานวิจัยที่ใช้แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต ร้อยละ 23.3 แบบทดสอบ ร้อยละ 20.2 และใช้เครื่องมือหลากหลายตั้งแต่ 3 ประเภทขึ้นไป ร้อยละ 12.4 ตามลำดับ ในด้านคุณภาพเครื่องมือพบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ไม่ระบุคุณภาพ เครื่องมือร้อยละ 65.9 รองลงมาเป็นงานวิจัยที่มีคุณภาพเครื่องมือดีมากร้อยละ 24 ส่วนงานวิจัยที่ มีคุณภาพเครื่องมือต่ำ มีเพียงร้อยละ 2.3 งานวิจัยส่วนใหญ่ใช้สถิติ t-test ในการวิเคราะห์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.9 รองลงมาใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ร้อยละ 25.6 และใช้สถิติเชิงบรรยาย (descriptive statistics) ร้อยละ 23.3 ซึ่งงานวิจัยส่วนใหญ่จะใช้ คอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลมากที่สุดร้อยละ 46.5 รองลงมาเป็นงานวิจัยที่ไม่ใช้ คอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลร้อยละ 27.9 ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับงานวิจัยที่ไม่ระบุการใช้ คอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

รายละเอียดของจำนวน และร้อยละของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามตัวแปร คุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรจัดประเภทในระดับเล่มวิทยานิพนธ์ดังกล่าว ผู้วิจัยนำเสนอ ในตารางที่ 5.1

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.1 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรจัดประเภทในระดับเล่มวิทยานิพนธ์

คุณลักษณะงานวิจัย	ค่าของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
คุณลักษณะด้านการพิมพ์และผู้วิจัย			
1. ประเภทงานวิจัย	วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต	126	97.7
	วิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต	3	2.3
	รวม	129	100.0
2. สถาบันที่ผลิตงานวิจัย	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	36	28.0
	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	4	3.1
	มหาวิทยาลัยมหิดล	75	58.0
	มหาวิทยาลัยศิลปากร	5	3.9
	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	9	7.0
	รวม	129	100.0
3. คณะที่ผลิตงานวิจัย	ครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์	54	42.0
	ดุริยางคศิลป์/ดนตรี	75	58.0
	รวม	129	100.0
4. สาขาที่ผลิตงานวิจัย	ดนตรีศึกษา	75	58.0
	พื้นฐาน/พัฒนศึกษา	7	5.4
	จิตวิทยาการศึกษา	6	4.7
	การศึกษาปฐมวัย	4	3.1
	ประถมศึกษา	8	6.2
	อุดมศึกษา	7	5.4
	โสตทัศนศึกษา	6	4.7
	วิจัยการศึกษา	2	1.6
	นิเทศการศึกษา/พัฒนาหลักสูตร	4	3.1
	บริหารการศึกษา	4	3.1
	นอกระบบ/ศึกษาผู้ใหญ่	3	2.3
	การจัดการนันทนาการ	1	0.8
	วัดและประเมินผลการศึกษา	1	0.8
	เศรษฐศาสตร์การศึกษา	1	0.8
	รวม	129	100.0

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

คุณลักษณะงานวิจัย	ค่าของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
5. ปีที่ทำงานวิจัยเสร็จ	พ.ศ. 2516-2522	2	1.6
	พ.ศ. 2523-2529	4	3.1
	พ.ศ. 2530-2536	15	11.6
	พ.ศ. 2537-2543	45	34.9
	พ.ศ. 2544-2550	63	48.8
	รวม	129	100.0
6. หน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัย	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	49	37.9
	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	33	25.6
	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	1	0.8
	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	4	3.1
	กระทรวง/กรม	1	0.8
	นิสิต/นักศึกษาที่ยังไม่ได้ทำงาน	2	1.6
	โรงเรียนดนตรีเอกชน	10	7.8
	โรงเรียนสาธิต	5	3.9
	กรมศิลปากร	14	10.8
	ไม่ระบุ	10	7.7
	รวม	129	100.0
คุณลักษณะด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัย			
7. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	เพื่อบรรยาย	38	24.3
	เพื่อศึกษา	51	32.6
	เพื่อเปรียบเทียบ	57	36.5
	เพื่อหาความสัมพันธ์	2	1.4
	เพื่ออธิบาย	1	0.6
	เพื่อประเมิน	2	1.4
	เพื่อวิจัยและพัฒนา	5	3.2
	รวม	156	100.0

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

คุณลักษณะงานวิจัย	ค่าของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
8. เนื้อหาสาระหลัก	ประวัติและวัฒนธรรมการถ่ายทอคนตรี	5	3.9
	ผลทางจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับคนตรี	7	5.4
	หลักสูตรคนตรี	7	5.4
	การเรียนการสอนคนตรี	100	77.4
	การวัดและประเมินผลการเรียนคนตรี	6	4.7
	การบริหารและการนิเทศการเรียนการสอนคนตรี	2	1.6
	วิชาชีพคนตรี	2	1.6
	รวม	129	100.0
9. เนื้อหาสาระรอง	แนวคิดและวิธีการส่งเสริม/การถ่ายทอคนตรี	2	1.6
	วิวัฒนาการการถ่ายทอเครื่องดนตรี	1	0.8
	การถ่ายทอวัฒนธรรมคนตรีในประเทศ/ต่างประเทศ	2	1.6
	ความถนัดทางดนตรี	1	0.8
	บรรยากาศการเรียนรู้อุทิศจิตวิทยา	1	0.8
	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเล่นดนตรี	2	1.6
	องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับทักษะ/	1	0.8
	ความสามารถทางดนตรี		
	เจตคติต่อการเรียนดนตรี	2	1.6
	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร	1	0.8
	กิจกรรมเสริมหลักสูตรคนตรี	3	2.3
	การพัฒนาหลักสูตรคนตรี	2	1.6
	การศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรคนตรี	1	0.8
	การพัฒนานวัตกรรม/ชุดการสอนคนตรี	26	20.1
	การพัฒนารูปแบบ/กระบวนการเรียนการสอนคนตรี	13	10.0
	พฤติกรรมการเรียนการสอนคนตรี	3	2.3
	การจัดการ/การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	11	8.5
	คนตรี		
	สภาพ/ปัญหาการเรียนการสอนคนตรี	29	22.1
	การเรียนการสอนทักษะคนตรี	10	7.7
บทบาทของกลุ่มคน/ชุมชนต่อการเรียนดนตรี	2	1.6	

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

คุณลักษณะงานวิจัย	ค่าของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
9. เนื้อหาสาระรอง	ทักษะ/ความคิดเห็นในการเรียนดนตรี	6	4.7
	การวัดและประเมินผลการเรียนดนตรี	2	1.6
	สร้าง/พัฒนาเครื่องมือวัดทางดนตรี	1	0.8
	สภาพการประเมินผลดนตรี	3	2.3
	การบริหาร/จัดกิจกรรมดนตรี	2	1.6
	พัฒนาการของการศึกษาวิชาชีพดนตรี	1	0.8
	ความคิดเห็นต่อมาตรฐานสาขาวิชา/วิชาชีพ	1	0.8
	รวม	129	100.0
10. ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้	ออร์ฟ	3	2.3
	โคดาย	4	3.1
	ซูซูกิ	2	1.6
	แนวคิดของณรุทธ์ สุทนต์จิตต์	2	1.6
	ความถนัด/ความสามารถ/การทดสอบทางดนตรี	3	2.3
	ดัลโครซ ออร์ฟ และโคดาย	4	3.1
	โคดาย เบอร์กัตตันและบอร์ดแมน	2	1.6
	โคดาย และณรุทธ์	2	1.6
	ทฤษฎีทางจิตวิทยา	3	2.3
	อื่นๆ	2	1.6
	ไม่ระบุ	102	78.9
	รวม	129	100.0
11. ประเภทสมมติฐาน	ไม่มีสมมติฐาน	59	45.7
	มีทิศทาง	38	29.5
	ไม่มีทิศทาง	22	17.1
	มีทิศทางและไม่มีทิศทาง	10	7.7
	รวม	129	100.0
12. สถานภาพกลุ่ม	ตัวอย่าง		
	นักเรียน	44	34.1
	นิสิต/นักศึกษา	14	10.8

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

คุณลักษณะงานวิจัย	ค่าของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
12. สถานภาพกลุ่มตัวอย่าง	ครู/อาจารย์	33	25.6
	ผู้บริหาร	1	0.8
	ผู้ปกครอง	1	0.8
	ศิลปิน/ผู้ทรงคุณวุฒิ/ศิลปินแห่งชาติ	3	2.3
	รวมกลุ่มตัวอย่างหลายสถานภาพ	33	25.6
	รวม	129	100.0
13. ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง	ปฐมวัย	3	2.3
	ประถม	21	16.3
	มัธยม	22	17.1
	อาชีวะ	2	1.6
	อุดมศึกษา	20	15.5
	ครู/อาจารย์/ผู้บริหารประถม	10	7.7
	ครู/อาจารย์/ผู้บริหารมัธยม	10	7.7
	ครู/อาจารย์/ผู้บริหารอาชีวะ	4	3.1
	ครู/อาจารย์/ผู้บริหารอุดมศึกษา	8	6.2
	รวมหลายระดับการศึกษา	15	11.6
	ระดับการศึกษาโรงเรียนดนตรี	6	4.7
	ไม่ระบุ	8	6.2
	รวม	129	100.0
14. แหล่งที่มาของกลุ่มตัวอย่าง	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	47	36.4
	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	32	24.8
	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	5	3.9
	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	7	5.4
	วิทยาลัยนาฏศิลป์	11	8.5
	โรงเรียนสาธิต	5	3.9
	โรงเรียนดนตรีเอกชน	7	5.4
	สำนักการศึกษา กทม	3	2.3
	กลุ่มตัวอย่างจากแหล่งที่มาหลายแหล่ง	9	7.0

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

คุณลักษณะงานวิจัย	ค่าของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
14. แหล่งที่มาของกลุ่มตัวอย่าง	การศึกษานอกโรงเรียน	2	1.6
	ไม่ระบุ	1	0.8
	รวม	129	100.0
คุณลักษณะด้านวิธีวิทยาการวิจัย			
15. แผนแบบการวิจัย	descriptive/survey	41	31.7
	comparative study	31	24.0
	correlation research	2	1.6
	lab/experimental research	24	18.5
	R&D	6	4.7
	qualitative research	21	16.3
	historical/documentary research	2	1.6
	อื่นๆ	2	1.6
	รวม	129	100.0
16. วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	ไม่ระบุ/ไม่ได้มาจากการสุ่ม	2	1.6
	ใช้กลุ่มประชากรศึกษา	27	20.9
	แบบเจาะจง	49	37.9
	แบบง่าย	20	15.5
	แบบเป็นระบบ	1	0.8
	แบบแบ่งกลุ่ม	2	1.6
	แบบแบ่งชั้น	4	3.1
	แบบหลายขั้นตอน	12	9.3
	ได้มาจากการสุ่มแต่ไม่ระบุวิธีสุ่ม	12	9.3
รวม	129	100.0	
17. ประเภทเครื่องมือ	แบบสอบถาม	44	34.1
	แบบทดสอบ	26	20.2
	แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต	30	23.3
	แบบทดสอบ และโปรแกรมการสอน/ฝึก	13	10.0
	เครื่องมือหลากหลายตั้งแต่ 3 ประเภทขึ้นไป	16	12.4
	รวม	129	100.0

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

คุณลักษณะงานวิจัย	ค่าของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
18. คุณภาพเครื่องมือ	ต่ำ	3	2.3
	ปานกลาง	4	3.1
	ดี	6	4.7
	ดีมาก	31	24.0
	ไม่ระบุคุณภาพเครื่องมือ	85	65.9
	รวม	129	100.0
19. ประเภทการวิเคราะห์	content analysis	33	25.6
	descriptive stat	30	23.3
	t-test	45	34.9
	simple/ multiple(regression, correlation)	3	2.3
	ANOVA (one-way/ two-way)	15	11.6
	อื่นๆ (factor analysis, chi-square, nonpara)	3	2.3
	รวม	129	100.0
20. การใช้คอมพิวเตอร์	ใช้	60	46.5
	ไม่ใช้	36	27.9
	ไม่ระบุ	33	25.6
	รวม	129	100.0

1.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรต่อเนื่องในระดับเล่มวิทยานิพนธ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่เป็นตัวแปรต่อเนื่อง จากงานวิจัยจำนวน 129 เรื่อง งานวิจัยมีจำนวนหน้าทั้งหมดโดยเฉลี่ยเท่ากับ 177.92 หน้า มีจำนวนหน้าทั้งหมดสูงที่สุด 462 หน้า และต่ำที่สุด 50 หน้า ส่วนจำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวกมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 112.07 มีจำนวนหน้าที่ไม่รวมภาคผนวกสูงที่สุด 374 หน้า และต่ำที่สุด 35 หน้า งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์มีจำนวนสมมติฐานโดยเฉลี่ยเท่ากับ 1.62 มีจำนวนสมมติฐานสูงที่สุดถึง 9 ข้อ ในขณะที่งานวิจัยบางเล่มไม่ตั้งสมมติฐาน ซึ่งในนี้รวมถึงงานวิจัยเชิงคุณภาพด้วย งานวิจัยส่วนใหญ่จะศึกษาตัวแปรตามประมาณ 1 ตัว ซึ่งมีงานวิจัยที่ศึกษาจำนวนตัวแปรตามมากที่สุดถึง 8 ตัว และตัวแปรต้นมีการศึกษาสูงสุดใกล้เคียงกับตัวแปรตามคือ 7 ตัว งานวิจัยส่วนใหญ่ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเฉลี่ยประมาณ 154 คน มีงานวิจัยที่ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างสูงที่สุดถึง 2,788 คน และใช้

ขนาดกลุ่มตัวอย่างต่ำสุดเท่ากับ 2 คน สำหรับจำนวนวิธีวิเคราะห์ที่ใช้ในงานวิจัยมีจำนวนสูงที่สุดเท่ากับ 6 วิธี โดยเฉลี่ยแต่ละงานวิจัยมีวิธีวิเคราะห์ประมาณ 2 วิธี ในด้านผลการประเมินคุณภาพงานวิจัยพบว่า คะแนนประเมินคุณภาพงานวิจัยโดยเฉลี่ยอยู่ในช่วง 1.66 ถึง 3.86 คะแนน โดยเฉลี่ยแล้วคะแนนประเมินงานวิจัยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.73 ซึ่งอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ซึ่งเท่ากับ -0.14 และค่าความโด่งเท่ากับ 0.04 แสดงให้เห็นลักษณะการแจกแจงที่เบ้ซ้าย คะแนนประเมินงานวิจัยกระจายไปทางขวาของโค้งปกติ และมีการแจกแจงสูงกว่าโค้งปกติ

จากการศึกษาลักษณะการแจกแจงของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่เป็นตัวแปรต่อเนื่องในระดับเล่มวิทยานิพนธ์ สามารถสรุปได้ดังรายละเอียดในตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 ลักษณะการแจกแจงของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยทางดนตรีศึกษา ที่เป็นตัวแปรต่อเนื่องในระดับเล่มวิทยานิพนธ์

ตัวแปร	N	M	SD	Range	Min	Max	Sk	Ku
1.จำนวนหน้าทั้งหมด	129	177.92	77.03	412.00	50.00	462.00	1.15	1.51
2.จำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวก	129	112.07	58.45	339.00	35.00	374.00	1.64	3.28
3.จำนวนสมมติฐาน	129	1.62	2.03	9.00	0.00	9.00	1.46	2.11
4.จำนวนตัวแปรตาม	129	1.33	1.04	7.00	1.00	8.00	4.10	18.91
5.จำนวนตัวแปรต้น	129	0.93	1.17	7.00	0.00	7.00	2.29	7.99
6 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง	129	154.12	305.73	2786.00	2.00	2788.00	6.24	47.72
7 จำนวนวิธีวิเคราะห์	129	1.51	0.81	6.00	0.00	6.00	1.39	6.26
8 คะแนนประเมินคุณภาพ	129	2.73	0.42	2.21	1.66	3.86	-0.14	0.04

ตอนที่ 1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยในระดับชุดของการทดสอบสมมติฐาน

1.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรจัดประเภทในระดับชุดของการทดสอบสมมติฐาน

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นในตอนนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกงานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่เป็นวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโทและปริญญาตรีเฉพาะที่เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 62 เรื่อง โดยมีชุดการทดสอบสมมติฐาน จำนวน 159 ชุด

จากงานวิจัยเชิงปริมาณที่นำมาสังเคราะห์ทั้งหมด 62 เรื่อง เมื่อพิจารณาประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตามพบว่า ส่วนใหญ่ใช้แบบทดสอบร้อยละ 45.9 รองลงมาใช้แบบสอบถามร้อยละ 43.4 และใช้แบบวัด และแบบสังเกต คิดเป็นร้อยละ 9.4 และ 1.3 ตามลำดับ ในขณะที่

ตัวแปรต้นโดยส่วนใหญ่จะไม่ระบุเครื่องมือวัด คิดเป็นร้อยละ 67.3 รองลงมาเป็นชุดการสนนร้อยละ 11.9 ส่วนประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต้นที่นำมาใช้น้อยที่สุดคือ แบบสัมภาษณ์ ร้อยละ 0.6

เมื่อพิจารณาชนิดความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรตามพบว่า เครื่องมือส่วนใหญ่หาค่าความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha) ร้อยละ 40.9 รองลงมาพบว่างานวิจัยไม่ระบุค่าความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรตามร้อยละ 35.8 ค่าความเที่ยงของKuder - Richardson ร้อยละ 17.6 ตามลำดับ ในด้านชนิดความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรต้นพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ไม่ระบุค่าความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรต้นร้อยละ 86.2 รองลงมาใช้ชนิดความเที่ยงของ Kuder -Richardson ร้อยละ 8.8 ส่วนชนิดความเที่ยงแบบการวัดซ้ำ (Test-retest) มีการใช้น้อยที่สุดเพียงร้อยละ 1.9 เมื่อพิจารณาความตรงของเครื่องมือวัดตัวแปรตามพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ใช้ความตรงตามเนื้อหาร้อยละ 75.4 รองลงมาเป็นงานวิจัยที่ไม่ระบุความตรงของเครื่องมือวัดตัวแปรตามร้อยละ 20.8 ส่วนความตรงที่ใช้้น้อยที่สุดคืองานวิจัยที่ใช้ทั้งความตรงตามเนื้อหาและความตรงเชิงพยากรณ์ มีงานวิจัยใช้เพียงร้อยละ 1.3 ในด้านความตรงของเครื่องมือวัดตัวแปรต้นพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ไม่ระบุความตรง ร้อยละ 78.6 รองลงมาใช้ความตรงตามเนื้อหาร้อยละ 20.1 ส่วนความตรงที่ใช้้น้อยที่สุดคือความตรงตามโครงสร้าง ใช้เพียงร้อยละ 1.3

ในด้านประเภทการเปรียบเทียบพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาแบบเปรียบเทียบตัวแปรตามระหว่างกลุ่มตัวแปรต้นร้อยละ 46.5 รองลงมาเป็นการเปรียบเทียบก่อนการทดลองกับหลังการทดลองร้อยละ 19.5 ส่วนการเปรียบเทียบที่ใช้้น้อยที่สุดในงานวิจัยคือการเปรียบเทียบกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมร้อยละ 15.7

เมื่อพิจารณาประเภทสถิติที่ใช้ทดสอบในงานวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ใช้สถิติประเภท t-test-independent ร้อยละ 41.5 รองลงมาใช้สถิติประเภท t-test-dependent และ one-way ANOVA ซึ่งมีการใช้ในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 20.8 ส่วนประเภทสถิติที่ใช้ในการทดสอบน้อยที่สุดคือ two-way ANOVA มีงานวิจัยใช้เพียงร้อยละ 0.6 เท่านั้น ในส่วนของการสรุปผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 35.8 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รองลงมาคือ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ร้อยละ 32.1 ส่วนการสรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ไม่มีความแตกต่างกันโดยไม่ระบุนัยสำคัญ มีเพียงร้อยละ 4.4

เมื่อพิจารณาแบบแผนการทดลองพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ไม่ใช้การวิจัยเชิงทดลองร้อยละ 61.7 แต่เมื่อพิจารณาด้านแบบแผนการทดลองที่ใช้มากที่สุด พบว่าเป็นแบบแผนการทดลอง True control group pretest - posttest design ร้อยละ 11.3 รองลงมาเป็นแบบแผนการทดลอง Pretest - posttest non randomized design ร้อยละ 9.4 ส่วนแบบแผนการทดลองที่ใช้้น้อยที่สุดคือ Posttest only group design ร้อยละ 3.1 ในด้านการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ไม่มีการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนเนื่องจากไม่ใช่งานวิจัยเชิงทดลอง ร้อยละ 52.8

รองลงมาเป็นงานวิจัยที่ไม่ระบุการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนหรือเป็นงานวิจัยที่ไม่มีการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน ร้อยละ 30.2 ส่วนงานวิจัยที่มีการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนส่วนใหญ่ร้อยละ 8.8 จะใช้การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนโดยวิธีการทางสถิติ (Statistical control) รองลงมาใช้การควบคุมโดยใช้วิธีการสุ่ม (Randomization) ร้อยละ 4.4 ส่วนวิธีการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนที่ใช้บ่อยที่สุด คือ การจับคู่ (Matching) ร้อยละ 3.8

รายละเอียดของจำนวนและร้อยละของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรจัดประเภทในระดับชุดของการทดสอบสมมติฐานดังกล่าว ผู้วิจัยนำเสนอในตารางที่ 5.3

ตารางที่ 5.3 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรจัดประเภทในระดับชุดของการทดสอบสมมติฐาน

คุณลักษณะงานวิจัย	ค่าของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1. ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม	แบบสอบถาม	69	43.4
	แบบทดสอบ	73	45.9
	แบบวัด	15	9.4
	แบบสังเกต	2	1.3
	รวม	159	100.0
2. ชนิดความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรตาม	Test-retest	3	1.9
	Cronbach's alpha	65	40.9
	Kuder -Richardson	28	17.6
	interrater	3	1.9
	split-half	2	1.3
	Cronbach's alpha+Kuder	1	0.6
	ไม่ระบุค่าความเที่ยง	57	35.8
	รวม	159	100.0
3. ความตรงของเครื่องมือวัดตัวแปรตาม	ความตรงตามเนื้อหา	120	75.4
	ความตรงตามโครงสร้าง	4	2.5
	ความตรงตามเนื้อหา และเชิงพยากรณ์	2	1.3
	ไม่ระบุความตรง	33	20.8
	รวม	159	100.0

ตารางที่ 5.3 (ต่อ)

คุณลักษณะงานวิจัย	ค่าของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
4. ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต้น	แบบสอบถาม	16	10.1
	แบบทดสอบ	14	8.8
	แบบสัมภาษณ์	1	0.6
	แบบสำรวจ	2	1.3
	ชุดการสอน	19	11.9
	ไม่ระบุ	107	67.3
	รวม	159	100.0
5. ชนิดความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรต้น	Test-retest	3	1.9
	Cronbach's alpha	5	3.1
	Kuder -Richardson	14	8.8
	ไม่ระบุค่าความเที่ยง	137	86.2
	รวม	159	100.0
6. ความตรงของเครื่องมือวัดตัวแปรต้น	ความตรงตามเนื้อหา	32	20.1
	ความตรงตามโครงสร้าง	2	1.3
	ไม่ระบุความตรง	125	78.6
	รวม	159	100.0
7. ประเภทการเปรียบเทียบ	เปรียบเทียบกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม	25	15.7
	เปรียบเทียบ Pretest-Posttest	31	19.5
	เปรียบเทียบตัวแปรตามระหว่างกลุ่มตัวแปรต้น	74	46.5
	ไม่ระบุ	29	18.3
	รวม	159	100.0
8. ประเภทสถิติที่ใช้ทดสอบ	t-test-dependent	33	20.8
	t-test-independent	66	41.5
	one-way ANOVA	33	20.8
	two-way ANOVA	1	0.6
	ไค-สแควร์	7	4.4
	Pearson	19	11.9
	รวม	159	100.0

ตารางที่ 5.3.(ต่อ)

คุณลักษณะงานวิจัย	ค่าของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
9. สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	ไม่แตกต่าง (ไม่ระบุนัยสำคัญ)	7	4.4
	ไม่แตกต่างที่ระดับ.05	44	27.7
	แตกต่างที่ระดับ.01	51	32.1
	แตกต่างที่ระดับ.05	57	35.8
	รวม	159	100.0
10. แบบแผนการทดลอง	True control group posttest - only design	14	8.8
	True control group pretest - posttest design	18	11.3
	Pretest - posttest non randomized design	15	9.4
	The one group pretest - posttest design	9	5.7
	Posttest only group design	5	3.1
	ไม่ใช่การทดลอง	98	61.7
	รวม	159	100.0
11. การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน	randomization	7	4.4
	matching	6	3.8
	stat control	14	8.8
	ไม่ระบุการควบคุม/ไม่มีการควบคุม	48	30.2
	ไม่มีการควบคุมเพราะไม่ใช่การทดลอง	84	52.8
	รวม	159	100.0

1.2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรตามในระดับชุดของการทดสอบสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรตามพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาตัวแปรตามที่เกี่ยวข้องกับทักษะพิสัยมากที่สุด โดยเฉพาะตัวแปรทักษะ/ความสามารถทางดนตรี คิดเป็นร้อยละ 30.8 รองลงมาเป็นการศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับพุทธิพิสัยคือ ตัวแปรด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรี คิดเป็นร้อยละ 25.8 ตัวแปรเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ/ปัญหาการเรียนการสอนดนตรี ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับ

การเรียนการสอนดนตรี คิดเป็นร้อยละ 13.8 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรตามที่มีการศึกษาน้อยที่สุดคือ ตัวแปรเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน มีงานวิจัยที่ศึกษาเพียงร้อยละ 1.3

จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็น ตัวแปรตามในระดับชุดของการทดสอบสมมติฐาน สามารถสรุปได้ดังรายละเอียดในตารางที่ 5.4

ตารางที่ 5.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรตาม ในระดับชุดของการทดสอบสมมติฐานจัดตามกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา

ตัวแปรตาม	ค่าของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1. พุทธิพิสัย			
	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรี	41	25.8
2. จิตพิสัย			
	เจตคติ/ทัศนคติ/ค่านิยม	7	4.4
	ความคาดหวัง/ความพึงพอใจ	6	3.8
	คะแนนจิตลักษณะของนักเรียน	14	8.8
3. ทักษะพิสัย			
	ทักษะ/ความสามารถทางดนตรี	49	30.8
	ความถนัดทางดนตรี	4	2.5
4. คุณภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรี			
	สภาพแวดล้อม / สิ่งแวดล้อม/บรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	3	1.9
	วิธีการสอน/กระบวนการสอน	3	1.9
	กิจกรรมการเรียนการสอน	4	2.5
	คุณภาพการวัดและประเมินผลการเรียนดนตรี	4	2.5
5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ/ปัญหาการเรียนการสอนดนตรี			
	ปัญหาการเรียนการสอน	2	1.3
	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรี	22	13.8
รวม		159	100.0

1.2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรต้น ในระดับชุดของการทดสอบสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรต้นพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับวิธีการ/กระบวนการเรียนการสอน ในด้านวิธีการสอน/กระบวนการสอนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 19.5 รองลงมาเป็นการศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างในด้านภูมิหลังของผู้สอน และตัวแปรเกี่ยวกับสื่อ/ชุดการสอน/โปรแกรมการสอน ในด้านโปรแกรม/ชุดการเรียนการสอน ซึ่งมีการศึกษาในสัดส่วนที่เท่ากันร้อยละ

11.3 รองลงมาเป็นการศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างในด้านภูมิหลังของผู้เรียน และตัวแปรเกี่ยวกับทักษะพิสัย ในด้านทักษะ/ความสามารถทางดนตรี ซึ่งมีการศึกษาในสัดส่วนที่เท่ากันร้อยละ 9.4 ส่วนตัวแปรต้นที่มีการศึกษาน้อยที่สุดคือ ตัวแปรเกี่ยวกับพุทธิพิสัย ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรี มีงานวิจัยที่ศึกษาเพียงร้อยละ 1.3

จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรต้นในระดับชุดของการทดสอบสมมติฐาน สามารถสรุปได้ดังรายละเอียดในตารางที่ 5.5

ตารางที่ 5.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรต้น
ในระดับชุดของการทดสอบสมมติฐาน จัดตามกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา

ตัวแปรต้น	ค่าของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1. บริบทของพื้นฐานทางจิตวิทยา			
1.1 จิตพิสัย/บริบททางจิตวิทยา			
	เจตคติ/ทัศนคติ/ค่านิยม	3	1.9
	แรงจูงใจ	3	1.9
	บรรยากาศการเรียนรู้ทางจิตวิทยา	4	2.5
2. บริบทของพื้นฐานทางสังคมวิทยา			
2.1 สภาพแวดล้อม/สภาพความเป็นอยู่ในชุมชน/สถาบัน/สังคม			
	สภาพแวดล้อม / สิ่งแวดล้อม/บรรยากาศ	3	1.9
	สถาบันการศึกษา	4	2.5
	ขนาดของสถาบันการศึกษา/โรงเรียน	3	1.9
	สาขาวิชา/หมวดวิชา	4	2.5
	สัมพันธภาพของคนในสังคม	5	3.1
2.2 ภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง			
	ตำแหน่งข้าราชการ/ตำแหน่งงานผู้ปกครอง	10	6.3

ตารางที่ 5.5 (ต่อ)

ตัวแปรต้น	ค่าของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
	ระดับการศึกษา/ระดับชั้นเรียนของครู/นักเรียน	6	3.8
	ภูมิหลังของผู้เรียน	15	9.4
	ภูมิหลังของผู้สอน	18	11.3
3. หลักสูตรและการสอนดนตรี			
3.1 วิธีการ/กระบวนการเรียนการสอน			
	วิธีการสอน/กระบวนการสอน	31	19.5
	วิธีการเรียน/กระบวนการเรียน	7	4.4
3.2 สื่อ/ชุดการสอน/โปรแกรมการสอน			
	โปรแกรม/ชุดการเรียนการสอน	18	11.3
	สื่อการเรียนการสอนดนตรี	5	3.2
	บทเพลง/ทำนองบทเพลง	3	1.9
4. ผลที่เกิดจากการเรียนดนตรี			
4.1 พุทธิพิสัย			
	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรี	2	1.3
4.2 ทักษะพิสัย			
	ทักษะ/ความสามารถทางดนตรี	15	9.4
	รวม	159	100.0

1.2.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรต่อเนื่องในระดับชุดของการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่เป็นตัวแปรต่อเนื่อง ในระดับชุดของการทดสอบสมมติฐาน จากงานวิจัยเชิงปริมาณจำนวน 62 เรื่อง เมื่อพิจารณาค่าความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรตาม จำนวน 103 ค่า มีค่าความเที่ยงกระจายอยู่ในช่วง 0.6 ถึง 0.99 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.88 เป็นค่าความเที่ยงที่อยู่ในระดับสูง มีค่าความเบ้เท่ากับ -0.81 มีลักษณะเบ้ซ้าย นั่นคือค่าความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรตามส่วนใหญ่มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ย เมื่อพิจารณาค่าความโด่งซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.26 แสดงว่าค่าความเที่ยงมีการแจกแจงสูงกว่าโค้งปกติ สำหรับค่าความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรต้น จำนวน 22 ค่า มีค่าความเที่ยงกระจายอยู่ในช่วง 0.41 ถึง 0.93 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.86 เป็นค่าความเที่ยงที่อยู่ในระดับสูง มีค่าความเบ้เท่ากับ -4.39 มีลักษณะเบ้ซ้าย นั่นคือค่าความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรต้นส่วนใหญ่

มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ย เมื่อพิจารณาค่าความโค้งซึ่งมีค่าเท่ากับ **20.18** แสดงว่าค่าความเที่ยงมีการแจกแจงสูงกว่าโค้งปกติ

เมื่อพิจารณาขนาดของกลุ่มทดลองพบว่า มีขนาดของกลุ่มทดลองอยู่ในช่วง **5 ถึง 210** คน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ **56.40** มีค่าความเบ้เท่ากับ **1.94** มีลักษณะเบ้ขวา นั่นคือขนาดของกลุ่มทดลองส่วนใหญ่มีการกระจายไปทางซ้ายมือของโค้งปกติ ส่วนค่าความโค้งของขนาดของกลุ่มทดลองเท่ากับ **2.69** แสดงว่าโค้งขนาดของกลุ่มทดลองสูงกว่าโค้งปกติ ในด้านค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยกระจายอยู่ในช่วง **2.12 ถึง 194.25** มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ **30.05** มีค่าความเบ้เท่ากับ **2.26** มีลักษณะเบ้ขวา แสดงว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลองส่วนใหญ่มีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ย เมื่อพิจารณาค่าความโค้งซึ่งมีค่าเท่ากับ **4.82** แสดงว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลองมีการแจกแจงสูงกว่าโค้งปกติ ในด้านส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มทดลองพบว่า มีการกระจายอยู่ในช่วง **0.10 ถึง 71.94** มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ **4.82** มีค่าความเบ้เท่ากับ **5.35** มีลักษณะเบ้ขวาแสดงว่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มทดลองส่วนใหญ่มีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ย เมื่อพิจารณาค่าความโค้งของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มทดลองพบว่า มีค่าเท่ากับ **36.76** แสดงว่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มทดลองมีการแจกแจงสูงกว่าโค้งปกติ

เมื่อพิจารณาขนาดของกลุ่มควบคุมพบว่า มีขนาดของกลุ่มควบคุมอยู่ในช่วง **5 ถึง 255** คน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ **60.74** มีค่าความเบ้เท่ากับ **1.78** มีลักษณะเบ้ขวา นั่นคือขนาดของกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่มีการกระจายไปทางซ้ายมือของโค้งปกติ ส่วนค่าความโค้งของขนาดของกลุ่มควบคุม เท่ากับ **1.89** แสดงว่าโค้งขนาดของกลุ่มควบคุมสูงกว่าโค้งปกติ ในด้านค่าเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยกระจายอยู่ในช่วง **1.19 ถึง 191.20** มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ **24.19** มีค่าความเบ้เท่ากับ **2.53** มีลักษณะเบ้ขวา แสดงว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่มีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ย เมื่อพิจารณาค่าความโค้งซึ่งมีค่าเท่ากับ **6.29** แสดงว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มควบคุมมีการแจกแจงสูงกว่าโค้งปกติ ในด้านส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มควบคุมพบว่า มีการกระจายอยู่ในช่วง **0.13 ถึง 28.41** มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ **4.37** มีค่าความเบ้เท่ากับ **2.24** มีลักษณะเบ้ขวา แสดงว่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่มีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ย เมื่อพิจารณาค่าความโค้งของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มควบคุมพบว่า มีค่าเท่ากับ **4.87** แสดงว่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มควบคุมมีการแจกแจงสูงกว่าโค้งปกติ

จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรต่อเนื่องระดับชุดของการทดสอบสมมติฐาน สามารถสรุปได้ดังรายละเอียดในตารางที่ **5.6**

ตารางที่ 5.6 ลักษณะการแจกแจงของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยทางดนตรีศึกษา ที่เป็นตัวแปรต่อเนื่องระดับชุดการทดสอบสมมติฐาน

ตัวแปร	N	M	SD	Range	Min	Max	Sk	Ku
1.ค่าความเที่ยงตัวแปรตาม	103	0.88	0.09	0.39	0.6	0.99	-0.81	0.26
2.ค่าความเที่ยงตัวแปรต้น	22	0.86	0.10	0.52	0.41	0.93	-4.39	20.18
3.ขนาดกลุ่มทดลอง	102	56.40	57.13	205.00	5	210.00	1.94	2.69
4.ค่าเฉลี่ยกลุ่มทดลอง	102	30.05	41.33	192.13	2.12	194.25	2.26	4.82
5.ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกลุ่มทดลอง	86	4.82	9.01	71.84	0.1	71.94	5.35	36.76
6.ขนาดกลุ่มควบคุม	102	60.74	61.16	220.00	5	225.00	1.78	1.89
7.ค่าเฉลี่ยกลุ่มควบคุม	102	24.19	38.87	190.01	1.19	191.20	2.53	6.29
8.ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกลุ่มควบคุม	102	4.37	5.81	28.28	0.13	28.41	2.24	4.87

ตอนที่ 2 คุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษา

ในการตอนที่ 2 นี้เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์คุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 4 หัวข้อ คือ 2.1 การนำเสนอผลการประเมินคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ 2.2 การนำเสนอผลการประเมินคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ 2.3 การนำเสนอผลการวิเคราะห์คุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาเมื่อจำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะของงานวิจัย และ 2.4 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษากับตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย

ในการประเมินคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การจัดระดับคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษา ไว้ดังนี้

เกณฑ์การจัดระดับคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษา

คะแนนคุณภาพงานวิจัย	0.00 - 0.80	หมายถึง	คุณภาพงานวิจัยต่ำ
คะแนนคุณภาพงานวิจัย	0.81 - 1.60	หมายถึง	คุณภาพงานวิจัยค่อนข้างต่ำ
คะแนนคุณภาพงานวิจัย	1.61 - 2.40	หมายถึง	คุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนคุณภาพงานวิจัย	2.41 - 3.20	หมายถึง	คุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับดี
คะแนนคุณภาพงานวิจัย	3.21 - 4.00	หมายถึง	คุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับดีมาก

2.1 ผลการประเมินคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ

ผลการประเมินคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษาพบว่า งานวิจัยเชิงปริมาณมีคุณภาพงานวิจัยโดยสรุปในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($M = 3.37, SD = 0.68$) และมีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.00 ถึง 4.00 เมื่อพิจารณาแยกตามประเด็นการประเมินงานวิจัยพบว่า ประเด็นการประเมินคุณภาพงานวิจัยเชิงปริมาณที่มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก มีอยู่ 5 ประเด็น ได้แก่ ระเบียบวิธีวิจัย การออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปผลการวิจัย / อภิปรายผล / ข้อเสนอแนะ และสาระในภาคผนวก ส่วนประเด็นการประเมินคุณภาพงานวิจัยที่มีคุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับดี มีอยู่ 5 ประเด็น ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การออกแบบการวัดตัวแปร ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย และการนำเสนอ งานวิจัย และประเด็นการประเมินคุณภาพงานวิจัยเชิงปริมาณที่มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลางพบว่า มี 2 ประเด็น คือ การกำหนดกรอบความคิดในการวิจัย และการออกแบบการสุ่ม/การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาผลการประเมินคุณภาพของงานวิจัยเชิงปริมาณ สามารถสรุปได้ดังรายละเอียดในตารางที่ 5.7

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.7 ผลการประเมินคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ

ประเด็น	M	SD	Range	Min	Max	Sk	Ku	ความหมาย
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	3.14	0.42	1.75	2.25	4.00	-0.03	0.00	ดี
2. การกำหนดกรอบความคิดในการวิจัย	1.69	0.46	2.40	0.60	3.00	0.37	0.27	ปานกลาง
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	2.84	0.58	2.67	1.33	4.00	-0.50	-0.06	ดี
4. วิธีดำเนินการวิจัย								
4.1 ระเบียบวิธีวิจัย	3.84	0.49	2.00	2.00	4.00	-3.07	8.65	ดีมาก
4.2 การออกแบบการสุ่ม / การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง	2.20	1.01	4.00	0.00	4.00	-0.04	-0.89	ปานกลาง
4.3 การออกแบบการวัดตัวแปร	2.81	0.91	3.00	1.00	4.00	-0.05	-1.14	ดี
4.4 การออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูล	3.44	0.40	2.00	2.00	4.00	-1.55	4.29	ดีมาก
5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	3.53	0.80	4.00	0.00	4.00	-2.06	5.15	ดีมาก
6. การสรุปผลการวิจัย / อภิปรายผล / ข้อเสนอแนะ	3.47	0.49	2.00	2.00	4.00	-1.06	0.78	ดีมาก
7. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	2.90	0.87	3.00	1.00	4.00	-0.32	-0.91	ดี
8. การนำเสนองานวิจัย	2.98	0.74	2.50	1.50	4.00	-0.07	-0.95	ดี
9. สาระในภาคผนวก	3.60	0.71	3.00	1.00	4.00	-1.76	2.53	ดีมาก
10. คุณภาพงานวิจัยโดยสรุปในภาพรวม	3.37	0.68	2.00	2.00	4.00	-0.63	-0.67	ดีมาก

2.2 ผลการประเมินคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการประเมินคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษาพบว่า งานวิจัยเชิงคุณภาพมีคุณภาพงานวิจัยโดยสรุปในภาพรวมอยู่ในระดับดี ($M = 3.13, SD = 0.87$) และมีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 0.00 ถึง 4.00 เมื่อพิจารณาแยกตามประเด็นการประเมินงานวิจัยพบว่า ประเด็นการประเมินคุณภาพงานวิจัยเชิงคุณภาพที่มีคุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับดีมาก มีอยู่เพียง 3 ประเด็น ได้แก่ ระเบียบวิธีวิจัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปผลการวิจัย / อภิปรายผล / ข้อเสนอแนะ ส่วนประเด็นการประเมินคุณภาพงานวิจัยที่มีคุณภาพอยู่ในระดับดี มีอยู่ 6 ประเด็น ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูล ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย การนำเสนองานวิจัย และสาระในภาคผนวก ส่วนประเด็นการ

ประเมินคุณภาพงานวิจัยที่มีคุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง มีอยู่ 2 ประเด็นได้แก่ การออกแบบการสุ่ม/การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง และการออกแบบการวัดตัวแปร และมีเพียงประเด็นเดียวเท่านั้นที่มีคุณภาพอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำคือ การกำหนดกรอบความคิดในการวิจัย

จากการศึกษาผลการประเมินคุณภาพของงานวิจัยเชิงคุณภาพ สามารถสรุปได้ดังรายละเอียดในตารางที่ 5.8

ตารางที่ 5.8 ผลการประเมินคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ

ประเด็น	M	SD	Range	Min	Max	Sk	Ku	ความหมาย
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	3.00	0.59	2.50	1.50	4.00	-0.23	0.05	ดี
2. การกำหนดกรอบความคิดในการวิจัย	1.26	0.54	2.80	0.40	3.20	1.24	2.48	ค่อนข้างต่ำ
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	2.74	0.60	3.00	1.00	4.00	-0.55	0.17	ดี
4. วิธีดำเนินการวิจัย								
4.1 ระเบียบวิธีวิจัย	3.70	0.70	3.00	1.00	4.00	-2.84	8.33	ดีมาก
4.2 การออกแบบการสุ่ม / การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง	2.15	1.09	4.00	0.00	4.00	0.21	-1.04	ปานกลาง
4.3 การออกแบบการวัดตัวแปร	2.01	0.89	3.50	0.50	4.00	0.78	-0.20	ปานกลาง
4.4 การออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูล	3.05	0.69	3.00	1.00	4.00	-0.74	0.28	ดี
5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	3.51	0.66	3.00	1.00	4.00	-1.33	2.01	ดีมาก
6. การสรุปผลการวิจัย / อภิปรายผล / ข้อเสนอแนะ	3.26	0.59	2.00	2.00	4.00	-0.62	-0.84	ดีมาก
7. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	2.80	0.86	3.00	1.00	4.00	-0.33	-0.51	ดี
8. การนำเสนองานวิจัย	2.96	0.84	3.00	1.00	4.00	-0.40	-0.94	ดี
9. สาระในภาคผนวก	3.06	1.23	4.00	0.00	4.00	-0.92	-0.67	ดี
10. คุณภาพงานวิจัยโดยสรุปในภาพรวม	3.13	0.87	4.00	0.00	4.00	-1.13	1.73	ดี

2.3 คุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาเมื่อจำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะของงานวิจัย

เมื่อพิจารณาคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามคณะที่ผลิตงานวิจัย พบว่า คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ และคณะดุริยางคศาสตร์/ดนตรี มีคุณภาพของงานวิจัยใกล้เคียงกัน อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยพบว่าคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์มีค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัย ($M = 2.99, SD = 0.39$) สูงกว่าคณะดุริยางคศาสตร์/ดนตรี ($M = 2.54, SD = 0.33$) ดังรายละเอียดในตารางที่ 5.9

ตารางที่ 5.9 คุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามคณะที่ผลิตงานวิจัย

คณะที่ผลิตงานวิจัย	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	Min	Max	ระดับ
1. ครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์	54	2.99	0.39	1.83	3.86	ดี
2. ดุริยางคศิลป์/ดนตรี	75	2.54	0.33	1.66	3.14	ดี
รวม	129	2.73	0.42	1.66	3.86	ดี

เมื่อพิจารณาคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามสาขาที่ผลิตงานวิจัย พบว่า คุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาเมื่อจำแนกตามสาขาที่ผลิตงานวิจัยส่วนใหญ่มีคุณภาพอยู่ในระดับดี ยกเว้นสาขาจิตวิทยาการศึกษา สาขาการศึกษาปฐมวัย และสาขาอื่นๆ มีคุณภาพของงานวิจัยอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัย พบว่าสาขาจิตวิทยาการศึกษามีค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัย ($M = 3.26, SD = 0.18$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยในสาขาการศึกษาปฐมวัย และสาขาอื่นๆ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($M = 3.22, SD = 0.26$) ดังรายละเอียดในตารางที่ 5.10

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.10 คุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามสาขาที่ผลิตงานวิจัย

สาขาวิชาที่ผลิตงานวิจัย	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	Min	Max	ระดับ
1. ดนตรีศึกษา	75	2.54	0.33	1.66	3.14	ดี
2. พื้นฐาน/พัฒนศึกษา	8	2.98	0.20	2.69	3.28	ดี
3. จิตวิทยาการศึกษา	6	3.26	0.18	3.03	3.48	ดีมาก
4. การศึกษาปฐมวัย	4	3.22	0.26	2.97	3.59	ดีมาก
5. ประถมศึกษา	8	2.99	0.30	2.55	3.41	ดี
6. อุดมศึกษา	7	2.75	0.46	1.83	3.21	ดี
7. โสวัตศนศึกษา	6	2.67	0.41	2.14	3.24	ดี
8. บริหาร/นิตศการศึกษา	8	2.95	0.35	2.21	3.24	ดี
9. อื่นๆ	7	3.22	0.51	2.38	3.86	ดีมาก
รวม	129	2.73	0.42	1.66	3.86	ดี

หมายเหตุ ผู้วิจัยได้จัดหมวดหมู่สาขาวิชาที่ผลิตงานวิจัยใหม่เนื่องจากบางสาขามีจำนวนข้อมูลน้อยเกินไป ไม่เหมาะสมต่อวิเคราะห์

1. ผู้วิจัยได้รวมสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษาไว้กับสาขาวิชาพื้นฐาน/ พัฒนศึกษา และรวมสาขาวิชานิตศการศึกษา/พัฒนาหลักสูตรไว้กับสาขาวิชาบริหารการศึกษา
2. ส่วนสาขาอื่น ๆ นอกจากนี้ ได้แก่ วิจัยการศึกษา, วัดและประเมินผลการศึกษา, การศึกษานอกระบบ/ศึกษาผู้ใหญ่ และการจัดการนันทนาการ

เมื่อพิจารณาคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามหน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัยพบว่าคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยพบว่าโรงเรียนสาธิตมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($M = 3.11, SD = 0.30$) รองลงมาคือโรงเรียนดนตรีเอกชน ($M = 2.93, SD = 0.40$) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ($M = 2.78, SD = 0.24$) ส่วนหน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัยที่มีค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยน้อยที่สุดคือกรมศิลปากร ($M = 2.59, SD = 0.28$) ดังรายละเอียดในตารางที่ 5.11

ตารางที่ 5.11 คุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามหน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัย

หน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัย	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	Min	Max	ระดับ
1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	49	2.72	0.44	1.66	3.55	ดี
2. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	33	2.69	0.48	1.79	3.86	ดี
3. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	4	2.78	0.24	2.59	3.07	ดี
4. โรงเรียนดนตรีเอกชน	10	2.93	0.40	2.41	3.59	ดี
5. โรงเรียนสาธิต	5	3.11	0.30	2.62	3.41	ดี
6. กรมศิลปากร	14	2.59	0.28	1.93	2.90	ดี
7. ไม่ระบุ	10	2.70	0.29	2.21	3.07	ดี
8. อื่นๆ	4	2.71	0.38	2.34	3.21	ดี
รวม	129	2.73	0.42	1.66	3.86	ดี

หมายเหตุ ผู้วิจัยได้จัดหมวดหมู่หน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัยใหม่เนื่องจากบางหน่วยงานมีจำนวนข้อมูลน้อยเกินไป ไม่เหมาะสมต่อวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยจัดหมวดหมู่ให้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, กระทรวง/กรม และนิสิต/นักศึกษาที่ยังไม่ได้ทำงานรวมอยู่ในหมวดอื่นๆ

เมื่อพิจารณาคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามเนื้อหาสาระหลักของงานวิจัยพบว่าคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยพบว่าเนื้อหาสาระหลักเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนดนตรีมีค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยมากที่สุด ($M = 3.04$, $SD = 0.64$) รองลงมาคือประวัติและวัฒนธรรมการถ่ายทอดดนตรี ($M = 2.99$, $SD = 0.34$) ผลทางจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับดนตรี ($M = 2.94$, $SD = 0.34$) ส่วนเนื้อหาสาระหลักของงานวิจัยที่มีค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยน้อยที่สุดคือการบริหารและการนิเทศการเรียนการสอนทางดนตรี ($M = 2.64$, $SD = 0.61$) ดังรายละเอียดในตารางที่ 5.12

ตารางที่ 5.12 คุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามเนื้อหาสาระหลักของงานวิจัย

เนื้อหาสาระหลัก	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	Min	Max	ระดับ
1. ประวัติและวัฒนธรรมการถ่ายทอดดนตรี	5	2.99	0.34	2.41	3.28	ดี
2. ผลทางจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับดนตรี	7	2.94	0.34	2.45	3.45	ดี
3. หลักสูตรดนตรี	7	2.82	0.38	2.17	3.24	ดี
4. การเรียนการสอนดนตรี	100	2.68	0.41	1.66	3.66	ดี
5. การวัดและประเมินผลการเรียนดนตรี	6	3.04	0.64	2.03	3.86	ดี
6. การบริหารและการนิเทศการเรียนการสอนทางดนตรี	2	2.64	0.61	2.21	3.07	ดี
7. วิชาชีพดนตรี	2	2.78	0.12	2.69	2.86	ดี
รวม	129	2.73	0.42	1.66	3.86	ดี

เมื่อพิจารณาคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามแผนแบบการวิจัยพบว่า คุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยพบว่าแผนแบบการวิจัย **correlation research** มีค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยมากที่สุด ($M = 3.16$, $SD = 0.02$) รองลงมาคือแผนแบบการวิจัย **R&D** ($M = 3.15$, $SD = 0.53$) แผนแบบการวิจัย **historical/documentary research** ($M = 3.07$, $SD = 0.29$) ส่วนแผนแบบการวิจัยที่มีค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยน้อยที่สุดคือ แผนแบบการวิจัย **qualitative research** ($M = 2.47$, $SD = 0.48$) ดังรายละเอียดในตารางที่ 5.13

ตารางที่ 5.13 คุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามแผนแบบการวิจัย

แผนแบบการวิจัย	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	Min	Max	ระดับ
1. descriptive/survey	41	2.55	0.35	1.83	3.28	ดี
2. comparative study	31	2.92	0.31	2.14	3.86	ดี
3. correlation research	2	3.16	0.02	3.14	3.17	ดี
4. lab/experimental research	24	2.81	0.35	2.24	3.55	ดี
5. R&D	6	3.15	0.53	2.38	3.66	ดี
6. qualitative research	21	2.47	0.48	1.66	3.07	ดี
7. historical/documentary research	2	3.07	0.29	2.86	3.28	ดี
10. อื่นๆ	2	3.05	0.22	2.90	3.21	ดี
รวม	129	2.73	0.42	1.66	3.86	ดี

เมื่อพิจารณาคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง พบว่าคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยพบว่าการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นมีค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยมากที่สุด ($M = 3.08$, $SD = 0.53$) รองลงมาคือการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ($M = 3.07$, $SD = 0.49$) การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม ($M = 2.97$, $SD = 0.24$) ส่วนการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยน้อยที่สุดคือ การใช้กลุ่มประชากรศึกษา ($M = 2.52$, $SD = 0.35$) ดังรายละเอียดในตารางที่ 5.14

ตารางที่ 5.14 คุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	Min	Max	ระดับ
1. ไม่ระบุไม่ได้มาจากการสุ่ม	2	2.78	0.56	2.38	3.17	ดี
2. ใช้กลุ่มประชากรศึกษา	27	2.52	0.35	1.90	3.21	ดี
3. แบบเจาะจง	49	2.69	0.42	1.66	3.59	ดี
4. แบบง่าย	20	2.92	0.32	2.14	3.45	ดี
5. แบบเป็นระบบ	1	2.55	0.00	2.55	2.55	ดี
6. แบบแบ่งกลุ่ม	2	2.97	0.24	2.79	3.14	ดี
7. แบบแบ่งชั้น	4	3.08	0.53	2.69	3.86	ดี
8. แบบหลายขั้นตอน	12	3.07	0.49	1.83	3.66	ดี
9. ได้มาจากการสุ่มแต่ไม่ระบุวิธีสุ่ม	12	2.56	0.26	2.17	2.97	ดี
รวม	129	2.73	0.42	1.66	3.86	ดี

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยพบว่าเครื่องมือที่มีคุณภาพดีมีค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยมากที่สุด ($M = 3.07$, $SD = 0.42$) รองลงมาคือเครื่องมือที่มีคุณภาพดีมาก ($M = 3.01$, $SD = 0.34$) ส่วนคุณภาพเครื่องมือที่มีค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยน้อยที่สุดคือ การไม่ระบุคุณภาพเครื่องมือ ($M = 2.60$, $SD = 0.39$) ดังรายละเอียดในตารางที่ 5.15

ตารางที่ 5.15 คุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามคุณภาพเครื่องมือ

คุณภาพเครื่องมือ	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	Min	Max
ต่ำ	3	2.62	0.47	2.14	3.07
ปานกลาง	4	2.91	0.16	2.69	3.03
ดี	6	3.07	0.42	2.52	3.66
ดีมาก	31	3.01	0.34	2.34	3.86
ไม่ระบุคุณภาพเครื่องมือ	85	2.60	0.39	1.66	3.28
รวม	129	2.73	0.42	1.66	3.86

เมื่อพิจารณาคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามประเภทการวิเคราะห์ ข้อมูลพบว่าคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย คุณภาพของงานวิจัยพบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ simple/multiple (correlation, regression) มีค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยมากที่สุด ($M = 3.07$, $SD = 0.15$) รองลงมาคือการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอื่นๆ (factor analysis, chi-square, nonparametric) ($M = 3.02$, $SD = 0.53$) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ANOVA (one-way/two-way) ($M = 2.87$, $SD = 0.33$) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยน้อยที่สุดคือ คือการใช้ content analysis ($M = 2.57$, $SD = 0.51$) และ descriptive statistics ($M = 2.57$, $SD = 0.33$) ซึ่งมีสัดส่วนค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน ดังรายละเอียดในตารางที่ 5.16

ตารางที่ 5.16 คุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามประเภทการวิเคราะห์ข้อมูล

ประเภทการวิเคราะห์ข้อมูล	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	Min	Max	ระดับ
content analysis	33	2.57	0.51	1.66	3.28	ดี
descriptive statistics	30	2.57	0.33	1.83	3.21	ดี
t-test	45	2.86	0.36	2.14	3.86	ดี
simple/multiple (correlation, regression)	3	3.07	0.15	2.90	3.17	ดี
ANOVA (one-way/two-way)	15	2.87	0.33	2.34	3.55	ดี
อื่นๆ (factor analysis, chi-square, nonpara)	3	3.02	0.53	2.45	3.48	ดี
รวม	129	2.73	0.42	1.66	3.86	ดี

เมื่อพิจารณาคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามการใช้คอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยพบว่าการใช้คอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยมากที่สุด ($M = 2.80, SD = 0.35$) และการไม่ใช้คอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยน้อยที่สุด ($M = 2.61, SD = 0.46$) ดังรายละเอียดในตารางที่ 5.17

ตารางที่ 5.17 คุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามการใช้คอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูล

การใช้คอมพิวเตอร์	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	Min	Max	ระดับ
ไม่ระบุ	33	2.72	0.47	1.66	3.66	ดี
ไม่ใช้	36	2.61	0.46	1.69	3.28	ดี
ใช้	60	2.80	0.35	1.83	3.86	ดี
รวม	129	2.73	0.42	1.66	3.86	ดี

2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษากับตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษากับตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยในด้านต่างๆ เพื่อนำผลที่ได้ใช้เป็นข้อมูลในการอธิบายคุณภาพของงานวิจัยให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษากับตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรต่อเนื่อง ผู้วิจัยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันในการศึกษาความสัมพันธ์ ในส่วนที่สองเป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยกับคุณภาพของงานวิจัย โดยผู้วิจัยจะใช้การวิเคราะห์นี้กับตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรจัดประเภท โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรต่อเนื่องกับคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษา

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรต่อเนื่องกับคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษา พบว่าคุณภาพของงานวิจัยมีความสัมพันธ์กับจำนวนหน้าทั้งหมด ($r = 0.214$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความสัมพันธ์กับจำนวนตัวแปรต้น

($r = 0.269$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 มีความสัมพันธ์กับจำนวนสมมติฐาน ($r = 0.187$)
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสัมพันธ์กับจำนวนวิธีวิเคราะห์ ($r = 0.439$)
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าความสัมพันธ์สูงกว่าตัวแปรในด้านอื่นๆ
ดังรายละเอียดในตารางที่ 5.18

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.18 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรต่อเนืองกับคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษา

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8
1. จำนวนหน้าทั้งหมด	1.00							
2. จำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวก	0.563**	1.00						
3. จำนวนตัวแปรตาม	-0.003	0.015	1.00					
4. จำนวนตัวแปรต้น	-0.172	-0.379**	0.096	1.00				
5. จำนวนสมมติฐาน	-0.102	-0.294**	0.133	0.463**	1.00			
6. ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง	0.053	0.132	-0.004	-0.087	-0.037	1.00		
7. จำนวนวิธีวิเคราะห์	0.057	-0.067	-0.088	0.286**	0.417**	0.387**	1.00	
8. คะแนนประเมินคุณภาพงานวิจัย	0.214*	-0.022	-0.093	0.269**	0.187*	0.143	0.439**	1.00
<i>M</i>	177.922	112.070	1.326	0.930	1.620	154.124	1.512	2.728
<i>SD</i>	77.027	58.445	1.040	1.167	2.032	305.726	0.811	0.420

** P < .01 * P < .05 N = 129

2.4.2 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่ามีตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่ส่งผลทำให้ค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีอยู่ 5 ตัวแปรได้แก่ ตัวแปรคณะที่ผลิตงานวิจัย ตัวแปรสาขาวิชาที่ผลิตงานวิจัย ตัวแปรแผนแบบการวิจัย ตัวแปรวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรคุณภาพเครื่องมือ ส่วนตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่ส่งผลทำให้ค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีอยู่เพียงตัวแปรเดียว คือ ประเภทการวิเคราะห์ข้อมูล ในส่วนของการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นในเรื่องความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนพบว่าในกลุ่มย่อยของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยส่วนใหญ่มีความแปรปรวนเท่ากัน ยกเว้นตัวแปรประเภทการวิเคราะห์ข้อมูล และตัวแปรการใช้คอมพิวเตอร์ที่มีความแปรปรวนไม่เท่ากัน ดังรายละเอียดในตารางที่ 5.19

เมื่อพิจารณาผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยรายคู่ พบว่าตัวแปรคณะที่ผลิตงานวิจัย คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์มีค่าเฉลี่ยคุณภาพงานวิจัย ($M = 2.99$, $SD = 0.39$) สูงกว่าคณะดุริยางคศิลป์/ดนตรี ($M = 2.54$, $SD = 0.33$) ตัวแปรสาขาวิชาที่ผลิตงานวิจัย พบว่าสาขาจิตวิทยาการศึกษา ($M = 3.26$, $SD = 0.18$) และสาขาอื่น ๆ (วิจัย/วัดผล, นอกระบบ, นันทนาการ) ($M = 3.22$, $SD = 0.51$) มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงกว่าสาขาวิชาดนตรีศึกษา ($M = 2.54$, $SD = 0.33$) ตัวแปรแผนแบบการวิจัย พบว่าแผนแบบการวิจัย comparative study มีค่าเฉลี่ยคุณภาพงานวิจัย ($M = 2.92$, $SD = 0.31$) สูงกว่าแผนแบบการวิจัย descriptive/survey ($M = 2.55$, $SD = 0.35$) และแผนแบบการวิจัย qualitative research ($M = 2.47$, $SD = 0.48$) และแผนแบบการวิจัย R&D มีค่าเฉลี่ยคุณภาพงานวิจัย ($M = 3.15$, $SD = 0.53$) สูงกว่าแผนแบบการวิจัย qualitative research ในด้านตัวแปรวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง พบว่าการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย ($M = 2.92$, $SD = 0.32$) และการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ($M = 3.07$, $SD = 0.49$) มีค่าเฉลี่ยคุณภาพงานวิจัยสูงกว่าการใช้กลุ่มประชากรศึกษา ($M = 2.52$, $SD = 0.35$) ในด้านตัวแปรคุณภาพเครื่องมือ พบว่างานวิจัยที่มีคุณภาพเครื่องมือในระดับดีมากมีค่าเฉลี่ยคุณภาพงานวิจัย ($M = 3.01$, $SD = 0.34$) สูงกว่างานวิจัยที่ไม่ระบุคุณภาพเครื่องมือ ($M = 2.60$, $SD = 0.39$) ในด้านตัวแปรประเภทการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย simple/multiple (correlation, regression) มีค่าเฉลี่ยคุณภาพงานวิจัย ($M = 3.07$, $SD = 0.15$) สูงกว่าการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธี content-analysis ($M = 2.57$, $SD = 0.51$) และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย t-test ($M = 2.86$, $SD = 0.36$) มีค่าเฉลี่ยคุณภาพงานวิจัยสูงกว่าการวิเคราะห์ข้อมูล

ด้วยการวิเคราะห์ **descriptive statistics** ($M = 2.57$, $SD = 0.33$) จากผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัย รายคู่ ผู้วิจัยได้นำเสนอตั้งรายละเอียดในตารางที่ 5.20

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.19 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย

ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย	คุณภาพงานวิจัย			Test of homogeneity of Var.	<i>P</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>				
1. คณะที่ผลิตงานวิจัย				.420	.518	51.587***	.000
1.1 ครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์	54	2.99	0.39				
1.2 ดุริยางคศิลป์/ดนตรี	75	2.54	0.33				
2. สาขาวิชาที่ผลิตงานวิจัย				1.168	.324	9.202***	.000
2.1 ดนตรีศึกษา	75	2.54	0.33				
2.2 พื้นฐาน/พัฒนศึกษา	8	2.98	0.20				
2.3 จิตวิทยาการศึกษา	6	3.26	0.18				
2.4 การศึกษาปฐมวัย	4	3.22	0.26				
2.5 ประถมศึกษา	8	2.99	0.30				
2.6 อุดมศึกษา	7	2.75	0.46				
2.7 โสตทัศนศึกษา	6	2.67	0.41				
2.8 บริหาร/นิเทศการศึกษา	8	2.95	0.35				
2.9 อื่นๆ	7	3.22	0.51				
3. หน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัย				1.235	.289	1.223	.296
3.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	49	2.72	0.44				
3.2 สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา	33	2.69	0.48				
3.3 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	4	2.78	0.24				
3.4 โรงเรียนดนตรีเอกชน	10	2.93	0.40				
3.5 โรงเรียนสาธิต	5	3.11	0.30				
3.6 กรมศิลปากร	14	2.59	0.28				
3.7 ไม่ระบุ	10	2.70	0.29				
3.8 อื่นๆ	4	2.71	0.38				

ตารางที่ 5.19 (ต่อ)

ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย	คุณภาพงานวิจัย			Test of homogeneity of Var.	<i>P</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>				
4. เนื้อหาสาระหลัก				0.885	.508	1.543	.170
4.1 ประวัติและวัฒนธรรมการถ่ายทอดดนตรี	5	2.99	0.34				
4.2 ผลทางจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับดนตรี	7	2.94	0.34				
4.3 หลักสูตรดนตรี	7	2.82	0.38				
4.4 การเรียนการสอนดนตรี	100	2.68	0.41				
4.5 การวัดและประเมินผลการเรียนดนตรี	6	3.04	0.64				
4.6 การบริหารและการนิเทศการเรียนการสอนทางดนตรี	2	2.64	0.61				
4.7 วิชาชีพดนตรี	2	2.78	0.12				
5. แผนแบบการวิจัย				1.971	.064	5.971***	.000
5.1 descriptive/survey	41	2.55	0.35				
5.2 comparative study	31	2.92	0.31				
5.3 correlation research	2	3.16	0.02				
5.4 lab/experimental research	24	2.81	0.35				
5.5 R&D	6	3.15	0.53				
5.6 qualitative research	21	2.47	0.48				
5.7 historical/documentary research	2	3.07	0.29				
5.8 อื่นๆ	2	3.05	0.22				
6. วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง				0.755	.584	5.524***	.000
6.1 ใช้กลุ่มประชากรศึกษา	27	2.52	0.35				
6.2 แบบเจาะจง	49	2.69	0.42				
6.3 แบบง่าย	20	2.92	0.32				
6.4 แบบหลายขั้นตอน	12	3.07	0.49				

ตารางที่ 5.19 (ต่อ)

ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย	คุณภาพงานวิจัย			Test of homogeneity of Var.	<i>P</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>				
6.5 ได้มาจากการสุ่มแต่ไม่ระบุวิธี	12	2.56	0.26				
6.6 อื่นๆ	9	2.93	0.43				
7. คุณภาพเครื่องมือ				0.907	.462	8.276***	.000
7.1 ต่ำ	3	2.62	0.47				
7.2 ปานกลาง	4	2.91	0.16				
7.3 ดี	6	3.07	0.42				
7.4 ดีมาก	31	3.01	0.34				
7.5 ไม่ระบุคุณภาพเครื่องมือ	85	2.60	0.39				
8. ประเภทการวิเคราะห์ข้อมูล				3.184**	.010	4.123**	.002
8.1 content analysis	33	2.57	0.51				
8.2 descriptive statistics	30	2.57	0.33				
8.3 t-test	45	2.86	0.36				
8.4 simple/multiple (correlation, regression)	3	3.07	0.15				
8.5 ANOVA (one-way/two-way)	15	2.87	0.33				
8.6 อื่นๆ (factor analysis, chi-square, nonpara)	3	3.02	0.53				
9. การใช้คอมพิวเตอร์				4.031*	.020	2.236	.111
9.1 ไม่ระบุ	33	2.72	0.47				
9.2 ไม่ใช้	36	2.61	0.46				
9.3 ใช้	60	2.80	0.35				

*** $P < .001$, ** $P < .01$, * $P < .05$

ตารางที่ 5.20 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยรายคู่

ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย	คู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 / .01
1. คณะที่ผลิตงานวิจัย	ครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ > ดุริยางคศิลป์/ดนตรี
2. สาขาวิชาที่ผลิตงานวิจัย (Scheffe)	จิตวิทยาการศึกษา, อื่นๆ(วิจัย/วัดผล,นอกระบบ,นันทนาการ) > ดนตรีศึกษา
3. แผนแบบการวิจัย (Scheffe)	comparative study > descriptive/survey, qualitative research R&D > qualitative research
4. วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง (Scheffe)	แบบง่าย, แบบหลายขั้นตอน > ใช้กลุ่มประชากรศึกษา
5. คุณภาพเครื่องมือ (Scheffe)	คุณภาพเครื่องมือระดับดีมาก > ไม่ระบุคุณภาพเครื่องมือ
6. ประเภทการวิเคราะห์ข้อมูล (Dunnett's T3)	simple/multiple(correlation,regression) > content analysis t-test > descriptive statistics

โดยสรุปการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ เป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะ และคุณภาพของงานวิจัย ข้อค้นพบจากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้จากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ทั้งหมด 129 เรื่อง เมื่อพิจารณาคุณลักษณะของงานวิจัยด้านการพิมพ์และผู้วิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์/ปริญญาานิพนธ์ระดับปริญญาโทหรือระดับปริญญาตรีร้อยละ 97.7 ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยของมหาวิทยาลัยมหิดลร้อยละ 58 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยของคณะทางดุริยางคศิลป์/ดนตรี ร้อยละ 58 งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยในสาขาวิชาดนตรีศึกษาร้อยละ 58 เมื่อจำแนกงานวิจัยตามปีทำงานวิจัยเสร็จ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่ทำเสร็จในระหว่างปี พ.ศ. 2544-2550 ซึ่งมีจำนวนมากที่สุดร้อยละ 48.8 ในด้านหน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัยพบว่าส่วนใหญ่มาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 37.9 เมื่อพิจารณาคคุณลักษณะของงานวิจัยด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัยพบว่า งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบตัวแปร ร้อยละ 36.5 ในด้านเนื้อหาสาระหลักของงานวิจัยส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรีร้อยละ 77.4 ส่วนเนื้อหาสาระรองงานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพ/ปัญหาการเรียนการสอนดนตรีร้อยละ 22.1 งานวิจัยส่วนใหญ่ไม่ระบุการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดในการวิจัย ร้อยละ 78.9 และส่วนใหญ่ไม่มีสมมติฐานร้อยละ 45.7 ในด้านสถานภาพกลุ่มตัวอย่างพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนร้อยละ 34.1 และศึกษากลุ่มตัวอย่างในระดับมัธยมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 17.1 โดยส่วนใหญ่ศึกษากลุ่มตัวอย่างจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ร้อยละ 36.4 เมื่อพิจารณาคุณลักษณะของงานวิจัยด้านวิธีวิทยาการวิจัยพบว่า งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่มีแผนแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มากที่สุดร้อยละ 31.7 และใช้แผนแบบการวิจัยเชิงเปรียบเทียบ (comparative study) ร้อยละ 24 โดยที่งานวิจัยส่วนใหญ่ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงมากที่สุดร้อยละ 37.9 ในส่วนประเภทเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยมากที่สุดคือ แบบสอบถาม คิดเป็นร้อยละ 34.1 ซึ่งงานวิจัยส่วนใหญ่ไม่ระบุคุณภาพเครื่องมือ ร้อยละ 65.9 และงานวิจัยส่วนใหญ่ใช้สถิติ t-test ในการวิเคราะห์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.9 โดยเป็นงานวิจัยที่ใช้คอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลมากที่สุดร้อยละ 46.5 เมื่อพิจารณาจำนวนหน้าทั้งหมดของงานวิจัยพบว่าโดยเฉลี่ยส่วนใหญ่มี 177.92 หน้า มีจำนวนสมมติฐานโดยเฉลี่ยเท่ากับ 1.62 งานวิจัยส่วนใหญ่ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเฉลี่ยประมาณ 154 คนในด้านผลการประเมินคุณภาพงานวิจัย พบว่าคะแนนประเมินคุณภาพงานวิจัยโดยเฉลี่ยอยู่ในช่วง 1.66 ถึง 3.86 คะแนน

เมื่อพิจารณาประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตามพบว่า ส่วนใหญ่ใช้แบบทดสอบ ร้อยละ 45.9 โดยส่วนใหญ่หาค่าความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha) ร้อยละ 40.9 และหาความตรงตามเนื้อหา ร้อยละ 75.4 ในด้านประเภทการเปรียบเทียบพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาแบบเปรียบเทียบตัวแปรตามระหว่างกลุ่มตัวแปรต้นร้อยละ 46.5 และใช้สถิติประเภท t-test-independent มากที่สุดร้อยละ 41.5 และเมื่อพิจารณาด้านแบบแผนการทดลองที่ใช้มากที่สุด พบว่าเป็นแบบแผนการทดลอง True control group pretest - posttest design ร้อยละ 11.3 ในด้านการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนส่วนใหญ่ร้อยละ 8.8 จะใช้การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนโดยวิธีการทางสถิติ (Statistical control) และเมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรตามพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวกับทักษะพิสัยมากที่สุด โดยเฉพาะตัวแปรทักษะ/ความสามารถทางดนตรี คิดเป็นร้อยละ 30.8 ในส่วนตัวแปรต้นพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับกระบวนการ/วิธีการเรียนการสอน ในด้านวิธีการสอน/กระบวนการสอนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 19.5

เมื่อพิจารณาผลการประเมินคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษาพบว่า งานวิจัยเชิงปริมาณมีคุณภาพงานวิจัยโดยสรุปในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($M = 3.37, SD = 0.68$) และงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีคุณภาพงานวิจัยโดยสรุปในภาพรวมอยู่ในระดับดี ($M = 3.13, SD = 0.87$) เมื่อพิจารณาคูณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยในด้านต่างๆ พบว่าคุณภาพงานวิจัยส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรต้นเนื่องจากคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษา พบว่าคุณภาพของงานวิจัยมีความสัมพันธ์กับจำนวนหน้าทั้งหมด มีความสัมพันธ์กับจำนวนตัวแปรต้น มีความสัมพันธ์กับจำนวนสมมติฐาน และมีความสัมพันธ์กับจำนวนวิธีวิเคราะห์ และเมื่อพิจารณา

จากผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย พบว่ามีตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่ส่งผลทำให้ค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีอยู่ 5 ตัวแปรได้แก่ ตัวแปรคณะที่ผลิตงานวิจัย ตัวแปรสาขาวิชาที่ผลิตงานวิจัย ตัวแปรแผนแบบการวิจัย ตัวแปรวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรคุณภาพเครื่องมือ และตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่ส่งผลทำให้ค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีอยู่เพียงตัวแปรเดียว คือ ประเภทการวิเคราะห์ข้อมูล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ห่อภิมาณ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์ห่อภิมาณในบทนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ตอน ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นและการแจกแจงความถี่ของค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา ตอนที่ 2 เสนอผลการทดสอบความแปรปรวนของค่าขนาดอิทธิพล ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จำแนกตามตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัย และตอนที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์การถดถอยเพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรที่เกี่ยวกับงานวิจัยต่อค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา

เพื่อความสะดวกและการสื่อสารความหมายที่ชัดเจนมากขึ้น ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้อักษรย่อและสัญลักษณ์ต่างๆ เพื่อใช้แทนค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

<i>M</i>	หมายถึง ค่าเฉลี่ย
<i>SD</i>	หมายถึง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
<i>N</i>	หมายถึง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
<i>Sk</i>	หมายถึง ค่าความเบ้
<i>Ku</i>	หมายถึง ค่าความโด่ง
<i>d</i>	หมายถึง ค่าขนาดอิทธิพล
<i>r</i>	หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
<i>F</i>	หมายถึง ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์แบบ F-test
<i>R</i>	หมายถึง สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
<i>R</i> ²	หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์
<i>b</i>	หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
<i>B</i>	หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นและการแจกแจงความถี่ของค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา

การเสนอผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพลที่ได้จากการประมาณค่าตามสูตรของ Glass, McGaw, & Smith (1981) การนำเสนอผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้แยกเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ 1.1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นและการแจกแจงความถี่ของค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษาในระดับเล่มวิทยานิพนธ์ 1.2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นและการแจกแจงความถี่ของค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษาในระดับชุดการทดสอบสมมติฐาน และ 1.3 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นและการแจกแจงความถี่ของค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามเนื้อหาสาระของงานวิจัย ดังรายละเอียดในแต่ละหัวข้อต่อไปนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นและการแจกแจงความถี่ของค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษาในระดับเล่มวิทยานิพนธ์

งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำงานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณจำนวนทั้งหมด 62 เล่ม มาทำการสังเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณ โดยผู้วิจัยได้ประมาณค่าขนาดอิทธิพลในระดับเล่มวิทยานิพนธ์ จากงานวิจัยเหล่านี้ได้จำนวนทั้งหมด 62 ค่า เมื่อผู้วิจัยพิจารณาค่าขนาดอิทธิพลทั้งหมดพบว่ามีค่าอยู่ในช่วงตั้งแต่ -4.688 ถึง 31.304 มีพิสัยเท่ากับ 35.992 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.383 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.682 เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ และค่าความโด่งพบว่า ค่าขนาดอิทธิพลมีค่าความเบ้เท่ากับ 4.135 มีลักษณะเบ้ขวา ค่าขนาดอิทธิพลกระจายไปทางซ้ายของโค้งปกติ แสดงว่าค่าขนาดอิทธิพลที่คำนวณได้ส่วนใหญ่มีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ย และมีค่าความโด่งเท่ากับ 23.700 แสดงให้เห็นว่าลักษณะการแจกแจงของค่าขนาดอิทธิพลสูงกว่าโค้งปกติ ดังรายละเอียดในตารางที่ 6.1 และดูลักษณะการแจกแจงของค่าขนาดอิทธิพล ดังรายละเอียดในแผนภาพที่ 6.1

ตารางที่ 6.1 ค่าสถิติเบื้องต้นและการแจกแจงความถี่ของค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษาในระดับเล่มวิทยานิพนธ์

ตัวแปร	<i>N</i>	\bar{a}	<i>SD</i>	Range	Min	Max	Sk	Ku
ค่าขนาดอิทธิพล	62	2.383	4.682	35.992	-4.688	31.304	4.135	23.700

2.00 Extremes ($= < -2.6$)
 1.00 -1 . &
 1.00 -1 . &
 .00 -0 .
 12.00 -0 . 0003&
 59.00 0 . 000000000000011111112233344
 33.00 0 . 5555556667788999
 12.00 1 . 01234
 8.00 1 . 5778
 5.00 2 . 12&
 1.00 2 . &
 25.00 Extremes ($= > 3.6$)

หมายเหตุ ตัวเลขหลังจุดทศนิยมแต่ละตัวแทนข้อมูล 2 ค่า

แผนภาพที่ 6.2 แผนภูมิต้น-ใบ (Stem and Leaf) ของค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษาในระดับชุดการทดสอบสมมติฐาน

1.3 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นและการแจกแจงความถี่ของค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามเนื้อหาสาระของงานวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์อภิमानในครั้งนี้ เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยแบบหลากหลายปัญหาวิจัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้จัดหมวดหมู่เนื้อหาสาระของงานวิจัยเพื่อใช้ในการสังเคราะห์ตามกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษาที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ในการรายงานผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นเบื้องต้นและการแจกแจงความถี่ของค่าขนาดอิทธิพลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แยกจำแนกค่าขนาดอิทธิพลตามเนื้อหาสาระของงานวิจัย เพื่อให้เห็นถึงการแจกแจงของค่าขนาดอิทธิพลตามแต่ละเนื้อหาสาระของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

เมื่อพิจารณาค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามเนื้อหาสาระของงานวิจัยพบว่า งานวิจัยที่ศึกษาในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการเรียนการสอนมีค่าขนาดอิทธิพลสูงที่สุดพบว่ามีค่าอยู่ในช่วงตั้งแต่ -13.769 ถึง 31.304 มีพิสัยเท่ากับ 45.073 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.792 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.162 เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ และค่าความโด่งพบว่าค่าขนาดอิทธิพลมีค่าความเบ้เท่ากับ 3.345 มีลักษณะเบ้ขวา ค่าขนาดอิทธิพลกระจายไปทางซ้ายของโค้งปกติ แสดงว่าค่าขนาดอิทธิพลที่คำนวณได้ส่วนใหญ่มีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ย และมีค่าความโด่งเท่ากับ 25.618 แสดงให้เห็นว่าลักษณะการแจกแจงของค่าขนาดอิทธิพลสูงกว่าโค้งปกติ รองลงมาเป็นงานวิจัยที่ศึกษาเนื้อหาสาระเกี่ยวกับผลทางจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับดนตรี ซึ่งมี

ค่าขนาดอิทธิพลอยู่ในช่วงตั้งแต่ 0.031 ถึง 5.028 มีพิสัยเท่ากับ 4.996 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.874 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.019 เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ ซึ่งมีค่าเท่ากับ 2.736 มีลักษณะเบ้ขวา ค่าขนาดอิทธิพลกระจายไปทางซ้ายของโค้งปกติ แสดงว่าค่าขนาดอิทธิพลส่วนใหญ่มีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ย และมีค่าความโด่งเท่ากับ 8.780 แสดงให้เห็นว่าลักษณะการแจกแจงของค่าขนาดอิทธิพลสูงกว่าโค้งปกติ ส่วนเนื้อหาสาระของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลต่ำที่สุด คือ เนื้อหาสาระเกี่ยวกับหลักสูตรดนตรี โดยมีค่าขนาดอิทธิพลอยู่ในช่วง -0.092 ถึง 0.529 มีพิสัยเท่ากับ 0.621 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.199 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.217 เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ ซึ่งมีค่าเท่ากับ -0.057 มีลักษณะเบ้ซ้าย ค่าขนาดอิทธิพลกระจายไปทางขวาของโค้งปกติ แสดงว่าค่าขนาดอิทธิพลส่วนใหญ่มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ย และมีค่าความโด่งเท่ากับ -1.277 แสดงให้เห็นว่าลักษณะการแจกแจงของค่าขนาดอิทธิพลต่ำกว่าโค้งปกติ

จากรายละเอียดผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นและการแจกแจงความถี่ของค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามเนื้อหาสาระของงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยนำเสนอในตารางที่ 6.3

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.3 ค่าสถิติเบื้องต้นและการแจกแจงความถี่ของค่าขนาดคิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามเนื้อหาสาระของงานวิจัย

เนื้อหาสาระงานวิจัย ทางดนตรีศึกษา	<i>N</i>	\bar{a}	<i>SD</i>	Range	Min	Max	Sk	Ku
1. ผลทางจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับ ดนตรี	37	0.874	1.019	4.996	0.031	5.028	2.736	8.780
1.1 ความถนัดทางดนตรี	3	0.605	0.136	0.273	0.470	0.742	0.086	0.00
1.2 บรรยากาศการเรียนรู้ทางจิตวิทยา	4	1.830	1.428	3.037	0.926	3.963	1.943	3.827
1.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเล่นดนตรี	12	0.712	1.483	4.988	0.040	5.028	2.726	7.471
1.4 องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับ ทักษะ/ความสามารถทางดนตรี	14	0.934	0.336	1.039	0.509	1.547	0.723	-0.513
1.5 เจตคติต่อการเรียนดนตรี	4	0.402	0.386	0.822	0.031	0.854	0.333	-3.460
2. หลักสูตรดนตรี	10	0.199	0.217	0.621	-0.092	0.529	-0.057	-1.277
2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร	10	0.199	0.217	0.621	-0.092	0.529	-0.057	-1.277
3. การเรียนการสอนดนตรี	104	1.792	4.162	45.073	-13.769	31.304	3.345	25.618
3.1 การพัฒนานวัตกรรม/ชุดการสอนดนตรี	28	5.155	5.882	32.627	-1.323	31.304	3.389	14.900
3.1 การพัฒนารูปแบบ/กระบวนการเรียน การสอนดนตรี	29	1.323	1.672	7.042	-0.357	6.685	1.833	3.011
3.2 พฤติกรรมการเรียนการสอนดนตรี	8	0.081	0.080	0.236	0.011	0.247	1.360	1.759
3.3 การจัดการ/การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนดนตรี	2	-0.796	2.494	3.527	-2.560	0.967	0.000	0.000
3.3 สภาพ/ปัญหาการเรียนการสอนดนตรี	15	-0.855	3.619	15.008	-13.769	1.239	-3.706	14.062
3.4 การเรียนการสอนทักษะดนตรี	8	1.942	3.322	10.028	-0.092	9.936	2.528	6.720
3.5 ทักษะ/ความคิดเห็นในการเรียนดนตรี	14	0.133	0.243	0.787	-0.215	0.572	0.940	-0.153
4. การวัดและประเมินผลการเรียน ดนตรี	8	0.668	1.025	2.727	-0.452	2.274	0.966	-0.584
4.1 การวัดและประเมินผลการเรียนดนตรี	3	0.137	0.627	1.248	-0.452	0.796	0.490	0.000
4.2 สร้าง/พัฒนาเครื่องมือวัดทางดนตรี	2	2.226	0.068	0.096	2.178	2.274	0.000	0.000
4.3 สภาพการประเมินผลดนตรี	3	0.160	0.205	0.385	0.008	0.393	1.491	0.000
รวม	159	1.422	3.444	45.073	-13.769	31.304	4.133	37.819

ตอนที่ 2 ผลการทดสอบความแปรปรวนของค่าขนาดอิทธิพล

จากการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นและการแจกแจงความถี่ของค่าขนาดอิทธิพล เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าขนาดอิทธิพลพบว่า ค่าขนาดอิทธิพลที่ประมาณค่าได้ มีค่าแตกต่างกันค่อนข้างมาก ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบว่าความแปรปรวนของค่าขนาดอิทธิพล ทั้งความแปรปรวนภายในค่าขนาดอิทธิพลและความแปรปรวนของค่าขนาดอิทธิพลระหว่างเล่มงานวิจัย มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ โดยทำการวิเคราะห์ด้วยโมเดลเชิงเส้นตรงระดับลดหลั่น (HLM) เพื่อศึกษาความผันแปรของอิทธิพลสุ่ม (random effect) โมเดลของการวิเคราะห์มีดังนี้

โมเดลการวิเคราะห์ระดับค่าขนาดอิทธิพล (within-unit model)

$$ES_{ij} = b_{oj} + e_{ij}$$

โมเดลการวิเคราะห์ระดับเล่มงานวิจัย (Between-unit model)

$$b_{oj} = \gamma_{00} + U_{oj}$$

- เมื่อ ES_{ij} แทน ค่าขนาดอิทธิพลจากการประมาณค่า
 b_{oj} แทน ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลหรือ ค่าพารามิเตอร์ขนาดอิทธิพล
 e_{ij} แทน ค่าความคลาดเคลื่อนของขนาดอิทธิพล
 γ_{00} แทน ค่าพารามิเตอร์ที่ประมาณค่าขนาดอิทธิพล
 U_{oj} แทน ค่าความคลาดเคลื่อนของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล

ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความแปรปรวนของค่าขนาดอิทธิพล แสดงในตารางที่ 6.4

ตารางที่ 6.4 ผลการทดสอบความแปรปรวนของค่าขนาดอิทธิพล

ค่าขนาดอิทธิพล	Random Effect						Intra-Class Corr.
	Variance in effect size mean (U)	Variance at level 1 (R)	Total Observe variance	df	c^2	P	
ชุดการทดสอบ สมมติฐาน	19.463	2.083	21.546	61	867.218	.000	0.903

ผลการทดสอบอิทธิพลเชิงสุ่มดังตารางที่ 6.4 พบว่า ค่าขนาดอิทธิพลที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยโมเดลเชิงเส้นตรงระดับลดหลั่น (HLM) มีความแปรปรวนทั้งในระดับค่าขนาดอิทธิพลและระดับเล่มงานวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พิจารณาจากผลการทดสอบ

ความแปรปรวนอย่างสุ่ม (U_0) ของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลพบว่ามีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีค่าไค-สแควร์เท่ากับ 867.218

จากค่าความสัมพันธ์ภายในชั้น (Intra class correlation) แสดงให้เห็นว่า ร้อยละ 90.33 ของความแปรปรวนภายในค่าขนาดอิทธิพลเป็นความแปรปรวนระหว่างเล่มงานวิจัย ที่เหลือร้อยละ 9.67 เป็นความแปรปรวนระหว่างค่าขนาดอิทธิพลภายในเล่มงานวิจัย

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จำแนกตามตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ในตอนนี้เป็น การนำเสนอผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จำแนกตามตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัย ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 2 หัวข้อ ได้แก่ 3.1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จำแนกตามตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัยในระดับเล่มวิทยานิพนธ์ และ 3.2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จำแนกตามตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัยในระดับชุดการทดสอบสมมติฐาน ดังรายละเอียดในแต่ละหัวข้อมาดังต่อไปนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จำแนกตามตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัยในระดับเล่มวิทยานิพนธ์

จากผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จำแนกตามตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัยในระดับเล่มวิทยานิพนธ์ โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่ามีตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่ส่งผลทำให้ค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีจำนวน 2 ตัว ได้แก่ ตัวแปรระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรประเภทเครื่องมือ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลระหว่างกลุ่มจำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลของระดับการศึกษาอื่นๆ (ปฐมวัย, อาชีวะ, ไม่ระบุ) มีค่าสูงที่สุด ($\bar{a} = 10.975, SD = 17.608$) รองลงมาคือระดับชั้นอุดมศึกษา ($\bar{a} = 2.493, SD = 3.288$) ส่วนครู/อาจารย์/ผู้บริหารระดับชั้นมัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลต่ำที่สุด ($\bar{a} = -2.276, SD = 5.714$) ในส่วนของตัวแปรประเภทเครื่องมือพบว่า ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลที่มีค่าสูงสุดคือประเภทเครื่องมือหลากหลายตั้งแต่ 3 ประเภทขึ้นไป ($\bar{a} = 5.452, SD = 3.374$) รองลงมาคือแบบทดสอบ และโปรแกรมการสอน/ฝึก ($\bar{a} = 3.621, SD = 3.199$) ส่วนแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลต่ำที่สุด ($\bar{a} = 0.017, SD = 1.799$)

เมื่อพิจารณาตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่ส่งผลทำให้ค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 4 ตัว ได้แก่ ตัวแปรปีที่ทำงานวิจัยเสร็จ ตัวแปรประเภทสมมติฐาน ตัวแปรสถานภาพกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรคุณภาพเครื่องมือ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลระหว่างกลุ่มจำแนกตามตัวแปรปีที่ทำงานวิจัยเสร็จพบว่า ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลที่มีค่าสูงที่สุดอยู่ในช่วงปี พ.ศ. 2537-2543 ($\bar{a} = 2.948, SD = 5.245$) รองลงมาอยู่ในช่วงปี พ.ศ. 2530-2536 ($\bar{a} = 1.355, SD = 1.202$) ส่วนช่วงปีที่มีค่าขนาดอิทธิพลต่ำที่สุด คือ ปี พ.ศ. 2516-2522 ($\bar{a} = 0.605, SD = 0.136$) ในด้านตัวแปรประเภทสมมติฐานพบว่า ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลของสมมติฐานแบบมีทิศทางมีค่าสูงที่สุด ($\bar{a} = 2.503, SD = 4.460$) รองลงมาคืองานวิจัยที่ไม่มีสมมติฐาน ($\bar{a} = 1.520, SD = 1.224$) และประเภทสมมติฐานที่มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลต่ำที่สุดคือสมมติฐานแบบไม่มีทิศทาง ($\bar{a} = 0.407, SD = 2.123$) ในส่วนตัวแปรสถานภาพกลุ่มตัวอย่างพบว่า สถานภาพกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าขนาดอิทธิพลสูงที่สุดคือกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิต/นักศึกษา ($\bar{a} = 2.437, SD = 3.032$) รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน ($\bar{a} = 1.758, SD = 3.828$) ในส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู/อาจารย์เป็นกลุ่มที่มีค่าขนาดอิทธิพลต่ำที่สุด ($\bar{a} = -0.433, SD = 3.040$) ในด้านตัวแปรคุณภาพเครื่องมือพบว่า การไม่ระบุคุณภาพเครื่องมือมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงที่สุด ($\bar{a} = 2.642, SD = 5.113$) และงานวิจัยที่มีคุณภาพของเครื่องมือต่ำ มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลต่ำที่สุด ($\bar{a} = -0.032, SD = 3.393$)

เมื่อพิจารณาตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่ส่งผลทำให้ค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 ตัว ได้แก่ ตัวแปรแผนแบบการวิจัย ตัวแปรวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรประเภทการวิเคราะห์ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลระหว่างกลุ่มจำแนกตามตัวแปรแผนแบบการวิจัยพบว่า แผนแบบการวิจัยเชิงทดลอง (Lab/experimental research) เป็นแผนแบบการวิจัยที่มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงที่สุด ($\bar{a} = 2.837, SD = 2.716$) รองลงมาคือแผนแบบการวิจัยแบบเปรียบเทียบ (comparative study) ($\bar{a} = 1.177, SD = 4.468$) และแผนแบบการวิจัยที่มีค่าขนาดอิทธิพลต่ำที่สุดคือแผนแบบการวิจัยแบบบรรยาย (descriptive/survey) ($\bar{a} = 0.163, SD = 0.216$) ในด้านตัวแปรวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างพบว่าวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงที่สุดคือวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม ($\bar{a} = 7.658, SD = 0.838$) รองลงมาคือวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ($\bar{a} = 1.728, SD = 3.436$) และวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลต่ำที่สุด ($\bar{a} = 0.934, SD = 0.336$) ในส่วนตัวแปรประเภทการวิเคราะห์พบว่า การวิเคราะห์โดยใช้สถิติ t-test มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงที่สุด ($\bar{a} = 2.079, SD = 4.415$) รองลงมาคือการใช้สถิติ simple/multiple correlation, regression ($\bar{a} = 1.031, SD = 1.013$) และการใช้สถิติ ANOVA (one-two way) มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลต่ำที่สุด ($\bar{a} = 0.290, SD = 0.598$) ในด้านการทดสอบ

ข้อตกลงเบื้องต้นในเรื่องของความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน พบว่ากลุ่มย่อยของตัวแปร
ปรับส่วนใหญ่มีความแปรปรวนไม่เท่ากัน

จากผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา
จำแนกตามตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัยในระดับเล่มวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยได้นำเสนอ
ดังรายละเอียดในตารางที่ 6.5

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.5 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัยในระดับเล่มวิทยานิพนธ์

ตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัย	ค่าขนาดอิทธิพล			Test of homogeneity of Var.	<i>P</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
	<i>N</i>	\bar{d}	<i>SD</i>				
1. ประเภทงานวิจัย				.869	.353	.040	.843
1.1 วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต	155	1.413	3.487				
1.2 วิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต	4	1.761	0.649				
2. สถาบันที่ผลิตงานวิจัย				6.295**	.002	1.159	.317
2.1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	41	1.292	1.518				
2.2 มหาวิทยาลัยมหิดล	83	1.774	4.526				
2.3 สถาบันอื่นๆเกษตร,ศิลปากร,มศว	35	0.737	1.477				
3. คณะที่ผลิตงานวิจัย				12.239***	.001	1.832	.178
3.1 ครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์	76	1.036	1.515				
3.2 ดุริยางคศิลป์/ดนตรี	83	1.774	4.526				
4. สาขาที่ผลิตงานวิจัย				2.554*	.022	.546	.773
4.1 ดนตรีศึกษา	83	1.774	4.526				
4.2 จิตวิทยาการศึกษา	17	1.427	1.368				
4.3 ประถมศึกษา	12	1.787	1.988				
4.4 อุดมศึกษา	15	0.853	1.509				
4.5 วิจัยการศึกษา/วัดและประเมินผล	15	0.783	0.667				
4.6 บริหารการศึกษา	10	0.199	0.217				
4.7 อื่นๆ ใต้อัตนศึกษา/นอกระบบ	7	0.934	2.658				
5. ปีที่ทำงานวิจัยเสร็จ				5.695***	.000	3.534**	.009
5.1 พ.ศ. 2516-2522	3	0.605	0.136				
5.2 พ.ศ. 2523-2529	13	0.730	1.806				
5.3 พ.ศ. 2530-2536	29	1.355	1.202				
5.4 พ.ศ. 2537-2543	45	2.948	5.245				
5.5 พ.ศ. 2544-2550	69	0.620	2.503				
6. หน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัย				.949	.437	1.098	.360
6.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	49	1.040	3.189				
6.2 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	49	1.411	2.407				

ตารางที่ 6.5 (ต่อ)

ตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัย	ค่าขนาดอิทธิพล			Test of homogeneity of Var.	<i>P</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
	<i>N</i>	\bar{d}	<i>SD</i>				
6.3 โรงเรียนดนตรีเอกชน	20	0.766	1.202				
6.4 กรมศิลปากร	29	1.883	5.771				
6.5 อื่นๆ	12	3.004	2.946				
7. วัตถุประสงค์ของการวิจัย				2.659*	.025	.547	.741
7.1 บรรยาย	12	0.080	0.145				
7.2 ศึกษา	16	0.933	0.433				
7.3 เปรียบเทียบ	118	1.633	3.942				
7.4 ความสัมพันธ์	3	0.605	0.136				
7.5 อธิบาย	5	1.561	2.120				
7.6 วิจัยและพัฒนา	5	1.570	0.612				
8. เนื้อหาสาระหลัก				5.146**	.002	1.266	.288
8.1 ผลทางจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับดนตรี	37	0.874	1.019				
8.2 หลักสูตรดนตรี	10	0.199	0.217				
8.3 การเรียนการสอนดนตรี	104	1.792	4.162				
8.4 การวัดและประเมินผลการเรียนดนตรี	8	0.668	1.025				
9. ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้				.850	.533	.089	.997
9.1 โคดาย	4	2.501	1.554				
9.2 แนวคิดของณรุทธ์ สุทธจิตต์	4	1.091	1.869				
9.3 ความถนัด/ความสามารถ/การทดสอบทางดนตรี	5	1.253	0.894				
9.4 ดาลโครซ, ออร์ฟ และโคดาย	10	1.128	1.120				
9.5 โคดาย เบอร์กัตตันและบอร์ดแมน	7	1.196	0.625				
9.6 ทฤษฎีทางจิตวิทยา	2	1.649	0.140				
9.7 ทฤษฎีอื่นๆ	127	1.437	3.814				

ตารางที่ 6.5 (ต่อ)

ตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัย	ค่าขนาดอิทธิพล			Test of homogeneity of Var.	<i>P</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
	<i>N</i>	\bar{d}	<i>SD</i>				
10. ประเภทสมมติฐาน				4.888**	.003	4.442**	.005
10.1 ไม่มีสมมติฐาน	3	1.520	1.224				
10.2 มีทิศทาง	66	2.503	4.460				
10.3 ไม่มีทิศทาง	69	0.407	2.123				
10.4 มีทิศทางและไม่มีทิศทาง	21	1.345	2.478				
11. สถานภาพกลุ่มตัวอย่าง				2.648	.051	4.200**	.007
11.1 นักเรียน	86	1.758	3.828				
11.2 นิสิต/นักศึกษา	32	2.437	3.032				
11.3 ครู/อาจารย์	22	-0.433	3.040				
11.4 รวมกลุ่มตัวอย่างหลายสถานภาพ	19	0.334	0.694				
12. ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง				21.318***	.000	4.727***	.000
12.1 ประถม	32	1.476	2.330				
12.2 มัธยม	58	1.331	1.945				
12.3 อุดมศึกษา	25	2.493	3.288				
12.4 ครู/อาจารย์/ผู้บริหารประถม	10	0.375	0.478				
12.5 ครู/อาจารย์/ผู้บริหารมัธยม	6	-2.276	5.714				
12.6 ครู/อาจารย์/ผู้บริหารอาชีวะ	3	0.160	0.205				
12.7 ครู/อาจารย์/ผู้บริหารอุดมศึกษา	8	0.130	0.311				
12.8 รวมหลายระดับการศึกษา	5	0.921	1.192				
12.9 ระดับการศึกษาโรงเรียนดนตรี	9	1.126	1.679				
12.10 อื่นๆ	3	10.975	17.608				
13. แหล่งที่มาของกลุ่มตัวอย่าง				.590	.708	.443	.818
13.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	42	1.224	3.438				
13.2 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	50	1.461	2.563				
13.3 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	12	1.489	1.834				
13.4 วิทยาลัยนาฏศิลป์	35	2.023	5.294				

ตารางที่ 6.5 (ต่อ)

ตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัย	ค่าขนาดอิทธิพล			Test of homogeneity of Var.	<i>P</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
	<i>N</i>	\bar{d}	<i>SD</i>				
13.5 สำนักการศึกษา กทม	11	0.753	1.847				
13.6 อื่นๆ	9	0.515	1.436				
14. แผนแบบการวิจัย				3.921**	.010	3.722*	.013
14.1 descriptive/survey	24	0.163	0.216				
14.2 comparative study	73	1.177	4.468				
14.3 lab/experimental research	40	2.837	2.716				
14.4 comparative and correlation	22	1.031	1.013				
15. วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง				1.049	.391	2.322*	.046
15.1 ใช้กลุ่มประชากรศึกษา	38	0.972	5.060				
15.2 แบบเจาะจง	38	1.728	3.436				
15.3 แบบง่าย	42	1.272	2.130				
15.4 แบบแบ่งกลุ่ม	3	7.658	0.838				
15.5 แบบแบ่งชั้น	14	0.934	0.336				
15.6 อื่นๆ (เป็นระบบ / หลายขั้นตอน)	24	1.414	2.708				
16. ประเภทเครื่องมือ				5.694***	.001	11.002**	.000
16.1 แบบสอบถาม	74	0.017	1.799				
16.2 แบบทดสอบ และโปรแกรมการ	15	3.621	3.199				
สอน/ฝึก							
16.3 แบบทดสอบ และแบบวัด	66	2.252	4.172				
16.4 เครื่องมือหลากหลายตั้งแต่ 3	4	5.452	3.374				
ประเภทขึ้นไป							
17. คุณภาพเครื่องมือ				7.375***	.001	5.438**	.005
17.1 ต่ำ	19	-0.032	3.393				
17.2 ดี	92	1.085	1.863				
17.3 ไม่ระบุคุณภาพเครื่องมือ	48	2.642	5.113				
18. ประเภทการวิเคราะห์				8.032***	.000	2.832*	.040
18.1 t-test	90	2.079	4.415				
18.2 simple/multiple corr, regression	22	1.031	1.013				
18.3 ANOVA (one-two way)	38	0.290	0.598				
18.4 อื่นๆ (factor analysis, chi - square)	9	0.576	0.937				

ตารางที่ 6.5 (ต่อ)

ตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัย	ค่าขนาดอิทธิพล			Test of homogeneity of Var.	P	F	P
	N	\bar{d}	SD				
19. การใช้คอมพิวเตอร์				.471	.625	1.294	.277
19.1 ไม่ระบุ	35	1.434	2.286				
19.2 ไม่ใช้	13	2.869	3.079				
19.3 ใช้	111	1.248	3.756				

*** $p < .001$, ** $p < .01$, * $p < .05$

เมื่อพิจารณาผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลรายคู่ตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัยทางดนตรีศึกษา ในระดับเล่มวิทยานิพนธ์ พบว่า ตัวแปรปีที่ทำงานวิจัยเสร็จ ช่วงปี พ.ศ. 2530-2536 และปี พ.ศ. 2537-2543 มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่า ช่วงปี พ.ศ. 2516-2522 ในตัวแปรประเภทสมมติฐานพบว่า สมมติฐานแบบมีทิศทางมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าสมมติฐานแบบไม่มีทิศทาง ในตัวแปรสถานภาพกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มนิสิต/นักศึกษา มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าครู/อาจารย์ ในตัวแปรระดับการศึกษากลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างในระดับชั้นมัธยมศึกษามีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าครู/อาจารย์/ผู้บริหารอาชีวะ และครู/อาจารย์/ผู้บริหารอุดมศึกษา ในตัวแปรแผนแบบการวิจัย พบว่า lab/experimental research และ comparative and correlation มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่า descriptive/survey และแผนแบบ lab/experimental research มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่า comparative and correlation ในตัวแปรวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง พบว่าการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่มมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่า การใช้กลุ่มประชากรศึกษา, การเลือกแบบง่าย, การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น และแบบอื่นๆ(ระบบ,หลายขั้นตอน) ในตัวแปรประเภทเครื่องมือพบว่าแบบทดสอบ/โปรแกรมการสอน/ฝึก และแบบทดสอบ/แบบวัด มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าแบบสอบถาม ในตัวแปรคุณภาพเครื่องมือ พบว่าการไม่ระบุคุณภาพเครื่องมือมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าคุณภาพเครื่องมือต่ำ และในตัวแปรประเภทการวิเคราะห์พบว่า การวิเคราะห์ด้วยสถิติ t-test และ simple/multiple correlation, regression มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าการวิเคราะห์ด้วย ANOVA (one-two way) ดังรายละเอียดในตารางที่ 6.6

ตารางที่ 6.6 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลรายคู่ตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัยทางดนตรีศึกษา ในระดับเล่มวิทยานิพนธ์

ตัวแปรปรับ	คู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 / .01 / .05
1. ปีที่ทำงานวิจัยเสร็จ (Dunnett's T3)	พ.ศ. 2530-2536, พ.ศ. 2537-2543 > พ.ศ. 2516-2522
2. ประเภทสมมติฐาน (Dunnett's T3)	มีทิศทาง > ไม่มีทิศทาง
3. สถานภาพกลุ่มตัวอย่าง (Scheffe)	นิสิต/นักศึกษา > ครู/อาจารย์
4. ระดับการศึกษากลุ่มตัวอย่าง (Dunnett's T3)	มัธยม > ครู/อาจารย์/ผู้บริหารอาชีวะ, ครู/อาจารย์/ผู้บริหารอุดมศึกษา
5. แผนแบบการวิจัย (Dunnett's T3)	lab/experimental research, comparative and correlation > descriptive/survey lab/experimental research > comparative and correlation
6. วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง (Bonferroni)	แบ่งกลุ่ม > ใช้กลุ่มประชากรศึกษา, แบบง่าย, แบบแบ่งชั้น และอื่น ๆ (ระบบ, หลายขั้นตอน)
7. ประเภทเครื่องมือ (Dunnett's T3)	แบบทดสอบ/โปรแกรมการสอน/ฝึก, แบบทดสอบ/แบบวัด > แบบสอบถาม
8. คุณภาพเครื่องมือ (Dunnett's T3)	ไม่ระบุคุณภาพเครื่องมือ > คุณภาพเครื่องมือระดับต่ำ
9. ประเภทการวิเคราะห์ (Scheffe)	t-test, simple/multiple corr, regression > ANOVA (one-two way)

3.2 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จำแนกตามตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัยในระดับชุดการทดสอบสมมติฐาน

จากผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จำแนกตามตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัยในระดับชุดการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่ามีตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่ส่งผลทำให้ค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีจำนวน 9 ตัว ได้แก่ ตัวแปรตามตัวแปรต้น ตัวแปรประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม ตัวแปรชนิดความเที่ยงของเครื่องมือวัด

ตัวแปรตาม ตัวแปรประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต้น ตัวแปรประเภทการเปรียบเทียบ ตัวแปรการสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ตัวแปรแบบแผนการทดลอง และตัวแปรการควบคุม ตัวแปรแทรกซ้อน

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลระหว่างกลุ่มจำแนกตามตัวแปรตามพบว่า ตัวแปรตามในด้านพุทธิพิสัยมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงที่สุด ($\bar{a} = 3.949, SD = 5.417$) รองลงมาเป็นตัวแปรตามในด้านทักษะพิสัย ($\bar{a} = 1.133, SD = 1.264$) และตัวแปรตามในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ/ปัญหาการเรียนการสอนดนตรีมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลต่ำที่สุด ($\bar{a} = -0.507, SD = 2.867$) ในด้านตัวแปรต้นพบว่า ตัวแปรสื่อ/ชุดการสอน/โปรแกรมการสอนมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงที่สุด ($\bar{a} = 4.874, SD = 6.344$) รองลงมาคือตัวแปรกระบวนการ/วิธีการเรียนการสอน ($\bar{a} = 1.837, SD = 2.146$) ส่วนตัวแปรต้นที่มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลต่ำที่สุดคือภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง ($\bar{a} = -0.072, SD = 2.075$) ในด้านตัวแปรประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตามพบว่าแบบทดสอบมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงที่สุด ($\bar{a} = 2.639, SD = 4.326$) รองลงมาคือแบบสังเกต ($\bar{a} = 2.536, SD = 1.506$) และแบบสอบถามเป็นประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตามที่มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลต่ำที่สุด ($\bar{a} = 0.035, SD = 1.833$) ในด้านตัวแปรชนิดความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรตามพบว่า ชนิดความเที่ยงแบบ split-half มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงที่สุด ($\bar{a} = 3.359, SD = 2.189$) รองลงมาคือเครื่องมือที่ไม่ระบุค่าความเที่ยง ($\bar{a} = 2.914, SD = 4.830$) และชนิดความเที่ยงแบบ Cronbach's alpha มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลต่ำที่สุด ($\bar{a} = 0.137, SD = 1.983$)

ในด้านตัวแปรประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต้นพบว่า ชุดการสอนมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงที่สุด ($\bar{a} = 4.105, SD = 2.662$) รองลงมาคือแบบสำรวจ/แบบสัมภาษณ์ ($\bar{a} = 3.795, SD = 5.525$) และตัวแปรประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต้นที่มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลต่ำที่สุดคือแบบสอบถาม ($\bar{a} = 0.650, SD = 1.280$) ในด้านตัวแปรประเภทการเปรียบเทียบพบว่า การเปรียบเทียบ pretest-posttest มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงที่สุด ($\bar{a} = 5.812, SD = 5.331$) และการเปรียบเทียบตัวแปรตามระหว่างกลุ่มตัวแปรต้นมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลต่ำที่สุด ($\bar{a} = 0.109, SD = 1.737$) ในด้านตัวแปรการสรุปผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การสรุปผลว่าแตกต่างที่ระดับ .01 มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงที่สุด ($\bar{a} = 3.300, SD = 4.931$) รองลงมาคือแตกต่างที่ระดับ .05 ($\bar{a} = 0.968, SD = 2.566$) และการสรุปผลว่าไม่แตกต่างที่ระดับ .05 มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลต่ำที่สุด ($\bar{a} = 0.044, SD = 0.197$) ในด้านตัวแปรแบบแผนการทดลองพบว่า แบบแผนการทดลอง The one group pretest - posttest design มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงที่สุด ($\bar{a} = 6.532, SD = 2.449$) รองลงมาคือแบบแผนการทดลอง Pretest-posttest non randomized design ($\bar{a} = 6.221, SD = 7.362$) ส่วนงานวิจัยที่ไม่ใช่การทดลองที่มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลต่ำที่สุด ($\bar{a} = 0.104, SD = 1.798$) ในตัวแปรการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนพบว่า งานวิจัยที่ไม่ระบุ

การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน หรืองานวิจัยที่ไม่มีการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงที่สุด ($\bar{a} = 3.372$, $SD = 5.124$) รองลงมาคือการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนแบบ Matching ($\bar{a} = 3.204$, $SD = 2.286$) และงานวิจัยที่ไม่มีการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน เนื่องจากว่าไม่ใช่งานวิจัยเชิงทดลองมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลต่ำที่สุด ($\bar{a} = 0.032$, $SD = 1.999$) ในด้านการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นในเรื่องของความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน พบว่ากลุ่มย่อยของตัวแปรปรับส่วนใหญ่มีความแปรปรวนไม่เท่ากัน ดังรายละเอียดในตารางที่ 6.7

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.7 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จำแนกตามตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัยในระดับชุดการทดสอบสมมติฐาน

ตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัย	ค่าขนาดอิทธิพล			Test of homogeneity of Var.	<i>P</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
	<i>N</i>	\bar{d}	<i>SD</i>				
1. ตัวแปรตาม				7.313***	.000	8.296***	.000
1.1 พุทธิพิสัย	41	3.949	5.417				
1.2 จิตพิสัย	27	0.486	1.037				
1.3 ทักษะพิสัย	53	1.133	1.264				
1.4 คุณภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรี	11	0.132	0.163				
1.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ/ปัญหาการเรียนการสอนดนตรี	24	-0.507	2.867				
1.6 สิ่งแวดล้อม/บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนดนตรี	3	0.568	0.158				
2. ตัวแปรต้น				6.396***	.000	8.190***	.000
2.1 จิตพิสัย/บริบททางจิตวิทยา	10	1.413	1.692				
2.2 สภาพแวดล้อม/สภาพความเป็นอยู่ในชุมชน/สถาบัน/สังคม	19	0.310	0.514				
2.3 ภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง	49	-0.072	2.075				
2.4 กระบวนการ/วิธีการเรียนการสอน	38	1.837	2.146				
2.5 สื่อ/ชุดการสอน/โปรแกรมการสอน	26	4.874	6.344				
2.6 พุทธิพิสัย	2	0.002	0.038				
2.7 ทักษะพิสัย	15	0.869	0.410				
3. ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัด				7.892***	.000	7.768***	.000
ตัวแปรตาม							
3.1 แบบสอบถาม	69	0.035	1.833				
3.2 แบบทดสอบ	73	2.639	4.326				
3.3 แบบวัด	15	1.727	1.900				
3.4 แบบสังเกต	2	2.536	1.506				

ตารางที่ 6.7 (ต่อ)

ตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัย	ค่าขนาดอิทธิพล			Test of homogeneity of Var.	<i>P</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
	<i>N</i>	\bar{d}	<i>SD</i>				
4. ชนิดความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรตาม				6.087***	.000	4.624***	.001
4.1 Test-retest	3	0.605	0.136				
4.2 Cronbach's alpha	66	0.137	1.983				
4.3 Kuder -Richardson	28	1.409	1.499				
4.4 interrater	3	0.955	0.391				
4.5 split-half	2	3.359	2.189				
4.6 ไม่ระบุค่าความเที่ยง	57	2.914	4.830				
5. ความตรงของเครื่องมือวัดตัวแปรตาม				.954	.416	.387	.763
5.1 ความตรงตามเนื้อหา	120	1.309	2.737				
5.2 ความตรงตามโครงสร้าง	4	0.835	0.309				
5.3 ความตรงตามเนื้อหาและ	2	0.536	0.094				
ความตรงเชิงพยากรณ์							
5.4 ไม่ระบุ	33	1.957	5.500				
6. ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต้น				17.526***	.000	10.243***	.000
6.1 แบบสอบถาม	16	0.650	1.280				
6.2 แบบทดสอบ	14	0.934	0.336				
6.3 แบบสำรวจ/สัมภาษณ์	3	3.795	5.525				
6.4 ชุดการสอน	19	4.105	2.662				
7. ชนิดความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรต้น				1.928	.127	.165	.920
7.1 Test-retest	3	0.605	0.136				
7.2 Cronbach's alpha	5	1.561	2.120				
7.3 Kuder -Richardson	14	0.934	0.336				
7.4 ไม่ระบุค่าความเที่ยง	137	1.484	3.687				

ตารางที่ 6.7 (ต่อ)

ตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัย	ค่าขนาดอิทธิพล			Test of homogeneity of Var.	<i>P</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
	<i>N</i>	\bar{d}	<i>SD</i>				
8. ความตรงของเครื่องมือวัดตัวแปรต้น				.366	.694	.622	.538
8.1 ความตรงตามเนื้อหา	32	2.011	2.114				
8.2 ความตรงตามโครงสร้าง	2	0.606	0.193				
8.3 ไม่ระบุ	125	1.284	3.725				
9. ประเภทการเปรียบเทียบ				10.739***	.000	42.999***	.000
9.1 เปรียบเทียบกลุ่มทดลอง/ กลุ่มควบคุม	25	0.575	0.934				
9.2 เปรียบเทียบ Pretest- Posttest	31	5.812	5.331				
9.3 เปรียบเทียบตัวแปรตาม ระหว่างกลุ่มตัวแปรต้น	74	0.109	1.737				
10. สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน				12.413***	.000	9.365***	.000
10.1 ไม่แตกต่างโดยไม่ระบุ ระดับนัยสำคัญ	7	0.095	0.206				
10.2 ไม่แตกต่างที่ระดับ .05	44	0.044	0.197				
10.3 แตกต่างที่ระดับ .01	51	3.300	4.931				
10.4 แตกต่างที่ระดับ .05	57	0.968	2.566				
11. แบบแผนการทดลอง				5.805***	.000	16.567***	.000
11.1 True control group posttest - only design	14	0.254	0.903				
11.2 True control group pretest - posttest design	18	2.161	1.912				
11.3 Pretest - posttest non randomized design	15	6.221	7.362				
11.4 The one group pretest - posttest design	9	6.532	2.449				
11.5 Posttest only group design	5	0.180	0.242				
11.6 ไม่ใช้การทดลอง	69	0.104	1.798				

ตารางที่ 6.7 (ต่อ)

ตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัย	ค่าขนาดอิทธิพล			Test of homogeneity of Var.	<i>P</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
	<i>N</i>	\bar{d}	<i>SD</i>				
12. การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน				7.155***	.000	6.686***	.000
12.1 randomization	7	2.053	2.313				
12.2 matching	6	3.204	2.286				
12.3 statistics control	14	0.385	0.456				
12.4 ไม่ระบุการควบคุม/ไม่มี	48	3.372	5.124				
การควบคุม							
12.5 ไม่มีการควบคุมเพราะไม่ใช่	55	0.032	1.999				
การทดลอง							

*** $p < .001$

เมื่อพิจารณาผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลรายคู่ตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัยทางดนตรีศึกษา ในระดับชุดการทดสอบสมมติฐานพบว่า ตัวแปรตามในด้านพุทธิพิสัยมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าตัวแปรตามในด้านจิตพิสัย, คุณภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรี, ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ/ปัญหาการเรียนการสอนดนตรี และสิ่งแวดล้อม/บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนดนตรี และตัวแปรตามในด้านทักษะพิสัยมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าตัวแปรตามด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรี ในตัวแปรต้นพบว่า ตัวแปรด้านกระบวนการ/วิธีการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าตัวแปรด้านสภาพแวดล้อม/สภาพความเป็นอยู่ในชุมชน/สถาบัน/สังคม, ภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง และพุทธิพิสัย และตัวแปรต้นในด้านทักษะพิสัยมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าด้านพุทธิพิสัย ในตัวแปรประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม พบว่าแบบทดสอบมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าแบบสอบถาม ในตัวแปรชนิดความเที่ยงของเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตามพบว่า การไม่ระบุค่าความเที่ยงมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าค่าความเที่ยงแบบ Cronbach's alpha ในด้านตัวแปรประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต้นพบว่า ชุดการสอนมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าแบบสอบถาม และแบบทดสอบ ในตัวแปรประเภทการเปรียบเทียบพบว่า การเปรียบเทียบแบบ Pretest-Posttest มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าการเปรียบเทียบกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม และสูงกว่าการเปรียบเทียบตัวแปรตามระหว่างกลุ่มตัวแปรต้น ในด้านตัวแปรการสรุปผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ผลการสรุปที่แตกต่างที่ระดับ .01 มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าผลสรุปที่ไม่แตกต่างกัน และผลสรุปที่ไม่แตกต่างกันในระดับ .05 ในด้านตัวแปรแบบแผนการทดลองพบว่า แบบแผนการทดลอง The one group

pretest - posttest design มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่า True control group posttest - only design, True control group pretest - posttest design, Posttest only group design และแบบแผนที่ไม่ใช่การทดลอง นอกจากนี้ แบบแผนการทดลอง True control group pretest - posttest design ยังมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่า Posttest only group design และแบบแผนที่ไม่ใช่การทดลอง ในส่วนตัวแปรการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนพบว่า การไม่ระบุงการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน หรือไม่มีการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่า การควบคุมโดยใช้สถิติ (statistics control) และสูงกว่างานวิจัยที่ไม่ระบุงการควบคุมเนื่องจากว่าไม่ใช่งานวิจัยเชิงทดลอง ดังรายละเอียดในตารางที่ 6.8

ตารางที่ 6.8 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลรายคู่ตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัยทางดนตรีศึกษา ในระดับชุดการทดสอบสมมติฐาน

ตัวแปรปรับ	คู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
1. ตัวแปรตาม (Dunnett's T3)	พุทธิพิสัย > จิตพิสัย, คุณภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรี, ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ/ปัญหาการเรียนการสอนดนตรี, สิ่งแวดล้อม/บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนดนตรี, ทักษะพิสัย > คุณภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรี
2. ตัวแปรต้น (Dunnett's T3)	กระบวนการ/วิธีการเรียนการสอน > สภาพแวดล้อม/สภาพความเป็นอยู่ในชุมชน/สถาบัน/สังคม, ภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง, พุทธิพิสัย > พุทธิพิสัย
3. ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม (Dunnett's T3)	แบบทดสอบ > แบบสอบถาม
4. ชนิดความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรตาม (Dunnett's T3)	ไม่ระบุค่าความเที่ยง > Cronbach's alpha
5. ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต้น (Dunnett's T3)	ชุดการสอน > แบบสอบถาม, แบบทดสอบ
6. ประเภทการเปรียบเทียบ (Dunnett's T3)	เปรียบเทียบ Pretest-Posttest > เปรียบเทียบกลุ่มทดลอง/กลุ่มควบคุม, เปรียบเทียบตัวแปรตามระหว่างกลุ่มตัวแปรต้น
7. สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน (Dunnett's T3)	แตกต่างที่ระดับ.01 > ไม่แตกต่าง, ไม่แตกต่างที่ระดับ .05

ตารางที่ 6.8 (ต่อ)

ตัวแปรปรับ	คู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
8. แบบแผนการทดลอง (Dunnett's T3)	The one group pretest - posttest design > True control group posttest - only design , True control group pretest - posttest design, Posttest only group design, ไม่ใช่การทดลอง True control group pretest - posttest design > Posttest only group design, ไม่ใช่การทดลอง
9. การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน (Dunnett's T3)	ไม่ระบุการควบคุม/ไม่มีการควบคุม > statistics control, ไม่มีการควบคุมเพราะไม่ใช่การทดลอง

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรที่เกี่ยวกับงานวิจัยต่อค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 2 หัวข้อ เริ่มต้นด้วยการนำเสนอตารางแสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยและค่าขนาดอิทธิพล ในรูปเมทริกซ์สหสัมพันธ์ (correlation matrix) ดังในตารางที่ 6.9 ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่นำมาใช้วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์นี้ ผู้วิจัยได้จากการคัดเลือกตัวแปรจากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน ในตอนที่ 2 ซึ่งตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยประกอบด้วยตัวแปร 4 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 22 ตัวแปร ตัวแปรกลุ่มที่ 1 เป็นตัวแปรเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านการพิมพ์และผู้วิจัยจำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ปีที่ทำงานวิจัยเสร็จ จำนวนหน้าทั้งหมด และจำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวก ตัวแปรกลุ่มที่ 2 เป็นตัวแปรเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัยจำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรตามด้านพุทธิพิสัย ประเภทสมมติฐานและสถานภาพกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรกลุ่มที่ 3 เป็นตัวแปรเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านวิธีวิทยาการวิจัยจำนวน 15 ตัวแปร ได้แก่ แผนแบบการวิจัย วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบทดสอบและโปรแกรมการสอน/ฝึก แบบทดสอบและแบบวัด ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต้น คุณภาพเครื่องมือ ชนิดความเที่ยงเครื่องมือวัดตัวแปรตาม ค่าความเที่ยงเครื่องมือวัดตัวแปรตาม ประเภทการวิเคราะห์ จำนวนวิธีวิเคราะห์ ประเภทการเปรียบเทียบ สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน แบบแผนการทดลอง และการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน ส่วนตัวแปรกลุ่มที่ 4 เป็นตัวแปรเกี่ยวกับคะแนนคุณภาพงานวิจัย จำนวน 1 ตัวแปร

ในการนำเสนอในหัวข้อต่อไปเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้วิธีการ enter method โดยใส่ตัวแปรเข้าไปเป็นขั้นตอนทีละชุด ชุดแรก ได้แก่ ตัวแปรเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านการพิมพ์และผู้วิจัย ชุดที่ 2 ได้แก่ ตัวแปรเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านเนื้อหาสาระ

ของงานวิจัย ชุดที่ 3 ได้แก่ ตัวแปรเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านวิธีวิทยาการวิจัย และชุดที่ 4 ได้แก่ คะแนนคุณภาพงานวิจัย

ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณนี้ ผู้วิจัยได้มีการจัดกลุ่มตัวแปรใหม่ในกลุ่มตัวแปรจัดประเภท โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในตอนต้นที่ 2 เป็นหลักในการคัดเลือกตัวแปร ดังรายละเอียดในตารางที่ 6.9

ตารางที่ 6.9 การจัดกลุ่มตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยเพื่อการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย	ค่าของตัวแปรที่จัดกลุ่มใหม่
1. ปีที่ทำงานวิจัยเสร็จ - ปี พ.ศ. 2537-2543	1 = ปี พ.ศ. 2537-2543, 0 = ปี พ.ศ. อื่นๆ
2. ตัวแปรตาม - พุทธิพิสัย	1 = พุทธิพิสัย, 0 = ตัวแปรอื่นๆ
3. ประเภทสมมติฐาน - ประเภทสมมติฐานมีทิศทาง	1 = ประเภทสมมติฐานมีทิศทาง, 0 = สมมติฐานอื่นๆ
4. สถานภาพกลุ่มตัวอย่าง - สถานภาพนิสิต/นักศึกษา	1 = นิสิต/นักศึกษา, 0 = สถานภาพอื่นๆ
5. แผนแบบการวิจัย - lab/experimental research	1 = lab/experimental research, 0 = แผนแบบการวิจัยอื่นๆ
6. วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง - การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง แบบแบ่งกลุ่ม	1 = การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม, 0 = การเลือกแบบอื่นๆ
7. ประเภทเครื่องมือ - แบบทดสอบ/โปรแกรมการสอน/ การฝึก	1 = แบบทดสอบ/โปรแกรมการสอน/ฝึก, 0 = เครื่องมืออื่นๆ
- แบบทดสอบ/แบบวัด	1 = แบบทดสอบ/แบบวัด, 0 = เครื่องมืออื่นๆ
8. ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม - แบบทดสอบ	1 = แบบทดสอบ, 0 = เครื่องมืออื่นๆ

ตารางที่ 6.9 (ต่อ)

ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย	ค่าของตัวแปรที่จัดกลุ่มใหม่
9. ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัด	
ตัวแปรต้น	
- ชุดการสอน	1 = ชุดการสอน, 0 = เครื่องมืออื่นๆ
10. คุณภาพเครื่องมือ	
- ไม่ระบุคุณภาพเครื่องมือ	1 = ไม่ระบุคุณภาพเครื่องมือ, 0 = คุณภาพเครื่องมืออื่นๆ
11. ชนิดความเที่ยงของเครื่องมือ	
วัดตัวแปรตาม	
- การไม่ระบุค่าความเที่ยง	1 = การไม่ระบุค่าความเที่ยง, 0 = ความเที่ยงชนิดอื่นๆ
12. ประเภทการวิเคราะห์	
- การวิเคราะห์ด้วย t-test	1 = การวิเคราะห์ด้วย t-test, 0 = การวิเคราะห์แบบอื่นๆ
13. ประเภทการเปรียบเทียบ	
- เปรียบเทียบ Pretest-Posttest	1 = เปรียบเทียบ Pretest-Posttest, 0 = อื่นๆ
14. สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	
- แตกต่างที่ระดับ.01	1 = แตกต่างที่ระดับ.01, 0 = อื่นๆ
15. แบบแผนการทดลอง	
- The one group pretest - posttest design	1 = The one group pretest - posttest design, 0 = แบบแผนการทดลองอื่นๆ
16. การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน	
- ไม่ระบุการควบคุม/ไม่มีการควบคุม	1 = ไม่ระบุการควบคุม/ไม่มีการควบคุม, 0 = การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนวิธีอื่นๆ

ตารางที่ 6.10 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยจำนวน 22 ตัวแปร ซึ่งจะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรหลายตัวมีความสัมพันธ์กันภายในค่อนข้างสูงและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หรือ .05 เช่น จำนวนหน้าทั้งหมด ตัวแปรตามด้านพุทธิพิสัย ประเภทสมมติฐาน แผนแบบการวิจัย วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต้น คุณภาพเครื่องมือ ชนิดความเที่ยงเครื่องมือวัดตัวแปรตาม ประเภทการวิเคราะห์ ประเภทการเปรียบเทียบ สำหรับตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับค่าขนาดอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หรือ .05

มีจำนวน 19 ตัว โดยตัวแปรที่สัมพันธ์กับค่าขนาดอิทธิพลทางบวกมี 17 ตัวแปร ได้แก่ ปีที่ทำงาน
 วิจัยเสร็จ ($r = 0.279$) จำนวนหน้าทั้งหมด ($r = 0.238$) ตัวแปรตามด้านพุทธิพิสัย ($r = 0.434$)
 ประเภทสมมติฐาน ($r = 0.265$) แผนแบบการวิจัย ($r = 0.239$) วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
 ($r = 0.252$) แบบทดสอบและโปรแกรมการสอน/ฝึก ($r = 0.207$) แบบทดสอบและแบบวัด
 ($r = 0.204$) ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม ($r = 0.327$) ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัด
 ตัวแปรต้น ($r = 0.288$) คุณภาพเครื่องมือ ($r = 0.234$) ชนิดความเที่ยงของเครื่องมือวัด
 ตัวแปรตาม ($r = 0.325$) ประเภทการวิเคราะห์ ($r = 0.219$) ประเภทการเปรียบเทียบ
 ($r = 0.629$) สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ($r = 0.376$) แบบแผนการทดลอง ($r = 0.365$) และ
 การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน ($r = 0.374$) สำหรับตัวแปรที่สัมพันธ์กับค่าขนาดอิทธิพลทางลบ
 มี 2 ตัวแปร ได้แก่ จำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวก ($r = -0.205$) และค่าความเที่ยงเครื่องมือวัด
 ตัวแปรตาม ($r = -0.195$)

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.10 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัยทางดนตรีศึกษากับค่าขนาดอิทธิพล

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. ปีที่ทำงานวิจัยเสร็จ	1.000											
2. จำนวนหน้าทั้งหมด	0.169*	1.000										
3. จำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวก	-0.187*	0.334**	1.000									
4. ตัวแปรตามด้านพุทธิพิสัย	0.268**	0.203*	-0.257**	1.000								
5. ประเภทสมมติฐาน	0.349**	0.209**	-0.300**	0.262**	1.000							
6. สถานภาพกลุ่มตัวอย่าง	0.033	-0.029	-0.173*	0.134	0.023	1.000						
7. แผนแบบการวิจัย	0.118	0.204**	-0.049	0.487**	0.276**	-0.038	1.000					
8. วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	0.221**	-0.097	-0.156	0.235**	0.165*	0.276**	-0.080	1.000				
9. แบบทดสอบ และโปรแกรมการสอบฝึก	0.275**	0.087	-0.158*	0.252**	0.121	-0.055	0.507**	-0.045	1.000			
10. แบบทดสอบ และแบบวัด	0.009	0.182*	-0.310**	0.175*	0.223**	-0.073	0.129	0.165*	-0.272**	1.000		
11. ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม	0.150	0.127	-0.355**	0.553**	0.274**	-0.053	0.455**	0.151	0.350**	0.505**	1.000	
12. ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต้น	0.242**	0.076	-0.209**	0.492**	0.280**	0.250**	0.278**	0.376**	0.345**	0.044	0.322**	1.000
13. คุณภาพเครื่องมือ	0.256**	0.264**	-0.101	0.301**	0.391**	-0.193*	0.250**	-0.091	0.397**	-0.026	0.301**	0.222**
14. ชนิดความเที่ยงเครื่องมือวัดตัวแปรตาม	0.258**	0.352**	-0.164*	0.279**	0.408**	-0.015	0.201*	0.186*	0.342**	0.116	0.285**	0.372**
15. ค่าความเที่ยงเครื่องมือวัดตัวแปรตาม	0.138	0.113	0.417**	-0.281**	-0.146	-0.186	-0.056	0.000	0.021	-0.236*	-0.272**	-0.062
16. ประเภทการวิเคราะห์	0.353**	0.417**	-0.089	0.429**	0.300**	-0.099	0.361**	0.121	0.196*	0.094	0.196*	0.283**
17. จำนวนวิธีวิเคราะห์	-0.227**	-0.053	0.382**	-0.235**	-0.304**	0.125	0.079	-0.176*	-0.080	-0.222**	-0.154	-0.121
18. ประเภทการเปรียบเทียบ	0.290**	0.186*	-0.288**	0.617**	0.359**	0.268**	0.556**	0.282**	0.384**	0.133	0.375**	0.602**
19. สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	0.047	-0.163*	-0.208**	0.273**	0.050	0.025	0.067	0.202*	0.193*	0.214**	0.313**	0.453**
20. แบบแผนการทดลอง	0.329**	0.007	-0.201*	0.353**	0.180*	0.149	0.172*	0.566**	0.387**	-0.041	0.266**	0.581**
21. การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน	0.408**	0.298**	-0.317**	0.521**	0.558**	0.046	0.566**	0.211**	0.397**	0.280**	0.604**	0.307**
22. คะแนนคุณภาพงานวิจัย	0.017	0.258**	0.165*	-0.046	-0.097	-0.003	0.164*	-0.035	-0.052	0.361**	0.122	-0.042
23. ค่าขนาดอิทธิพล	0.279**	0.238**	-0.205**	0.434**	0.265**	0.148	0.239**	0.252**	0.207**	0.204**	0.327**	0.288**
<i>M</i>	0.283	161.195	90.918	0.258	0.415	0.201	0.252	0.019	0.094	0.415	0.459	0.119
<i>SD</i>	0.452	75.001	40.169	0.439	0.494	0.402	0.435	0.136	0.293	0.494	0.500	0.325

* $p < .05$, ** $p < .01$

ตารางที่ 6.10 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัยทางดนตรีศึกษากับค่าขนาดอิทธิพล

	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
13. คุณภาพเครื่องมือ	1.000										
14. ชนิดความเที่ยงเครื่องมือวัดตัวแปรตาม	0.680**	1.000									
15. ค่าความเที่ยงเครื่องมือวัดตัวแปรตาม	-0.030	0.104	1.000								
16. ประเภทการวิเคราะห์	0.161*	0.311**	0.300**	1.000							
17. จำนวนวิธีวิเคราะห์	-0.240**	-0.380**	0.270**	-0.300**	1.000						
18. ประเภทการเปรียบเทียบ	0.264**	0.393**	-0.223*	0.431**	-0.179*	1.000					
19. สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	0.018	0.048	0.019	0.085	-0.029	0.342**	1.000				
20. แบบแผนการทดลอง	0.195*	0.328**	0.000	0.214**	-0.137	0.498**	0.356**	1.000			
21. การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน	0.463**	0.537**	-0.084	0.548**	-0.293**	0.541**	0.076	0.313**	1.000		
22. คะแนนคุณภาพงานวิจัย	-0.353**	-0.175*	0.098	-0.010	0.276**	-0.073	0.066	-0.055	-0.064	1.000	
23. ค่าขนาดอิทธิพล	0.234**	0.325**	-0.195*	0.219**	-0.142	0.629**	0.376**	0.365**	0.374**	0.083	1.000
<i>M</i>	0.302	0.358	0.882	0.566	1.994	0.195	0.321	0.057	0.302	2.869	1.422
<i>SD</i>	0.461	0.481	0.086	0.497	0.784	0.397	0.468	0.232	0.461	0.303	3.444

* $p < .05$, ** $p < .01$

ตารางที่ 6.11 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่ใช้อธิบายค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา

ตัวแปร	การพิมพ์และผู้วิจัย			เนื้อหาสาระ			วิธีวิทยาการวิจัย			คุณภาพงานวิจัย		
	b	S.E.b	B	b	S.E.b	B	b	S.E.b	B	b	S.E.b	B
1. ปีที่ทำงานวิจัยเสร็จ	1.36	.58	.18*	.88	.58	.12	.81	.53	.11	.58	.54	.08
2. จำนวนหน้าทั้งหมด	.01	.00	.30*	.01	.00	.19*	.01	.00	.26*	.01	.00	.21*
3. จำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวก	-.02	.01	-.27*	-.01	.01	-.14	-.01	.01	-.08	-.01	.01	-.09
4. ตัวแปรตามด้านพุทธิพิสัย				2.36	.61	.30*	.79	.76	.10	.70	.75	.09
5. ประเภทสมมติฐาน				.44	.56	.06	.14	.54	.02	.10	.54	.02
6. สถานภาพกลุ่มตัวอย่าง				.73	.61	.08	-.26	.63	-.03	-.28	.63	-.03
7. แผนแบบการวิจัย							-.99	.86	-.12	-1.28	.86	-.16
8. วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง							2.20	2.16	.09	2.58	2.14	.10
9. แบบทดสอบ และโปรแกรมฯ							-.53	1.23	-.04	-.92	1.23	-.08
10. แบบทดสอบ และแบบวัด							-.31	.73	-.04	-.88	.77	-.13
11. เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม							.37	.73	.05	.40	.72	.06
12. เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต้น							-3.62	.93	-.34*	-3.61	.92	-.34*
13. คุณภาพเครื่องมือ							-.04	.71	-.01	.61	.77	.08
14. ชนิดความเที่ยงของเครื่องมือฯ							.64	.70	.09	.47	.70	.07
15. ค่าความเที่ยงของเครื่องมือฯ							.95	3.46	.02	.43	3.43	.01
16. ประเภทการวิเคราะห์							-1.31	.65	-.19*	-1.19	.64	-.17
17. จำนวนวิธีวิเคราะห์							.18	.35	.04	.02	.35	.00
18. ประเภทการเปรียบเทียบ							5.72	.88	.66*	6.06	.88	.70*
19. สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน							2.14	.57	.29*	2.09	.56	.28*
20. แบบแผนการทดลอง							.51	1.33	.03	.28	1.32	.02
21. การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน							.02	.88	.00	.23	.88	.03
22. คะแนนคุณภาพงานวิจัย										1.93	.93	.17*
constant	.94	.75		-0.12	0.79		-2.20	2.94		-6.39	3.53	
R	.42			.52			.75			.76		
F	11.09			9.19			8.37			8.38		
p	.00			.00			.00			.00		
R ²	.18			.26			.56			.58		
R ² change				.08			.30			.02		

* P < .05

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในตารางที่ 6.11 แสดงให้เห็นว่า เมื่อกำหนดตัวแปรชุดที่ 1 ซึ่งเป็นตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยด้านการพิมพ์ และผู้วิจัย ได้แก่ ปีที่ทำงานวิจัยเสร็จ จำนวนหน้าทั้งหมด และจำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวก ผลปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่าเท่ากับ .42 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยที่มีอิทธิพลทางบวกต่อค่าขนาดอิทธิพล เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ จำนวนหน้าทั้งหมด และ ปีที่ทำงานวิจัยเสร็จ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางลบต่อค่าขนาดอิทธิพลมีเพียงตัวแปรเดียวคือจำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวก โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่าสมการถดถอยสามารถอธิบายความแปรปรวนของค่าขนาดอิทธิพลได้ร้อยละ 18

เมื่อผู้วิจัยเพิ่มตัวแปรชุดที่ 2 ในด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัยเข้าไปในสมการถดถอยพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่าเท่ากับ .52 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสมการถดถอยนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของค่าขนาดอิทธิพลได้ร้อยละ 26 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 8 เมื่อพิจารณาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อค่าขนาดอิทธิพล พบว่ามีตัวแปรเพียง 2 ตัว ที่มีอิทธิพลทางบวกต่อค่าขนาดอิทธิพล เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ตัวแปรตามด้านพุทธิพิสัย และจำนวนหน้าทั้งหมด ทั้งนี้เมื่อพิจารณาตัวแปรที่เคยมีนัยสำคัญในสมการชุดที่ 1 พบว่าตัวแปรปีที่ทำงานวิจัยเสร็จ และจำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวกกลับไม่มีนัยสำคัญในสมการชุดที่ 2

เมื่อผู้วิจัยเพิ่มตัวแปรชุดที่ 3 ในด้านวิธีวิทยาการวิจัยเข้าไปในสมการถดถอยพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่าเท่ากับ .75 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสมการถดถอยนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของค่าขนาดอิทธิพลได้ร้อยละ 56 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 30 เมื่อพิจารณาตัวแปรที่มีอิทธิพลทางบวกต่อค่าขนาดอิทธิพล พบว่ามีจำนวนทั้งหมด 3 ตัวแปร เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ประเภทการเปรียบเทียบ สรุปผลการทดสอบ สมมติฐาน และจำนวนหน้าทั้งหมด โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางลบต่อค่าขนาดอิทธิพล พบว่ามีจำนวน 2 ตัวแปร เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต้น และประเภทการวิเคราะห์ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาตัวแปรที่เคยมีนัยสำคัญในสมการชุดที่ 1 และเคยมีนัยสำคัญในสมการชุดที่ 2 พบว่ามีเพียงตัวแปรจำนวนหน้าทั้งหมด เพียงตัวเดียวที่มีนัยสำคัญในสมการชุดที่ 3

เมื่อผู้วิจัยเพิ่มตัวแปรชุดที่ 4 ในด้านคุณภาพงานวิจัยเข้าไปในสมการถดถอยพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่าเท่ากับ .76 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสมการถดถอยนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของค่าขนาดอิทธิพลได้ร้อยละ 58 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิมเพียงร้อยละ 2 เท่านั้น เมื่อพิจารณาตัวแปรที่มีอิทธิพลทางบวกต่อค่าขนาดอิทธิพล พบว่ามี 4 ตัวแปร เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ประเภทการเปรียบเทียบ สรุปผลการทดสอบ

สมมติฐาน จำนวนหน้าทั้งหมด และคะแนนคุณภาพงานวิจัย โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางลบต่อค่าขนาดอิทธิพล มีเพียงตัวแปรเดียว คือ เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต้น โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาตัวแปรที่เคยมีนัยสำคัญในสมการชุดที่ 1 สมการชุดที่ 2 และในสมการชุดที่ 3 พบว่ามีเพียงตัวแปรจำนวนหน้าทั้งหมด เพียงตัวเดียวที่มีนัยสำคัญในสมการชุดที่ 4 และเมื่อพิจารณาตัวแปรที่เคยมีนัยสำคัญในสมการชุดที่ 3 พบว่าตัวแปรส่วนใหญ่กลับมามีนัยสำคัญที่สมการชุดที่ 4 ยกเว้นตัวแปรประเภทการวิเคราะห์

กล่าวโดยสรุป พบว่าจากการวิเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพลที่ได้จากการประมาณค่าตามสูตรของ Glass, McGaw, & Smith (1981) พบว่าค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา ในระดับเล่มวิทยานิพนธ์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.383 ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าขนาดอิทธิพลในระดับชุดการทดสอบสมมติฐาน พบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.422 ซึ่งน้อยกว่าการวิเคราะห์ในระดับเล่มวิทยานิพนธ์ นอกจากนี้เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์แจกแจงความถี่ของค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามเนื้อหาของงานวิจัยพบว่างานวิจัยที่ศึกษาในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการเรียนการสอนมีค่าขนาดอิทธิพลมากที่สุดโดยเฉพาะในด้านการพัฒนานวัตกรรม/ชุดการสอนดนตรี จากนั้นเมื่อผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จำแนกตามตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัย โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยเพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรที่เกี่ยวกับงานวิจัยต่อค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษาพบว่า ให้ผลสอดคล้องกัน กล่าวคือ ตัวแปรปรับที่ทำให้ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลแตกต่างกัน ได้แก่ ประเภทการเปรียบเทียบ เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต้น สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน จำนวนหน้าทั้งหมด และคะแนนคุณภาพงานวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 7

ผลการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ หรืองานวิจัยเชิงคุณลักษณะ จำนวน 67 เรื่อง งานวิจัยส่วนมากเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ หรืองานวิจัยเชิงคุณลักษณะ มีอยู่เพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เป็นงานการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งมีค่าสถิติไม่เพียงพอต่อการหาค่าขนาดอิทธิพล หรือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผู้วิจัยจึงนำผลการวิจัยมาสังเคราะห์ในเชิงคุณภาพ กล่าวคือจากทั้งหมด 67 เรื่อง มีจำนวนงานวิจัยเชิงปริมาณจำนวน 34 เรื่อง เป็นงานวิจัยที่ใช้สถิติเชิงบรรยาย 30 เรื่อง และเป็นงานวิจัยที่ใช้สถิติเชิงสรุปอ้างอิง จำนวน 4 เรื่อง ส่วนงานวิจัยที่เหลือจำนวน 33 เรื่อง เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ หรืองานวิจัยเชิงคุณลักษณะ

เมื่อนำงานวิจัยมาจำแนกตามเนื้อหาสาระหลัก และจำแนกตามแผนแบบการวิจัย ดังตารางที่ 7.1 พบว่างานวิจัยทางดนตรีศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรี จำนวน 49 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 73 ส่วนใหญ่ใช้แผนแบบการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive/survey) จำนวน 26 เรื่อง รองลงมาเป็นงานวิจัยที่ศึกษาเนื้อหาสาระเกี่ยวกับหลักสูตรดนตรี จำนวน 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 9 ส่วนใหญ่ใช้แผนแบบการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive/survey) จำนวน 4 เรื่อง รองลงมาเป็นงานวิจัยที่ศึกษาเนื้อหาสาระเกี่ยวกับประวัติและวัฒนธรรมการถ่ายทอดดนตรี จำนวน 5 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 7.5 ส่วนใหญ่ใช้แผนแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) จำนวน 3 เรื่อง ส่วนเนื้อหาสาระที่มีการศึกษาน้อยที่สุดคือ การบริหารและการนิเทศการเรียนการสอนทางดนตรี และวิชาชีพดนตรี ซึ่งมีการศึกษาในสัดส่วนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3

เมื่อพิจารณาแผนแบบการวิจัยพบว่า แผนแบบการวิจัยที่มีการศึกษามากที่สุดคือ แผนแบบการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive/survey) จำนวน 33 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 49.3 รองลงมาเป็นแผนแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) จำนวน 21 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 31.3 ส่วนแผนแบบการวิจัยที่มีการศึกษาน้อยที่สุดคือ แผนแบบการวิจัยเชิงประเมิน (evaluation research) มีผู้ศึกษาเพียงร้อยละ 1.5 เท่านั้น ดังรายละเอียดในตารางที่ 7.1

ตารางที่ 7.1 จำนวนงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาจำแนกตามเนื้อหาสาระของงานวิจัย และแผนแบบการวิจัย

เนื้อหาสาระหลัก	descriptive/survey	comparative study	evaluation research	R&D	qualitative research	historical/documentary research	รวม	ร้อยละ
ประวัติและวัฒนธรรมการถ่ายทอดดนตรี	-	1	-	-	3	1	5	7.5
หลักสูตรดนตรี	4	-	-	1	1	-	6	9.0
การเรียนการสอนดนตรี	26	6	-	1	16	-	49	73.1
การวัดและประเมินผลการเรียนดนตรี	1	1	1	-	-	-	3	4.5
การบริหาร/การนิเทศการเรียนการสอนทางดนตรี	1	-	-	-	1	-	2	3.0
วิชาชีพดนตรี	1	-	-	-	-	1	2	3.0
รวม	33	8	1	2	21	2	67	100.0
ร้อยละ	49.3	11.9	1.5	3.0	31.3	3.0	100.0	

ในการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ หรืองานวิจัยเชิงคุณลักษณะด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดหมวดหมู่งานวิจัยตามเนื้อหาสาระของงานวิจัย โดยยึดเนื้อหาสาระตามกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษาที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น โดยจัดหมวดหมู่งานวิจัยตามเนื้อหาสาระหลัก และแยกประเด็นตามเนื้อหาสาระย่อย และทำการสังเคราะห์เพื่อนำเสนอผลการวิจัยโดยการเปรียบเทียบประเด็นที่เหมือนกัน และประเด็นที่แตกต่างกันตามปัญหาการวิจัยแต่ละเรื่อง ดังรายละเอียดผลการวิเคราะห์แต่ละตอนต่อไปนี้

7.1 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยด้านประวัติ และวัฒนธรรมการถ่ายทอดดนตรี

จากการศึกษาพบว่าม้งงานวิจัยเกี่ยวกับประวัติและวัฒนธรรมการถ่ายทอดดนตรีจำนวน 5 เรื่อง แบ่งตามประเด็นที่ศึกษาได้เป็น 3 กลุ่ม คือ การศึกษาแนวคิดและวิธีการการส่งเสริมและการถ่ายทอดดนตรี 2 เรื่อง การศึกษาวิวัฒนาการการถ่ายทอดเครื่องดนตรี 1 เรื่อง และการถ่ายทอดวัฒนธรรมดนตรีในประเทศ/ต่างประเทศ 2 เรื่อง มีรายละเอียดเนื้อหาสาระแต่ละกลุ่มดังนี้

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาแนวคิดและวิธีการการส่งเสริมและการถ่ายทอดดนตรี จำนวน 2 เรื่อง เป็นงานวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ โดยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ ซึ่งงานวิจัยทั้งสองเรื่องมุ่งศึกษาในประเด็นที่แตกต่างกันโดยเรื่องแรกจะเน้นศึกษาในด้านแนวคิดการส่งเสริมดนตรีไทย ส่วนเรื่องที่สองเน้นที่การศึกษาแนวคิดใน

การอนุรักษ์และถ่ายทอดดนตรีไทย โดยมีรายละเอียดดังนี้ งานวิจัยเรื่องแรกเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์แนวพระราชดำริและบทบาทของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวในการส่งเสริมทางด้านนาฏศิลป์และดนตรี โดยทำการศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนพรานหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ พบว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาทางด้านนาฏศิลป์และดนตรี จึงทรงสถาปนาโรงเรียนพรานหลวง เพื่อจัดการเรียนการสอนดนตรีไทย ดนตรีสากล และนาฏศิลป์ด้านโขน ส่งผลให้โรงเรียนพรานหลวงเป็นสถาบันที่ผลิตศิลปินให้เข้ารับราชการในกรมมหรสพ มีหน้าที่เป็นผู้อนุรักษ์และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมไทยจนมีความสามารถ โรงเรียนพรานหลวงได้พัฒนามาเป็นวิทยาลัยนาฏศิลป์ในปัจจุบัน ในส่วนงานวิจัยเรื่องที่สอง เป็นการศึกษาแนวคิดและวิธีการในการอนุรักษ์และถ่ายทอดดนตรีไทยและเพลงไทย โดยศึกษาในกรณีของอาจารย์มนตรี ตราโมท พบว่า ผู้บรรเลงดนตรีไทยต้องรู้ถึงความถูกต้องในการบรรเลงและการประสมวงที่ถูกต้อง ไม่เปลี่ยนแปลงรูปร่างลักษณะของเครื่องดนตรี รู้จักหน้าที่ในการบรรเลงของตน ควรใฝ่หาความรู้และพัฒนาความรู้ทางทฤษฎี รวมถึงอนุรักษ์บทเพลงให้คงอยู่ตลอดไป ในด้านแนวคิดการถ่ายทอดดนตรีไทย พบว่าควรสอนภาคปฏิบัติก่อนทฤษฎีโดยสอนจากระดับง่ายไปยาก สอดแทรกประวัติบทเพลงรวมถึงการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจดจำเพลง

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาพัฒนาการการถ่ายทอดเครื่องดนตรี จำนวน 1 เรื่อง เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์ ศึกษาเจาะจงไปที่การถ่ายทอดการบรรเลงจะเข้ โดยทำการศึกษาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 จนถึงปัจจุบัน โดยศึกษาถึงการถ่ายทอดของครูที่มีชื่อเสียงในการบรรเลงจะเข้ คือ ครูระดี วิเศษสุรการ และครูทองดี สุจริตกุล พบว่า ครูระดี วิเศษสุรการ มีการกระบวนกาถ่ายทอด 3 ประการ คือ การตรวจสอบพื้นฐานความสามารถของผู้เรียน การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของนักดนตรีไทย และใช้วิธีการสอนแบบไทยโบราณ ในส่วนกระบวนกาถ่ายทอดของครูทองดี สุจริตกุล มีอยู่ 3 ประการ คือ ใช้วิธีการสอนแบบไทยโบราณ วิธีการสอนแบบการศึกษาอย่างเป็นทางการ และการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของนักดนตรีไทย (5) กระบวนกาถ่ายทอดการบรรเลงจะเข้ในยุคปัจจุบัน พบว่ามี 3 ขั้นตอนคือ วิธีการสอนแบบการศึกษาอย่างเป็นทางการ วิธีการสอนแบบไทยโบราณประยุกต์ (สอนแบบตัวต่อตัว ฝึกจำ บันทึกโน้ต สื่อเทคโนโลยี การเลียนแบบครู) และการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของนักดนตรีไทย

ในส่วนองงานวิจัยอีก 2 เรื่อง เกี่ยวกับการถ่ายทอดวัฒนธรรมดนตรีในประเทศ/ต่างประเทศ เรื่องแรกเป็นการศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมการถ่ายทอดดนตรีประจำชาติไทยและญี่ปุ่นส่วนเรื่องที่สองศึกษาเกี่ยวกับกระบวนกาเรียนรู้นักดนตรีพื้นบ้านวงสะล้อ ซอ พิณ ของครูศิลปินในอำเภอเมือง จังหวัดน่าน ผลการวิจัยทั้งสองเรื่องสอดคล้องกันในระดับของกระบวนกาถ่ายทอดดนตรี ซึ่งเป็นการถ่ายทอดที่เรียกว่า "มุขปาฐะ" เป็นการถ่ายทอดแบบตัวต่อตัว โดยผู้ที่

เป็นศิษย์จะต้องเรียนรู้จากการสังเกต เลียนแบบ และปฏิบัติจริง โดยมีครูผู้สอนเป็นต้นแบบ โดยผู้เรียนจะต้องหมั่นฝึกฝนจนให้เกิดความชำนาญ ซึ่งกระบวนการถ่ายทอดวัฒนธรรมดนตรีดังกล่าวในปัจจุบัน มีการถ่ายทอดดนตรีทั้งการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบโรงเรียน

7.2 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยด้านหลักสูตรดนตรี

จากการศึกษาพบว่าม้งงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรดนตรี จำนวน 6 เรื่อง แบ่งตามประเด็นที่ศึกษาได้ 3 กลุ่ม คือ การศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรี 3 เรื่อง การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรดนตรี 2 เรื่อง และการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรดนตรี จำนวน 1 เรื่อง มีรายละเอียดเนื้อหาสาระแต่ละกลุ่มดังนี้

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรี จำนวน 3 เรื่อง สองเรื่องแรกเป็นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรีไทย ในระดับชั้นมัธยมศึกษา ส่วนเรื่องที่สามเป็นการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรี ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งงานวิจัยทั้ง 3 เรื่องนี้ มีผลการวิจัยสอดคล้องกัน คือ ทุกโรงเรียนมีนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมดนตรี โดยผู้บริหารเป็นคนกำหนดนโยบาย จัดตั้งให้มีชมรม หรือชุมนุมดนตรีขึ้น เพื่อเป็นการอนุรักษ์และเผยแพร่ดนตรีไทย และดนตรีสากล และเพื่อให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ซึ่งครูเป็นผู้รับผิดชอบในกิจกรรมนี้โดยส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมที่จัดหลังเลิกเรียน แต่ละโรงเรียนจะจัดให้มีห้องซ้อมเป็นสัดส่วนมีอุปกรณ์หลักคือ เครื่องดนตรี การจัดกิจกรรมจะเน้นที่การปฏิบัติเครื่องดนตรี การร้องเพลง และสอดแทรกทฤษฎีดนตรี เช่น การอ่านโน้ต ซึ่งในกิจกรรมดนตรีแต่ละโรงเรียนจะมีการจัดตั้งโครงการที่หลากหลาย โครงการส่วนใหญ่จะเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรี และการประกวดดนตรี ในส่วนปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดกิจกรรมดนตรีของหลายๆโรงเรียน คือ ไม่มีห้องไว้ฝึกซ้อมที่เป็นสัดส่วนทำให้เกิดเสียงดังรบกวน บางโรงเรียนมีห้องคับแคบเกินไปทำให้จัดกิจกรรมไม่สะดวก นอกจากนี้หลายโรงเรียนขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านดนตรีมาถ่ายทอดความรู้รวมทั้งขาดแคลนอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการจัดกิจกรรมดนตรีโดยเฉพาะเครื่องดนตรี จากปัญหาเหล่านี้ส่วนใหญ่เกิดจากการขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม

งานวิจัยที่การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรดนตรีจำนวน 2 เรื่อง เรื่องแรกศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ในระดับชั้นมัธยมศึกษา ส่วนเรื่องที่สองศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรเพื่อถ่ายทอดเพลงอีสานสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ผลการวิจัยทั้งสองเรื่องมีความสอดคล้องกันในขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร พบว่าขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ประกอบไปด้วย 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยการสำรวจและศึกษาก่อนทำหลักสูตร ซึ่งมีการจัดเตรียมบุคลากร การจัดอบรม ประชุมสัมมนา

เกี่ยวกับหลักสูตรที่จะทำ ซึ่งงานวิจัยแรกจะเน้นเนื้อหาของหลักสูตรไปที่การพัฒนาหลักสูตรสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถทางดนตรีเฉพาะ ส่วนงานวิจัยเรื่องที่สองจะเน้นที่การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการถ่ายทอดดนตรี โดยให้นักเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ในขั้นตอนที่ 2) คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยที่งานวิจัยเรื่องแรกจะเน้นไปที่การพัฒนาศักยภาพทางดนตรี ส่วนงานวิจัยเรื่องที่สองจะเน้นการถ่ายทอดภูมิปัญญาความรู้ ขั้นตอนที่ 3) เป็นการสร้างหลักสูตรโดยมีการกำหนดเนื้อหาสาระของกิจกรรม ซึ่งในหลักสูตรจะประกอบไปด้วย หลักการ คำอธิบายรายวิชา จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา เวลาเรียน แนวทางการจัดการเรียนการสอน สื่อ การประเมินผล ขั้นตอนที่ 4) เป็นการทดลองใช้หลักสูตร และขั้นตอนที่ 5) เป็นการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร ซึ่งในงานวิจัยทั้งสองเรื่องจะเน้นที่การกำหนดเกณฑ์วิธีวัดผลและประเมินผลการเรียน โดยมีการประเมินทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ

ในส่วนของงานวิจัยในกลุ่มที่สามที่ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษา/วิเคราะห์หลักสูตรดนตรีมีจำนวนเพียง 1 เรื่อง ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษาของวิทยาลัยครูเทพสตรี โดยศึกษาพัฒนาการของโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา ศึกษาสภาพและปัญหาของโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา และติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา พบว่าวิทยาลัยครูเทพสตรี มีการเปิดสอนโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษาในระดับปริญญาตรี โดยกลุ่มวิชาเนื้อหาของโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษาแบ่งออกเป็นเอกเดี่ยวแบบกว้าง ซึ่งเรียนทั้งวิชาดนตรีไทย และดนตรีสากล และเอกเดี่ยวแบบลึก ให้เรียนเฉพาะแขนงดนตรีไทยหรือแขนงดนตรีสากล ผลการวิจัยพบว่าหลักสูตรแบบกว้างเหมาะสมกับการสอนวิชาดนตรีศึกษาในโรงเรียนทุกระดับ ในด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนพบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมกับการประกอบอาชีพครูดนตรี ครูผู้สอนมีความพร้อม และมีวิธีการสอนที่เหมาะสม แต่สิ่งที่ต้องปรับปรุงคือด้านอาคารเรียนและอุปกรณ์การเรียน

7.3 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยด้านการเรียนการสอนดนตรี

จากการศึกษาพบว่าม้งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรี จำนวน 49 เรื่อง เนื่องจากงานวิจัยในกลุ่มนี้มีจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงแบ่งตามประเด็นการศึกษา แยกออกเป็น 7 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มการพัฒนานวัตกรรม/ชุดการสอนดนตรี จำนวน 4 เรื่อง 2) กลุ่มการพัฒนารูปแบบ/กระบวนการเรียนการสอนดนตรี จำนวน 4 เรื่อง 3) กลุ่มการจัดการและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรี จำนวน 9 เรื่อง 4) กลุ่มสภาพและปัญหาการเรียนการสอนดนตรี จำนวน 24 เรื่อง 5) กลุ่มการเรียนการสอนทักษะดนตรี จำนวน 4 เรื่อง 6) กลุ่มบทบาทของกลุ่มคน/ชุมชน/สถาบันที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนการสอนดนตรี จำนวน 2 เรื่อง 7) กลุ่มทัศนะ/ความคิดเห็นในการเรียนดนตรี จำนวน 2 เรื่อง มีรายละเอียดเนื้อหาสาระแต่ละกลุ่มดังนี้

7.3.1 กลุ่มงานวิจัยด้านการพัฒนานวัตกรรม/ชุดการสอนดนตรี

จากการศึกษาพบว่าม้งงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรม/ชุดการสอนดนตรี จำนวน 4 เรื่อง แบ่งตามประเด็นที่ศึกษาได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มการพัฒนานวัตกรรม/ชุดการสอนดนตรีไทย 2 เรื่อง และกลุ่มการพัฒนานวัตกรรม/ชุดการสอนดนตรีสากล 2 เรื่อง มีรายละเอียดเนื้อหาสาระแต่ละกลุ่มดังนี้

งานวิจัยกลุ่มแรกเป็นกลุ่มที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรม/ชุดการสอนดนตรีไทย จำนวน 2 เรื่อง ซึ่งทั้งสองเรื่องเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาชุดการสอนการปฏิบัติห้องวงใหญ่ เรื่องแรกเป็นชุดการสอนสำหรับเพลงโหมโรงร่มเกล้า ส่วนเรื่องที่สองเป็นชุดการสอนสำหรับเพลงเดี่ยวพญาโคก ซึ่งใช้ประชากรจากแหล่งเดียวกัน คือ วิทยาลัยนาฏศิลป์ ผลการวิจัยทั้งสองเรื่องมีความสอดคล้องกัน คือ ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 โดยนักเรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงถึง ประมาณร้อยละ 90 สรุปได้ว่าชุดการสอนการปฏิบัติห้องวงใหญ่มีประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

งานวิจัยกลุ่มที่สองเป็นกลุ่มที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรม/ชุดการสอนดนตรีสากล จำนวน 2 เรื่อง ซึ่งศึกษาคนละประเภทกัน คือ เรื่องแรกเป็นการศึกษาประสิทธิภาพของแบบฝึกซ้อมร้องประสานเสียง ส่วนเรื่องที่สองศึกษาเกี่ยวกับชุดการสอนกีตาร์ ซึ่งทั้งสองเรื่องนี้มีการทดสอบผู้เรียนในระหว่างเรียน และหลังการเรียน ผลการวิจัยทั้งสองเรื่องมีข้อสรุปสอดคล้องกัน คือ ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 โดยเรื่องแรกมีค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงถึง ประมาณร้อยละ 90 ส่วนเรื่องที่สองมีค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบหลังเรียนประมาณร้อยละ 80

7.3.2 กลุ่มงานวิจัยด้านการพัฒนารูปแบบ/กระบวนการเรียนการสอนดนตรี

จากการศึกษาพบว่าม้งงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ/กระบวนการเรียนการสอนดนตรี จำนวน 4 เรื่อง ซึ่งศึกษาในสาระที่แตกต่างกัน งานวิจัยเรื่องแรกจะเน้นที่การศึกษาในเชิงคุณภาพ และมุ่งไปที่การพัฒนาการสอนเพื่อพัฒนาดนตรีไทยในภาพรวมทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านทฤษฎีหรือปฏิบัติ ในส่วนงานวิจัยสามเรื่องสุดท้าย เป็นการพัฒนาระบบการสอนเฉพาะในแต่ละเรื่องโดยใช้เกณฑ์การวิจัยเชิงปริมาณเข้ามาศึกษาประสิทธิภาพของกระบวนการสอนที่พัฒนาขึ้น และในความแตกต่างที่เห็นได้ชัดระหว่างงานวิจัยสามเรื่องแรก กับงานวิจัยเรื่องที่สี่พบว่างานวิจัยเรื่องที่สี่มีการนำทฤษฎีด้านดนตรีศึกษาของ คาร์ล ออร์ฟ มาใช้ในการพัฒนาระบบการจัดกิจกรรม จึงเป็นสิ่งที่สนับสนุนความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย ซึ่งงานวิจัยทั้งสี่เรื่องมีรายละเอียดเนื้อหาสาระแตกต่างกันตามแต่ละเรื่องดังต่อไปนี้

เรื่องแรกเป็นการศึกษาแนวความคิดในการสอนเพื่อพัฒนาดนตรีไทยของผู้สอนดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษา โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphis Future Research) ผลการวิจัยพบว่า (1) แนวคิดในการสอนด้านทฤษฎีดนตรีไทย ให้สอนโดยคงระบบเสียงดนตรีไทย การสอนหน้าทับควรสอนหน้าทับดั้งเดิมให้ได้ก่อนแล้วจึงคิดหน้าทับใหม่ นอกจากนี้ควรสอนให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์แบบของดนตรีใหม่โดยยึดของเดิมเป็นแนวทาง (2) แนวคิดในการสอนภาคปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย ในด้านการสอน ควรสอนตั้งแต่การนั่ง การจับเครื่องมือ ควรมีแบบฝึกหัดสอนจากง่ายไปยาก และเมื่อฝีมือพัฒนาควรต่อเพลงชั้นสูงต่อไป และใช้น้ตเป็นเครื่องช่วยระยะแรกเมื่อจำเพลงได้แล้วก็ไม่ควรดูโน้ตอีก (3) แนวคิดในการสอนขับร้อง ควรสอนด้านการฟัง การหายใจ การบังคับลม และการเอื้อนเพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญ นักเรียนควรรู้ทฤษฎีดนตรี รู้ฉันทลักษณ์และอักขรวิธี (4) แนวคิดในการสอนบรรเลงเดี่ยวและรวมวง ในการบรรเลงเดี่ยวควรบรรเลงตามแบบแผนที่ครูถ่ายทอดให้ ในการบรรเลงรวมวงควรสอนในแง่ของความพร้อมเพียงโดยยึดถือแบบดั้งเดิม (5) แนวคิดในการสอนการประพันธ์เพลงไทย ควรให้ผู้เรียนฝึกประพันธ์เพลงตามรูปแบบและวิธีการดั้งเดิมตามแบบแผน และสอนให้รู้จักการประพันธ์เพลงลักษณะใหม่ (6) ในด้านแนวคิดอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการสอนเพื่อพัฒนาดนตรีไทย ควรสอนด้านการฟังดนตรีไทย สอนวิเคราะห์วิจารณ์ เพื่อให้เข้าถึงดนตรีไทย

เรื่องที่สองเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ภาษาต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานมีความแตกต่างจากเกณฑ์ที่คาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจ และพอใจกับกิจกรรมการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ภาษา โดยนักเรียนส่วนใหญ่ชอบในกิจกรรมการขับร้อง และกิจกรรมการฟังมากกว่ากิจกรรมด้านอื่นๆ

เรื่องที่สามเป็นการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยใช้แผนการเรียนรู้กิจกรรมเสริมดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง การเป่าโหวด ที่สอนโดยเน้นการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่าหลังจากการเรียนรู้โดยใช้แผนการเรียนรู้กิจกรรมเสริมดนตรีพื้นบ้าน นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ของทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่ตั้งไว้

เรื่องที่สี่เป็นการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามแนวคาร์ล ออร์ฟ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามแนวคาร์ล ออร์ฟ มีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ได้แก่ ความรับผิดชอบ การรู้จักเวลา ความอดทนอดกลั้น ความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ ผู้ตาม สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

7.3.3 กลุ่มงานวิจัยด้านการจัดการและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรี

จากการศึกษาพบว่าม้งงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรี จำนวน 9 เรื่อง แบ่งตามประเด็นที่ศึกษาได้ 4 กลุ่ม คือ การศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมดนตรีนอกเวลา 4 เรื่อง การจัดการและการจัดกิจกรรมวงโยธวาทิต 2 เรื่อง การจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย 2 เรื่อง และการจัดกิจกรรมดนตรีในระดับอุดมศึกษา 1 เรื่อง มีรายละเอียดเนื้อหาสาระแต่ละกลุ่มดังนี้

งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมดนตรีนอกเวลา จำนวน 4 เรื่อง สองเรื่องแรกศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนอกเวลาดนตรีพื้นบ้านภาคอีสาน เรื่องที่สามศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนอกเวลาดนตรีพื้นบ้านภาคเหนือ และเรื่องสุดท้ายศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมวงดนตรีสากล จากการศึกษาพบว่าผลการวิจัยจากงานวิจัยทั้งสี่เรื่องมีความสอดคล้องกัน คือ กิจกรรมดนตรีที่จัดขึ้นเป็นกิจกรรมดนตรีนอกเวลาเรียน โดยใช้เวลาก่อนเข้าเรียน พักกลางวัน หลังเลิกเรียน และวันหยุดราชการเป็นเรียนและฝึกซ้อม แต่ในส่วนของงานวิจัยเรื่องที่มีการจัดกิจกรรมดนตรีในคาบชุมนุมร่วมด้วย ในขั้นการดำเนินงานนั้นพบว่ามีการจัดประชุมเพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมวางแผนโครงการการจัดกิจกรรม การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละฝ่าย งบประมาณ และรวมถึงการจัดสถานที่ ที่ใช้จัดกิจกรรม จากนั้นจึงมีการรับสมัครและคัดเลือกสมาชิกผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยในแต่ละโรงเรียนจะกำหนดเกณฑ์และวิธีการคัดเลือก ในส่วนของระบบการถ่ายทอดนั้นจะเป็นระบบของ การถ่ายทอดแบบตัวต่อตัวโดยการเลียนแบบ เช่น ครูสอนลูกศิษย์ พี่สอนน้อง เพื่อนสอนเพื่อน หรือมีวิทยากรมาสอนให้แก่ักเรียน หลังจากนั้นจึงมีการประเมินผลผู้เรียนเพื่อให้สะท้อนเห็นถึงพัฒนาการของผู้เรียน จากการจัดกิจกรรมนี้ หลายโรงเรียนมีปัญหาค้างกัน คือ ขาดงบประมาณในการสนับสนุนการจัดกิจกรรม ขาดอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติกิจกรรม อีกทั้งสถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรมไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติกิจกรรม รวมทั้งหลายๆโรงเรียนไม่มีครูผู้ที่มีความสามารถทางดนตรี ที่จะสามารถถ่ายทอดให้กับนักเรียนอย่างจริงจังได้

งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการและการจัดกิจกรรมวงโยธวาทิต จำนวน 2 เรื่อง ซึ่งทั้งสองเรื่องมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของกิจกรรมวงโยธวาทิต และศึกษาการจัดการกิจกรรมวงโยธวาทิต จากการศึกษาพบว่าผลการวิจัยของงานวิจัยทั้งสองเรื่องมีความสอดคล้องกัน คือ กิจกรรมวงโยธวาทิตมีผู้บริหารเป็นผู้กำหนดนโยบายแนวกว้างเพื่อให้ครูดนตรีสามารถจัดกิจกรรมที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน ในการจัดกิจกรรมมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า ซึ่งใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ มีการคัดเลือกสมาชิกเพื่อเข้าร่วมกิจกรรม มีการฝึกฝนการบรรเลงเครื่องดนตรี และการฝึกซ้อม โดยมีอาจารย์ดนตรีเป็นผู้ควบคุม ในบางสถาบันการศึกษา เช่น สถาบันราชภัฏอีสานใต้ มีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาหลักการโยธวาทิต ในส่วนของการจัดกิจกรรมของแต่ละสถาบัน มีการจัดกิจกรรมการแสดงเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงความสามารถ ซึ่งเป็นเวทีที่ให้

พวกเขาฝึกประสบการณ์การแสดง หลังจากสิ้นปีการศึกษาจึงมีการประเมินผลการจัดกิจกรรม ในส่วนของปัญหาที่พบในการจัดกิจกรรมวงโยธวาทิต คือ เครื่องดนตรีไม่เพียงพอต่อจำนวน สมาชิกในวง ขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร สภาพแวดล้อมและห้องฝึกซ้อมไม่เหมาะสม และ ขาดบุคลากรที่มีความชำนาญในการสอนวงโยธวาทิต

งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 2 เรื่อง เรื่องแรกเป็นการศึกษาการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับนักเรียนอนุบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ ส่วนเรื่องที่สองเป็นการศึกษาการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย ของสถาบันสอนดนตรีเอกชน จากการศึกษาพบว่าผลการวิจัยทั้งสองเรื่องสอดคล้องกัน คือ ครูผู้สอนต้องมีการจัดกิจกรรมที่แปลกใหม่ น่าสนใจ ควรสร้างกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้ การ เล่น ดนตรีระยะเริ่มแรกควรให้เล่นเครื่องดนตรีง่ายๆ เช่น เครื่องประกอบจังหวะ โดยเน้นที่การเคาะ เขย่า หรือการตี เพราะเป็นการช่วยเสริมกล้ามเนื้อให้แก่เด็ก จากนั้นจึงเรียนเครื่องที่เด็กถนัดโดยครู เป็นผู้คัดเลือกความเหมาะสม ในด้านปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรม คือ ยังขาดบุคลากร ทางด้านการสอนดนตรี ส่วนครูอนุบาลไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการสอนดนตรี ครูส่วนใหญ่ ไม่ได้สอนเนื้อหา และทักษะดนตรีโดยตรง เพียงแต่จัดกิจกรรมดนตรีเพื่อสาระอื่นๆ อีกทั้งยังไม่มี การทดสอบความรู้ความเข้าใจในทักษะดนตรี และสถาบันส่วนใหญ่ยังขาดอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการ จัดกิจกรรมดนตรี

งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมดนตรีในระดับอุดมศึกษา จำนวน 1 เรื่อง ซึ่งศึกษา เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมดนตรีไทยในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมหลัก 3 กิจกรรมที่ได้รับความสนใจมากที่สุด คือ (1) กิจกรรมด้านการแสดงหรือสาธิตดนตรีไทย (2) กิจกรรมด้านวิชาการเกี่ยวกับการอบรมประชุมสัมมนา (3) กิจกรรมด้านการจัดนิทรรศการ เกี่ยวกับดนตรีไทย ในด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรมส่วนใหญ่จะได้งบประมาณจากวิทยาลัย เป็นหลัก บางส่วนได้จากผู้บริจาค การหาทุน และผู้ร่วมกิจกรรม ส่วนผู้ร่วมสนับสนุนกิจกรรม ดนตรีไทยที่สำคัญคือ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา โดยมีภาควิชาดนตรี ชมรมดนตรี กลุ่มนักศึกษาผู้นำกิจกรรมด้านดนตรีหรือสำนักกิจการนักศึกษา ในด้านปัญหาที่ประสบคือ เครื่องดนตรีไม่เพียงพอที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอน ในด้านการเสนอแนวทางการพัฒนาการจัด กิจกรรมดนตรีไทย ควรมีการพัฒนาในด้านสถานที่และที่ฝึกซ้อม และเพิ่มอัตรากำลังอาจารย์ให้ เหมาะสม และควรมีการจัดหาทุนเสริมงบประมาณให้เพียงพอ

7.3.4 กลุ่มงานวิจัยด้านสภาพและปัญหาการเรียนการสอนดนตรี

จากการศึกษาพบว่าม้งงานวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนดนตรี จำนวน 24 เรื่อง แบ่งตามประเด็นที่ศึกษาได้ 6 กลุ่ม คือ การศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนดนตรีในระดับชั้นประถมศึกษา 6 เรื่อง สภาพและปัญหาการเรียนการสอนดนตรีในระดับชั้นมัธยมศึกษา 4 เรื่อง สภาพและปัญหาการเรียนการสอนดนตรีในระดับอาชีวศึกษา 2 เรื่อง สภาพและปัญหาการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษา 8 เรื่อง สภาพและปัญหาการเรียนการสอนดนตรีในโรงเรียนดนตรีเอกชน 1 เรื่อง และสภาพและปัญหาของดนตรีศึกษา 2 เรื่อง มีรายละเอียดเนื้อหาสาระแต่ละกลุ่มดังนี้

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนดนตรีในระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 6 เรื่อง สามเรื่องแรกเป็นการศึกษาสภาพและปัญหาโดยทั่วไปของการเรียนการสอนดนตรีในระดับชั้นประถมศึกษา ผลการวิจัยสอดคล้องกัน คือ สภาพการเรียนการสอนดนตรีส่วนใหญ่เกิดจากนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผู้บริหารส่วนใหญ่กำหนดนโยบายมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดทักษะการปฏิบัติ ครูผู้สอนจะถ่ายทอดโดยวิธีการสาธิตให้นักเรียนปฏิบัติตาม ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบ คือ ครูไม่ได้จบการศึกษาทางด้านดนตรีโดยตรง และมีภาระงานอื่นๆ มากจึงทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะสอนนักเรียน อีกทั้งครูผู้สอนไม่ได้มีการทำแผนการสอน และไม่มีความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล อีกทั้งทางโรงเรียนยังขาดงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำสื่อการสอน การจัดหาเครื่องดนตรี และห้องสอนดนตรีที่มีความเหมาะสม ดังนั้นทางโรงเรียนควรบรรจุครูผู้ที่มีวุฒิต่างดนตรีโดยตรง และมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษา และการวัดและประเมินผล ในส่วนของงานวิจัยเรื่องที่สี่ และเรื่องที่ห้าเป็นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า สภาพสื่อการสอน มีความเพียงพอ มีคุณภาพพอใช้ แต่งบประมาณสำหรับจัดทำสื่อมีไม่เพียงพอ ทำให้สื่อประเภทเครื่องดนตรีขาดแคลนในหลายๆ โรงเรียน อีกทั้งครูไม่ได้รับการแนะนำจากศึกษานิเทศก์ในการใช้ และผลิตสื่อ ทำให้ครูไม่มีทักษะในการผลิตสื่อ ในด้านความต้องการของครู ต้องการสื่อการสอนดนตรีทางวิทยุทัศน์ พจนานุกรมดนตรี สารานุกรมดนตรี ตู้เก็บสื่อดนตรี ซึ่งมีความจำเป็นต่อการเรียนการสอนดนตรี ในส่วนเรื่องสุดท้ายเป็นการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการสอนขลุ่ยเพียงออ ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนมีจำนวนน้อยและไม่ได้จบการศึกษาด้านดนตรีโดยตรง จึงไม่มี ความถนัดในการสอน แต่นักเรียนโดยรวมมีความขยันและตั้งใจเรียน ส่วนเนื้อหาสาระที่สอนสอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษา โดยครูจะเน้นที่การสอนทักษะมากกว่า และมีการประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนดนตรีในระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 5 เรื่อง สามเรื่องแรกเป็นการศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาโดยทั่วไปเกี่ยวกับการเรียน

การสอนดนตรีในระดับชั้นมัธยมศึกษา แตกต่างกับเรื่องที่สี่และเรื่องที่ห้า ซึ่งเป็นการศึกษาเฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเตรียม และการวางแผนวงโยธวาทิต งานวิจัยสามเรื่องแรกมีผลการวิจัยที่สอดคล้องกัน คือ ครูที่มีวุฒิทางด้านดนตรีมีน้อย และส่วนใหญ่เป็นครูดนตรีสากลมากกว่าดนตรีไทยในเรื่องของความสามารถในการสอนดนตรีครุมีทักษะในระดับปานกลาง เนื้อหาในการสอนจะสอนทั้งทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่กันไป ในส่วนของการวัดและประเมินผล ครูจะเน้นที่การสังเกตพัฒนาการของผู้เรียนจากการทดสอบ และการแสดง ปัญหาที่พบโดยส่วนใหญ่ คือ โรงเรียนมีสภาพห้องดนตรีไม่เหมาะสมทำให้เสียงดังรบกวนห้องอื่นๆ อีกทั้งหลายโรงเรียนยังขาดแคลนเครื่องดนตรีที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอน ในส่วนความต้องการของครู คือ ครูมีความต้องการที่จะเข้ารับการอบรม สัมมนา เกี่ยวกับการสอนดนตรี ในส่วนของงานวิจัยสองเรื่องสุดท้ายที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเตรียม และการวางแผนวงโยธวาทิต พบว่าโรงเรียนที่อยู่ในสภาพที่เตรียมวงเข้าประกวด มีการจัดทำแผนการฝึก ส่วนใหญ่จะพบปัญหาด้านการบริหารการฝึกซ้อม การคัดเลือกนักดนตรีที่เหมาะสม การคัดเลือกเครื่องดนตรีที่เหมาะสมกับผู้เล่น รวมถึงงบประมาณที่จำเป็น ในส่วนที่เป็นข้อดี คือ ผู้ปกครองให้การสนับสนุนในการฝึกซ้อม

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนดนตรีในระดับอาชีวศึกษา จำนวน 2 เรื่อง ซึ่งศึกษาปัญหาที่แตกต่างกัน เรื่องแรกเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการสอนเครื่องสายไทยในวิทยาลัยนาฏศิลป์ โดยศึกษาถึงพัฒนาการของการสอนเครื่องสายไทยและสภาพปัจจุบันของการสอนเครื่องสายไทย ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนเน้นนโยบายรักษาของเก่าให้มั่นคง ใช้วิธีการสอนที่ยึดรูปแบบราชสำนัก ในระยะที่ 2 เน้นการผสมผสานในรูปแบบราชสำนักและรูปแบบใหม่ตามการเปลี่ยนแปลง ในระยะที่ 3 เป็นการยกฐานะสู่การศึกษาระดับปริญญาตรีและขยายไปสู่ภูมิภาค ในส่วนของสภาพการเรียนการสอนในปัจจุบันการสอนยังยึดในรูปแบบราชสำนัก มีการใช้โน้ตช่วยจำ ในด้านการสอนยังไม่ได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับผลผลิต อีกทั้งสภาพแวดล้อมในห้องเรียนและจำนวนห้องเรียนไม่มีความเหมาะสม ซึ่งไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน และไม่สามารถควบคุมเสียงดังได้ ในส่วนของงานวิจัยเรื่องที่สองเป็นการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาดนตรีสากลในวิทยาลัยสารพัดช่าง ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่มีการสอนแบบทักษะปฏิบัติเป็นรายบุคคลเป็นกลุ่มใหญ่ โดยการสาธิตให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม มีการพานักศึกษาไปชมการแสดงดนตรีตามสถานที่ต่างๆ นอกจากนี้ในส่วนของ การเก็บรักษาเครื่องดนตรี มีการให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยดูแลรักษา ในด้านการวัดและประเมินผลการเรียนนั้นอาจารย์ผู้สอนจะเน้นที่การวัดโดยการสังเกต ในด้านปัญหาที่พบ คือ เรื่องของงบประมาณไม่เพียงพอต่อการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษา จำนวน 8 เรื่อง งานวิจัยสองเรื่องแรกเป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนดนตรี โดยทั่วไปในระดับอุดมศึกษา ผลการวิจัยพบว่าหลักสูตรดนตรีมีความเหมาะสมกับการประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับดนตรี ในด้านบุคลากรในแต่ละสถาบันมีความเพียงพอ นิสิตและนักศึกษามีจำนวนมากที่สนใจศึกษา ซึ่งเหมาะสมกับหลักสูตรที่เปิดการเรียนการสอนกระจายอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ ในรูปแบบการสอนมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ด้านการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม ในด้านปัญหาที่เกิดขึ้นพบว่า พื้นฐานทางดนตรีของนิสิตและนักศึกษาแต่ละคนมีไม่เท่ากันจึงเกิดปัญหาการฝึกซ้อม อีกทั้งเครื่องดนตรียังไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน ในส่วนของงานวิจัยเรื่องที่สองและเรื่องที่สี่ เป็นการศึกษเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้สื่อทางเทคโนโลยีของอาจารย์ผู้สอน ผลการวิจัยสอดคล้องกัน คือ เทคโนโลยีที่ใช้มากที่สุด คือ คอมพิวเตอร์ส่วนใหญ่ใช้เป็นอุปกรณ์การเรียนการสอน การติดต่อสื่อสาร การบริหาร รวมถึงการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ปัญหาการสอนส่วนใหญ่จะมีปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์ และซอฟต์แวร์ ในส่วนของงานวิจัยสองเรื่องถัดมา เป็นการศึกษ ในส่วนของงานวิจัยสองเรื่องถัดมา เป็นการศึกษเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนรายวิชาปฏิบัติดนตรีสากล ผลการวิจัยพบว่า เนื้อหารายวิชาที่เรียนครอบคลุมเนื้อหาพื้นฐานการปฏิบัติ ในด้านอาจารย์ผู้สอนมีความสามารถในการปฏิบัติดนตรี มีการสอนโดยสาธิตให้ผู้เรียนดูและปฏิบัติตาม สอนจากง่ายไปยาก ในด้านของสื่อการสอนมีการใช้สื่อมัลติมีเดียมากขึ้น ส่วนการวัดและประเมินผลจะเน้นในภาคปฏิบัติ ในส่วนของงานวิจัยเรื่องที่เจ็ดเป็นการศึกษาสภาพการสอนวิชาสังคีตนิยมในมหาวิทยาลัยภาคเหนือ พบว่า รายวิชาสังคีตนิยม มีเนื้อหาครอบคลุมสาระดนตรีตะวันตกและดนตรีตะวันออก ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศิลปะดนตรีชาติต่างๆ ประวัติ และวรรณคดีดนตรี ปัญหาที่พบ คือ ตำราที่ใช้สอนส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ ตำราภาษาไทยมีไม่เพียงพอ สถาบันส่วนใหญ่ขาดอาจารย์สอนรายวิชานี้ อีกทั้งกิจกรรมประกอบการสอนจัดได้ไม่เต็มที่ และห้องเรียนไม่เหมาะสม ในส่วนของงานวิจัยเรื่องสุดท้ายศึกษาเกี่ยวกับระบบการเรียนการสอนและสภาพปัญหาการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก พบว่าระบบการเรียนการสอนมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ การดำเนินการสอนและวิธีการวัดและประเมินผล ในส่วนปัญหาที่พบ คือ ปัญหาด้านความแตกต่างในด้านความพร้อมและพื้นฐานของผู้เรียน สื่อการสอน และสภาพบรรยากาศในห้องเรียน

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนดนตรีในโรงเรียนดนตรีเอกชน จำนวน 1 เรื่อง ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับสภาพทั่วไป ต้นทุน และความต้องการครูสอนดนตรีในโรงเรียนสอนดนตรีเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนแต่ละแห่งมีหลักสูตรดนตรีของโรงเรียนเอง โรงเรียนส่วนใหญ่เปิดการสอนวิชาเปียโนและคีย์บอร์ด ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่มี

ความต้องการครูที่สอนเครื่องดนตรีเปียโน และคีย์บอร์ด เครื่องสาย ขั้บร้องสากล ดนตรีไทย กีตาร์ ขั้บร้องไทย ทฤษฎีดนตรี เครื่องเคาะจังหวะ เครื่องลม โดยต้องการครูที่จบวุฒิการศึกษาทาง ครุศาสตร์มากที่สุด

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของดนตรีศึกษาจำนวน 2 เรื่อง ซึ่งศึกษาปัญหา ที่แตกต่างกัน เรื่องแรกศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของดนตรีศึกษาในประเทศไทย โดย ทำการศึกษาสถาบันของรัฐบาลที่เปิดการเรียนการสอนโปรแกรมดนตรีศึกษาในระดับอุดมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า (1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรต้องการให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางดนตรี อย่างถูกต้องและนำไปสอนได้ และเสริมทัศนคติที่ดีในวิชาชีพครู ในด้านเนื้อหาสาระของหลักสูตร ทั้ง 3 แบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่มใหญ่ๆ คือกลุ่มวิชาพื้นฐานทั่วไป กลุ่มวิชาเนื้อหา (วิชาเอกดนตรี) กลุ่มวิชาครู และกลุ่มวิชาเลือกเสรี (2) การเรียนการสอนส่วนใหญ่จะเน้นที่ทักษะ และจะเป็นการ สอนตัวต่อตัว ซึ่งจะพบปัญหาว่าขาดอาจารย์ผู้สอนให้ครบทุกเครื่องมือทั้งดนตรีไทยและดนตรี ตะวันตก ในด้านเครื่องดนตรีพบว่ามีเครื่องดนตรีพร้อมแต่ขาดคุณภาพ เช่นเดียวกับห้องซ้อมที่มี ปริมาณเพียงพอแต่ขาดคุณภาพ ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนพบว่า มีนักศึกษาที่สอบเข้า แต่ละปีลดลง อีกทั้งผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุน และงบประมาณไม่เพียงพอ และควรจัดการศึกษา ด้านดนตรีให้มีความต่อเนื่องตั้งแต่ระดับประถมจนถึงอุดมศึกษา นอกจากนี้ควรมีการจัดสัมมนา ในระหว่างสถาบันการศึกษาเพื่อหาทิศทางในการจัดการเรียนการสอนดนตรีศึกษาให้เป็นแนวทาง เดียวกัน ในส่วนงานวิจัยเรื่องที่สองศึกษาเกี่ยวกับการดนตรีศึกษาในสถาบันการศึกษาของรัฐ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนศิลปะดนตรีแห่งชาติ ดำเนินการสอนทฤษฎีดนตรีและปฏิบัติเครื่องดนตรี คือดนตรีพื้นเมืองลาวและดนตรีสากล และ จัดให้มีการเรียนวิชาสามัญทั้งชั้นมัธยมต้นและมัธยมปลาย ในด้านปัญหาพบว่าขาดแคลน งบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ และขาดแคลนบุคลากรครูผู้สอน นอกจากนี้นักเรียนได้รับการ คัดเลือกเข้ามาเรียนดนตรีโดยไม่มีพื้นฐานความรู้ทางดนตรี

7.3.5 กลุ่มงานวิจัยด้านการเรียนการสอนทักษะดนตรี

จากการศึกษาพบว่า มีงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนทักษะดนตรี จำนวน 4 เรื่อง แบ่ง ตามประเด็นที่ศึกษาได้ 3 กลุ่ม คือ การเรียนการสอนทักษะดนตรีไทย 2 เรื่อง การเรียนการสอน ทักษะดนตรีสากล 1 เรื่อง และการเรียนการสอนโดยการใช้เพลง 1 เรื่อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนทักษะดนตรีไทย จำนวน 2 เรื่อง พบว่ามี การศึกษาปัญหาที่แตกต่างกัน เรื่องแรกเป็นการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดซึมของชมรม ดนตรีไทยมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการถ่ายทอดมี ทั้งภาคทฤษฎี และปฏิบัติ โดยในภาคปฏิบัติจะมีการแบ่งผู้เรียนออกเป็น 11 ระดับ จากง่ายไปยาก

และมีการจัดกลุ่มผู้เรียนตามความสามารถ ทางมูลนิธิฯ มีการจัดกิจกรรมการแสดง และการประกวดดนตรีไทยเพื่อเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร นอกจากนี้ยังมีการเสริมทักษะทางดนตรีไทยโดยให้ผู้เรียนฝึกเครื่องกำกับจังหวะ ฝึกเครื่องดนตรีชิ้นใหม่ ในด้านสื่อการสอนจะเน้นที่โปรแกรมการสอน ส่วนการวัดและประเมินผลจะมีทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ในส่วนของงานวิจัยเรื่องที่สอง ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนปีใน ในสถาบันอุดมศึกษา พบว่าวิธีการเรียนการสอนจะเน้นในแนวทางครูเทียบ คงลายทอง แบบการใช้โน้ตช่วยสอน และแนวทางเฉพาะของผู้สอน สื่อการสอน มีหลายประเภท เช่น เครื่องดนตรี สื่อเอกสารจำพวกโน้ต และเครื่องบันทึกเสียง การถ่ายทอดใช้ภูมิรู้ส่วนตัวมากกว่าการยึดหลักสูตร ในด้านการประเมินผลจะเน้นที่การสังเกต พัฒนาการของผู้เรียน จากผลการวิจัยของงานวิจัยทั้งสองเรื่องนี้ พบประเด็นที่สอดคล้องกัน คือ ในกระบวนการสอนจะมีการใช้จิตวิทยาในการสอน เช่น การเสริมแรง เช่น การชมเชยยกย่อง และการติชม

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนทักษะดนตรีสากล จำนวน 1 เรื่อง ศึกษาเกี่ยวกับการสอนวิชาเปียโนที่โรงเรียนวิดาการดนตรี พบว่า กิจกรรมการสอนของครู ได้แก่ การเล่นเพลง การร้อง การฟัง การเขียน การเคลื่อนไหว การอ่าน การพูด และการสร้างสรรค์ โดยจะเน้นที่การเรียนเปียโนตั้งแต่ระดับขั้นต้นจนถึงระดับขั้นสูง วิธีการสอนของครูมี 5 วิธี คือ การเลียนแบบ การปฏิบัติเพลงซ้ำ การสร้างสรรค์ การทดสอบความเข้าใจ และการวิเคราะห์ นอกจากนี้ครูยังมีการสร้างแรงจูงใจในการเรียน ในด้านการวัดและประเมินผลมีการวัดระหว่างเรียน และการจัดสอบในโรงเรียน หรือส่งนักเรียนไปสอบกับสถาบันดนตรีจากต่างประเทศ

งานวิจัยเรื่องสุดท้ายศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยใช้เพลง จำนวน 1 เรื่อง ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาการใช้เพลงในการเรียนการสอนเด็กวัยอนุบาล ผลการวิจัยพบว่า ครูสอนเพลงประกอบท่าทางกับนักเรียน โดยให้นักเรียนปฏิบัติตาม สื่อการสอนที่ครูใช้มากที่สุด คือ เครื่องบันทึกเสียง ขั้นตอนการสอนเพลงมีการดำเนินการสอนตามขั้นตอน ในขั้นนำครูจะมีการเริ่มสนทนากับเด็กเกี่ยวกับเพลงที่จะสอน ในขั้นการสอน ครูใช้วิธีการสอนแบบสาธิตให้ดูแล้วปฏิบัติตาม ในส่วนของปัญหาพบว่า ขาดแคลนงบประมาณในการซื้ออุปกรณ์ และปัญหาด้านความสามารถของครูผู้สอน ซึ่งยังมีความสามารถไม่เพียงพอต่อการสอน

7.3.6 กลุ่มงานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของกลุ่มคน/ชุมชน/สถาบันที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนการสอนดนตรี

จากการศึกษาพบว่ามีงานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของกลุ่มคน/ชุมชน/สถาบันที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนการสอนดนตรี จำนวน 2 เรื่อง ที่ศึกษาปัญหาการวิจัยคล้ายกัน ซึ่งเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดดนตรีของปราชญ์ชาวบ้าน ผลการวิจัยพบว่า ทางโรงเรียน

มีการเชิญปราชญ์ชาวบ้านมาสอนดนตรีไทย หรือดนตรีพื้นบ้าน โดยให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการเรียนการสอนร่วมกับครู กระบวนการถ่ายทอดของปราชญ์ชาวบ้านเป็นแบบโบราณ คือ สาธิตให้นักเรียนดูและปฏิบัติตามวิธีนี้เป็นวิธีที่ดีที่สุด ควบคู่ไปกับการบรรยายความรู้เกี่ยวกับเครื่องดนตรี มีการใช้สื่อการสอน เช่น แผ่นภูมิเพลง และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในส่วนของการวัดและประเมินผลพบว่าการประเมินผลเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม และการรวมวงฝึกซ้อม ในส่วนปัญหาที่เกิดขึ้น ได้แก่ ขาดงบประมาณในการสนับสนุน เครื่องดนตรีไม่เพียงพอ อีกทั้งปราชญ์ชาวบ้านยังขาดความรู้ทางการศึกษาซึ่งมีความจำเป็นต่อการสอน ทำให้เสียโอกาสในความมั่นคงของอาชีพ

7.3.7 กลุ่มงานวิจัยเกี่ยวกับทักษะ/ความคิดเห็นในการเรียนดนตรี

จากการศึกษาพบว่าม้งงานวิจัยเกี่ยวกับทักษะ/ความคิดเห็นในการเรียนดนตรี จำนวน 2 เรื่อง ที่ศึกษาปัญหาวิจัยแตกต่างกัน เรื่องแรกเป็นการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของครูดนตรี ในการส่งนักเรียนสอบดนตรีสากลเทียบมาตรฐาน กรณีศึกษาเครื่องดนตรีเปียโน ของสถาบัน Trinity College London ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผล ได้แก่ การพัฒนาฝีมือของนักเรียน มาตรฐานการสอบที่เป็นสากล ความเข้มข้นของการสอบเกี่ยวกับบทเพลง ความมีชื่อเสียงของสถาบัน

งานวิจัยเรื่องที่สองเป็นการศึกษาความคิดเห็นและความคาดหวังของครูสอนดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่าความคิดเห็นและความคาดหวังของครูผู้สอนในด้านหลักสูตร ด้านครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านการวัดและประเมินผล ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นและความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ด้านอาคารสถานที่ ด้านการสนับสนุนของโรงเรียนและครู-อาจารย์ ด้านผู้ปกครองและชุมชนจะอยู่ในระดับสูง

7.4 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยด้านการวัดและประเมินผลการเรียนดนตรี

จากการศึกษาพบว่าม้งงานวิจัยเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนดนตรี จำนวน 3 เรื่อง แบ่งตามประเด็นที่ศึกษาได้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกศึกษาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนดนตรีโดยตรง 1 เรื่อง กลุ่มที่สองเป็นกลุ่มที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการประเมินผลดนตรี 2 เรื่อง มีรายละเอียดเนื้อหาสาระแต่ละกลุ่มดังนี้

งานวิจัยในกลุ่มแรกเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนดนตรี จำนวน 1 เรื่อง เป็นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์แบบทดสอบวัดความถนัดทางดนตรีของซีซอร์เพื่อใช้กับเด็กไทย ผลการวิจัยพบว่า แบบทดสอบย่อยทั้ง 6 ชุด ส่วนมากมีระดับความยากระหว่าง 60 - 95 % จัดว่าเป็นข้อทดสอบที่ง่ายไป ข้อทดสอบบางข้อมีค่าอำนาจจำแนกเป็นลบ จากการหา

ค่าความเที่ยงด้วยสูตร KR 20 พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง 0.53-0.85 ส่วนการคำนวณด้วยวิธีทดสอบซ้ำ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.28-0.77 แบบทดสอบนี้มีความแม่นยำตรงตามเกณฑ์เทียบด้วยวิธีเปรียบเทียบกลุ่มเก่ง กับ กลุ่มอ่อน ซึ่งนักเรียนกลุ่มเก่งสามารถทำคะแนนได้สูงกว่ากลุ่มอ่อน เมื่อหาปกติวิสัย พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษา มีความถนัดโดยทั่วไป สูงกว่ากลุ่มมาตรฐาน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา กลับมีความถนัดโดยทั่วไปต่ำกว่ากลุ่มมาตรฐาน จากผลการวิจัยนี้เป็นที่ยอมรับว่าแบบทดสอบของซีซอร์สามารถนำมาใช้กับเด็กไทยทั่วๆไปได้

งานวิจัยกลุ่มที่สองเป็นกลุ่มที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการประเมินผลดนตรี จำนวน 2 เรื่อง ซึ่งศึกษาปัญหาวิจัยที่แตกต่างกัน เรื่องแรกเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรวิชาเอกดนตรีศึกษาในวิทยาลัยครู โดยใช้แบบจำลองชิบประเมินบริบทปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิตของหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า มีการสอนในภาคทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ ดนตรีตะวันตกมากกว่าดนตรีไทย เนื้อหาส่วนใหญ่มีความเหมาะสม ในด้านวุฒิของอาจารย์ผู้สอนต่ำกว่าเกณฑ์ สัดส่วนมาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัย อีกทั้งจำนวนอาจารย์ไม่เพียงพอ และอุปกรณ์การสอนยังไม่พร้อม ในด้านกระบวนการของหลักสูตรยังไม่มีที่เหมาะสม นักศึกษามีระดับการเรียนปานกลาง ในการประเมินผลผลิตพบว่า นักศึกษาส่วนน้อยที่มีคุณสมบัติเป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตร ในส่วนเรื่องที่สองเป็นการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการวัดผลและประเมินผลวิชาปฏิบัติกีตาร์ในสถาบันราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการวัดผลด้านเครื่องมือ วิธีการ และเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดผล พบว่า อาจารย์ที่สอนวิชาปฏิบัติกีตาร์ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมของคะแนนการปฏิบัติในระดับมาก ในส่วนสภาพการประเมินผลด้านเครื่องมือ วิธีการ และเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผล พบว่า อาจารย์ที่สอนวิชาปฏิบัติกีตาร์ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมของคะแนนการปฏิบัติในระดับปานกลาง

7.5 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยด้านการบริหารการจัดกิจกรรม/การเรียนการสอนดนตรี

จากการศึกษาพบว่าม้งงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการจัดกิจกรรม/การเรียนการสอนดนตรี จำนวน 2 เรื่อง ที่ศึกษาปัญหาวิจัยแตกต่างกัน เรื่องแรกเป็นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมนักเรียนด้านการจัดการวงโยธวาทิต กรณีศึกษาโรงเรียนวัดสุทธิวรารามและโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่าทั้งสองโรงเรียนผู้อำนวยการเป็นผู้บริหารสูงสุดมีหน้าที่ดูแลประสานงานกับอาจารย์ผู้ฝึกสอน ในด้านการบริหารและการดำเนินกิจกรรมในระดับคณะกรรมการนักเรียนวงโยธวาทิตนั้น มีการดูแลและดำเนินงานภายใต้ระบบที่สอนน้องโดยมีหัวหน้าวงเป็นผู้ดูแลการดำเนินงานฝ่ายต่างๆ ในด้านของอาจารย์ผู้สอนมีอาจารย์ผู้ฝึกสอน 1 คน และผู้ช่วยผู้ฝึกสอน 3 คนซึ่งเป็นศิษย์เก่าวงโยธวาทิตของโรงเรียน ทางโรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ด้านงบประมาณของทั้งสองโรงเรียนสำหรับการจัดกิจกรรม

วงโยธวาทิตได้มาจากเงินบำรุงการศึกษา และเงินอื่นๆของโรงเรียน เมื่อสิ้นภาคการศึกษาจะมีระบบการติดตามประเมินผลเป็นรายโครงการ ปัญหาที่พบทั้งสองโรงเรียนคือ อาจารย์ไม่มีความถนัดในการทำงานด้านเอกสาร และขาดสถานที่ในการฝึกซ้อม

งานวิจัยเรื่องที่สองศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานบุคคลของสาขาวิชาดนตรีสากลในมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ทางสาขามีการวางแผนและจัดสรรเพื่อให้ได้บุคลากรที่มีคุณภาพ มีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรทุก 1-5 ปี มีการประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากรในด้านต่างๆ ในส่วนปัญหาที่พบมากที่สุดคือ การขาดงบประมาณในการสรรหา คัดเลือก และพัฒนาบุคลากร และการหาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านดนตรีสากลเป็นไปได้ยาก

7.6 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยด้านวิชาชีพดนตรี

จากการศึกษาพบว่าม้งานวิจัยเกี่ยวกับวิชาชีพดนตรี จำนวน 2 เรื่อง ที่ศึกษาปัญหาวิจัยแตกต่างกัน งานวิจัยเรื่องแรกศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการของการศึกษาวิชาชีพดนตรีไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การศึกษาวิชาชีพดนตรีไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะแรกเป็นการจัดการศึกษาโดยอิสระ ใช้บ้าน วัด และวังเป็นสถานที่ศึกษา วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาเพื่อนำดนตรีไปใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรมต่างๆ เน้นการปฏิบัติเครื่องดนตรีเพื่อนำไปใช้เป็นสำคัญ ในระยะที่สอง เป็นการจัดการศึกษาในสถาบันการศึกษา เพื่อผลิตบุคลากรทางด้านดนตรีไทยให้กับหน่วยงานต่างๆ หลักสูตรที่ศึกษามีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ เพื่อผลิตศิลปินทางดนตรีไทย และเพื่อผลิตครูสอนดนตรีไทยให้กับสถานศึกษาต่างๆ

งานวิจัยเรื่องที่สองศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูดนตรีไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ต่อเกณฑ์มาตรฐานสาขาและวิชาชีพดนตรีไทย ผลการวิจัยพบว่า ครูมีการรับรู้เรื่องเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพมาจากสถาบันการศึกษาที่ตนเองจบการศึกษามากที่สุด ครูส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าเกณฑ์สามารถนำไปปรับใช้กับหลักสูตรได้ เนื้อหาของเกณฑ์มีความสอดคล้องกันทุกระดับ

จากผลการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ หรือเชิงคุณลักษณะด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา จำนวน 67 เรื่อง พบว่า งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์มีการศึกษาในปัญหาวิจัยที่หลากหลาย สามารถแบ่งเนื้อหาสาระได้เป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ เนื้อหาสาระแรกเป็นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับประวัติ และวัฒนธรรมการถ่ายทอดดนตรี ซึ่งส่วนใหญ่จะศึกษาในประเด็นของวัฒนธรรมการถ่ายทอดดนตรี ทั้งดนตรีไทย และดนตรีในต่างประเทศโดยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในเชิงคุณภาพ และเชิงประวัติศาสตร์ ในส่วนงานวิจัยในกลุ่มที่สองศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรดนตรี โดยงานวิจัยส่วนใหญ่จะเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรี และการพัฒนาหลักสูตรดนตรี ส่วนงานวิจัยในกลุ่มที่สามเป็นงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรี โดยส่วนใหญ่จะเน้นไปที่ การศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนดนตรี ซึ่งส่วนมากเป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ ในด้าน งานวิจัยในกลุ่มที่สี่ ที่ศึกษาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนดนตรี ซึ่งส่วนใหญ่ศึกษา เกี่ยวกับสภาพการประเมินผลการเรียนดนตรี ในส่วนงานวิจัยในกลุ่มที่ห้าศึกษาเกี่ยวกับการ บริหารการจัดกิจกรรม/การเรียนการสอนดนตรี โดยงานวิจัยส่วนใหญ่จะเน้นไปที่การศึกษา เกี่ยวกับการจัดการการบริหารการจัดกิจกรรมในโรงเรียน หรือมหาวิทยาลัยโดยศึกษาถึง กระบวนการดำเนินงานต่างๆ รวมถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ในส่วนงานวิจัยในกลุ่มสุดท้ายเป็น กลุ่มที่ศึกษาเกี่ยวกับวิชาชีพดนตรี ซึ่งมีงานวิจัยที่ศึกษาเพียง 2 เรื่อง และศึกษาในปัญหาการวิจัย ที่แตกต่างกัน เรื่องแรกจะเน้นเกี่ยวกับพัฒนาการของการศึกษาวิชาชีพนครไทยในสมัย รัตนโกสินทร์ ส่วนเรื่องที่สองเป็นการศึกษาเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานสาขาและวิชาชีพดนตรีไทย

จากการสังเคราะห์งานวิจัยทางดนตรีศึกษาด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยสรุปผลการ สังเคราะห์งานวิจัย ดังรายละเอียดในแผนภาพที่ 7.1 ต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสังเคราะห์งานวิจัยทางดนตรีศึกษาด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณและการวิเคราะห์เนื้อหา ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยทางดนตรีศึกษา ที่ทำขึ้นในรูปแบบของวิทยานิพนธ์/ปริญญาโททางดนตรีศึกษาด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณและการวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้กรอบแนวคิดในการสังเคราะห์งานวิจัยตามกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ย่อย 3 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนารอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษาเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสังเคราะห์งานวิจัย 2) เพื่อวิเคราะห์คุณภาพและความแตกต่างของคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษาระหว่างกลุ่มงานวิจัยที่มีคุณลักษณะต่างกัน 3) เพื่อประมาณค่าและเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของผลการวิจัยตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยสำหรับงานวิจัยเชิงปริมาณ และเพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยทางดนตรีศึกษา ที่ทำขึ้นในรูปแบบของวิทยานิพนธ์/ปริญญาโทที่ศึกษาในเนื้อหาสาระทางดนตรีศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีการพิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2516 - 2550 โดยสืบค้นจากห้องสมุดของมหาวิทยาลัย 5 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดจำนวน 129 เรื่อง โดยแบ่งเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ 62 เรื่อง และงานวิจัยเชิงคุณภาพ หรืองานวิจัยเชิงคุณลักษณะ 67 เรื่อง การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ชุด คือ แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย และแบบประเมินคุณภาพงานวิจัย ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ประกอบด้วย ข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยด้านการพิมพ์และผู้วิจัย คุณลักษณะงานวิจัยด้านเนื้อหาสาระ คุณลักษณะงานวิจัยด้านวิธีวิทยาการวิจัย คะแนนประเมินคุณภาพงานวิจัย ผลของการวิจัยที่อยู่ในรูปค่าขนาดอิทธิพลที่ได้จากการประมาณค่าตามสูตรของ Glass และผลการวิจัยของงานวิจัยเชิงคุณภาพ หรืองานวิจัยเชิงคุณลักษณะ

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรกเป็นการพัฒนารอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาจากความหมายของคำว่า ดนตรีศึกษา ตำราวิชาการทางดนตรีศึกษา หลักสูตรดนตรีศึกษา และสาระวิทยานิพนธ์ทางดนตรีศึกษา และตรวจสอบการพัฒนารอบฯ จากผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีศึกษา และวิเคราะห์จำนวน และร้อยละของงานวิจัยเชิงปริมาณ และงานวิจัยเชิงคุณภาพ จำแนกตามความสัมพันธ์ของตัวแปร ตามกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา

ขั้นตอนที่สอง เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพของงานวิจัย โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรจัดประเภท และตัวแปรต่อเนื่อง โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นสถิติเชิงบรรยาย ในขั้นตอนของการวิเคราะห์คุณภาพของงานวิจัยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการประเมินคุณภาพงานวิจัยในงานวิจัยเชิงปริมาณและงานวิจัยเชิงคุณภาพ และวิเคราะห์คุณภาพงานวิจัยจำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของงานวิจัยกับตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย และศึกษาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคุณภาพงานวิจัยจำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ขั้นตอนที่สามเป็นการวิเคราะห์อภิमानสำหรับงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นของค่าขนาดอิทธิพล วิเคราะห์ทดสอบความแปรปรวนของค่าขนาดอิทธิพล วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และวิเคราะห์การถดถอยเพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรเกี่ยวกับงานวิจัยต่อค่าขนาดอิทธิพล สำหรับการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่สี่ เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อสังเคราะห์ผลการวิจัยจากงานวิจัยเชิงคุณภาพ หรืองานวิจัยเชิงคุณลักษณะ ที่ไม่สามารถนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์อภิमानได้

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา

จากการที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหาจากความหมายของคำว่า ดนตรีศึกษา ตำราวิชาการทางดนตรีศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ หลักสูตรดนตรีศึกษา สารวิทยานิพนธ์ทางดนตรีศึกษา และนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา โดยการตรวจสอบความถูกต้องของกรอบแนวคิดฯ จากผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีศึกษา พบว่ากรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา ประกอบไปด้วย องค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านบริบทของการเรียนการสอนดนตรี องค์ประกอบของการบริหาร/การนิเทศการเรียนการสอน องค์ประกอบการวิจัยทางดนตรีศึกษา องค์ประกอบการศึกษาทางด้านดนตรี และองค์ประกอบของผลที่เกิดจากการเรียนดนตรี ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กัน เมื่อผู้วิจัยจัดหมวดหมู่งานวิจัยเชิงปริมาณตามเนื้อหาสาระ และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาในแต่ละงานวิจัยตามกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาในองค์ประกอบการศึกษาทางด้านดนตรี (องค์ประกอบที่ 4) ที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบของผลที่เกิดจากการเรียนดนตรี (องค์ประกอบที่ 5) รองลงมาคือ งานวิจัยที่ศึกษาองค์ประกอบด้านบริบทของการเรียนการสอนดนตรี (องค์ประกอบที่ 1) ที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบการศึกษาทางด้านดนตรี (องค์ประกอบที่ 4) และมีงานวิจัยส่วนน้อยที่ศึกษาภายใน

องค์ประกอบเดียว คือองค์ประกอบของผลที่เกิดจากการเรียนดนตรี (องค์ประกอบที่ 5) ในส่วนของงานวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาภายในองค์ประกอบเดียว คือ องค์ประกอบการศึกษาทางด้านดนตรี (องค์ประกอบที่ 4) รองลงมาคืองานวิจัยที่ศึกษาองค์ประกอบด้านบริบทของการเรียนการสอนดนตรี (องค์ประกอบที่ 1) ที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบการศึกษาทางด้านดนตรี (องค์ประกอบที่ 4) และมีงานวิจัยส่วนน้อยที่ศึกษาในองค์ประกอบของการบริหาร/การนิเทศการเรียนการสอน (องค์ประกอบที่ 2) ที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบการศึกษาทางด้านดนตรี (องค์ประกอบที่ 4)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพของงานวิจัย

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่นำมาสังเคราะห์

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี ผู้วิจัยนำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนแรกเป็นการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยทั้งงานวิจัยเชิงปริมาณและงานวิจัยเชิงคุณภาพในระดับเล่มวิทยานิพนธ์ ตอนที่สองเป็นการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยทั้งงานวิจัยเชิงปริมาณ และงานวิจัยเชิงคุณภาพในระดับชุดการทดสอบสมมติฐาน

2.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยในระดับเล่มวิทยานิพนธ์

จากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ทั้งหมด 129 เรื่อง เมื่อพิจารณาคุณลักษณะของงานวิจัยด้านการพิมพ์และผู้วิจัย พบว่าส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์/ปริญญาโทระดับปริญญาโทหรือต่ำกว่าร้อยละ 97.7 นอกจากนั้นมีเพียงร้อยละ 2.3 เท่านั้นที่เป็นวิทยานิพนธ์/ปริญญาโทระดับปริญญาตรี โดยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยของมหาวิทยาลัยมหิดล ร้อยละ 58 รองลงมาเป็นงานวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยร้อยละ 28 งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่ร้อยละ 58 เป็นงานวิจัยของคณะทางดุริยางคศิลป์/ดนตรี รองลงมาร้อยละ 42 เป็นงานวิจัยของคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยในสาขาวิชาดนตรีศึกษาร้อยละ 58 รองลงมาเป็นงานวิจัยในสาขาวิชาประถมศึกษาหรือร้อยละ 6.2 งานวิจัยในสาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา/พัฒนศึกษา และสาขาวิชาอุดมศึกษามีสัดส่วนที่เท่ากันคือร้อยละ 5.4 ในส่วนสาขาวิชาที่มีจำนวนน้อยที่สุด และมีสัดส่วนที่เท่ากัน คือร้อยละ 0.8 ได้แก่ สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา และสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษา เมื่อจำแนกงานวิจัยตามปีทำงานวิจัยเสร็จ พบว่า ส่วนใหญ่จำนวนงานวิจัยทางดนตรีศึกษามีแนวโน้มการทำงานวิจัยเพิ่มขึ้นตามปี พ.ศ. โดยจะพบว่างานวิจัยที่ทำเสร็จในระหว่างปี พ.ศ. 2544-2550 มีจำนวนมากที่สุดร้อยละ 48.8 รองลงมาเป็นงานวิจัยที่ทำเสร็จในระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543 มี

จำนวนร้อยละ 34.9 และในช่วงปี พ.ศ.ที่ทำงานวิจัยน้อยที่สุด คือช่วงปี พ.ศ. 2516-2522 ซึ่งมีเพียงร้อยละ 1.6 ในด้านหน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัยพบว่าส่วนใหญ่มาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 37.9 รองมา คือสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาร้อยละ 25.6 และหน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัยส่วนน้อยจะมาจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและกระทรวง/กรม ซึ่งมีสัดส่วนที่เท่ากันร้อยละ 0.8

เมื่อพิจารณาคูณลักษณะของงานวิจัยด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัยพบว่า งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบตัวแปร ร้อยละ 36.5 รองลงมา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัวแปร ร้อยละ 32.6 แต่กลับพบว่างานวิจัยมีการศึกษาวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายตัวแปรมีจำนวนน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 0.6 ในด้านเนื้อหาสาระหลักของงานวิจัยส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรีร้อยละ 77.4 และมีงานวิจัยเพียงส่วนน้อยที่มีเนื้อหาสาระหลักเกี่ยวกับการบริหาร/การนิเทศการเรียนการสอนดนตรี และการศึกษาเกี่ยวกับวิชาชีพดนตรี ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากันมีเพียงร้อยละ 1.6 ในด้านเนื้อหาของงานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพ/ปัญหาการเรียนการสอนดนตรีร้อยละ 22.1 รองลงมาศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรม/ชุดการสอนดนตรีร้อยละ 20.1 ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ/กระบวนการเรียนการสอนดนตรีร้อยละ 10 ในด้านทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในงานวิจัยพบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ไม่ระบุทฤษฎีและแนวคิดในการวิจัยร้อยละ 78.9 รองลงมาเป็นงานวิจัยที่ใช้ทฤษฎีและแนวคิดของโคตยา และแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟ และโคตยา ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากันคือร้อยละ 3.1 เมื่อพิจารณางานวิจัยตามประเภทสมมติฐานพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ไม่มีสมมติฐานร้อยละ 45.7 รองลงมาเป็นงานวิจัยที่มีสมมติฐานแบบมีทิศทางร้อยละ 29.5 ในด้านสถานภาพกลุ่มตัวอย่างพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนร้อยละ 34.1 ซึ่งมีงานวิจัยเพียงส่วนน้อยที่ศึกษาผู้บริหาร และผู้ปกครอง งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษากลุ่มตัวอย่างในระดับมัธยมศึกษามากที่สุดร้อยละ 17.1 และส่วนใหญ่ศึกษากลุ่มตัวอย่างจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานร้อยละ 36.4 รองลงมาศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาร้อยละ 24.8

เมื่อพิจารณาคูณลักษณะของงานวิจัยด้านวิธีวิทยาการวิจัยพบว่า งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่มีแผนแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive/survey) มากที่สุด ร้อยละ 31.7 รองลงมาเป็นแผนแบบการวิจัยเชิงเปรียบเทียบ (comparative study) ร้อยละ 24 และแผนแบบการวิจัยเชิงทดลอง (lab/experimental research) ร้อยละ 18.5 งานวิจัยส่วนใหญ่ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงมากที่สุดร้อยละ 37.9 รองลงมาเป็นงานวิจัยที่ใช้กลุ่มประชากรศึกษาร้อยละ 20.9 ในส่วนประเภทเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยมากที่สุดคือแบบสอบถาม คิดเป็นร้อยละ 34.1 รองลงมาเป็นงานวิจัยที่ใช้แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต ร้อยละ 23.3 ซึ่งงานวิจัยส่วนใหญ่ไม่ระบุคุณภาพเครื่องมือร้อยละ 65.9 ในด้านประเภทสถิติที่ใช้ในการ

วิเคราะห์พบว่า ส่วนใหญ่ใช้สถิติ *t-test* ในการวิเคราะห์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.9 รองลงมาใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ร้อยละ 25.6 และใช้สถิติเชิงบรรยาย (descriptive statistics) ร้อยละ 23.3 ซึ่งงานวิจัยส่วนใหญ่จะใช้คอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลมากที่สุด ร้อยละ 46.5

เมื่อพิจารณาตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่เป็นตัวแปรต่อเนื่องพบว่า งานวิจัยมีจำนวนหน้าทั้งหมดโดยเฉลี่ยเท่ากับ 177.92 หน้า มีจำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวกมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 112.07 งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์มีจำนวนสมมติฐานโดยเฉลี่ยเท่ากับ 1.62 งานวิจัยส่วนใหญ่จะศึกษาตัวแปรตามประมาณ 1 ตัว และตัวแปรต้นมีการศึกษาสูงสุดใกล้เคียงกับตัวแปรตามคือ 7 ตัว งานวิจัยส่วนใหญ่ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเฉลี่ยประมาณ 154 คน สำหรับจำนวนวิธีวิเคราะห์ที่ใช้ในงานวิจัยโดยเฉลี่ยแต่ละงานวิจัยจะมีวิธีวิเคราะห์ประมาณ 2 วิธี ในด้านผลการประเมินคุณภาพงานวิจัย พบว่าคะแนนประเมินคุณภาพงานวิจัยโดยเฉลี่ยอยู่ในช่วง 1.66 ถึง 3.86 คะแนน โดยเฉลี่ยแล้วคะแนนประเมินงานวิจัยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.73 ซึ่งอยู่ในระดับดี

2.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยในระดับชุดของการทดสอบสมมติฐาน

จากงานวิจัยเชิงปริมาณที่นำมาสังเคราะห์ทั้งหมด 62 เรื่อง เมื่อพิจารณาประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตามพบว่า ส่วนใหญ่ใช้แบบทดสอบ ร้อยละ 45.9 รองลงมาใช้แบบสอบถาม ร้อยละ 43.4 ในขณะที่ตัวแปรต้นโดยส่วนใหญ่จะไม่ระบุเครื่องมือวัด คิดเป็นร้อยละ 67.3 เมื่อพิจารณาชนิดความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรตามพบว่า เครื่องมือส่วนใหญ่หาค่าความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha) ร้อยละ 40.9 รองลงมาพบว่างานวิจัยไม่ระบุค่าความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรตามร้อยละ 35.8 ในด้านชนิดความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรต้นพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ไม่ระบุค่าความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรต้นร้อยละ 86.2 เมื่อพิจารณาความตรงของเครื่องมือวัดตัวแปรตามพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ใช้ความตรงตามเนื้อหา ร้อยละ 75.4 รองลงมาเป็นงานวิจัยที่ไม่ระบุความตรงของเครื่องมือวัดตัวแปรตามร้อยละ 20.8 ในด้านความตรงของเครื่องมือวัดตัวแปรต้นพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ไม่ระบุความตรง ร้อยละ 78.6 ในด้านประเภทการเปรียบเทียบพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาแบบเปรียบเทียบตัวแปรตามระหว่างกลุ่มตัวแปรต้น ร้อยละ 46.5 รองลงมาเป็นการเปรียบเทียบก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง ร้อยละ 19.5 ส่วนการเปรียบเทียบที่ใช้น้อยที่สุดในงานวิจัยคือการเปรียบเทียบกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ร้อยละ 15.7 เมื่อพิจารณาประเภทสถิติที่ใช้ทดสอบในงานวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ใช้สถิติประเภท *t-test-independent* ร้อยละ 41.5 รองลงมาใช้สถิติประเภท *t-test-dependent* และ *one-way ANOVA* ซึ่งมีการใช้ในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 20.8 ในส่วนของการสรุปผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 35.8 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาแบบ

แผนการทดลองพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ไม่ใช้การวิจัยเชิงทดลองร้อยละ 61.7 แต่เมื่อพิจารณาด้านแบบแผนการทดลองที่ใช้มากที่สุด พบว่าเป็นแบบแผนการทดลอง True control group pretest - posttest design ร้อยละ 11.3 ส่วนแบบแผนการทดลองที่ใช้น้อยที่สุด คือ Posttest only group design ร้อยละ 3.1 ในด้านการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ไม่มีการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนเนื่องจากไม่ใช่งานวิจัยเชิงทดลอง ร้อยละ 52.8 รองลงมาเป็นงานวิจัยที่ไม่ระบุการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนหรือเป็นงานวิจัยที่ไม่มีการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน ร้อยละ 30.2

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรตามพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวกับทักษะพิสัยมากที่สุด โดยเฉพาะตัวแปรทักษะ/ความสามารถทางดนตรี คิดเป็นร้อยละ 30.8 รองลงมาเป็นการศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับพุทธิพิสัย คือตัวแปรด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรี คิดเป็นร้อยละ 25.8 ตัวแปรเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ/ปัญหาการเรียนการสอนดนตรี ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรี คิดเป็นร้อยละ 13.8 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรตามที่มีการศึกษาน้อยที่สุดคือ ตัวแปรเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน มีงานวิจัยที่ศึกษาเพียงร้อยละ 1.3 เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรต้นพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับวิธีการ/กระบวนการเรียนการสอน ในด้านวิธีการสอน/กระบวนการสอนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 19.5 รองลงมาเป็นการศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างในด้านภูมิหลังของผู้สอน และตัวแปรเกี่ยวกับสื่อ/ชุดการสอน/โปรแกรมการสอน ในด้านโปรแกรม/ชุดการเรียนการสอน ซึ่งมีการศึกษาในสัดส่วนที่เท่ากัน ร้อยละ 11.3

เมื่อพิจารณาตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่เป็นตัวแปรต่อเนื่อง ในระดับชุดของการทดสอบสมมติฐาน จากงานวิจัยเชิงปริมาณจำนวน 62 เรื่อง เมื่อพิจารณาค่าความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรตาม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.88 เป็นค่าความเที่ยงที่อยู่ในระดับสูงสำหรับค่าความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรต้น จำนวน 22 ค่า มีค่าความเที่ยงโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.86 เป็นค่าความเที่ยงที่อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาขนาดของกลุ่มทดลองพบว่า มีขนาดของกลุ่มทดลองอยู่ในช่วง 5 ถึง 210 คน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 56.40 ในด้านค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 30.05 ในด้านส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มทดลองพบว่า มีการกระจายอยู่ในช่วง 0.1 ถึง 71.94 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.82 เมื่อพิจารณาขนาดของกลุ่มควบคุมพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 60.74 ในด้านค่าเฉลี่ยของกลุ่มควบคุมพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.19 และในด้านส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มควบคุมพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37

2.2 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษา

จากผลการประเมินคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษาพบว่า งานวิจัยเชิงปริมาณมีคุณภาพงานวิจัยโดยสรุปในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($M = 3.37$, $SD = 0.68$) และมีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่

2.00 ถึง 4.00 เมื่อพิจารณาแยกตามประเด็นการประเมินงานวิจัยพบว่า ประเด็นการประเมินคุณภาพงานวิจัยเชิงปริมาณที่มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก มีอยู่ 5 ประเด็น ได้แก่ ระเบียบวิธีวิจัย การออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปผลการวิจัย / อภิปรายผล / ข้อเสนอแนะ และสาระในภาคผนวก ส่วนประเด็นการประเมินคุณภาพงานวิจัยที่มีคุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับดี มีอยู่ 5 ประเด็น ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การออกแบบการวัดตัวแปร ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย และการนำเสนอ งานวิจัย และประเด็นการประเมินคุณภาพงานวิจัยเชิงปริมาณที่มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า มี 2 ประเด็น คือ การกำหนดกรอบความคิดในการวิจัย และการออกแบบการสุ่ม/การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อพิจารณาผลการประเมินคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษาพบว่า งานวิจัยเชิงคุณภาพมีคุณภาพงานวิจัยโดยสรุปในภาพรวมอยู่ในระดับดี ($M = 3.13, SD = 0.87$) และมีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 0.00 ถึง 4.00 เมื่อพิจารณาแยกตามประเด็นการประเมินงานวิจัยพบว่า ประเด็นการประเมินคุณภาพงานวิจัยเชิงคุณภาพที่มีคุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับดีมาก มีอยู่เพียง 3 ประเด็น ได้แก่ ระเบียบวิธีวิจัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปผลการวิจัย / อภิปรายผล / ข้อเสนอแนะ ส่วนประเด็นการประเมินคุณภาพงานวิจัยที่มีคุณภาพอยู่ในระดับดี มีอยู่ 6 ประเด็น ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูล ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย การนำเสนองานวิจัย และสาระในภาคผนวก ส่วนประเด็นการประเมินคุณภาพงานวิจัยที่มีคุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง มีอยู่ 2 ประเด็น ได้แก่ การออกแบบการสุ่ม/การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง และการออกแบบการวัดตัวแปร และมีเพียงประเด็นเดียวเท่านั้นที่มีคุณภาพอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำคือ การกำหนดกรอบความคิดในการวิจัย

เมื่อพิจารณาคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยในด้านต่างๆ พบว่าคุณภาพงานวิจัยส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยจำแนกตามคณะที่ผลิตงานวิจัย พบว่าคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์มีค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัย ($M = 2.99, SD = 0.39$) สูงกว่าคณะดุริยางคศาสตร์/ดนตรี ($M = 2.54, SD = 0.33$) ในส่วนคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามสาขาที่ผลิตงานวิจัย พบว่าสาขาจิตวิทยาการศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัย ($M = 3.26, SD = 0.18$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยในสาขาการศึกษาปฐมวัย และสาขาอื่นๆ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($M = 3.22, SD = 0.26$) ในด้านคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามหน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัยพบว่าโรงเรียนสาธิตมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($M = 3.11, SD = 0.30$) รองลงมาคือโรงเรียนดนตรีเอกชน ($M = 2.93, SD = 0.40$) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ($M = 2.78, SD = 0.24$) ตามลำดับ ส่วนหน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัยที่มีค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยน้อย

ที่สุดคือกรรมศิลป์ (M = 2.59, SD = 0.28) เมื่อพิจารณาคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จำแนกตามเนื้อหาสาระหลักของงานวิจัยพบว่า เนื้อหาสาระหลักเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การเรียนดนตรีมีค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยมากที่สุด (M = 3.04, SD = 0.64) รองลงมาคือ ประวัติและวัฒนธรรมการถ่ายทอดดนตรี (M = 2.99, SD = 0.34) ส่วนเนื้อหาสาระหลักของงานวิจัยที่มีค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยน้อยที่สุดคือการบริหารและการนิเทศการเรียนการสอนทางดนตรี (M = 2.64, SD = 0.61) ในส่วนของคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามแผนแบบการวิจัยพบว่าแผนแบบการวิจัย correlation research มีค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยมากที่สุด (M = 3.16, SD = 0.02) รองลงมาคือแผนแบบการวิจัย R&D (M = 3.15, SD = 0.53) ส่วนแผนแบบการวิจัยที่มีค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยน้อยที่สุดคือแผนแบบการวิจัย qualitative research (M = 2.47, SD = 0.48) เมื่อพิจารณาคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างพบว่า การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นมีค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยมากที่สุด (M = 3.08, SD = 0.53) รองลงมาคือการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (M = 3.07, SD = 0.49) ส่วนการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยน้อยที่สุดคือ การใช้กลุ่มประชากรศึกษา (M = 2.52, SD = 0.35) ในด้านคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จำแนกตามคุณภาพเครื่องมือพบว่า เครื่องมือที่มีคุณภาพดีมีค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยมากที่สุด (M = 3.07, SD = 0.42) และการไม่ระบุคุณภาพเครื่องมือมีค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยน้อยที่สุดคือ (M = 2.60, SD = 0.39) ในส่วนคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่จำแนกตามประเภทการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ simple/multiple (correlation, regression) มีค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยมากที่สุด (M = 3.07, SD = 0.15) และการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยน้อยที่สุดคือ การวิเคราะห์โดยใช้ content analysis (M = 2.57, SD = 0.51) และ descriptive statistics (M = 2.57, SD = 0.33) ซึ่งมีสัดส่วนค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน และเมื่อพิจารณาคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามการใช้คอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การใช้คอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยมากที่สุด (M = 2.80, SD = 0.35) และการไม่ใช้คอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยน้อยที่สุด (M = 2.61, SD = 0.46)

2.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษากับตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี ผู้วิจัยนำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนแรกเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษากับตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรต่อเนื่อง ผู้วิจัยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันใน

การศึกษาความสัมพันธ์ ตอนที่สอง เป็นการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยโดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวน

2.2.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรต่อเนื่องกับคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษา

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรต่อเนื่องกับคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษา พบว่าคุณภาพของงานวิจัยมีความสัมพันธ์กับจำนวนหน้าทั้งหมด ($r = 0.214$) มีความสัมพันธ์กับจำนวนตัวแปรต้น ($r = 0.269$) มีความสัมพันธ์กับจำนวนสมมติฐาน ($r = 0.187$) และมีความสัมพันธ์กับจำนวนวิธีวิเคราะห์ ($r = 0.439$) ซึ่งมีความสัมพันธ์สูงกว่าตัวแปรในด้านอื่นๆ

2.2.1.2 การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย พบว่ามีตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่ส่งผลทำให้ค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีอยู่ 5 ตัวแปรได้แก่ 1) ตัวแปรคณะที่ผลิตงานวิจัย โดยคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์มีค่าเฉลี่ยคุณภาพงานวิจัยสูงกว่าคณะดุริยางคศิลป์/ดนตรี 2) ตัวแปรสาขาวิชาที่ผลิตงานวิจัย พบว่าสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและสาขาอื่นๆ(วิจัย/วัดผล,นอกระบบ,นันทนาการ) มีค่าเฉลี่ยคุณภาพงานวิจัยสูงกว่าสาขาวิชาดนตรีศึกษา 3) ตัวแปรแผนแบบการวิจัย พบว่าแผนแบบการวิจัย comparative study มีค่าเฉลี่ยคุณภาพงานวิจัยสูงกว่าแผนแบบการวิจัย descriptive/survey และมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าแผนแบบการวิจัย qualitative research และแผนแบบการวิจัย R&D มีค่าเฉลี่ยคุณภาพงานวิจัยสูงกว่าแผนแบบการวิจัย qualitative research 4) ตัวแปรวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง พบว่าการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย และแบบหลายขั้นตอน มีค่าเฉลี่ยคุณภาพงานวิจัยสูงกว่าการใช้กลุ่มประชากรศึกษา 5) ตัวแปรคุณภาพเครื่องมือ พบว่างานวิจัยที่มีคุณภาพเครื่องมือในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยคุณภาพงานวิจัยสูงกว่างานวิจัยที่ไม่ระบุคุณภาพเครื่องมือ ส่วนตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่ส่งผลทำให้ค่าเฉลี่ยคุณภาพของงานวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีอยู่ตัวแปรเดียว คือ ประเภทการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย simple/multiple (correlation, regression) มีค่าเฉลี่ยคุณภาพงานวิจัยสูงกว่าการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธี content analysis และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย t-test มีค่าเฉลี่ยคุณภาพงานวิจัยสูงกว่าการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย descriptive statistics

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ห่อภิมาณงานวิจัยทางดนตรีศึกษา

3.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นและการแจกแจงความถี่ของค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา

การสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติเบื้องต้นและการแจกแจงความถี่ของค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา แบ่งการสรุปผลเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนแรกเป็นผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นและการแจกแจงความถี่ของค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษาในระดับเล่มวิทยานิพนธ์ พบว่าจากงานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณจำนวนทั้งหมด 62 เล่ม ผู้วิจัยประมาณค่าขนาดอิทธิพลในระดับเล่มวิทยานิพนธ์ได้จำนวนทั้งหมด 62 ค่า เมื่อผู้วิจัยพิจารณาค่าขนาดอิทธิพลทั้งหมดพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.383 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.682 เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ และค่าความโด่งพบว่า ค่าขนาดอิทธิพลมีลักษณะเบ้ขวา มีค่ากระจายไปทางซ้ายของโค้งปกติ แสดงว่าค่าขนาดอิทธิพลที่คำนวณได้ส่วนใหญ่มีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ย และลักษณะการแจกแจงของค่าขนาดอิทธิพลสูงกว่าโค้งปกติ

ตอนที่สองเป็นผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นและการแจกแจงความถี่ของค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษาในระดับชุดการทดสอบสมมติฐาน พบว่าค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษาในระดับชุดการทดสอบสมมติฐานจำนวนทั้งหมด 159 ค่า พบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.422 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.444 เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ และค่าความโด่งพบว่า ค่าขนาดอิทธิพลมีลักษณะเบ้ขวา ค่ากระจายไปทางซ้ายของโค้งปกติ แสดงว่าค่าขนาดอิทธิพลที่คำนวณได้ส่วนใหญ่มีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ย และลักษณะการแจกแจงของค่าขนาดอิทธิพลสูงกว่าโค้งปกติ

ตอนที่สามเป็นผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นและการแจกแจงความถี่ของค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามเนื้อหาสาระของงานวิจัย พบว่างานวิจัยที่ศึกษาในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.792 โดยเฉพาะในด้านการพัฒนานวัตกรรม/ชุดการสอนดนตรีซึ่งมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าด้านอื่นๆ รองลงมาเป็นงานวิจัยที่ศึกษาเนื้อหาสาระเกี่ยวกับผลทางจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับดนตรีซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.874 ส่วนเนื้อหาสาระของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลต่ำที่สุด คือ เนื้อหาสาระเกี่ยวกับหลักสูตรดนตรี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.199

3.2 ผลการทดสอบความแปรปรวนของค่าขนาดอิทธิพล

ผลการทดสอบความแปรปรวนของค่าขนาดอิทธิพลพบว่า ค่าขนาดอิทธิพลที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยโมเดลเชิงเส้นตรงระดับลดหลั่น (HLM) มีความแปรปรวนทั้งในระดับค่าขนาดอิทธิพลและระดับเล่มงานวิจัย โดยร้อยละ 90.33 ของความแปรปรวนภายในค่าขนาดอิทธิพลเป็น

ความแปรปรวนระหว่างเล่มงานวิจัย ที่เหลือร้อยละ 9.67 เป็นความแปรปรวนระหว่างค่าขนาดอิทธิพลภายในเล่มงานวิจัย จึงต้องศึกษาต่อไปว่ามีตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัยใดที่ทำให้ค่าขนาดอิทธิพลมีความแตกต่างกัน และเพื่อวิเคราะห์หาตัวแปรที่จะมาอธิบายความแตกต่างนั้น

3.3 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จำแนกตามตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัย

การสรุปผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จำแนกตามตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัย แบ่งการสรุปผลเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนแรกเป็นผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จำแนกตามตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัยในระดับเล่มวิทยานิพนธ์ พบว่ามีตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่ส่งผลทำให้ค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีจำนวน 2 ตัว ได้แก่ ตัวแปรระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรประเภทเครื่องมือ เมื่อพิจารณาตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่ส่งผลทำให้ค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 4 ตัว ได้แก่ ตัวแปรปีที่ทำงานวิจัยเสร็จ ตัวแปรประเภทสมมติฐาน ตัวแปรสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรคุณภาพเครื่องมือ และเมื่อพิจารณาตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่ส่งผลทำให้ค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 ตัว ได้แก่ ตัวแปรแผนแบบการวิจัย ตัวแปรวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรประเภทการวิเคราะห์ เมื่อพิจารณาผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลรายคู่ พบว่า ตัวแปรปีที่ทำงานวิจัยเสร็จ ช่วงปี พ.ศ. 2530-2536 และปี พ.ศ. 2537-2543 มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่า ช่วงปี พ.ศ.2516-2522 ในตัวแปรประเภทสมมติฐาน พบว่า สมมติฐานแบบมีทิศทางมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าสมมติฐานแบบไม่มีทิศทาง ในตัวแปรสถานภาพกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มนิสิต/นักศึกษา มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าครู/อาจารย์ ในตัวแปรระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างในระดับชั้นมัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าครู/อาจารย์/ผู้บริหารอาชีวะ และครู/อาจารย์/ผู้บริหารอุดมศึกษา ในตัวแปรแผนแบบการวิจัย พบว่า lab/experimental research และ comparative and correlation มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่า descriptive/survey และแผนแบบ lab/experimental research มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่า comparative and correlation ในตัวแปรวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง พบว่าการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าการใช้กลุ่มประชากรศึกษา, การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย, การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น และแบบอื่นๆ (ระบบ,หลายขั้นตอน) ในตัวแปรประเภทเครื่องมือพบว่าแบบทดสอบ/โปรแกรมการสอน/ฝึก และแบบทดสอบ/แบบวัด มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าแบบสอบถาม ในตัวแปรคุณภาพเครื่องมือ พบว่าการไม่ระบุคุณภาพเครื่องมือมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าคุณภาพเครื่องมือต่ำ และ

ในตัวแปรประเภทการวิเคราะห์พบว่า การวิเคราะห์ด้วยสถิติ *t-test* และ *simple/multiple correlation, regression* มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าการวิเคราะห์ด้วย *ANOVA(one-two way)*

ตอนที่สองเป็นผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จำแนกตามตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัยในระดับชุดการทดสอบสมมติฐาน พบว่ามีตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่ส่งผลทำให้ค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีจำนวน 9 ตัว ได้แก่ ตัวแปรตาม ตัวแปรต้น ตัวแปรประเภท เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม ตัวแปรชนิดความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรตาม ตัวแปรประเภท เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต้น ตัวแปรประเภทการเปรียบเทียบ ตัวแปรการสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ตัวแปรแบบแผนการทดลอง และตัวแปรการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน เมื่อพิจารณาผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลรายคู่พบว่า ตัวแปรตามในด้านพุทธิพิสัยมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าตัวแปรตามในด้านจิตพิสัย, คุณภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรี, ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ/ปัญหาการเรียนการสอนดนตรี และสิ่งแวดล้อม/บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนดนตรี และตัวแปรตามในด้านทักษะพิสัยมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าตัวแปรตามด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรี ในตัวแปรต้นพบว่า ตัวแปรด้านกระบวนการ/วิธีการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าตัวแปรด้านสภาพแวดล้อม/สภาพความเป็นอยู่ในชุมชน/สถาบัน/สังคม, ภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง และพุทธิพิสัย และตัวแปรต้นในด้านทักษะพิสัยมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าด้านพุทธิพิสัย ในตัวแปรประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม พบว่าแบบทดสอบมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าแบบสอบถาม ในตัวแปรชนิดความเที่ยงของเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตามพบว่า การไม่ระบุค่าความเที่ยงมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าค่าความเที่ยงแบบ *Cronbach's alpha* ในด้านตัวแปรประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต้นพบว่า ชุดการสอนมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าแบบสอบถาม และแบบทดสอบ ในตัวแปรประเภทการเปรียบเทียบพบว่าการเปรียบเทียบแบบ *Pretest-Posttest* มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าการเปรียบเทียบกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม และสูงกว่าการเปรียบเทียบตัวแปรตามระหว่างกลุ่มตัวแปรต้น ในด้านตัวแปรการสรุปผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ผลการสรุปที่แตกต่างที่ระดับ .01 มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าผลสรุปที่ไม่แตกต่างกัน และผลสรุปที่ไม่แตกต่างกันในระดับ .05 ในด้านตัวแปรแบบแผนการทดลองพบว่า แบบแผนการทดลอง *The one group pretest - posttest design* มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่า *True control group posttest - only design, True control group pretest - posttest design, Posttest only group design* และแบบแผนที่ไม่ใช่การทดลอง นอกจากนี้แบบแผนการทดลอง *True control group pretest - posttest design* ยังมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่า *Posttest only group design* และแบบแผนที่ไม่ใช่การทดลอง ในส่วนตัวแปรการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนพบว่า การไม่ระบุการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน หรือไม่มีการ

ควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่า การควบคุมโดยใช้สถิติ (statistics control) และสูงกว่างานวิจัยที่ไม่ระบุนการควบคุมเนื่องจากว่าไม่ใช่ง่ายวิจัยเชิงทดลอง

3.4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ต่อค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา

จากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างค่าขนาดอิทธิพล กับตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยทั้งที่เป็นตัวแปรจัดประเภท และตัวแปรต่อเนื่อง ในส่วนของตัวแปรจัดประเภทผู้วิจัยได้เปลี่ยนรูปเป็นตัวแปรดัมมี่ (dummy variables) รวมตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ทั้งหมด 22 ตัวแปร ปรากฏว่าตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน (intercorrelation) ค่อนข้างสูง ได้แก่ ตัวแปรจำนวนหน้าทั้งหมด ตัวแปรตามด้านพุทธิพิสัย ประเภทสมมติฐาน แผนแบบการวิจัย วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต้น คุณภาพเครื่องมือ ชนิดความเที่ยงเครื่องมือวัดตัวแปรตาม ประเภทการวิเคราะห์ ประเภทการเปรียบเทียบ สำหรับตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับค่าขนาดอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ มีจำนวน 19 ตัว โดยตัวแปรที่สัมพันธ์กับค่าขนาดอิทธิพลทางบวกมี 17 ตัวแปร ได้แก่ ปีที่ทำงานวิจัยเสร็จ ($r = 0.279$) จำนวนหน้าทั้งหมด ($r = 0.238$) ตัวแปรตามด้านพุทธิพิสัย ($r = 0.434$) ประเภทสมมติฐาน ($r = 0.265$) แผนแบบการวิจัย ($r = 0.239$) วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ($r = 0.252$) แบบทดสอบและโปรแกรมการสอน/ฝึก ($r = 0.207$) แบบทดสอบและแบบวัด ($r = 0.204$) ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม ($r = 0.327$) ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต้น ($r = 0.288$) คุณภาพเครื่องมือ ($r = 0.234$) ชนิดความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรตาม ($r = 0.325$) ประเภทการวิเคราะห์ ($r = 0.219$) ประเภทการเปรียบเทียบ ($r = 0.629$) สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ($r = 0.376$) แบบแผนการทดลอง ($r = 0.365$) และการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน ($r = 0.374$) จำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวก ($r = -0.205$) และค่าความเที่ยงเครื่องมือวัดตัวแปรตาม ($r = -0.195$)

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่าตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยสามารถอธิบายความแปรปรวนของค่าขนาดอิทธิพลได้เท่ากับร้อยละ 58 โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลทางบวกต่อค่าขนาดอิทธิพลเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ประเภทการเปรียบเทียบ สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน จำนวนหน้าทั้งหมด และคะแนนคุณภาพงานวิจัย ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางลบต่อค่าขนาดอิทธิพลมีเพียงตัวแปรเดียว คือ เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต้น

ตอนที่ 4 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

จากงานวิจัยเชิงคุณภาพ หรืองานวิจัยเชิงคุณลักษณะ จำนวน 67 เรื่อง ที่ไม่สามารถสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์หัตถ์มานได้ นั้น ผู้วิจัยจึงได้นำมาสังเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา โดยจัดหมวดหมู่งานวิจัยตามเนื้อหาสาระของงานวิจัย โดยยึดเนื้อหาสาระตามกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา สรุปสาระตามลักษณะปัญหาวิจัยเป็น 6 ด้าน ด้านแรกเป็นงานวิจัยเกี่ยวกับประวัติและวัฒนธรรมการถ่ายทอดดนตรีจำนวน 5 เรื่อง ศึกษาปัญหาวิจัยแตกต่างกัน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) การศึกษาแนวคิดและวิธีการการส่งเสริมและการถ่ายทอดดนตรี 2 เรื่อง พบว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 6 มีแนวพระราชดำริและบทบาทในการส่งเสริมทางด้านนาฏศิลป์และดนตรี พระองค์ได้ก่อตั้งโรงเรียนพรานหลวงขึ้นและได้พัฒนาเป็นวิทยาลัยนาฏศิลป์ในปัจจุบัน ในส่วนแนวคิดและวิธีการในการอนุรักษ์และถ่ายทอดดนตรีไทยและเพลงไทย ของอาจารย์มนตรี ตราโมท พบว่า นักดนตรีไทยต้องรู้ถึงแบบแผนที่ถูกต้อง และรู้ถึงหน้าที่ในการบรรเลงดนตรีไทยตามขนบธรรมเนียมดนตรีไทยในทุกๆ ด้าน 2) การศึกษาวิวัฒนาการการถ่ายทอดเครื่องดนตรี 1 เรื่อง พบว่า กระบวนการถ่ายทอดเครื่องดนตรีไทยให้รูปแบบการถ่ายทอดโดยการเลียนแบบจากครูผู้สอน 3) การถ่ายทอดวัฒนธรรมดนตรีในประเทศ/ต่างประเทศ 2 เรื่อง พบว่ากระบวนการถ่ายทอดดนตรี ใช้การถ่ายทอดที่เรียกว่า “มุขปาฐะ” มีการถ่ายทอดดนตรีทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบ

ด้านที่สองศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรดนตรี จำนวน 6 เรื่อง ศึกษาปัญหาวิจัยแตกต่างกัน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) การศึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรี จำนวน 3 เรื่อง พบว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรีจัดขึ้นมาเพื่อการอนุรักษ์ และเพื่อให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ส่วนใหญ่จัดหลังเลิกเรียน เน้นทักษะการปฏิบัติดนตรี มีครูเป็นผู้รับผิดชอบ ปัญหาที่พบส่วนใหญ่คือขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนกิจกรรม 2) การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรดนตรีจำนวน 2 เรื่อง พบว่าขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ประกอบไปด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การกำหนดวัตถุประสงค์การกำหนดเนื้อหา การทดลองใช้หลักสูตร การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร 3) การศึกษา/วิเคราะห์หลักสูตรดนตรี มีจำนวนเพียง 1 เรื่อง พบว่าโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา แบ่งออกเป็นวิชาดนตรีไทย และดนตรีสากล หลักสูตรแบบกว้างเหมาะสมกับการสอนวิชาดนตรีศึกษาในโรงเรียนทุกระดับ สิ่งที่ต้องปรับปรุงคือด้านอาคารเรียนและอุปกรณ์การเรียน

ด้านที่สามศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรี จำนวน 49 เรื่อง ศึกษาปัญหาวิจัยแตกต่างกัน 7 ประเด็น ได้แก่ 1) การพัฒนานวัตกรรม/ชุดการสอนดนตรี จำนวน 4 เรื่อง พบว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 2) การพัฒนารูปแบบ/กระบวนการเรียนการสอนดนตรี จำนวน 4 เรื่อง พบว่า ในด้านการสอนดนตรีไทยควรสอนโดยวิธีโบราณ ตามแบบครู สอนจากชั้นพื้นฐานไปหาชั้นสูง ในส่วนการพัฒนารูปแบบ/กระบวนการ

เรียนการสอน การเรียนรู้ภาษาต่อผลสัมฤทธิ์, แผนการเรียนดนตรีที่บ้าน และการจัด
 ประสิทธิภาพกิจกรรมดนตรีตามแนวคาร์ล ออร์ฟ ทำให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 เพิ่มขึ้น 3) **การจัดการและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรี** จำนวน 9 เรื่อง พบว่าใน
 ด้านการจัดกิจกรรมดนตรีนอกเวลา ส่วนใหญ่จัดขึ้น ก่อนเข้าเรียน พักกลางวัน และหลังเลิกเรียน
 มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละฝ่าย มีการคัดเลือกสมาชิก มีระบบการเรียนโดยการเลียนแบบ
 ผู้สอนโดยคำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียน มีเวทีให้นักเรียนแสดงความสามารถ มีการประเมินผล
 การจัดกิจกรรม ปัญหาที่พบ คือ ขาดแคลนงบประมาณสนับสนุน เครื่องดนตรีไม่เพียงพอ และ
 บุคลากร ไม่เพียงพอ 4) **สภาพและปัญหาการเรียนการสอนดนตรี** จำนวน 24 เรื่อง พบว่าใน
 ระดับประถมศึกษา มีนโยบายมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดทักษะการปฏิบัติ ปัญหาที่พบคือครูไม่จบ
 การศึกษาด้านดนตรีโดยตรง ไม่ทำแผนการสอน ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการวัดผล และขาดแคลน
 งบประมาณในการจัดการเรียนการสอน ในระดับมัธยมศึกษา มีการสอนทฤษฎีควบคู่กับการ
 ปฏิบัติมีการวัดผลจากการสังเกตพัฒนาการของผู้เรียน ปัญหาที่พบคือ ครูมีวุฒิทางด้านดนตรีมี
 น้อย ส่วนใหญ่เป็นครูดนตรีสากลมากกว่าดนตรีไทย สภาพห้องเรียนไม่เหมาะสม ขาดแคลนเครื่อง
 ดนตรี และงบประมาณ ในระดับอาชีวศึกษา มีการเรียนการสอนโดยเน้นทักษะปฏิบัติ โดยการ
 เลียนแบบ มีการวัดผลจากการสังเกต ปัญหาที่พบคือ สภาพห้องเรียนไม่เหมาะสม และ
 งบประมาณไม่เพียงพอต่อการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ ในระดับอุดมศึกษานักศึกษามีความเพียงพอ
 มีการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมีการสอนโดยสาธิตให้ผู้เรียนดูและปฏิบัติตาม
 สื่อเทคโนโลยีที่ใช้มากที่สุดคือคอมพิวเตอร์ การวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม ในด้านปัญหา
 ที่เกิดขึ้นพบว่า พื้นฐานทางดนตรีของนิสิตและนักศึกษาแต่ละคนมีไม่เท่ากัน อีกทั้งเครื่องดนตรียัง
 ไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน ในด้านโรงเรียนดนตรีเอกชน โรงเรียนส่วนใหญ่มีหลักสูตรเฉพาะของ
 โรงเรียนส่วนใหญ่เปิดสอนวิชาเปียโนและคีย์บอร์ด โรงเรียนมีความต้องการครูสอนเครื่องดนตรีใน
 หลายๆประเภท ในด้านสภาพและปัญหาดนตรีศึกษาในประเทศไทย พบว่าต้องการให้ผู้เรียนมี
 ความรู้ความเชี่ยวชาญและนำไปสอนได้ และเสริมทัศนคติที่ดีในวิชาชีพรู มีการเรียนในกลุ่มวิชา
 พื้นฐานทั่วไป กลุ่มวิชาเนื้อหา(วิชาเอกดนตรี) กลุ่มวิชาครู และกลุ่มวิชาเลือกเสรี การเรียนการสอน
 จะเน้นที่ทักษะ และจะเป็นการสอนตัวต่อตัว ซึ่งจะพบปัญหาว่าขาดอาจารย์ผู้สอน เครื่องดนตรี
 ขาดคุณภาพ นักศึกษาที่สอบเข้าแต่ละปีลดลง และงบประมาณไม่เพียงพอ ในส่วนการดนตรี
 ศึกษาในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีการสอนทฤษฎีและปฏิบัติดนตรีใน
 ดนตรีพื้นเมืองลาวและดนตรีสากล และมีการเรียนวิชาสามัญ ปัญหาพบว่าขาดแคลนงบประมาณ
 ครูผู้สอนไม่เพียงพอ และนักเรียนได้รับการคัดเลือกเข้ามาเรียนดนตรีโดยไม่มีพื้นฐานความรู้ทาง
 ดนตรี 5) **การเรียนการสอนทักษะดนตรี** จำนวน 4 เรื่อง พบว่ากระบวนการถ่ายทอดภาคปฏิบัติ
 เป็นการถ่ายทอดโดยการเลียนแบบจากผู้สอน มีการสอนจากง่ายไปยาก และมีการจัดกลุ่มผู้เรียน

ตามความสามารถ ในกระบวนการสอนมีการเสริมแรงในการสอน มีการวัดและประเมินผล โดยการสังเกตพัฒนาการของผู้เรียน **6) บทบาทของกลุ่มคน/ชุมชน/สถาบันที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนการสอนดนตรี** จำนวน 2 เรื่อง พบว่าประชาชนชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการเรียนการสอนร่วมกับครูมีกระบวนการถ่ายทอดโดยการเลียนแบบ ควบคู่ไปกับการบรรยาย มีการใช้สื่อการสอน ในส่วนของการวัดและประเมินผลพบว่ามีกระบวนการเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม และการรวมวงฝึกซ้อม **7) ทักษะ/ความคิดเห็นในการเรียนดนตรี** จำนวน 2 เรื่อง พบว่าครูมีความคิดเห็นที่ปัจจัยด้านการพัฒนาฝีมือนักเรียน มาตรฐานการสอบความเข้มข้นของบทเพลง ความมีชื่อเสียงของสถาบัน ส่งผลต่อการตัดสินใจ ในการส่งนักเรียนสอบดนตรีสากลเทียบมาตรฐาน ด้านความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการเรียนการสอนพบว่ามีความคิดเห็น ด้านอาคารสถานที่ ด้านการสนับสนุนของโรงเรียนและครู-อาจารย์ ด้านผู้ปกครองและชุมชนจะอยู่ในระดับสูง

ด้านที่สี่ศึกษาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ดนตรี จำนวน 3 เรื่อง ศึกษาปัญหาวิจัยแตกต่างกัน 2 ประเด็น ได้แก่ **1) การวัดและประเมินผลการเรียนดนตรี** จำนวน 1 เรื่อง เป็นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์แบบทดสอบวัดความถนัดทางดนตรีของซีซอร์เพื่อใช้กับเด็กไทย พบว่า จากการหาคุณภาพของแบบทดสอบ และการทดลองใช้กับนักเรียนสรุปได้ว่าแบบทดสอบของซีซอร์สามารถนำมาใช้กับเด็กไทยทั่วไปได้ **2) สภาพการประเมินผลดนตรี** จำนวน 2 เรื่อง พบว่า ในด้านการประเมินหลักสูตรวิชาเอกดนตรีศึกษาในวิทยาลัยครู พบว่าด้านวุฒิของอาจารย์ผู้สอนต่ำกว่าเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัย จำนวนอาจารย์และอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ในด้านกระบวนการของหลักสูตรยังไม่มีความเหมาะสม ในด้านการวัดผลและประเมินผล วิชาปฏิบัติกีตาร์ในสถาบันราชภัฏอาจารย์ที่สอนวิชาปฏิบัติกีตาร์ มีสภาพการประเมินผลด้านเครื่องมือ วิธีการ และเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลในระดับปานกลาง

ด้านที่ห้าศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการกิจกรรม/การเรียนการสอนดนตรี จำนวน 2 เรื่อง ศึกษาปัญหาวิจัยแตกต่างกัน 2 ประเด็น ได้แก่ **1) การบริหารกิจกรรมนักเรียนด้านการจัดการวงโยธวาทิต** จำนวน 1 เรื่อง พบว่า ผู้อำนวยการมีหน้าที่ดูแลประสานงานกับอาจารย์ผู้ฝึกสอน มีคณะกรรมการนักเรียนดำเนินงาน มีการจัดทำหลักสูตรทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ด้านงบประมาณได้มาจากเงินบำรุงการศึกษา และเงินอื่นๆ นอกจากนี้มีการประเมินผลเป็นรายโครงการ ปัญหาที่พบคือ อาจารย์ไม่มีความถนัดในการทำงานด้านเอกสาร และขาดสถานที่ในการฝึกซ้อม **2) สภาพและปัญหาการบริหารงานบุคคลของสาขาวิชาดนตรีสากลในมหาวิทยาลัย** จำนวน 1 เรื่อง พบว่า ทางสาขามีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรทุก 1-5 ปี มีการประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากรในด้านต่างๆ ในส่วนปัญหาที่พบมากที่สุดคือ การขาด

งบประมาณในการสรรหาคัดเลือก และพัฒนาบุคลากร และการหาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านดนตรีสากลเป็นไปได้ยาก

ด้านที่หกศึกษาเกี่ยวกับวิชาชีพดนตรี จำนวน 2 เรื่อง ศึกษาปัญหาวิจัยแตกต่างกัน 2 ประเด็น ได้แก่ 1) **พัฒนาการของการศึกษาวิชาชีพดนตรีไทยในสมัยรัตนโกสินทร์** จำนวน 1 เรื่อง พบว่าการศึกษาวิชาชีพดนตรีไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะแรกเป็นการจัดการศึกษาโดยอิสระ ใช้บ้าน วัด และวังเป็นสถานที่ศึกษา เพื่อนำดนตรีไปใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรมต่างๆ เน้นการปฏิบัติเครื่องดนตรีเพื่อการนำไปใช้ ในระยะที่สอง เป็นการจัดการศึกษาในสถาบันการศึกษา เพื่อผลิตบุคลากรทางด้านดนตรีไทยให้กับหน่วยงานต่างๆ หลักสูตรที่ศึกษามีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ เพื่อผลิตศิลปินทางดนตรีไทย และเพื่อผลิตครูสอนดนตรีไทยให้กับสถานศึกษาต่างๆ 2) **ความคิดเห็นของครูดนตรีไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ต่อเกณฑ์มาตรฐานสาขาและวิชาชีพดนตรีไทย** จำนวน 1 เรื่อง พบว่าครูมีการรับรู้เรื่องเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพมาจากสถาบันการศึกษาที่ตนเองจบการศึกษามากที่สุด ครูส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าเกณฑ์สามารถนำไปปรับใช้กับหลักสูตรได้ เนื้อหาของเกณฑ์มีความสอดคล้องกันทุกระดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. งานวิจัยทางดนตรีศึกษาจำแนกตามกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา

เมื่อผู้วิจัยจัดหมวดหมู่งานวิจัยจำแนกตัวแปรตามกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา ในงานวิจัยเชิงปริมาณพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งศึกษาในองค์ประกอบการศึกษาทางด้านดนตรี (องค์ประกอบที่ 4) ที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบของผลที่เกิดจากการเรียนดนตรี (องค์ประกอบที่ 5) มากที่สุด รองลงมาคือ งานวิจัยที่ศึกษาองค์ประกอบด้านบริบทของการเรียนการสอนดนตรี (องค์ประกอบที่ 1) ที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบการศึกษาทางด้านดนตรี (องค์ประกอบที่ 4) และมีงานวิจัยส่วนน้อยที่ศึกษาภายในองค์ประกอบเดียว คือองค์ประกอบของผลที่เกิดจากการเรียนดนตรี (องค์ประกอบที่ 5) ในส่วนของงานวิจัยเชิงคุณภาพพบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาภายในองค์ประกอบเดียว คือ องค์ประกอบการศึกษาทางด้านดนตรี (องค์ประกอบที่ 4) รองลงมาคืองานวิจัยที่ศึกษาองค์ประกอบด้านบริบทของการเรียนการสอนดนตรี (องค์ประกอบที่ 1) ที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบการศึกษาทางด้านดนตรี (องค์ประกอบที่ 4) เช่นเดียวกับงานวิจัยเชิงปริมาณ และมีงานวิจัยส่วนน้อยที่ศึกษาในองค์ประกอบของการบริหาร/การนิเทศการเรียนการสอน (องค์ประกอบที่ 2) ที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบการศึกษาทางด้านดนตรี (องค์ประกอบที่ 4)

จากผลการจัดหมวดหมู่งานวิจัยดังกล่าวพบว่าองค์ประกอบที่ 4 เป็นองค์ประกอบที่ผู้วิจัยสนใจศึกษามากที่สุด เนื่องจาก เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการให้การศึกษาทางด้านดนตรีมากที่สุด โดยองค์ประกอบนี้จะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนไปยังผู้เรียน โดยผ่านหลักสูตร และการสอน อันประกอบไปด้วย เนื้อหาสาระของวิชาดนตรี กระบวนการ/วิธีการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์การสอน และการวัดและประเมินผล ดังนั้นจึงทำให้ผู้วิจัยส่วนใหญ่มีความสนใจที่จะทำงานวิจัยในองค์ประกอบนี้มากที่สุด นอกจากนี้เมื่อพิจารณาหน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัยที่ทำงานวิจัยทางดนตรีศึกษา พบว่าผู้วิจัยส่วนใหญ่มาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรองลงมา มาจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสาระในการทำวิจัยทางดนตรีศึกษาของผู้วิจัยดังกล่าว ที่มุ่งศึกษาและทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของหน่วยงานตนเอง โดยส่วนใหญ่ผู้วิจัยดังกล่าวทำหน้าที่เป็นผู้สอน ดังนั้นจึงทำให้เห็นปัญหาในหลายๆ ด้าน จากประสบการณ์ในการสอนของตนเอง เมื่อผู้วิจัยเหล่านี้ได้มาทำงานวิจัยจึงนำประสบการณ์ และปัญหาจากการสอนของตนเอง มาศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาหรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสอนของตนเอง ซึ่งพบว่าตัวแปรที่ผู้วิจัยศึกษาส่วนใหญ่เป็นตัวแปรในองค์ประกอบที่ 4 นอกจากนี้องค์ประกอบที่มีผู้สนใจรองลงมาคือ องค์ประกอบที่ 1 และองค์ประกอบที่ 5 ซึ่งในองค์ประกอบที่ 1 เกี่ยวข้องกับบริบทของการเรียนการสอนดนตรี โดยส่วนใหญ่จะศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรภูมิหลังของผู้สอน ในส่วนองค์ประกอบที่ 5 เป็นองค์ประกอบที่มีผู้วิจัยสนใจศึกษามากเช่นเดียวกับองค์ประกอบที่ 4 โดยส่วนใหญ่จะศึกษาร่วมกับองค์ประกอบที่ 4 หรือศึกษาเฉพาะภายในองค์ประกอบ เนื่องจากเป็นองค์ประกอบที่เป็นผลที่เกิดจากการเรียนดนตรี ในด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ดังนั้นจึงเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรี ผู้วิจัยส่วนใหญ่จึงต้องการศึกษาในองค์ประกอบนี้เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปพัฒนา ปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนของตนเอง เมื่อพิจารณาในองค์ประกอบอื่นๆ ตามกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา พบว่า มีอยู่องค์ประกอบเดียวที่ไม่มีผู้ทำวิจัย นั่นคือ องค์ประกอบการวิจัยทางดนตรีศึกษา (องค์ประกอบที่ 3) ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่เน้นการทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาระเบียบวิธีวิทยาการวิจัยทางดนตรีศึกษา สาเหตุที่ไม่มีผู้ศึกษาในองค์ประกอบนี้ส่วนใหญ่มาจากธรรมชาติของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา และธรรมชาติของผู้วิจัยทางดนตรีศึกษา ที่มีจุดเน้นในการทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนด้านดนตรี ให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรี มากกว่าที่จะพัฒนาด้านระเบียบวิธีวิจัยทางดนตรีศึกษา นอกจากนี้ผู้วิจัยด้านดนตรีศึกษาในประเทศไทยส่วนใหญ่ไม่ได้ศึกษาในสาขาวิธีวิทยาการวิจัยโดยตรง ดังนั้นจึงไม่มีความสนใจ และไม่มีความชำนาญในการพัฒนาระเบียบวิธีวิทยาการวิจัย ทำให้องค์ประกอบในด้านนี้ ไม่มีผู้สนใจศึกษา ดังนั้นในอนาคตผู้วิจัยด้านดนตรีศึกษาในประเทศไทย ควรให้ความสำคัญกับการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนา

ระเบียบวิธีวิทยาการวิจัยทางดนตรีศึกษาของประเทศไทย ควบคู่ไปกับการทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้ศาสตร์ทางดนตรีศึกษาของประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

2. คุณลักษณะทั่วไป และคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่นำมาสังเคราะห์

2.1 คุณลักษณะของงานวิจัยด้านการพิมพ์และผู้วิจัย

จากการศึกษาคุณลักษณะของงานวิจัยด้านการพิมพ์และผู้วิจัย จะเห็นได้ว่างานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่เป็นวิทยานิพนธ์/ปริญญาานิพนธ์ระดับปริญญาโทมากที่สุด สาเหตุเป็นเพราะว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2516 - 2547 ยังไม่มีสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนในหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา จนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ. 2548 ถึงปัจจุบัน จึงเริ่มมีการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษาขึ้น ที่วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ดังนั้นงานวิจัยในระดับปริญญาตรีบัณฑิตที่ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์ในครั้งนี้ จึงเป็นงานวิจัยของผู้ที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาอื่นๆ ที่ทำวิทยานิพนธ์/ปริญญาานิพนธ์ในสาระทางดนตรีศึกษา เช่น สาขาวิชาพัฒนศึกษา สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ด้วยเหตุนี้จึงทำให้จำนวนวิทยานิพนธ์/ปริญญาานิพนธ์ทางดนตรีศึกษา ในระดับปริญญาตรีบัณฑิตมีจำนวนน้อยกว่าวิทยานิพนธ์/ปริญญาานิพนธ์ในระดับปริญญาโทมากที่สุด

จากผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยของมหาวิทยาลัยมหิดล ร้อยละ 58 เนื่องจากมหาวิทยาลัยมหิดลมีการเปิดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาด้านสาขาวิชาดนตรีศึกษาโดยตรงที่วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ จึงทำให้มีงานวิจัยทางดนตรีศึกษามากกว่าสถาบันอื่นๆ รองลงมาเป็นงานวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยร้อยละ 28 เนื่องจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันแรกที่มีการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาดนตรีศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิต ที่คณะครุศาสตร์ แต่ยังไม่มีการเปิดการเรียนการสอนสาขาวิชาดนตรีศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา และจากการสังเคราะห์งานวิจัยพบว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิต ในสาขาวิชาดนตรีศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่มาศึกษาต่อในระดับปริญญาโทในสาขาวิชาอื่นๆ ที่ไม่ใช่สาขาวิชาดนตรีศึกษา ที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่ทำวิทยานิพนธ์ในสาระทางดนตรีศึกษา เช่น สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา สาขาวิชาพื้นฐาน/พัฒนศึกษา สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา สาขาวิชาประถมศึกษา สาขาวิชาอุดมศึกษา เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้จำนวนงานวิจัยทางดนตรีศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีจำนวนมารองมาจากมหาวิทยาลัยมหิดล

จากผลการศึกษาปีที่ทำงานวิจัยเสร็จ พบว่า ส่วนใหญ่จำนวนงานวิจัยทางดนตรีศึกษา มีแนวโน้มการทำงานวิจัยเพิ่มขึ้นตามปี พ.ศ. โดยจะพบว่างานวิจัยที่ทำเสร็จในระหว่างปี พ.ศ.

2544-2550 มีจำนวนมากที่สุดร้อยละ 48.8 รองลงมาเป็นงานวิจัยที่ทำเสร็จในระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543 มีจำนวนร้อยละ 34.9 สาเหตุที่ทำให้แนวโน้มของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาเพิ่มมากขึ้นในช่วงปี พ.ศ.ดังกล่าว เนื่องจากว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 ถึงปีปัจจุบัน เป็นช่วงที่มหาวิทยาลัยมหิดล มีการเปิดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท สาขาวิชาดนตรีศึกษาขึ้น จึงทำให้มีจำนวนงานวิจัยทางดนตรีศึกษาเพิ่มมากขึ้นกว่าในอดีต

2.2 คุณลักษณะของงานวิจัยด้านเนื้อหาสาระ

ในด้านเนื้อหาของงานวิจัยส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรีมากที่สุด โดยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับสภาพ/ปัญหาการเรียนการสอนดนตรี โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการทำวิจัยในเนื้อหาของเรื่องนี้ยังไม่ลงลึกถึงความต้องการที่จะพัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีเท่าที่ควร เป็นเพียงแค่การทำวิจัยเพื่อตอบปัญหาขั้นพื้นฐานเท่านั้น ในด้านเนื้อหาของงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรม/ชุดการสอนดนตรีนั้น พบว่าเป็นสาระที่มีผู้ทำงานวิจัยมารองลงมาจากการศึกษาสภาพ/ปัญหาการเรียนการสอนดนตรี ในการทำงานวิจัยในเนื้อหาของเรื่องนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรี ซึ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ในทักษะการปฏิบัติมากกว่าผลสัมฤทธิ์ในด้านอื่นๆ ซึ่งเป็นที่เข้าใจกันดีว่าทักษะการปฏิบัติเป็นทักษะขั้นสูงที่ต้องอาศัยการเรียนรู้ และฝึกฝนอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดความชำนาญ โดยเฉพาะทักษะด้านดนตรี ที่ควรปลูกฝังให้กับผู้เรียนตั้งแต่เด็กในระดับชั้นปฐมวัย หรือประถมศึกษา แต่การที่จะสอนให้นักเรียนในระดับชั้นนี้ปฏิบัติเครื่องดนตรีที่ใช้ทักษะขั้นสูงคงจะเป็นไปได้ยาก และไม่เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน ดังนั้นการเรียนรู้อันง่าย ๆ เช่น การร้องเพลง หรือการเต้นประกอบเสียงเพลง โดยมีการสอนอ่านโน้ต หรือจังหวะง่ายๆ สอดแทรกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนจึงเป็นสิ่งที่ควรปลูกฝังมากที่สุด ดังนั้นในการสอนเนื้อหาของเรื่องดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้สื่อในการเรียนการสอน เพื่อให้ง่ายต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยเหตุนี้จึงมีผู้ที่ทำวิจัย เพื่อพัฒนานวัตกรรม/ชุดการสอนดนตรีมากขึ้นในปัจจุบัน เพราะผลจากการพัฒนาดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน และสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างแท้จริง

ในด้านทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในงานวิจัยพบว่า งานวิจัยทางดนตรีศึกษาส่วนใหญ่ไม่ระบุทฤษฎีและแนวคิดในการทำงานวิจัย เหตุผลประการแรกเนื่องจากว่างานวิจัยดังกล่าวมีการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัย แต่ไม่ได้นำทฤษฎีหรือแนวคิดดังกล่าวมาใช้ในการทำงานวิจัย เพียงแค่ นำทฤษฎีและแนวคิดเหล่านั้นมาใส่ไว้ในบทที่ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเท่านั้น สิ่งที่ต้องรู้สำหรับการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยนั้น ผู้วิจัยจะต้องนำทฤษฎีและแนวคิดเหล่านั้นมาใช้ประโยชน์ในการวิจัยจริงๆ ดังนั้นจึงถือว่างานวิจัยดังกล่าวไม่ระบุทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย เหตุผลประการที่สองเนื่องจากว่านักวิชาการทาง

ดนตรีศึกษาส่วนใหญ่จะเน้นในด้านการพัฒนาวิธีการสอนดนตรี ดังนั้นทฤษฎีทางดนตรีศึกษาจึงมีน้อยมาก ส่วนใหญ่เป็นแนวคิดหรือวิธีการสอนดนตรีของนักวิชาการทางดนตรีศึกษา ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นแนวคิดและวิธีการสอนของดนตรีตะวันตก เช่น วิธีการสอนของดัลโครซ วิธีการสอนของออร์ฟ และวิธีการสอนของโคดาไล ซึ่งเป็นวิธีการสอนดนตรีที่ได้รับความนิยมไปทั่วโลก ดังนั้นในการทำงานวิจัยทางดนตรีศึกษาในประเทศไทย มีงานวิจัยเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ใช้แนวคิดวิธีการสอนดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการวิจัย ด้วยข้อจำกัดเกี่ยวกับการนำแนวคิดวิธีการสอนดังกล่าวมาศึกษาวิจัยจะทำได้เฉพาะขอบเขตของวิธีการสอนของนักวิชาการนั้นๆ ทำให้มีข้อจำกัดด้านการศึกษาปัญหาวิจัย ซึ่งนักวิชาการแต่ละท่านมีวิธีการสอนเฉพาะแตกต่างกัน เช่น ทฤษฎีและแนวคิดวิธีการสอนของโคดาไล (Zoltan Kodaly) จะเริ่มสอนดนตรีให้กับเด็กตั้งแต่วัยเยาว์ โดยเน้นการร้องเพลงเป็นหลัก ใช้สัญลักษณ์ของตัวโน้ตในระบบ ซอล-ฟา และสัญญาณมือซึ่งใช้แทนระดับเสียงช่วยพัฒนาการร้องเพลง เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและประสบการณ์การรับรู้ในทางโสตประสาท และด้านการอ่านโน้ตเพลง (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2549) จะเห็นได้ว่าแนวคิดวิธีการสอนของโคดาไลจะเน้นการร้องเพลงเป็นหลักสำคัญ ซึ่งจากการสังเคราะห์งานวิจัยพบว่า แนวคิดของโคดาไลได้รับความนิยมในการนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนดนตรีในประเทศของเราพอสมควร แต่ยังมีผู้ดำเนินงานวิจัยด้านนี้น้อยมาก เพราะผู้ที่จะทำวิจัยในด้านนี้ส่วนใหญ่จะต้องศึกษาวิธีการสอนดังกล่าวอย่างจริงจัง ซึ่งเป็นข้อจำกัดสำหรับหลักสูตรดนตรีศึกษาในประเทศไทย ซึ่งมีการสอนและการอบรมในวิธีการสอนดังกล่าวค่อนข้างน้อย จึงทำให้มีผู้ที่มีความรู้ในวิธีการสอนดังกล่าวไม่มากนัก ส่งผลให้มีผู้ทำวิจัยในวิธีการสอนดังกล่าวน้อยตามไปด้วย ในส่วนวิธีการสอนอื่นๆ ก็มีสภาพคล้ายกัน

ประการที่สอง เนื่องจากว่าปัญหาวิจัยทางดนตรีศึกษามีความหลากหลาย เพราะไม่ได้ศึกษาเฉพาะแค่ดนตรีตะวันตก แต่ดนตรีที่เป็นรากเหง้าแห่งความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ คือดนตรีไทย และดนตรีพื้นบ้าน ก็ได้รับความนิยมในการทำงานวิจัยเป็นอย่างมาก จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับดนตรีไทย หรือดนตรีพื้นบ้านดังกล่าว จะพบว่างานวิจัยเหล่านี้ไม่มีทฤษฎีและแนวคิดในการวิจัยมารองรับ เนื่องจากว่า ยังไม่มีนักวิชาการคนใดที่พัฒนาทฤษฎีหรือแนวคิดวิธีการสอนทางดนตรีไทย ดนตรีพื้นบ้าน อย่างเป็นทางการ ซึ่งวิธีการสอนส่วนใหญ่จะมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละสำนักดนตรี อีกทั้งวิธีการสอนดังกล่าวไม่มีการจัดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ดังนั้นการจะนำมาใช้ศึกษาอ้างอิงจึงไม่ค่อยสะดวกมากนัก เป็นเหตุให้งานวิจัยที่ศึกษาปัญหาวิจัยดังกล่าว ไม่นิยมระบุทฤษฎีและแนวคิดในการวิจัย

ประการที่สาม เมื่อพิจารณาปัญหาวิจัยที่ศึกษาในงานวิจัยทางดนตรีศึกษาส่วนใหญ่เป็นการศึกษาปัญหาการวิจัยเกี่ยวกับการสำรวจสภาพและปัญหาการเรียนการสอนดนตรี ดังนั้นปัญหาในการวิจัยดังกล่าวสามารถนำทฤษฎีหรือแนวคิดวิธีการสอนดนตรีมาประยุกต์ใช้ให้

เหมาะสมกับปัญหาวิจัยดังกล่าวได้น้อยมาก ดังนั้นจึงทำให้มีจำนวนงานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่ไม่ระบุทฤษฎีและแนวคิดในการวิจัยเป็นจำนวนมาก

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรีที่ได้รับการพัฒนาขึ้นในยุคปัจจุบัน พบว่ามีทฤษฎีการเรียนรู้ทางดนตรี ของ กอร์ดอน (**Music Learning Theory by Edwin E. Gordon**) หลักการสำคัญของทฤษฎีการเรียนรู้ดนตรีของเขา คือ การเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง เขาได้คิดวิธีการเรียนรู้ดนตรีโดยอาศัยหลักการเรียนที่ต่อเนื่อง โดยประกอบด้วยหลักการ 2 แบบ คือ การเรียนรู้ทักษะดนตรีอย่างต่อเนื่อง และการเรียนรู้เนื้อหาดนตรี ซึ่งสิ่งที่มีค่าที่สุด คือ การเรียนรู้ทักษะดนตรี (**Abeles & et al., 1995**) ซึ่งทฤษฎีของเขาได้รับความนิยมในการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรีในปัจจุบันของประเทศในแถบตะวันตก แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าประเทศไทยยังไม่มีผู้ใดที่นำทฤษฎีของกอร์ดอนมาใช้พัฒนาการเรียนการสอนดนตรีอย่างจริงจัง ดังนั้นครูผู้สอนดนตรีจึงควรที่จะศึกษาทฤษฎีนี้และนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนดนตรีในประเทศของเราให้เกิดประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนให้มากที่สุด

2.3 คุณลักษณะของงานวิจัยด้านวิธีวิทยาการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่มีแผนแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (**descriptive/survey**) มากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับเนื้อหาสาระส่วนใหญ่ที่ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพ/ปัญหาการเรียนการสอนดนตรี โดยมุ่งสำรวจสภาพทั่วไป และสำรวจปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนดนตรี ในระดับห้องเรียน ระดับโรงเรียน หรือในระดับชุมชน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับประเภทเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยมากที่สุด คือ แบบสอบถาม ซึ่งทั้งปัญหาวิจัย และประเภทเครื่องมือดังกล่าวมีความเหมาะสมกับการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยายหรือการวิจัยเชิงสำรวจ

ในด้านประเภทสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์พบว่า ส่วนใหญ่ใช้สถิติ **t-test** ในการวิเคราะห์มากที่สุด ซึ่งงานวิจัยทางดนตรีศึกษาส่วนใหญ่จะศึกษาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างสองตัวแปรเท่านั้น ซึ่งมีงานวิจัยส่วนหนึ่งที่ศึกษาเปรียบเทียบทักษะ/ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง และอีกส่วนหนึ่งเป็นการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม หรือการทดสอบคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน กับการทดสอบคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนในการทดลองของผู้วิจัย จากผลสรุปดังกล่าวจึงสอดคล้องกับแบบแผนการทดลองที่ใช้มากที่สุด คือ แบบแผนการทดลอง **True control group pretest - posttest design** ดังนั้นจากปัญหาวิจัย และแบบแผนการทดลองดังกล่าวจึงใช้สถิติ **t-test** ในการวิเคราะห์จึงจะเหมาะสมที่สุด นอกจากนี้ในด้าน การวิเคราะห์เนื้อหา (**content analysis**) ซึ่งมีผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิเคราะห์รองมาจาก สถิติ **t-test** เนื่องจากว่ามีผู้ที่ทำงานวิจัยทางดนตรีศึกษาในเชิงคุณภาพ หรือเชิงคุณลักษณะมากพอสมควร ดังเห็นได้จากจำนวนงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ซึ่งมีจำนวนถึง **67** เล่ม ดังนั้นวิธีการวิเคราะห์

เนื้อหาจึงมีความเหมาะสมที่สุดในการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยเชิงคุณภาพ นอกจากนี้เป็นที่น่าสังเกตว่างานวิจัยทางดนตรีศึกษาในประเทศไทยยังไม่มีการใช้สถิติขั้นสูงในการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น LISREL หรือ HLM พบแต่เพียงว่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลที่สูงที่สุดสำหรับงานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ในครั้งนี่คือ ANOVA และ Regression สาเหตุที่ยังไม่มีผู้วิจัยใช้สถิติขั้นสูงในการวิเคราะห์งานวิจัยทางดนตรีศึกษา อาจเป็นเพราะว่าปัญหาการวิจัยทางดนตรีศึกษาไม่เหมาะสมกับการวิเคราะห์ เนื่องจากว่าผู้วิจัยไม่ได้ศึกษาปัญหาวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรในหลายๆ ตัวแปร ซึ่งสอดคล้องกับผลของการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบตามกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษา ซึ่งพบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบมากที่สุด เพียง 2 องค์ประกอบเท่านั้น

2.4 คุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษา

ผลการประเมินคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษาพบว่า งานวิจัยเชิงคุณภาพมีค่าเฉลี่ยคุณภาพงานวิจัยในด้านการกำหนดกรอบความคิดในการวิจัยอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ เนื่องจากว่างานวิจัยเชิงคุณภาพ หรืองานวิจัยเชิงคุณลักษณะที่นำมาสังเคราะห์ในครั้งนี้นั้นส่วนใหญ่ไม่ระบุกรอบความคิดในการวิจัย บางงานวิจัยมีการระบุกรอบความคิดในการวิจัยแต่ไม่ถูกต้องตามหลักการวิจัย ดังนั้นจึงทำให้มีคุณภาพของงานวิจัยในด้านนี้ค่อนข้างต่ำ นอกจากนี้พบว่าตัวแปรที่สัมพันธ์กับคุณภาพงานวิจัยตัวหนึ่งคือ จำนวนวิธีวิเคราะห์ แสดงว่างานวิจัยที่ใช้จำนวนวิธีวิเคราะห์หลายวิธี ก็จะมีแนวโน้มที่คุณภาพของงานวิจัยเรื่องนั้นสูงขึ้นด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวาณิช (2541) ที่ได้สังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาด้วยการวิเคราะห์ทอริมาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ได้ผลสรุปเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวแปรจำนวนวิธีวิเคราะห์กับคุณภาพงานวิจัยว่ามีความสัมพันธ์กัน ดังนั้นเมื่องานวิจัยใช้จำนวนวิธีวิเคราะห์หลายวิธี ก็จะมีแนวโน้มให้คุณภาพของงานวิจัยสูงขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า งานวิจัยในสาขาวิชาจิตวิทยา การศึกษา และสาขาอื่นๆ (วิจัย/วัดผล, นอกระบบ, นันทนาการ) มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงกว่าสาขาวิชาดนตรีศึกษา สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้ที่ทำวิจัยในสาขาวิชาจิตวิทยา การศึกษา และในสาขาอื่นๆ ซึ่งรวมถึงสาขาวิชา วิจัยการศึกษา สาขาวิชาวัดและประเมินผล การศึกษา สาขาวิชานอกระบบโรงเรียน และสาขาวิชานันทนาการ มีการศึกษาในระเบียบวิธีวิทยาการวิจัย และวิชาสถิติที่เข้มข้นกว่าสาขาวิชา ดนตรีศึกษา โดยเฉพาะสาขาวิชาจิตวิทยา การศึกษา สาขาวิชาวิจัยการศึกษา และสาขาวิชา วัดและประเมินผลการศึกษา ที่เน้นหนักในการเรียนด้านระเบียบวิธีวิทยาการวิจัย และสถิติมากกว่าสาขาวิชาดนตรีศึกษา ดังนั้นในการจัดทำหลักสูตร หรือปรับปรุงหลักสูตรดนตรีศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในประเทศไทย ควรที่จะมุ่งเน้นให้มีการเรียนการสอนในวิชาระเบียบวิธีวิทยาการวิจัย และวิชาสถิติเพื่อการวิจัย ให้มีเนื้อหาที่เข้มข้นมากขึ้น โดยเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ และทักษะในการทำงานวิจัย ทั้งงานวิจัยเชิงปริมาณ และ

งานวิจัยเชิงคุณภาพ ในส่วนของงานวิจัยเชิงปริมาณนั้น ควรเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำหลักสถิติไปประยุกต์ใช้ในการทำงานวิจัยของตนเองได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม

3. ผลการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณ และการวิเคราะห์เนื้อหา

3.1 ค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยทางดนตรีศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นและการแจกแจงความถี่ของค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษาในระดับชุดการทดสอบสมมติฐาน พบว่าค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษาในระดับชุดการทดสอบสมมติฐานจำนวนทั้งหมด 159 ค่า มีค่าอยู่ในช่วงตั้งแต่ -13.769 ถึง 31.304 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.422 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.444 จะเห็นได้ว่าค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยทางดนตรีศึกษามีค่าสูงและต่ำเกินความจริง เนื่องจากความไม่สมบูรณ์ของค่าสถิติที่ใช้ในการประมาณค่าขนาดอิทธิพล ซึ่งมีงานวิจัยหลายเล่มที่รายงานค่าสถิติมาไม่ครบถ้วน เช่น บางงานวิจัยไม่ระบุค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม หรือไม่ระบุส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งทำให้ผู้วิจัยต้องมาคำนวณค่าดังกล่าวใหม่ ซึ่งมีงานวิจัยที่ระบุค่าสถิติแบบนี้จำนวนหลายเล่ม ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถตัดกลุ่มตัวอย่างออกได้ จึงใช้ค่าสถิติที่มีอยู่มาคำนวณใหม่แทนค่าที่ขาดหายไป นอกจากนี้เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ และค่าความโด่งพบว่าค่าขนาดอิทธิพลที่คำนวณได้ส่วนใหญ่มีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ย และแสดงให้เห็นว่าลักษณะการแจกแจงของค่าขนาดอิทธิพลสูงกว่าโค้งปกติ การที่ค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาส่วนใหญ่มีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ย นอกจากจะมาจากงานวิจัยที่มีการรายงานค่าสถิติไม่ครบถ้วนแล้วนั้น ค่าขนาดอิทธิพลส่วนใหญ่ยังมาจากการประมาณค่าสถิติของงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพ/ปัญหาการเรียนการสอนดนตรีซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงบรรยาย โดยค่าขนาดอิทธิพลที่ได้เป็นค่าขนาดอิทธิพลของการเปรียบเทียบความคิดเห็นในปัญหาวิจัยนั้นๆ ซึ่งค่าขนาดอิทธิพลที่ได้จากการวิจัยเชิงบรรยายในงานวิจัยทางดนตรีศึกษานี้ จะให้ค่าที่ต่ำกว่าการวิจัยเชิงทดลอง และการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัยกับค่าขนาดอิทธิพล

จากผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จำแนกตามตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัยในระดับเล่มวิทยานิพนธ์ พบว่ามีตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่ส่งผลทำให้ค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ได้แก่ ตัวแปรระดับการศึกษากลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรประเภทเครื่องมือ เมื่อพิจารณาตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่ส่งผลทำให้ค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ตัวแปรปีที่ทำงานวิจัยเสร็จ ตัวแปรประเภทสมมติฐาน ตัวแปรสถานภาพกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรคุณภาพเครื่องมือ และเมื่อพิจารณาตัวแปรคุณลักษณะ

งานวิจัยที่ส่งผลทำให้ค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ตัวแปรแผนแบบการวิจัย ตัวแปรวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรประเภทการวิเคราะห์ จากการศึกษาคพบว่า ในตัวแปรระดับการศึกษากลุ่มตัวอย่าง ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างในระดับชั้นมัธยมศึกษามีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าครู/อาจารย์/ผู้บริหารอาชีวะ และครู/อาจารย์/ผู้บริหารอุดมศึกษา สาเหตุที่ทำให้ค่าขนาดอิทธิพลของกลุ่มตัวอย่างในระดับชั้นมัธยมศึกษาสูงกว่าระดับการศึกษาอื่นๆ เป็นเพราะว่างานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษากลุ่มตัวอย่างในระดับมัธยมศึกษามากที่สุด โดยเฉพาะการทำงานวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรม/ชุดการสอนเพื่อใช้ในการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงทดลองจึงทำให้ค่าขนาดอิทธิพลมีค่าสูงที่สุดในด้านตัวแปรประเภทเครื่องมือพบว่า แบบทดสอบ/โปรแกรมการสอน/ฝึกและแบบทดสอบ/แบบวัด มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าแบบสอบถาม เนื่องจากว่าเครื่องมือแบบทดสอบ โปรแกรมการสอน และแบบวัด ส่วนใหญ่เป็นเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยเชิงเปรียบเทียบ หรืองานวิจัยเชิงทดลองซึ่งงานวิจัยเหล่านี้มักจะทำให้ค่าขนาดอิทธิพลที่สูงกว่างานวิจัยเชิงสำรวจที่ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย

ในส่วนผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางดนตรีศึกษา จำแนกตามตัวแปรปรับคุณลักษณะงานวิจัยในระดับชุดการสอนสมมติฐาน พบว่า มีตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่ส่งผลทำให้ค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีจำนวน 9 ตัว ได้แก่ ตัวแปรตาม ตัวแปรต้น ตัวแปรประเภทเครื่องมือที่ใช้วัด ตัวแปรตาม ตัวแปรชนิดความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรตาม ตัวแปรประเภทเครื่องมือที่ใช้วัด ตัวแปรต้น ตัวแปรประเภทการเปรียบเทียบ ตัวแปรการสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ตัวแปรแบบแผนการทดลอง และตัวแปรการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน จากการศึกษาคพบว่าในตัวแปรตามด้านพุทธิพิสัยมีค่าขนาดอิทธิพลที่สูงกว่าด้านอื่นๆ ในตัวแปรต้นพบว่าการพัฒนาสื่อ/ชุดการสอน/โปรแกรมการสอนมีค่าขนาดอิทธิพลที่สูงกว่าด้านอื่นๆ เช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับแผนแบบการวิจัยที่ใช้ในการศึกษาตัวแปรดังกล่าว คือแผนแบบการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งจากผลการสังเคราะห์งานวิจัยในครั้งนี้พบว่า แผนแบบการวิจัยเชิงทดลองให้ค่าขนาดอิทธิพลที่สูงที่สุด ดังนั้นจึงมีความสัมพันธ์กับค่าขนาดอิทธิพลของตัวแปรดังกล่าวให้มีค่าขนาดอิทธิพลที่สูงขึ้นด้วย ในด้านตัวแปรชนิดความเที่ยงของเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตามพบว่า การไม่ระบุค่าความเที่ยงมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าค่าความเที่ยงแบบ Cronbach's alpha สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะว่างานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์ในครั้งนี้ ส่วนใหญ่ไม่ระบุชนิดความเที่ยง แต่การไม่ได้ระบุค่าความเที่ยงไม่ได้หมายความว่าค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยจะต่ำ อีกทั้งงานวิจัยทางดนตรีศึกษาเหล่านี้ส่วนใหญ่มีการระบุการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ซึ่งถือว่ามีค่าน่าเชื่อถือมากกว่าค่าความเที่ยง ดังนั้นการไม่ระบุค่าความเที่ยงจึงไม่ค่อยมีผลกระทบต่อค่าขนาดอิทธิพล ในด้านตัวแปรการ

ควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน พบว่า การไม่ระบุนการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน หรือไม่มีการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าการควบคุมโดยใช้สถิติ (statistics control) และสูงกว่างานวิจัยที่ไม่ระบุนการควบคุมเนื่องจากว่าไม่ใช่งานวิจัยเชิงทดลอง จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าวมีความขัดแย้งจากความเป็นจริงที่ว่างานวิจัยที่มีการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนควรที่จะมีค่าขนาดอิทธิพลสูงกว่างานวิจัยที่ไม่มีการควบคุม แต่ผลจากการสังเคราะห์งานวิจัยทางดนตรีศึกษาในครั้งนี้พบว่า งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จำนวนมากไม่มีการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน บางงานวิจัยไม่ระบุนการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนแต่กลับมีค่าขนาดอิทธิพลที่สูงกว่างานวิจัยที่มีการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน ดังนั้นผลการวิเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพลที่ได้นี้จึงมีข้อจำกัดอันเนื่องมาจากความไม่สมบูรณ์ของงานวิจัย

สำหรับตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงค่าขนาดอิทธิพล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดได้แก่ ประเภทการเปรียบเทียบ โดยพบว่าการเปรียบเทียบ Pretest-Posttest ส่งผลต่อค่าขนาดอิทธิพลสูงสุด แสดงว่าถ้าผู้วิจัยต้องการศึกษาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างตัวแปรสองตัวควรที่จะเลือกประเภทการเปรียบเทียบ Pretest-Posttest เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่มีคุณภาพ และมีค่าขนาดอิทธิพลในระดับสูง นอกจากนี้ยังมีตัวแปรคะแนนคุณภาพงานวิจัยที่ส่งผลต่อค่าขนาดอิทธิพล ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าถ้างานวิจัยมีคะแนนคุณภาพของงานวิจัยอยู่ในระดับสูง จะส่งผลให้งานวิจัยนั้นมีค่าขนาดอิทธิพลอยู่ในระดับสูงด้วยเช่นกัน

3.3 บทเรียนที่ได้รับจากการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

จากงานวิจัยเชิงคุณภาพ หรืองานวิจัยเชิงคุณลักษณะ จำนวน 67 เรื่อง ที่ไม่สามารถสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์อภิमानได้นั้น ส่วนหนึ่งไม่ใช่งานวิจัยเชิงคุณภาพ หรืองานวิจัยเชิงคุณลักษณะเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่การสังเคราะห์ในส่วนนี้ยังรวมถึงงานวิจัยเชิงปริมาณ ที่ไม่สามารถสังเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์อภิमानได้ เนื่องมาจากงานวิจัยดังกล่าวมีการรายงานค่าสถิติไม่เพียงพอ และอีกทั้งไม่ได้นำเสนอค่าระดับนัยสำคัญ จึงไม่สามารถนำมาประมาณค่าดัชนีมาตรฐานได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำผลการวิจัยมาสังเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาแทน ด้วยเหตุนี้จึงจัดว่าเป็นข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจากการวิจัยในครั้งนี้ และสิ่งเหล่านี้สามารถสะท้อนถึงการทำงานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณของประเทศไทยได้ว่า ส่วนใหญ่นิยมทำงานวิจัยโดยใช้ค่าสถิติขั้นพื้นฐานในการตอบปัญหาวิจัย อีกทั้งมีงานวิจัยหลายเรื่องที่มีการรายงานค่าสถิติที่ไม่ถูกต้อง และไม่เหมาะสมกับปัญหาวิจัย

สำหรับงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์เชิงคุณภาพนี้ มีความแตกต่างกันตามปัญหาวิจัย ซึ่งพบว่า ในด้านแรกเป็นงานวิจัยเกี่ยวกับประวัติ และวัฒนธรรมการถ่ายทอดดนตรี ซึ่งพบว่าเป็นงานวิจัยในเชิงคุณภาพที่ศึกษาเจาะลึก และลงภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลอย่างจริงจัง โดยส่วนใหญ่งานวิจัยด้านนี้จะศึกษาเกี่ยวกับการถ่ายทอดที่เรียกว่า “มุขปาฐะ” เป็นการถ่ายทอดโดยการ

เลียนแบบ ซึ่งสอดคล้องกับการถ่ายทอดดนตรีไทยในยุคปัจจุบัน โดยยังยึดถือวิธีการถ่ายทอดแบบโบราณ โดยการให้ผู้เรียนเลียนแบบวิธีการบรรเลงดนตรีตามผู้สอน ซึ่งผู้สอนมิได้สอนเพียงแค่การบรรเลงดนตรีเท่านั้น แต่ในขณะที่ที่สอน ผู้สอนมีการสอดแทรกคุณธรรม และจริยธรรมในวิชาที่พนักดนตรีให้แก่ผู้เรียนอีกด้วย นอกจากนี้วิธีการถ่ายทอดดนตรีไทยโดยการเลียนแบบผู้สอน ยังสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญาสังคมของ Bandura (1977) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบกายของมนุษย์ โดยทั้งมนุษย์และสิ่งแวดล้อมย่อมมีอิทธิพลต่อกันและกันเสมอ การเรียนรู้เกิดขึ้นได้โดยการสังเกต (Observational learning) หรือการเลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าวิธีการถ่ายทอดดนตรีไทยตามแบบโบราณ เป็นวิธีการถ่ายทอดที่มีความเหมาะสม และถูกต้องตามหลักทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญาสังคม

นอกจากนี้จากผลการสังเคราะห์งานวิจัยในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนดนตรี ในด้านการพัฒนานวัตกรรม/ชุดการสอนดนตรี พบว่า โดยปกติจะมีการทดสอบด้วยสถิติ t-test แต่ในที่นี้ไม่ได้ระบุการทดสอบด้วยสถิติดังกล่าวผู้วิจัยจึงนำมาสังเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งจากผลการสังเคราะห์พบว่า กลุ่มงานวิจัยดังกล่าวระบุเพียงแต่การประเมินประสิทธิภาพของสื่อการสอนเท่านั้น ทำให้ผลสรุปที่ได้เป็นผลสรุปในด้านเดียวคือ ประสิทธิภาพของสื่อมีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ดังนั้นผลสรุปจากงานวิจัยดังกล่าวจึงให้สารสนเทศที่ไม่ละเอียดต่อการนำไปใช้ประโยชน์ ในด้านงานวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนดนตรี ซึ่งมีจำนวนมากที่สุดสำหรับการสังเคราะห์ในเชิงคุณภาพ ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ ดังนั้นในงานวิจัยจะมีการรายงานค่าสถิติพื้นฐาน พร้อมทั้งสรุปตามเกณฑ์ที่กำหนดเป็นระดับของสภาพและปัญหาเท่านั้น ไม่มีงานวิจัยที่ศึกษารายละเอียดในเชิงลึก ดังนั้นเมื่อนำมาสังเคราะห์เชิงคุณภาพ ผลการวิจัยจากงานวิจัยเหล่านี้จะให้ข้อมูลเพียงแค่ว่าระดับของสภาพและปัญหาที่ศึกษาเท่านั้น ผลสรุปที่ได้จากการวิจัยดังกล่าวจึงนำมาใช้ประโยชน์ได้ไม่มากเท่าที่ควร

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษาที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย องค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านบริบทของการเรียนการสอนดนตรี องค์ประกอบของการบริหาร/การนิเทศการเรียนการสอน องค์ประกอบการวิจัยทางดนตรีศึกษา องค์ประกอบการศึกษาทางด้านดนตรี และองค์ประกอบของผลที่เกิดจากการเรียนดนตรี ซึ่ง องค์ประกอบเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษาในงานวิจัยทาง ดนตรีศึกษา ดังนั้นกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษานี้จึงครอบคลุมเนื้อหาสาระของ สาขาวิชาดนตรีศึกษา นักดนตรีศึกษา อาจารย์ หรือผู้ที่สนใจสามารถนำกรอบแนวคิดสาระของ ศาสตร์ทางดนตรีศึกษานี้ ไปเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาองค์ความรู้ในการจัดการเรียนการสอน ด้านดนตรีศึกษา การจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนด้านดนตรี ตลอดจนใช้เป็นกรอบแนวทางใน การวางนโยบายในการจัดการศึกษาด้านดนตรีของประเทศได้

2. จากผลการวิเคราะห์คุณลักษณะงานวิจัยด้านทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวกับการเรียน การสอนดนตรี พบว่า ไม่พบงานวิจัยที่นำทฤษฎีการเรียนรู้ทางดนตรี ของ กอร์ดอน (Music Learning Theory by Edwin E. Gordon) มาใช้ในการวิจัย ทั้งๆที่ในปัจจุบันทฤษฎีนี้กำลังได้รับความนิยมนิยมและมีการนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนดนตรีและนำมาใช้ในการทำงาน วิจัยเป็นอย่างมาก และเป็นที่น่าสังเกตว่าประเทศไทยยังไม่มีผู้ใดที่นำทฤษฎีของกอร์ดอนมาใช้ พัฒนาการเรียนการสอนดนตรีอย่างจริงจัง ดังนั้นครูผู้สอนดนตรีจึงควรที่จะศึกษาทฤษฎีนี้ และนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนดนตรีในประเทศของเราให้เกิดประโยชน์ต่อตัวผู้เรียน ให้มากที่สุด

3. จากผลการประเมินคุณภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาในการสังเคราะห์งานวิจัย ในครั้งนี้ จะทำให้เห็นถึงสภาพของงานวิจัยทางดนตรีศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้ทราบถึง จุดเด่น และจุดด้อยที่ควรแก้ไข และจุดที่ควรพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น เช่น ประเด็นการกำหนดกรอบ ความคิดในการวิจัย ซึ่งพบว่าทั้งงานวิจัยเชิงปริมาณ และงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยคุณภาพ งานวิจัยในด้านนี้ต่ำกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้นในการทำงานวิจัยครั้งต่อไปนักวิจัยทางดนตรีศึกษา และ ผู้ที่สนใจควรให้ความสำคัญกับประเด็นการกำหนดกรอบความคิดในการวิจัย และประเด็นอื่นๆ เพื่อให้ถูกต้องตามหลักการวิจัย อันจะส่งผลให้การวิจัยทางดนตรีศึกษา มีความเจริญก้าวหน้า มากยิ่งขึ้น

4. จากผลการสังเคราะห์งานวิจัยพบว่า เนื้อหาสาระงานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่เกี่ยวกับการ เรียนการสอนดนตรี โดยเฉพาะในด้านการพัฒนานวัตกรรม/ชุดการสอนดนตรี มีค่าเฉลี่ยขนาด อิทธิพลสูงกว่าเนื้อหาสาระในด้านอื่นๆ ดังนั้นทางสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควร

มีการส่งเสริมให้ผู้สอนได้การพัฒนาวัตกรรมการ/ชุดการสอนดนตรี เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอน เกิดประโยชน์ต่อตัวผู้เรียน และเพื่อให้การเรียนการสอนมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น

5. จากการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ทำให้เห็นถึงประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรีในสถาบันการศึกษาในหลายๆ แห่ง ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินงาน การขาดแคลนงบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอนต่างๆ รวมถึงการขาดแคลนเครื่องดนตรีที่มีความจำเป็นต่อการเรียนการสอน ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาควรที่จะหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ทั่วถึง เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนด้านดนตรีในประเทศมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีตามเป้าหมายที่กำหนด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการสังเคราะห์งานวิจัยตามกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษาที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น พบว่างานวิจัยทางดนตรีศึกษา มีการศึกษาเพียง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านบริบทของการเรียนการสอนดนตรี องค์ประกอบของการบริหาร/การนิเทศการเรียนการสอน องค์ประกอบการศึกษาทางด้านดนตรี และองค์ประกอบของผลที่เกิดจากการเรียนดนตรี แต่ไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาใน องค์ประกอบการวิจัยทางดนตรีศึกษา ดังนั้นในการทำงานวิจัยทางดนตรีศึกษาในครั้งต่อไป ควรศึกษาและทำงานวิจัยในองค์ประกอบการวิจัยทางดนตรีศึกษานี้ เพื่อพัฒนาวิธีวิทยาการวิจัยทางดนตรีศึกษาของประเทศให้ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

2. จากการสังเคราะห์งานวิจัยตามกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษาพบว่างานวิจัยทางดนตรีศึกษามีการศึกษาภายในองค์ประกอบเดียวกัน หรือศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเพียง 2 องค์ประกอบเท่านั้น ยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ตั้งแต่ 3 องค์ประกอบขึ้นไป ดังนั้นการทำงานวิจัยทางดนตรีศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ในระหว่างองค์ประกอบตั้งแต่ 3 องค์ประกอบขึ้นไป เพื่อให้ได้คำตอบจากการวิจัยที่มีความลึกซึ้งและละเอียดมากยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถศึกษาโดยใช้องค์ประกอบที่ 1 เป็นตัวแปรกลาง (Moderator variables) โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่ 4 กับองค์ประกอบที่ 5

3. การสังเคราะห์งานวิจัยทางดนตรีศึกษาในครั้งนี้ เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์หรือภิมานแบบหลากหลายปัญหาวิจัย ดังนั้นองค์ความรู้ที่ได้จะครอบคลุมทุกปัญหาวิจัยอย่างกว้างๆ ดังนั้นในการสังเคราะห์งานวิจัยทางดนตรีศึกษาครั้งต่อไป ควรที่จะศึกษาปัญหาวิจัยเพียงปัญหาเดียว เพื่อให้ได้ข้อมูลจากการวิจัยที่ลึกซึ้งในปัญหาวิจัยนั้นๆ โดยเฉพาะปัญหาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาวัตกรรมการ/ชุดการสอนดนตรี ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เนื่องจากเนื้อหา

สาระนี้เป็นเนื้อหาสาระที่มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงที่สุด ดังนั้นควรมีการศึกษาในประเด็นนี้ให้ละเอียดมากยิ่งขึ้น

4. ในการสังเคราะห์งานวิจัยทางดนตรีศึกษาด้วยการวิเคราะห์หोरภิมานในครั้งต่อไปควรเก็บข้อมูลงานวิจัยทางดนตรีศึกษาเพิ่มให้มากขึ้นกว่าการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้ได้ค่าขนาดอิทธิพลหรือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีจำนวนมากขึ้น จากนั้นผู้วิจัยสามารถนำกรอบแนวคิดสาระของศาสตร์ทางดนตรีศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้ใช้เป็นกรอบในการสังเคราะห์งานวิจัย และจัดกลุ่มตัวแปรตามกรอบ พร้อมทั้งสามารถตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ได้ โดยใช้การวิเคราะห์ LISREL

5. ในการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์หोरภิมานนี้ จะเห็นลักษณะของข้อมูลได้ว่ามีลักษณะเหมือนกับข้อมูลทางการศึกษาทั่วไป คือเป็นข้อมูลหลายระดับ แต่ละระดับมีการสอดแทรกกันของข้อมูลลดหลั่นกัน ดังนั้นในการสังเคราะห์งานวิจัยทางดนตรีศึกษาด้วยการวิเคราะห์หोरภิมานในครั้งต่อไป สามารถใช้วิธีการวิเคราะห์โมเดลเชิงเส้นระดับลดหลั่น (HLM: Hierarchical Linear Model) ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่มีความละเอียดลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

6. สำหรับการสังเคราะห์งานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ หรืองานวิจัยเชิงคุณลักษณะนั้น นอกจากจะใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาได้แล้วนั้น ยังสามารถใช้วิธีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพที่เรียกว่า การวิจัยชาติพันธุ์วรรณานอภิมาน (Meta-ethnography) ได้ โดยเฉพาะงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมการถ่ายทอดดนตรี ซึ่งจะทำได้ข้อค้นพบที่มีความน่าสนใจ และมีประโยชน์แตกต่างจากการวิเคราะห์เนื้อหา

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรทิณา แก้วสอน. (2537). *การวิเคราะห์ห่อภิมาณงานวิจัยในสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา*.
วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- โกวิทช์ ชันฉศิริ. (2548). *ดนตรีคลาสสิกปริทรรศน์*. คณะศิลปกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ขวัญใจ สีลีย์. (2533). *สภาพและปัญหาของดนตรีศึกษาในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์
ปริญญาามหาบัณฑิต. ภาควิชาสารัตถะศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช. (2537). *การวิเคราะห์และสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎีบัณฑิต*
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี. (2530). *สังคีตนิยมว่าด้วยดนตรีไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
โอเดียนสโตร.
- ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม. (2544). *การวิเคราะห์ห่อภิมาณคุณภาพของแบบสอบถามหลายตัวเลือกที่มี
รูปแบบของแบบสอบ บริบทของแบบสอบและวิธีการตรวจให้คะแนนต่างกัน*
วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2540). *กิจกรรมดนตรีสำหรับครู*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2541). *จิตวิทยาการสอนดนตรี*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2544). *พฤติกรรมการสอนดนตรี*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2549). *ดนตรีศึกษา หลักการและสาระสำคัญ*. สาขาวิชาดนตรีศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (เอกสารอัดสำเนา).
- ถาวร ลิกขโกศล. (2550). *สำนักดนตรีไทยจากต้นรัตนโกสินทร์ ถึงครูเลื่อน สุนทรวาทีน*.
ศิลปวัฒนธรรม, 28, 117-136.

- ทัศนศิริพันธ์ สว่างบุญ. (2548). *การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชน: การวิเคราะห์อภิमानและการวิเคราะห์กระบวนการทางปัญญาอภิमान.*
วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระพร อูวรรณโณ. (2532). *ทฤษฎีและกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนวัยรุ่น.*
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (เอกสารอัดสำเนา).
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช. (2541). *การสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาด้วยการ
วิเคราะห์อภิमानและการวิเคราะห์เนื้อหา.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *การวิเคราะห์อภิमान.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์นิชิน
แอดเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.
- นิตยา เหมือดไธสง. (2543). *การส่งอิทธิพลผ่านตัวกลางเชิงสาเหตุของปัจจัยด้านนักเรียน ด้านครู
และด้านโรงเรียนไปยังผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์: การวิเคราะห์อภิमान
งานวิจัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ปรีดา เบญจคาร. (2539). *การวิเคราะห์อภิमानของปัจจัยที่มีผลต่ออัตราตอบกลับแบบสอบถามที่
ส่งทางไปรษณีย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. ภาควิชาวิจัยการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- พูนพิศ อมาตยกุล. (2529). *ดนตรีวิจักษ์.* กรุงเทพมหานคร: บริษัททักษิณ.
- ภริณี วัชรสินธุ์. (2544). *การวิเคราะห์อภิமானงานวิจัยเฉพาะรายของผลการพัฒนาพฤติกรรมของ
เด็ก: การวิเคราะห์เปรียบเทียบการประมาณค่าขนาดอิทธิพล 3 วิธี.*
วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนา จันสกุล. (2547). *การสังเคราะห์งานวิจัยที่วิเคราะห์ด้วยโมเดลเชิงเส้นตรงระดับลดหลั่น.*
วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณิ อริยะสินสมบุญ. (2544). *การสังเคราะห์งานวิจัยในสาขาวิชาจิตวิทยา : การวิเคราะห์
อภิमान. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. ภาควิชาสัตตะศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- วิจิตร ศรีธำ. (2523). *หน่วยที่ 6 ปรัชญาการศึกษา. ชุดวิชาพื้นฐานการศึกษา.*
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วิภา คงคากุล. (2529). *ความสำคัญของดนตรีต่อสังคม. วารสารถนนดนตรี. 1: 38.*

- วัยญา ยิ้มยวน. (2547). *การวิเคราะห์หรือปริมาณของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคิดวิจารณ์ญาณ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สาโรช บัวศรี. (2510). *พุทธศาสนากับการศึกษาแบบใหม่*. พระนคร. ครูสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพมหานคร. พริกหวานกราฟฟิค.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2548). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิทธิฤทธิ์ พงษ์ปิยะรัตน์. (2542). *อิทธิพลของปัจจัยด้านนักเรียน ครู และโรงเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์: การวิเคราะห์หรือปริมาณด้วยโมเดลเชิงเส้นตรงระดับลดหลั่นและวิธีการของกลาส*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทุมพร จามรมาน. (2527). *การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทุมพร จามรมาน. (2531). *การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ*. กรุงเทพมหานคร: ฟีนนี่พับบลิชชิง.
- อวบ เหมะรัชตะ. (2525). *สรุปสิ่งที่ควรสนใจเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนดนตรีศึกษาระดับประถมศึกษา. การอบรมครูดนตรี เรื่องการสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Abeles, H.F., Hoffer, C.R., & Klotman, R.H. (1995). *Foundations of Music Education*. New York: Macmillan.
- Allen, W., & Rehm, J. (1971). *Introduction to Music Theory*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Cooper, H. & Hedges, L. V. (Eds.)(1994). *The Handbook of Research Synthesis*. New York: Russell Sage Foundation.

- Dewey, J. (1916). *Democracy and Education*. New York : Macmillan.
- Glass, G.V.(1976). "Primary, secondary, and meta-analysis of research". *Educational Researcher*, 5: 3-8.
- Glass, G.V., McGaw, B., & Smith, M.L. (1981) . *Meta-Analysis in Social Research*. Beverly Hills, CA: Sage Publications.
- Gold, C., Voracek, M., & Wigram, T. (2004). Effect of music therapy for children and adolescents with psychopathology: a meta-analysis. *Child Psychology & Psychiatry*, 45, 1054-1063.
- Gülmezoglu, A.M. (2005). *Research Synthesis* [Online]. Retrieved April 29, 2005, from http://www.gfmer.ch/PGC_RH_2005/pdf/Research_synthesis.pdf
- Hedges, L.V. & Olkin, I. (1985). *Statistical Methods for Meta-analysis*. Orlando, Florida: Academic Press.
- Holsti, O.R. (1969). *Content Analysis for the Social Sciences and Humanities*. Philippines: Addison-Wesley.
- Hoffer, C.R. (2001). *Teaching Music in the Secondary Schools*. Belmont, CA: Wadsworth.
- Hoffer, C.R. (1985). *The understand of music*. Belmont, CA: Wadsworth.
- Hunter, J.E. & Schmidt, F.L. (1990). *Methods of Meta-analysis: correcting error and bias in research findings*. Newbury Park, CA: Sage Publications.
- Hunter, J.E., Schmidt, F.L. & Jackson, G.B. (1982). *Meta-analysis: Cumulating Research Findings Across studies*. Beverly Hills, CA: Sage Publications.
- Joseph, M. (1963). *The Enjoyment of Music: An Introduction to Perceptive*. New York: W.W. Norton & Company.
- Mark, M.L. (1996). *Contemporary Music Education*. Belmont, CA: Schirmer.
- Plato and Lindsay, A.D. (1957). *The Republic of Plato*. New York : Dutton.
- Silverman, M.J. (2003). The Influence of Music on the Symptoms of Psychosis: A Meta-Analysis. *Music Therapy*, 40, 27-40.
- Walker, D.E. (1998). *Teaching Music*. Belmont, CA: Schirmer.
- Whipple, J. (2004). Music in Intervention for Children and Adolescents with Autism: A Meta-Analysis. *Music Therapy*, 41, 90-106.
- Weber, R.P. (1990). *Basic Content Analysis*. Newbury Park, CA: Sage Publication.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์
อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา
อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริยุภา พูลสุวรรณ
อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
4. อาจารย์ ดร. วรณี เจตจำนงนุช
อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. อาจารย์ ดร. สิริชัยชาญ พักจำรูญ
ศิลปินแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. อาจารย์ ดร. ภาวศุทธิ์ พิริยะพงษ์รัตน
อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
7. อาจารย์ ดร. ดนีนญา อุทัยสุข
อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
8. อาจารย์ ดร. สมชัย ตระการรุ่ง
อาจารย์ประจำวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
9. อาจารย์ภริณี วัชรสินธุ์
อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ภาคผนวก ข.
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยทางดนตรีศึกษา และคู่มือลงรหัส
2. แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย และเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยทางดนตรีศึกษา

ชื่อผู้วิจัยปีที่ทำวิจัยเสร็จ ปีที่สืบค้น.....
ชื่อเรื่อง.....

1. รหัสด้านวิจัย	2. Record	# # # (1-3)	# (4)
3. ปีที่ทำงานวิจัยเสร็จ		# # (5-6)	
4. จำนวนหน้าทั้งหมด		# # # (7-9)	
5. จำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวก		# # # (10-12)	
6. สถาบันที่ผลิตงานวิจัย	7. คณะที่ผลิตงานวิจัย	# (13)	# (14)
8. สาขาวิชาที่ผลิตงานวิจัย		# # (15-16)	
9. หน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัย	10. ประเภทงานวิจัย	# # (17-18)	# (19)
11. วัตถุประสงค์ของการวิจัย			
1) บรรยาย	2) ศึกษา	3) เปรียบเทียบ	# (20) # (21) # (22)
4) หาความสัมพันธ์	5) อธิบาย	6) ประเมิน	# (23) # (24) # (25)
7) วิจัยและพัฒนา	8) สังเคราะห์		# (26) # (27)
12. แผนแบบการวิจัย			# (28)
13. เนื้อหาสาระ/เรื่องที่ศึกษา			
13.1 เนื้อหาสาระ/เรื่องที่ศึกษา(สาระหลัก)			# # # (29-31)
13.1 เนื้อหาสาระ/เรื่องที่ศึกษา(สาระรอง)			# # # (32-34)
14. จำนวนตัวแปรหลัก/ประเด็นที่ศึกษาในงานวิจัยเชิงคุณภาพ			
14.1 ตัวแปรตาม	14.2 ตัวแปรต้น		# (35) # # (36-37)
15. ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย			
15.1 ดาลโคโรช	15.2 ออร์ฟ	15.3 โคดาเย	# (38) # (39) # (40)
15.4 ชูซูกิ	15.5 ยามาฮา	15.6 กอร์ดอน	# (41) # (42) # (43)
15.7 เบอ์เกตันและบอร์ดแมน			# (44)
15.8 ความถนัดทางดนตรีของซีซอร์			# (45)
15.9 แนวคิด/ทฤษฎีดนตรีไทยของมนตรี ตราโมท			# (46)
15.10 แนวคิดของอรวรรณ บรรจงศิลป์			# (47)
15.11 แนวคิดของณรุทธ์ สุทธิจิตต์			# (48)
15.12 แนวคิดของวิมลศรี อุปรมัย			# (49)

- 15.14 พฤติกรรมนิยม 15.13 พัฒนาการ 15.15 ปัญญานิยม # (50) # (51) # (52)
 15.16 ปัญญาสังคม 15.17 มานุษยนิยม # (53) # (54)
 15.9 แนวคิด/ทฤษฎีคนตรีไทยของอุทิศ นาคสวัสดิ์ # (55)
 15.10 อื่นๆ..... .# (56)
16. สมมติฐานของการวิจัย
 16.1 ประเภทสมมติฐาน 16.2 จำนวนสมมติฐาน # (57) # # (58-59)
17. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
 17.1 วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง 17.2 สถานภาพกลุ่มตัวอย่าง # (60) # (61)
 17.3 ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง # # (62-63)
 17.4 แหล่งที่มาของกลุ่มตัวอย่าง # # (64-65)
 17.5 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) # # # # (66-69)
18. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 18.1 คุณภาพเครื่องมือในภาพรวม # (70)
 18.2 ประเภทเครื่องมือ 18.2.1 แบบสอบถาม 18.2.2 แบบทดสอบ # (71) # (72)
 18.2.3 แบบวัด(ทักษะ และ อื่นๆ) 18.2.4 แบบฝึกทักษะ/แบบฝึกหัด # (73) # (74)
 18.2.5 แบบสัมภาษณ์ 18.2.6 แบบสังเกต 18.2.7 สื่อประสม # (75) # (76) # (77)
 18.2.8 แบบสำรวจ 18.2.9 แผนการสอน/แผนการจัดกิจกรรม # (78) # (79)
 18.2.10 โปรแกรมการสอน/ฝึก 18.2.11 แบบศึกษาเอกสาร # (80) # (81)
 18.2.12 แบบรายงานตนเอง 18.2.13 แบบประเมิน # (82) # (83)
19. การวิเคราะห์ข้อมูล
 19.1 จำนวนวิธีวิเคราะห์ 19.2 การใช้คอมพิวเตอร์ # (84) # (85)
 19.3 ประเภทของการวิเคราะห์ข้อมูล
 19.3.1 content analysis 19.3.2 descriptive stat # (86) # (87)
 19.3.3 nonparametric 19.3.4 t-test # (88) # (89)
 19.3.5 simple correlation 19.3.6 simple regression # (90) # (91)
 19.3.7 ANOVA (one-way) 19.3.8 ANOVA (two-way) # (92) # (93)
 19.3.9 ANCOVA (one-way) 19.3.10 factor analysis # (94) # (95)
 19.3.11 path analysis 19.3.12 multiple correlation # (96) # (97)
 19.3.13 multiple regression 19.3.14 LISREL model # (98) # (99)
 19.3.15 HLM # (100)

แบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยสำหรับการวิจัยเปรียบเทียบ/การทดลอง

1. รหัสงานวิจัย	2. Record	### (1-3)	# (4)
3. การทดสอบชุดที่		## (5-6)	
4. ตัวแปรตาม		#### (7-10)	
4.1 เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม	4.1.1 ประเภทเครื่องมือ	# (11)	
4.1.2 ชนิดความเที่ยง	4.1.3 ค่าความเที่ยง	# (12)	## (13-15)
	4.1.4 ความตรง	# (16)	
5. ตัวแปรต้น		#### (17-20)	
5.1 เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม	5.1.1 ประเภทเครื่องมือ	# (21)	
5.1.2 ชนิดความเที่ยง	5.1.3 ค่าความเที่ยง	# (22)	## (23-25)
	5.1.4 ความตรง	# (26)	
6. กลุ่มตัวอย่างที่ 1	6.1 ขนาดกลุ่มตัวอย่าง	### (27-29)	
6.2 Mean	6.3 SD	### . ## (30-34)	### . ## (35-39)
7. กลุ่มตัวอย่างที่ 2	7.1 ขนาดกลุ่มตัวอย่าง	### (40-42)	
7.2 Mean	7.3 SD	### . ## (43-47)	### . ## (48-52)
8. กลุ่มควบคุม	8.1 ขนาดกลุ่มตัวอย่าง	### (53-55)	
8.2 Mean	8.3 SD	### . ## (56-60)	### . ## (61-65)
9. ประเภทการเปรียบเทียบ		# (66)	
10. ขนาดอิทธิพล	10.1 ระดับ	# (67)	## (68-70)
	10.2 ขนาด		
11. ผลการทดสอบ	11.1 สถิติ	11.2 สรุป	11.3 ค่าสถิติ -prob # (71) # (72) # # # # # - # # # (73-80)
12. การทดลอง	12.1 แบบแผนการทดลอง	12.2 การควบคุม	## (81-82) # (83)

3. การทดสอบชุดที่		## (5-6)	
4. ตัวแปรตาม		#### (7-10)	
4.1 เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม	4.1.1 ประเภทเครื่องมือ	# (11)	
4.1.2 ชนิดความเที่ยง	4.1.3 ค่าความเที่ยง	# (12)	## (13-15)
	4.1.4 ความตรง	# (16)	
5. ตัวแปรต้น		#### (17-20)	
5.1 เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม	5.1.1 ประเภทเครื่องมือ	# (21)	
5.1.2 ชนิดความเที่ยง	5.1.3 ค่าความเที่ยง	# (22)	## (23-25)
	5.1.4 ความตรง	# (26)	
6. กลุ่มตัวอย่างที่ 1	6.1 ขนาดกลุ่มตัวอย่าง	### (27-29)	
6.2 Mean	6.3 SD	### . ## (30-34)	### . ## (35-39)
7. กลุ่มตัวอย่างที่ 2	7.1 ขนาดกลุ่มตัวอย่าง	### (40-42)	
7.2 Mean	7.3 SD	### . ## (43-47)	### . ## (48-52)
8. กลุ่มควบคุม	8.1 ขนาดกลุ่มตัวอย่าง	### (53-55)	
8.2 Mean	8.3 SD	### . ## (56-60)	### . ## (61-65)
9. ประเภทการเปรียบเทียบ		# (66)	
10. ขนาดอิทธิพล	10.1 ระดับ	# (67)	## (68-70)
	10.2 ขนาด		
11. ผลการทดสอบ	11.1 สถิติ	11.2 สรุป	11.3 ค่าสถิติ -prob # (71) # (72) # # # # # - # # # (73-80)
12. การทดลอง	12.1 แบบแผนการทดลอง	12.2 การควบคุม	## (81-82) # (83)

แบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยสำหรับการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์

1. รหัสงานวิจัย	2. Record	## (1-3)	## (4)
3. สหสัมพันธ์คู่ที่		## (5-6)	
4. ตัวแปรตาม		### (7-10)	
4.1 เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม	4.1.1 ประเภทเครื่องมือ	## (11)	
4.1.2 ชนิดความเที่ยง	4.1.3 ค่าความเที่ยง	## (12)	## (13-15) # (16)
4.1.4 ความตรง			
5. ตัวแปรต้น		### (17-20)	
5.1 เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม	5.1.1 ประเภทเครื่องมือ	## (21)	
5.1.2 ชนิดความเที่ยง	5.1.3 ค่าความเที่ยง	## (22)	## (23-25) # (26)
5.1.4 ความตรง			
6. ความสัมพันธ์	6.1 ระดับ 6.2 ขนาด	## (27)	## (28-30)
7. sample size		### (31-33)	
8. ผลการทดสอบ	8.1 สถิติ 8.2 สรุป 8.3 ค่าสถิติ -prob	## (34) # (35) ###	## (36-43)
3. สหสัมพันธ์คู่ที่		## (5-6)	
4. ตัวแปรตาม		### (7-10)	
4.1 เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม	4.1.1 ประเภทเครื่องมือ	## (11)	
4.1.2 ชนิดความเที่ยง	4.1.3 ค่าความเที่ยง	## (12)	## (13-15) # (16)
4.1.4 ความตรง			
5. ตัวแปรต้น		### (17-20)	
5.1 เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม	5.1.1 ประเภทเครื่องมือ	## (21)	
5.1.2 ชนิดความเที่ยง	5.1.3 ค่าความเที่ยง	## (22)	## (23-25) # (26)
5.1.4 ความตรง			
6. ความสัมพันธ์	6.1 ระดับ 6.2 ขนาด	## (27)	## (28-30)
7. sample size		### (31-33)	
8. ผลการทดสอบ	8.1 สถิติ 8.2 สรุป 8.3 ค่าสถิติ -prob	## (34) # (35) ###	## (36-43)
3. สหสัมพันธ์คู่ที่		## (5-6)	
4. ตัวแปรตาม		### (7-10)	
4.1 เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม	4.1.1 ประเภทเครื่องมือ	## (11)	
4.1.2 ชนิดความเที่ยง	4.1.3 ค่าความเที่ยง	## (12)	## (13-15) # (16)
4.1.4 ความตรง			
5. ตัวแปรต้น		### (17-20)	
5.1 เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม	5.1.1 ประเภทเครื่องมือ	## (21)	
5.1.2 ชนิดความเที่ยง	5.1.3 ค่าความเที่ยง	## (22)	## (23-25) # (26)
5.1.4 ความตรง			
6. ความสัมพันธ์	6.1 ระดับ 6.2 ขนาด	## (27)	## (28-30)
7. sample size		### (31-33)	
8. ผลการทดสอบ	8.1 สถิติ 8.2 สรุป 8.3 ค่าสถิติ -prob	## (34) # (35) ###	## (36-43)

คู่มือลงทะเบียนข้อมูลแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร (ภาษาอังกฤษ)	ค่าของตัวแปร
1.รหัสงานวิจัย	CODE	001-999
2.Record	REC	
3.ปีที่ทำงานวิจัยเสร็จ	YEAR	เลข 2 ตัวท้ายของปี พ.ศ.ที่ทำงานวิจัยเสร็จ
4.จำนวนหน้าทั้งหมด	NUMPAGE T	001-999
5.จำนวนหน้าไม่รวม ภาคผนวก	NUMPAGE	001-999
6.สถาบันที่ผลิตงานวิจัย	UNIVER	1 = จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2 = มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 3 = มหาวิทยาลัยมหิดล 4 = มหาวิทยาลัยศิลปากร 5 = มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
7.คณะที่ผลิตงานวิจัย	FACUL	1 = ครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ 4 = พลศึกษา 2 = วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ 5 = สังคมศาสตร์ 3 = จิตวิทยา
8.สาขาที่ผลิตงานวิจัย	MAJOR	01 = ดนตรีศึกษา 02 = พื้นฐานการศึกษา/พัฒนศึกษา 03 = จิตวิทยาการศึกษา 04 = จิตวิทยาการแนะแนว 05 = จิตวิทยาพัฒนาการ 06 = การศึกษาปฐมวัย 07 = ประถมศึกษา 08 = อุดมศึกษา 09 = โสวัตศนศึกษา 10 = มัธยมศึกษา 11 = วิจัยการศึกษา 12 = นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร 13 = บริหารการศึกษา 14 = การศึกษานอกระบบ/การศึกษาผู้ใหญ่ 15 = การจัดการนันทนาการ 16 = วัดและประเมินผลการศึกษา 17 = เศรษฐศาสตร์การศึกษา

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร (ภาษาอังกฤษ)	ค่าของตัวแปร
9.หน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัย	OFFICE	01 = สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 02 = สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 03 = สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 04 = สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน 05 = เทศบาล 06 = รัฐวิสาหกิจ 07 = ชุมชน 08 = โรงพยาบาล 09 = วิทยาลัยพยาบาล 10 = สถานสงเคราะห์ 11 = ธุรกิจส่วนตัว/เอกชน 12 = กระทรวง/กรม 13 = นิสิต/นักศึกษาที่ยังไม่ได้ทำงาน 14 = โรงเรียนดนตรีเอกชน 15 = โรงเรียนสาธิต 16 = กรมศิลปากร 17 = ไม่ระบุ 18 = อื่นๆ.....
10.ประเภทงานวิจัย	TYPERES	1 = วิทยานิพนธ์/ปริญญาโท 2 = วิทยานิพนธ์/ปริญญาเอก
11.วัตถุประสงค์ของการวิจัย	RESOBJ	0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่ 0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่ 0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่ 0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่ 0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่ 0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่ 0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่ 0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่ 0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
12.แผนแบบการวิจัย	DSGN	1 = descriptive/survey 2 = comparative study 3 = correlation research

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร (ภาษาอังกฤษ)	ค่าของตัวแปร
12.แผนแบบการวิจัย (ต่อ)		4 = comparative study and correlational research 5 = lab/ experimental research 6 = evaluation research 7 = R & D 8 = qualitative research 9 = historical / documentary research 10 = research synthesis
13.เนื้อหาสาระ/เรื่องที่ ศึกษา	SUB	ประวัติศาสตร์ 010 = ประวัติ และวัฒนธรรมการถ่ายทอดดนตรี 011 = แนวคิดและวิธีการส่งเสริมและการถ่ายทอดดนตรี 012 = วิวัฒนาการการถ่ายทอดเครื่องดนตรี 013 = การถ่ายทอดวัฒนธรรมดนตรีในประเทศ/ต่างประเทศ พื้นฐานทางจิตวิทยาดนตรี 020 = ผลทางจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับดนตรี 021 = ความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี 022 = จิตวิทยาและความซาบซึ้งทางดนตรี 023 = ความถนัดทางดนตรี 024 = บรรยากาศการเรียนรู้ทางจิตวิทยา 025 = ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเล่นดนตรี 026 = องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับทักษะ/ ความสามารถทางดนตรี 027 = เจตคติต่อการเรียนดนตรี หลักสูตรและการสอนดนตรี 030 = หลักสูตรดนตรี 031 = ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร 032 = กิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรี 033 = การพัฒนาหลักสูตรดนตรี 034 = การศึกษา/วิเคราะห์หลักสูตรดนตรี 040 = การเรียนการสอนดนตรี 041 = การพัฒนานวัตกรรมการ/ชุดการสอนดนตรี 042 = การพัฒนารูปแบบ/กระบวนการเรียน การสอนดนตรี 043 = พฤติกรรมการเรียนการสอนดนตรี 044 = การจัดการและการจัดกิจกรรมการเรียน/สอนดนตรี 045 = สภาพ/ปัญหาการเรียนการสอนดนตรี

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร (ภาษาอังกฤษ)	ค่าของตัวแปร
13.เนื้อหาสาระ/เรื่องที่ ศึกษา (ต่อ)		046 = การเรียนการสอนทักษะดนตรี 047 = การเรียนการสอนทฤษฎีดนตรี 048 = บทบาทของกลุ่มคน/ชุมชน/สถาบันที่มีความสัมพันธ์ กับการเรียนการสอนดนตรี 049 = ทักษะ/ความคิดเห็นในการเรียนดนตรี 050 = การวัดและประเมินผลการเรียนดนตรี 051 = การวัดและประเมินผลการเรียนดนตรี 052 = สร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดทางดนตรี 053 = สภาพการประเมินผลดนตรี <u>การบริหาร/การนิเทศการเรียนการสอน</u> 060 = การบริหารและการนิเทศการเรียนการสอนทางดนตรี 061 = การบริหารการจัดกิจกรรม/การเรียนการสอนดนตรี อื่นๆ 070 = วิชาชีพดนตรี 071 = พัฒนาการของการศึกษาวิชาชีพดนตรีไทย 072 = ความคิดเห็นต่อมาตรฐานสาขาวิชาและวิชาชีพ
14.จำนวนตัวแปรหลัก		
14.1 ตัวแปรตาม	NUMDV	1 - 9
14.2 ตัวแปรต้น	NUMIV	01 - 99 / 00 = ไม่มีตัวแปรต้น/ไม่ระบุตัวแปรต้น
15.ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ ในการวิจัย	THEORY	
15.1 ดาลโครซ		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
15.2 ออร์ฟ		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
15.3 โคดาย		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
15.4 ซุซูกิ		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
15.5 ยามาฮา		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
15.6 กอร์ดอน		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
15.7 เบอร์เกตันและ บอร์ดแมน		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
15.8 ความถนัดทาง ดนตรีของซีซอร์		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร (ภาษาอังกฤษ)	ค่าของตัวแปร
15.9 แนวคิด/ทฤษฎีดนตรี ไทยของมนตรี ตราโมท		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
15.10 แนวคิดของ อรวรรณ บรรจงศิลป์		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
15.11 แนวคิดของ ณรุทธ์ สุทธจิตต์		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
15.12 แนวคิดของวิมล ศรีอุปรมัย		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
15.13 พัฒนาการ		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
15.14 พฤติกรรมนิยม		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
15.15 ปัญญานิยม		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
15.16 ปัญญาสังคม		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
15.17 มานุษยนิยม		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
15.18 แนวคิด/ทฤษฎี ดนตรีไทย ของ อุทิศ นาคสวัสดิ์		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
16.สมมติฐานของการวิจัย		
16.1 ประเภท	TYPEHYPO	0 = ไม่มีสมมติฐาน, 1 = มีทิศทาง, 2 = ไม่มีทิศทาง 3 = มีทิศทางและไม่มีทิศทาง
16.2 จำนวน	NUMHYPO	00 - 99
17.กลุ่มตัวอย่าง		
17.1 วิธีการเลือกกลุ่ม ตัวอย่าง	METSELE	1 = ไม่ระบุการเลือกกลุ่มตัวอย่าง / ไม่ได้มาจากการสุ่ม 2 = ใช้กลุ่มประชากรศึกษา 3 = การเลือกแบบเจาะจง 4 = การสุ่มแบบง่าย 5 = การสุ่มแบบเป็นระบบ 6 = การสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม 7 = การสุ่มแบบแบ่งชั้น 8 = การสุ่มแบบหลายขั้นตอน 9 = ได้มาจากการสุ่มแต่ไม่ระบุวิธีสุ่ม

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร (ภาษาอังกฤษ)	ค่าของตัวแปร
17.2 สถานภาพ กลุ่มตัวอย่าง	STATUS	1 = นักเรียน 2 = นิสิตนักศึกษา 3 = ครู/อาจารย์ 4 = ผู้บริหาร 5 = ผู้ปกครอง 6 = เจ้าหน้าที่ทางการศึกษา 7 = ศิลปิน/ผู้ทรงคุณวุฒิทางดนตรี/ศิลปินแห่งชาติ 8 = รวมกลุ่มตัวอย่างหลายสถานภาพ
17.3 ระดับการศึกษา ของกลุ่มตัวอย่าง	LEVEL	1 = ปฐมวัย 2 = ประถมศึกษา 3 = มัธยมศึกษา 4 = อาชีวศึกษา 5 = อุดมศึกษา 6 = ครู/อาจารย์/ผู้บริหารระดับประถม 7 = ครู/อาจารย์/ผู้บริหารระดับมัธยม 8 = ครู/อาจารย์/ผู้บริหารระดับอาชีวศึกษา 9 = ครู/อาจารย์/ผู้บริหารระดับ อุดมศึกษา 10 = รวมหลายระดับการศึกษา 11 = ระดับการศึกษาโรงเรียนดนตรีเอกชน 12 = ไม่ระบุระดับการศึกษา
17.4 แหล่งที่มาของกลุ่ม ตัวอย่าง	SOURCE	01 = สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 02 = สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 03 = สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 04 = สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน 05 = เทศบาล 06 = วิทยาลัยนาฏศิลป์ 07 = โรงเรียนสาธิต 08 = โรงเรียนดนตรีเอกชน 09 = สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร 10 = กลุ่มตัวอย่างจากแหล่งที่มาหลายแหล่ง 11 = การศึกษานอกโรงเรียน
17.5 ขนาดของกลุ่ม ตัวอย่าง (รวม)	SUMSIZE	0001-9999

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร (ภาษาอังกฤษ)	ค่าของตัวแปร
18.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย		
18.1 คุณภาพเครื่องมือ ในภาพรวม	QUAINSU	0 = ต่ำมาก 1 = ต่ำ 2 = ปานกลาง 3 = ดี 4 = ดีมาก 5 = ไม่ระบุคุณภาพเครื่องมือ
18.2 ประเภทเครื่องมือ 18.2.1 แบบสอบถาม 18.2.2 แบบทดสอบ 18.2.3 แบบวัด ทักษะ และ อื่นๆ) 18.2.4 แบบฝึกทักษะ/ แบบฝึกหัด 18.2.5 แบบสัมภาษณ์ 18.2.6 แบบสังเกต 18.2.7 สื่อประสม 18.2.8 แบบสำรวจ 18.2.9 แผนการสอน 18.2.10 โปรแกรมการ สอนฝึก 18.2.11 แบบศึกษา เอกสาร 18.2.12 แบบรายงาน ตนเอง 18.2.13 แบบประเมิน	TYPEINSTU	0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่ 0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่ 0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่ 0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่ 0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่ 0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่ 0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่ 0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่ 0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่ 0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่ 0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่ 0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่ 0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่ 0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่ 0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
19.การวิเคราะห์ข้อมูล 19.1 จำนวนวิธีวิเคราะห์	NUMANA	0 - 9
19.2 การใช้คอมพิวเตอร์	COMPUTER	0 = ไม่ระบุ, 1 = ไม่ใช้ 2 = ใช้
19.3 ประเภทของการ วิเคราะห์ข้อมูล 19.3.1 content analysis	TYPEANA	0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
19.3.2 descriptive stat		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร (ภาษาอังกฤษ)	ค่าของตัวแปร
19.3.3 nonparametric		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
19.3.4 t-test		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
19.3.5 simple correlation		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
19.3.6 simple regression		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
19.3.7 ANOVA (one-way)		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
19.3.8 ANOVA (two-way)		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
19.3.9 ANCOVA (one-way)		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
19.3.10 factor analysis		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
19.3.11 path analysis		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
19.3.12 multiple correlation		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
19.3.13 multiple regression		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
19.3.14 LISREL model		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
19.3.15 HLM		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
19.3.16 chi-square		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
17 wilcoxon matched pairs signed-ranks test		0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่

คู่มือลงทะเบียนข้อมูลแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย
สำหรับการประมาณค่าขนาดอิทธิพล และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร (ภาษาอังกฤษ)	ค่าของตัวแปร
1. ลำดับที่ของการทดสอบ	NUMTEST	01 - 99
2. ประเภทของตัวแปรต้น/ตัวแปรตาม	DV	<p>1.บริบทของการเรียนการสอนดนตรี</p> <p>1.1 บริบทของพื้นฐานทางจิตวิทยา</p> <p><u>1000 = จิตพิสัย/บริบททางจิตวิทยา</u></p> <p>1001 = เจตคติ/ทัศนคติ/ค่านิยม</p> <p>1002 = แรงจูงใจ</p> <p>1003 = บรรยากาศการเรียนรู้อาสาสมัครทางจิตวิทยา</p> <p>1.2 บริบทของพื้นฐานทางสังคมวิทยา</p> <p><u>2000 = สภาพแวดล้อม/สภาพความเป็นอยู่ในชุมชน/สถาบัน/สังคม</u></p> <p>2001 = สภาพแวดล้อม/สิ่งแวดล้อม/บรรยากาศ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ในครอบครัว - ในชุมชน/สังคม <p>2002 = สถาบันการศึกษา</p> <p>2003 = ขนาดของสถาบันการศึกษา/โรงเรียน</p> <p>2004 = สาขาวิชา/หมวดวิชา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ดนตรีไทย - ดนตรีตะวันตก - ทักษะดนตรี - ทฤษฎีดนตรี/การประพันธ์เพลง <p>2005 = สัมพันธภาพของคนในสังคม</p> <p><u>3000 = ภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง</u></p> <p>3001 = ตำแหน่งข้าราชการ/ตำแหน่งงานผู้ปกครอง</p> <p>3002 = ระดับการศึกษา/ระดับชั้นเรียนของครู/นักเรียน</p> <p>3003 = ภูมิหลังของผู้เรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพศผู้เรียน - อายุผู้เรียน - ประสบการณ์การเรียนดนตรี - ความรับผิดชอบ/ความกระตือรือร้น

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร (ภาษาอังกฤษ)	ค่าของตัวแปร
2. ประเภทของ ตัวแปรต้น/ตัวแปรตาม (ต่อ)	DV	<p>3004 = ภูมิหลังของผู้สอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพศผู้สอน - อายุผู้สอน - ประสบการณ์ในการสอนดนตรี - ความพร้อมของครูผู้สอน - วุฒิการศึกษา/ระดับการศึกษา <p><u>2.การศึกษาทางด้านดนตรี</u></p> <p>2.1 หลักสูตรและการสอนดนตรี</p> <p>4000 = วิธีการ/กระบวนการเรียนการสอน</p> <p>4001 = วิธีการสอน/กระบวนการสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสอนตามแนวคิดของโคตตาย - การสอนตามแนวคิดของเบอร์เกตันและ บอร์ดแมน - การสอนของโคตตาย/เบอร์เกตัน/บอร์ดแมน - การสอนตามแนวเมตาคognition - การสอนจุลบท+การสอนปกติ - การสอนจุลบท - การสอนแบบคิดอย่างมีวิจารณญาณ+การสอนปกติ - บทเรียนโมดูล+การสอนปกติ - การสอนแยกกระบวนจังหวะ+การสอนปกติ - การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้+การสอนแบบปกติ - การสอนโดยบทเรียนผ่านเว็บ+การสอนแบบปกติ <p>4002 = วิธีการเรียน/กระบวนการเรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเรียนแบบร่วมมือในรายวิชาดนตรี - กระบวนการเรียนรู้ภาษา - การเรียนขลุ่ยรีคอร์เดอร์และการเรียนขับร้อง - การเรียนด้วยเพลงพื้นบ้าน - การเรียนด้วยเพลงไทยสมัยนิยม/เพลงไทยสากล - การเรียนด้วยเพลงพื้นบ้าน+การเรียนปกติ - การเรียนโดยการอ่านโน้ต+ร้องโน้ต

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร (ภาษาอังกฤษ)	ค่าของตัวแปร
2. ประเภทของ ตัวแปรต้น/ตัวแปรตาม (ต่อ)	DV	<p>4003 = กิจกรรมการเรียนการสอนดนตรี</p> <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมการเรียนการสอน - กิจกรรมเสริมหลักสูตร - กิจกรรมทักษะดนตรี <p>5000 = สื่อ/ชุดการสอน/โปรแกรมการสอน</p> <p>5001 = โปรแกรม/ชุดการเรียนการสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - โปรแกรมส่งเสริมความสามารถ - โปรแกรมการสอน/ชุดการสอนดนตรีไทย - โปรแกรมการสอน/ชุดการสอนดนตรีสากล <p>5002 = สื่อการเรียนการสอนดนตรี</p> <ul style="list-style-type: none"> - นิทานประกอบดนตรี - สีของตัวโน้ต - สื่อการเรียนการสอนทั่วไป - คอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาดนตรี <p>5003 = บทเพลง/ทำนองบทเพลง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ดนตรีประกอบการอ่าน - ทำนองบทเพลง - ดนตรีประกอบการขับร้อง - ทำนองเพลงที่คุ้นเคย+ไม่คุ้นเคย - ดนตรีประกอบการจัดกิจกรรม <p>6000 = การวัดและประเมินผลการเรียนดนตรี</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวัดและประเมินผลในหลักสูตร - สภาพการปฏิบัติในการประเมินผลทักษะดนตรี <p>3.ผลที่เกิดจากการเรียนดนตรี</p> <p>7000 = พุทธิพิสัย</p> <p>7001 = ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรี</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีด้านทฤษฎี - ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทั่วไป - ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีสากล - ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนขับร้อง(ทฤษฎี)

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร (ภาษาอังกฤษ)	ค่าของตัวแปร
2. ประเภทของ ตัวแปรต้น/ตัวแปรตาม (ต่อ)	DV	<p><u>8000 = จิตพิสัย</u></p> <p>8001 = เจตคติ/ทัศนคติ/ค่านิยม</p> <p>8002 = ความคาดหวัง/ความพึงพอใจ</p> <p>8003 = คะแนนจิตลักษณะของผู้เรียน</p> <p><u>9000 = ทักษะพิสัย</u></p> <p>9001 = ทักษะ/ความสามารถทางดนตรี</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผลการเรียนรู้การเรียนทักษะเครื่องดนตรี - ผลผลการเรียนทักษะขับร้อง - ทักษะการอ่านโน้ต - ผลการเรียนรู้สอดประสาน - ความสามารถในการทำอิมโพรไวเซชัน - ความสามารถทางการขับร้อง - ความสามารถด้านการจำแนกระดับเสียง - ความสามารถด้านการจำแนกความดังของเสียง - ความสามารถด้านการจำลีลาจังหวะ - ความสามารถด้านการจำแนกความยาวของเสียง - ความสามารถด้านการจำแนกคุณภาพเสียง - ความสามารถด้านการจำแนกทำนอง <p>9002 = ความถนัดทางดนตรี</p> <p><u>10000 = ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ/ปัญหาการเรียน/สอนดนตรี</u></p> <p>10001 = ปัญหาการเรียนการสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาการสอน/การใช้หลักสูตรดนตรี - ปัญหาการสร้างข้อสอบวัดพุทธิพิสัย <p>10002 = ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรี</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ - ความคิดเห็นต่อเนื้อหาการสอนทักษะของผู้สอน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัย 3.1 ประเภท เครื่องมือ	TYPEINS	<p>1 = แบบสอบถาม 2 = แบบทดสอบ</p> <p>3 = แบบวัด (ทักษะ และอื่นๆ)</p> <p>4 = แบบฝึกทักษะ/แบบฝึกหัด 5 = แบบสัมภาษณ์</p> <p>6 = แบบสังเกต 7 = แบบสำรวจ 8 = ชุดการสอน</p>

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร (ภาษาอังกฤษ)	ค่าของตัวแปร
3.2 ชนิดความเที่ยง	TYPEREL	0 = ไม่ระบุค่าความเที่ยง 1 = Test - retest method 2 = α - coefficient 3 = Kuder - Richardson 4 = interrater reliability 5 = Equivalent - form 6 = Split - half method 7 = α - coefficient + KR
3.3 ค่าความเที่ยง ของเครื่องมือวัด ตัวแปรตาม	RDV	.000 - .999
3.4 ค่าความเที่ยง ของเครื่องมือวัดตัว แปรต้น	RIV	.000 - .999
3.5 ความตรง ของเครื่องมือ	VALID	0 = ไม่ระบุ 1 = ความตรงตามเนื้อหา 2 = ความตรงตามโครงสร้าง 3 = ความตรงตามสภาพ 4 = ความตรงเชิงพยากรณ์ 5 = ความตรงตามเนื้อหาและโครงสร้าง 6 = ความตรงตามเกณฑ์สัมพัทธ์ 7 = ความตรงตามเนื้อหาและความตรงเชิงพยากรณ์
4.ขนาดกลุ่มตัวอย่าง	SAMPLE	000 - 999
5.ประเภทการ เปรียบเทียบ	TYPECOMPA	1 = เปรียบเทียบกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม 2 = เปรียบเทียบ pretest กับ posttest 3 = ความสัมพันธ์ 4 = เปรียบเทียบตัวแปรตามระหว่างกลุ่มตัวแปรต้น 5 = เปรียบเทียบตัวแปรตามกับเกณฑ์มาตรฐาน
6.ขนาดอิทธิพล	ES	0.00 - 9.00
7. ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์	COR	0.00 - 0.99
8.ผลการทดสอบ 8.1 สถิติ	STAT	1 = Z-test 2 = t-test dependent 3 = t-test independent 4 = one-way ANOVA 5 = two-way ANOVA 6 = three-way ANOVA 7 = ANCOVA 8 = สถิติไค - สแควร์ 9 = Pearson

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร (ภาษาอังกฤษ)	ค่าของตัวแปร
8.2 สรุปผลการ ทดสอบสมมติฐาน	SIGNF	0 = ไม่แตกต่างกัน 1 = ไม่แตกต่างที่ระดับ .01 2 = ไม่แตกต่างที่ระดับ .05 3 = แตกต่างที่ระดับ .01 4 = แตกต่างที่ระดับ .05 5 = แตกต่างที่ระดับ < .01 6 = แตกต่างที่ระดับ > .05
9.แบบแผนการทดลอง	EXDESIGN	01 = True control group posttest - only design 02 = True control group pretest - posttest design 03 = True control group pretest - posttest time series 04 = Pretest - posttest non randomized design 05 = The one group pretest - posttest design 06 = Time series 07 = Posttest only group design 08 = Quasi Experimental 09 = Empirical group study 10 = ไม่ใช้การทดลอง
10.การควบคุม ตัวแปรแทรกซ้อน	CONTROL	1 = randomization 2 = blocking 3 = matching 4 = elimination 5 = stat control 6 = ไม่ระบุงการควบคุม/ไม่มีการควบคุม 7 = ไม่มีการควบคุมเพราะไม่ใช้การทดลอง

แบบประเมินคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษา

ชื่อผู้วิจัยปีที่ทำวิจัยเสร็จ ปีที่สืบค้น.....

ชื่อเรื่อง.....

ประเภทงานวิจัย **# 1.** งานวิจัยเชิงปริมาณ

2. งานวิจัยเชิงคุณภาพ

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย **ü** ลงในช่องที่ตรงกับลักษณะของงานวิจัยที่ประเมิน โดยพิจารณาประกอบกับเกณฑ์การประเมินงานวิจัย

ลักษณะของงานวิจัยที่ประเมิน	ผลการประเมิน				
	0	1	2	3	4
1. ชื่อเรื่องงานวิจัยมีความชัดเจน					
1.1 ชื่อเรื่องงานวิจัยมีความชัดเจน (งานวิจัยเชิงปริมาณ)					
1.2 ชื่อเรื่องงานวิจัยมีความชัดเจน (งานวิจัยเชิงคุณภาพ)					
2. ปัญหาการวิจัยชัดเจน สอดคล้องกับชื่อเรื่อง					
2.1 ปัญหาการวิจัยชัดเจน สอดคล้องกับชื่อเรื่อง (งานวิจัยเชิงปริมาณ)					
2.2 ปัญหาการวิจัยชัดเจน สอดคล้องกับชื่อเรื่อง (งานวิจัยเชิงคุณภาพ)					
3. วัตถุประสงค์การวิจัยสอดคล้องกับชื่อเรื่องและปัญหาการวิจัย					
3.1 วัตถุประสงค์การวิจัยสอดคล้องกับชื่อเรื่องและปัญหาการวิจัย (งานวิจัยเชิงปริมาณ)					
3.2 วัตถุประสงค์การวิจัยสอดคล้องกับชื่อเรื่องและปัญหาการวิจัย (งานวิจัยเชิงคุณภาพ)					
4. เรื่องที่ทำวิจัยมีความสำคัญและมีประโยชน์					
5. สมมุติฐานการวิจัยมีความเหมาะสม ชัดเจน และสมเหตุสมผล					
6. การกำหนดขอบเขตของการวิจัยมีความเหมาะสม ชัดเจน และสมเหตุสมผล					
7. ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัยมีความเหมาะสม					
8. การเขียนข้อจำกัดของการวิจัยมีความสมเหตุสมผลถูกต้องตามหลักการวิจัย					
9. นิยามศัพท์เฉพาะมีความชัดเจน					
10. รายงานเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับปัญหาวิจัย					
11. รายงานเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีความทันสมัย					
12. กรอบความคิดในการวิจัยมีความถูกต้องและเหมาะสมกับปัญหาวิจัย					
13. การออกแบบการวิจัยเหมาะสมและสอดคล้องกับปัญหาวิจัย					
14. กำหนดประชากร และขนาดกลุ่มตัวอย่างเหมาะสมกับปัญหาวิจัย					
15. การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากร					
15.1 การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากร (งานวิจัยเชิงปริมาณ)					
15.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากร (งานวิจัยเชิงคุณภาพ)					

ลักษณะของงานวิจัยที่ประเมิน	ผลการประเมิน				
	0	1	2	3	4
16. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีคุณภาพ					
17. กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเหมาะสมกับปัญหาวิจัย					
18. ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มีคุณภาพ					
19. การวิเคราะห์ข้อมูลมีความเหมาะสม					
19.1 การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัยเชิงปริมาณ					
19.2 การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพ					
20. การแปลความผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีความถูกต้อง และเหมาะสม					
21. ผลสรุปที่ได้จากการวิจัยมีความครอบคลุม และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ / ปัญหาวิจัย					
22. การอภิปรายผลสอดคล้องกับผลการวิจัยและครอบคลุมประเด็นปัญหา					
23. ข้อเสนอแนะในการวิจัยมีความเหมาะสม					
24. ประโยชน์ของการวิจัยในด้านการนำไปปฏิบัติ					
25. ประโยชน์ของการวิจัยในด้านวิชาการ					
26. การนำเสนอรายงานการวิจัยชัดเจน ครบถ้วน					
27. การเขียนรายงานการวิจัยถูกต้องตามหลักวิชาการ					
28. ภาคผนวกประกอบไปด้วยสาระที่เสริมความรู้ในงานวิจัย					
29. คุณภาพงานวิจัยโดยสรุปในภาพรวม					

เกณฑ์การประเมินคุณภาพงานวิจัยทางดนตรีศึกษา

1. ชื่อเรื่องงานวิจัยมีความชัดเจน

1.1 ชื่อเรื่องงานวิจัยมีความชัดเจน (งานวิจัยเชิงปริมาณ)

4 หมายถึง ชื่อเรื่องงานวิจัยระบุถึงตัวแปรตาม ตัวแปรต้น กลุ่มประชากรที่ศึกษา และวิธีการศึกษาหรือวิธีวิทยาการวิจัย

3 หมายถึง ชื่อเรื่องงานวิจัยระบุถึงตัวแปรตาม ตัวแปรต้น และกลุ่มประชากรที่ศึกษา

2 หมายถึง ชื่อเรื่องงานวิจัยระบุถึงตัวแปรตาม และตัวแปรต้น

1 หมายถึง ชื่อเรื่องงานวิจัยระบุตัวแปรตามเพียงอย่างเดียว

0 หมายถึง ชื่อเรื่องงานวิจัยไม่ระบุถึงตัวแปรสำคัญ หรือไม่ชัดเจน

1.2 ชื่อเรื่องงานวิจัยมีความชัดเจน (งานวิจัยเชิงคุณภาพ)

4 หมายถึง ชื่อเรื่องงานวิจัยระบุถึงตัวแปร/ปรากฏการณ์ที่ศึกษา บริบทที่ศึกษา กลุ่มประชากรที่ศึกษา และใช้ภาษาเข้าใจง่าย กระชับ

3 หมายถึง ชื่อเรื่องงานวิจัยระบุถึงตัวแปร/ปรากฏการณ์ที่ศึกษา บริบทที่ศึกษา และกลุ่มประชากรที่ศึกษา

2 หมายถึง ชื่อเรื่องงานวิจัยระบุถึงตัวแปร/ปรากฏการณ์ที่ศึกษา และบริบทที่ศึกษา

1 หมายถึง ชื่อเรื่องงานวิจัยระบุถึงตัวแปร/ปรากฏการณ์ที่ศึกษาเพียงอย่างเดียว

0 หมายถึง ชื่อเรื่องงานวิจัยไม่ระบุถึงตัวแปร/ปรากฏการณ์ที่ศึกษาสำคัญ หรือไม่ชัดเจน

2. ปัญหาการวิจัยชัดเจน สอดคล้องกับชื่อเรื่อง

2.1 ปัญหาการวิจัยชัดเจน สอดคล้องกับชื่อเรื่อง (งานวิจัยเชิงปริมาณ)

4 หมายถึง ปัญหาการวิจัยชัดเจน และสอดคล้องกับชื่อเรื่อง และระบุถึงตัวแปรตาม ตัวแปรต้น กลุ่มประชากรที่ศึกษา และวิธีการศึกษาหรือวิธีวิทยาการวิจัย

3 หมายถึง ปัญหาการวิจัยชัดเจน และสอดคล้องกับชื่อเรื่อง และระบุถึงตัวแปรตาม ตัวแปรต้น และกลุ่มประชากรที่ศึกษา

2 หมายถึง ปัญหาการวิจัยชัดเจน และสอดคล้องกับชื่อเรื่อง และระบุถึงตัวแปรตาม และตัวแปรต้น

1 หมายถึง ปัญหาการวิจัยชัดเจน และสอดคล้องกับชื่อเรื่อง และระบุถึงตัวแปรตาม

0 หมายถึง ปัญหาการวิจัยไม่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัย และไม่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง

2.2 ปัญหาการวิจัยชัดเจน สอดคล้องกับชื่อเรื่อง (งานวิจัยเชิงคุณภาพ)

4 หมายถึง ปัญหาการวิจัยชัดเจน และสอดคล้องกับชื่อเรื่อง และระบุถึงตัวแปร/ปรากฏการณ์ ที่ศึกษาบริบทที่ศึกษา กลุ่มประชากรที่ศึกษา และใช้ภาษาเข้าใจง่าย อธิบายได้ชัดเจน

3 หมายถึง ปัญหาการวิจัยชัดเจน และสอดคล้องกับชื่อเรื่อง และระบุถึงตัวแปร/ปรากฏการณ์ ที่ศึกษา บริบทที่ศึกษา และกลุ่มประชากรที่ศึกษา

2 หมายถึง ปัญหาการวิจัยชัดเจน และสอดคล้องกับชื่อเรื่อง และระบุถึงตัวแปร/ปรากฏการณ์ ที่ศึกษา และบริบทที่ศึกษา

1 หมายถึง ปัญหาการวิจัยชัดเจน และสอดคล้องกับชื่อเรื่อง และระบุถึงตัวแปร/ปรากฏการณ์ ที่ศึกษา

0 หมายถึง ปัญหาการวิจัยไม่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัย และไม่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง

3. วัตถุประสงค์การวิจัยสอดคล้องกับชื่อเรื่องและปัญหาการวิจัย

3.1 วัตถุประสงค์การวิจัยสอดคล้องกับชื่อเรื่องและปัญหาการวิจัย (งานวิจัยเชิงปริมาณ)

4 หมายถึง วัตถุประสงค์การวิจัยสอดคล้องกับชื่อเรื่องและปัญหาการวิจัย โดยระบุถึง ตัวแปรตาม ตัวแปรต้น กลุ่มประชากรที่ศึกษา และมีการจัดเรียงวัตถุประสงค์ตามลำดับของการศึกษาหรือระดับของปัญหาวิจัย

3 หมายถึง วัตถุประสงค์การวิจัยสอดคล้องกับชื่อเรื่องและปัญหาการวิจัย โดยระบุถึง ตัวแปรตาม ตัวแปรต้น และกลุ่มประชากรที่ศึกษา

2 หมายถึง วัตถุประสงค์การวิจัยสอดคล้องกับชื่อเรื่องและปัญหาการวิจัย โดยระบุถึง ตัวแปรตาม และตัวแปรต้น

1 หมายถึง วัตถุประสงค์การวิจัยสอดคล้องกับชื่อเรื่องและปัญหาการวิจัย แต่ระบุตัวแปรตาม เพียงตัวเดียว

0 หมายถึง วัตถุประสงค์การวิจัยไม่สอดคล้องกับชื่อเรื่องและปัญหาการวิจัย

3.2 วัตถุประสงค์การวิจัยสอดคล้องกับชื่อเรื่องและปัญหาการวิจัย (งานวิจัยเชิงคุณภาพ)

4 หมายถึง วัตถุประสงค์การวิจัยสอดคล้องกับชื่อเรื่องและปัญหาการวิจัย โดยระบุถึง ตัวแปร/ปรากฏการณ์ที่ศึกษา บริบทที่ศึกษา กลุ่มประชากรที่ศึกษา และมีการจัดเรียงวัตถุประสงค์ตามลำดับของการศึกษา หรือระดับของปัญหาวิจัย

3 หมายถึง วัตถุประสงค์การวิจัยสอดคล้องกับชื่อเรื่องและปัญหาการวิจัย โดยระบุถึง ตัวแปร/ปรากฏการณ์ที่ศึกษา บริบทที่ศึกษา และกลุ่มประชากรที่ศึกษา

2 หมายถึง วัตถุประสงค์การวิจัยสอดคล้องกับชื่อเรื่องและปัญหาการวิจัย โดยระบุถึง ตัวแปร/ปรากฏการณ์ที่ศึกษา และบริบทที่ศึกษา

1 หมายถึง วัตถุประสงค์การวิจัยสอดคล้องกับชื่อเรื่องและปัญหาการวิจัย โดยระบุถึงตัวแปร/ปรากฏการณ์ที่ศึกษาเพียงอย่างเดียว

0 หมายถึง วัตถุประสงค์การวิจัยไม่สอดคล้องกับชื่อเรื่องและปัญหาการวิจัย

4. เรื่องที่ทำวิจัยมีความสำคัญและมีประโยชน์

4 หมายถึง เรื่องที่ทำวิจัยมีความสำคัญ มีประโยชน์ต่อศาสตร์ทางดนตรีศึกษา ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่และสามารถนำไปใช้ได้จริง

3 หมายถึง เรื่องที่ทำวิจัยมีความสำคัญ มีประโยชน์ต่อศาสตร์ทางดนตรีศึกษา และทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่

2 หมายถึง เรื่องที่ทำวิจัยมีความสำคัญ และมีประโยชน์ต่อศาสตร์ทางดนตรีศึกษา

1 หมายถึง เรื่องที่ทำวิจัยมีความสำคัญ แต่ไม่เกิดประโยชน์ต่อศาสตร์ทางดนตรีศึกษา

0 หมายถึง เรื่องที่ทำวิจัยไม่มีความสำคัญและไม่มีประโยชน์

5. สมมุติฐานการวิจัยมีความเหมาะสม ชัดเจน และสมเหตุสมผล

4 หมายถึง สมมุติฐานการวิจัยที่มีทิศทาง โดยมีการระบุถึงตัวแปรต้น และตัวแปรตามที่สอดคล้องกับปัญหาวิจัย และมีหลักการหรือเหตุผลประกอบการตั้งสมมุติฐานและสามารถทดสอบได้

3 หมายถึง สมมุติฐานการวิจัยที่มีทิศทาง โดยมีการระบุถึงตัวแปรต้น และตัวแปรตามที่สอดคล้องกับปัญหาวิจัย และมีหลักการหรือเหตุผลประกอบการตั้งสมมุติฐาน

2 หมายถึง สมมุติฐานการวิจัยมีการระบุถึงตัวแปรต้น และตัวแปรตามที่สอดคล้องกับปัญหาวิจัย และมีหลักการหรือเหตุผลประกอบการตั้งสมมุติฐานสำหรับสมมุติฐานไม่มีทิศทาง

1 หมายถึง สมมุติฐานการวิจัยมีการระบุถึงตัวแปรต้น และตัวแปรตามที่สอดคล้องกับปัญหาวิจัย

0 หมายถึง ไม่ระบุสมมุติฐานการวิจัย หรือ ไม่มีสมมุติฐานการวิจัย

6. การกำหนดขอบเขตของการวิจัยมีความเหมาะสม ชัดเจน และสมเหตุสมผล

4 หมายถึง กำหนดขอบเขตของการวิจัยโดยมีการระบุถึงตัวแปร/ปรากฏการณ์ที่ศึกษา ประชากรที่ศึกษา บริบท/ช่วงเวลาการศึกษา และมีหลักการหรือเหตุผลรองรับโดยสามารถอธิบายเหตุผลในการกำหนดขอบเขตของการวิจัยได้อย่างสมเหตุสมผล

3 หมายถึง กำหนดขอบเขตของการวิจัยโดยมีการระบุถึงตัวแปร/ปรากฏการณ์ที่ศึกษา ประชากรที่ศึกษา และบริบท/ช่วงเวลาการศึกษา

2 หมายถึง กำหนดขอบเขตของการวิจัยโดยมีการระบุถึงตัวแปร/ปรากฏการณ์ที่ศึกษา และประชากรที่ศึกษา

1 หมายถึง กำหนดขอบเขตของการวิจัยไม่ครอบคลุมตัวแปร/ปรากฏการณ์ที่ศึกษา หรือ ประชากรที่ศึกษาโดยระบุเพียงอย่างเดียวหนึ่งเท่านั้น

0 หมายถึง ไม่ระบุขอบเขตของการวิจัย

7. ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัยมีความเหมาะสม

4 หมายถึง กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นโดยมีเหตุผลรองรับที่เหมาะสมกับปัญหาวิจัยอย่างสมเหตุสมผล

3 หมายถึง กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นโดยมีเหตุผลรองรับที่เหมาะสมกับปัญหาวิจัย

2 หมายถึง กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นโดยไม่มีเหตุผลรองรับ

1 หมายถึง ไม่ระบุข้อตกลงเบื้องต้น

0 หมายถึง กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นไม่ถูกต้องและไม่สอดคล้องกับปัญหาวิจัย

8. การเขียนข้อจำกัดของการวิจัยมีความสมเหตุสมผลถูกต้องตามหลักการวิจัย

4 หมายถึง ระบุข้อจำกัดของการวิจัยอย่างสมเหตุสมผล โดยแสดงให้เห็นถึงข้อบกพร่องในการวิจัย และอธิบายถึงสาเหตุและผลของข้อจำกัดนั้นๆที่เกิดขึ้นในการวิจัย รวมทั้งข้อเสนอแนะของผู้วิจัย

3 หมายถึง ระบุข้อจำกัดของการวิจัยอย่างสมเหตุสมผล โดยแสดงให้เห็นถึงข้อบกพร่องในการวิจัย และอธิบายถึงสาเหตุและผลของข้อจำกัดนั้นๆที่เกิดขึ้นในการวิจัย

2 หมายถึง ระบุข้อจำกัดของการวิจัยอย่างสมเหตุสมผล โดยแสดงให้เห็นถึงข้อบกพร่องในการวิจัย

1 หมายถึง ไม่ระบุข้อจำกัดของการวิจัย

0 หมายถึง ระบุข้อจำกัดของการวิจัยไม่สมเหตุสมผล และไม่ถูกต้องตามหลักการวิจัย

9. นิยามศัพท์เฉพาะมีความชัดเจน

4 หมายถึง นิยามศัพท์เฉพาะในเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติการอย่างครอบคลุม ครบถ้วน รวมทั้งบอกรายละเอียดถึงวิธีการวัดตัวแปรที่ชัดเจน

3 หมายถึง นิยามศัพท์เฉพาะในเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติการอย่างครอบคลุม ครบถ้วน

2 หมายถึง นิยามศัพท์เฉพาะในเชิงทฤษฎีเพียงอย่างเดียว

1 หมายถึง นิยามศัพท์เฉพาะที่ไม่จำเป็น หรือนิยามไม่ครอบคลุมตัวแปรที่สำคัญ

0 หมายถึง ไม่นิยามศัพท์เฉพาะ

10. รายงานเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับปัญหาวิจัย

4 หมายถึง รายงานเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับปัญหาวิจัย โดยมีรายละเอียดในแต่ละเล่มสัมพันธ์กัน เชื่อมโยงกัน มีการสังเคราะห์สรุปเนื้อหาที่ศึกษาในแต่ละหัวข้อ และมีการอ้างอิงที่ครบถ้วน

3 หมายถึง รายงานเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับปัญหาวิจัย โดยมีรายละเอียดในแต่ละเล่มสัมพันธ์กัน เชื่อมโยงกัน มีการอ้างอิงที่ครบถ้วน

2 หมายถึง รายงานเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับปัญหาวิจัย โดยมีรายละเอียดในแต่ละเล่มสัมพันธ์กัน เชื่อมโยงกัน แต่มีการอ้างอิงไม่ครบถ้วน

1 หมายถึง รายงานเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับปัญหาวิจัย แต่รายละเอียดในแต่ละเล่มไม่สัมพันธ์กัน หรือไม่มีการอ้างอิง

0 หมายถึง รายงานเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไม่สอดคล้องกับปัญหาวิจัย

11. รายงานเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีความทันสมัย

4 หมายถึง รายงานเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ มีความทันสมัย โดยศึกษาย้อนหลังมากที่สุด 5 ปี พ.ศ.

3 หมายถึง รายงานเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ มีความทันสมัย โดยศึกษาย้อนหลังมากที่สุด 7 ปี พ.ศ.

2 หมายถึง รายงานเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ มีความทันสมัย โดยศึกษาย้อนหลังมากที่สุด 9 ปี พ.ศ.

1 หมายถึง รายงานเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ ไม่ทันสมัย/ปี พ.ศ. เก่า

0 หมายถึง รายงานเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเป็นภาษาไทย และ/หรือไม่ทันสมัย/ปี พ.ศ. เก่า

12. กรอบความคิดในการวิจัยมีความถูกต้องและเหมาะสมกับปัญหาวิจัย

4 หมายถึง กรอบความคิดในการวิจัยแสดงถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา โดยมีแนวคิดทฤษฎีสนับสนุน และนำเสนอเป็นแผนภาพที่ทำให้เข้าใจความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษาได้ง่าย และชัดเจน

3 หมายถึง กรอบความคิดในการวิจัยแสดงถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา โดยมีแนวคิดทฤษฎีสนับสนุน

2 หมายถึง กรอบความคิดในการวิจัยแสดงถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา

1 หมายถึง กรอบความคิดในการวิจัยไม่แสดงถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา

0 หมายถึง ไม่ระบุกรอบความคิดในการวิจัย

13. การออกแบบการวิจัยเหมาะสมและสอดคล้องกับปัญหาวิจัย

4 หมายถึง แผนแบบการวิจัย การออกแบบการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง การออกแบบการวัดตัวแปร และการออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูล สอดคล้องกับปัญหาวิจัย

3 หมายถึง แผนแบบการวิจัย การออกแบบการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง และการออกแบบการวัดตัวแปร สอดคล้องกับปัญหาวิจัย

- 2 หมายถึง แผนแบบการวิจัย และการออกแบบการสุ่มกลุ่มตัวอย่างสอดคล้องกับปัญหาวิจัย
- 1 หมายถึง แผนแบบการวิจัยสอดคล้องกับปัญหาวิจัย
- 0 หมายถึง แผนแบบการวิจัย การออกแบบการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง การออกแบบการวัดตัวแปร และการออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูล ไม่สอดคล้องกับปัญหาวิจัย

14. กำหนดประชากร และขนาดกลุ่มตัวอย่างเหมาะสมกับปัญหาวิจัย

- 4 หมายถึง กำหนดประชากร และขนาดกลุ่มตัวอย่างเหมาะสมกับปัญหาวิจัย โดยระบุเหตุผลในการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง และขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยอธิบายวิธีการคำนวณ หรือเกณฑ์ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยละเอียด
- 3 หมายถึง กำหนดประชากร และขนาดกลุ่มตัวอย่างเหมาะสมกับปัญหาวิจัย โดยระบุเหตุผลในการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง และขนาดกลุ่มตัวอย่าง
- 2 หมายถึง กำหนดประชากร และขนาดกลุ่มตัวอย่างเหมาะสมกับปัญหาวิจัย
- 1 หมายถึง กำหนดประชากรเหมาะสมกับปัญหาวิจัย แต่การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างไม่เหมาะสมกับปัญหาวิจัย
- 0 หมายถึง กำหนดประชากร และขนาดกลุ่มตัวอย่างไม่เหมาะสมกับปัญหาวิจัย

15. การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากร

15.1 การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากร (งานวิจัยเชิงปริมาณ)

- 4 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มโดยอาศัยหลักความน่าจะเป็น มีการจัดเข้ากลุ่มแบบสุ่ม
- 3 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มโดยอาศัยหลักความน่าจะเป็น
- 2 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยมีการจัดเข้ากลุ่มแบบสุ่ม
- 1 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง
- 0 หมายถึง ไม่ระบุการได้มาของกลุ่มตัวอย่าง

15.1 การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากร (งานวิจัยเชิงคุณภาพ)

- 4 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ระบุเหตุผลในการเลือก และขั้นตอนในการเลือกโดยอธิบายการเลือกตัวอย่างในแง่ของเวลา สถานที่ คน และเหตุการณ์ที่เหมาะสมกับปัญหาวิจัย
- 3 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ระบุเหตุผลในการเลือก และขั้นตอนในการเลือก
- 2 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ระบุเหตุผลในการเลือก
- 1 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

0 หมายถึง ไม่ระบุการได้มาของกลุ่มตัวอย่าง

16. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีคุณภาพ

4 หมายถึง มีการระบุวิธีการตรวจสอบเครื่องมือในด้านความเที่ยง ความตรงและมีการรายงานค่าสถิติคุณภาพของเครื่องมืออย่างครบถ้วน

3 หมายถึง มีการระบุวิธีการตรวจสอบเครื่องมือในด้านความเที่ยง และความตรง

2 หมายถึง มีการระบุวิธีการตรวจสอบเครื่องมือในด้านความเที่ยง แต่ไม่ระบุคุณภาพของเครื่องมือในด้านความตรง

1 หมายถึง มีการระบุถึงวิธีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ แต่ไม่ได้ระบุคุณภาพของเครื่องมือ

0 หมายถึง ไม่ระบุถึงการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ / เครื่องมือที่ใช้ไม่มีคุณภาพ

17. กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเหมาะสมกับปัญหาวิจัย

4 หมายถึง มีการระบุถึงกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่เหมาะสมกับปัญหาวิจัย และระบุแหล่ง/สถานที่ ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสม และมีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นลำดับขั้นตอนอย่างเป็นระบบ

3 หมายถึง มีการระบุถึงกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่เหมาะสมกับปัญหาวิจัย และระบุแหล่ง/สถานที่ ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสม

2 หมายถึง มีการระบุถึงกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่เหมาะสมกับปัญหาวิจัย

1 หมายถึง มีการระบุถึงกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล แต่ไม่เหมาะสมกับปัญหาวิจัย

0 หมายถึง ไม่ระบุถึงกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล

18. ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มีคุณภาพ

4 หมายถึง ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มีระดับการวัดหรือลักษณะของข้อมูลสอดคล้องกับปัญหาการวิจัยและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยระบุการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

3 หมายถึง ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มีระดับการวัดหรือลักษณะของข้อมูลสอดคล้องกับปัญหาการวิจัยและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

2 หมายถึง ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มีระดับการวัดหรือลักษณะของข้อมูลสอดคล้องกับวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1 หมายถึง ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มีระดับการวัดหรือลักษณะของข้อมูลไม่สอดคล้องกับวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

0 หมายถึง ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไม่มีคุณภาพ

19. การวิเคราะห์ข้อมูลมีความเหมาะสม

19.1 การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัยเชิงปริมาณ

4 หมายถึง สถิติวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ / ปัญหาวิจัย และ ระดับการวัดข้อมูล โดยมีการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติที่ใช้ และสามารถนำมาใช้ในการทดสอบสมมติฐานได้

3 หมายถึง สถิติวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ / ปัญหาวิจัย และระดับการวัดข้อมูล โดยมีการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติที่ใช้

2 หมายถึง สถิติวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ / ปัญหาวิจัย และระดับการวัดข้อมูล

1 หมายถึง สถิติวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ / ปัญหาวิจัย

0 หมายถึง สถิติวิเคราะห์ข้อมูลไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ / ปัญหาวิจัย

19.2 การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพ

4 หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ / ปัญหาวิจัย / ทฤษฎีที่ใช้ โดยมีการลดทอนขนาดและปริมาณของข้อมูล การเลือกเพื่อแสดงหลักฐานข้อมูล และการสร้างข้อสรุปและทดสอบยืนยันผลสรุปอย่างสมเหตุสมผล

3 หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ / ปัญหาวิจัย / ทฤษฎีที่ใช้ และสร้างข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผล

2 หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ / ปัญหาวิจัย และทฤษฎีที่ใช้

1 หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ / ปัญหาวิจัย

0 หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ / ปัญหาวิจัย

20. การแปลความผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีความถูกต้อง และเหมาะสม

4 หมายถึง การแปลความผลการวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับข้อค้นพบจากการวิจัย และมีการสรุปอ้างอิงจากกลุ่มตัวอย่างไปสู่ประชากร (inference) หรือนำเสนอข้อสรุปที่มีความเป็นนัยทั่วไป (general) รวมทั้งการแปลความมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และปัญหาวิจัยโดยผลการวิเคราะห์ที่ได้มีความถูกต้อง และน่าเชื่อถือ

3 หมายถึง การแปลความผลการวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับข้อค้นพบจากการวิจัย และมีการสรุปอ้างอิงจากกลุ่มตัวอย่างไปสู่ประชากร (inference) หรือนำเสนอข้อสรุปที่มีความเป็นนัยทั่วไป (general) โดยผลการวิเคราะห์ที่ได้มีความถูกต้อง และน่าเชื่อถือ

2 หมายถึง การแปลความผลการวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับข้อค้นพบจากการวิจัย และมีการสรุปอ้างอิงจากกลุ่มตัวอย่างไปสู่ประชากร (inference) หรือนำเสนอข้อสรุปที่มีความเป็นนัยทั่วไป (general)

1 หมายถึง การแปลความผลการวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับข้อค้นพบจากการวิจัย แต่ไม่มีการสรุปอ้างอิงจากกลุ่มตัวอย่างไปสู่ประชากร (inference) หรือนำเสนอข้อสรุปที่มีความเป็นนัยทั่วไป (general)

0 หมายถึง การแปลความผลการวิเคราะห์ข้อมูลไม่สอดคล้องกับข้อค้นพบจากการวิจัย

21. ผลสรุปที่ได้จากการวิจัยมีความครอบคลุม และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ / ปัญหาวิจัย

4 หมายถึง ผลสรุปที่ได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และปัญหาวิจัย โดยครอบคลุมปัญหาวิจัย และสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหรือปรากฏการณ์ที่ศึกษาได้อย่างชัดเจน และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ หรือสอดคล้องกับแนวคิด/ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

3 หมายถึง ผลสรุปที่ได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และปัญหาวิจัย โดยครอบคลุมปัญหาวิจัย และสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหรือปรากฏการณ์ที่ศึกษาได้อย่างชัดเจน

2 หมายถึง ผลสรุปที่ได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และปัญหาวิจัย และครอบคลุมปัญหาวิจัย

1 หมายถึง ผลสรุปที่ได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และปัญหาวิจัย แต่ยังไม่ครอบคลุมปัญหาวิจัย

0 หมายถึง ผลสรุปที่ได้ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และปัญหาวิจัย

22. การอภิปรายผลสอดคล้องกับผลการวิจัยและครอบคลุมประเด็นปัญหา

4 หมายถึง อภิปรายผลสอดคล้องกับผลการวิจัย และครอบคลุมประเด็นปัญหา มีการแสดงเหตุผลและเชื่อมโยงทฤษฎี และผลการวิจัยในอดีตเพื่อยืนยันความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย

3 หมายถึง อภิปรายผลสอดคล้องกับผลการวิจัย และครอบคลุมประเด็นปัญหา มีการแสดงเหตุผลและเชื่อมโยงทฤษฎีในการยืนยันความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย

2 หมายถึง อภิปรายผลสอดคล้องกับผลการวิจัย และครอบคลุมประเด็นปัญหา แต่ขาดเหตุผลหรือทฤษฎีในการยืนยันความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย

1 หมายถึง อภิปรายผลสอดคล้องกับผลการวิจัย แต่ไม่ครอบคลุมประเด็นปัญหา

0 หมายถึง อภิปรายผลไม่สอดคล้องกับผลการวิจัย และไม่ครอบคลุมประเด็นปัญหา

23. ข้อเสนอแนะในการวิจัยมีความเหมาะสม

4 หมายถึง ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปเป็นแนวคิดที่ได้จากกระบวนการวิจัย หรือผลการวิจัย โดยแสดงเหตุผลรองรับอย่างเพียงพอ และเป็นข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปใช้ได้ในทางปฏิบัติ

3 หมายถึง ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปเป็นแนวคิดที่ได้จากกระบวนการวิจัย หรือผลการวิจัย โดยแสดงเหตุผลรองรับอย่างเพียงพอ

2 หมายถึง ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปเป็นแนวคิดที่ได้จากกระบวนการวิจัย หรือผลการวิจัย แต่ขาดเหตุผลรองรับอย่างเพียงพอ

- 1 หมายถึง ข้อเสนอแนะในการวิจัยมีความเหมาะสม และเกี่ยวข้องกับการวิจัย แต่เป็นข้อเสนอแนะจากความคิดผู้วิจัย ไม่ได้มาจากการใช้ผลการวิจัยประกอบการให้ข้อเสนอแนะ
- 0 หมายถึง ข้อเสนอแนะในการวิจัยไม่มีความเหมาะสม และไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

24. ประโยชน์ของการวิจัยในด้านการนำไปปฏิบัติ

- 4 หมายถึง มีประโยชน์ในทางปฏิบัติต่อผู้เรียน ผู้สอน ผู้บริหารในสถาบัน หรือหน่วยงานในระดับภูมิภาค / ประเทศ
- 3 หมายถึง มีประโยชน์ในทางปฏิบัติต่อผู้เรียน ผู้สอน ผู้บริหารในสถาบัน หรือหน่วยงานในระดับจังหวัด
- 2 หมายถึง มีประโยชน์ในทางปฏิบัติต่อผู้เรียน ผู้สอน ผู้บริหารในสถาบัน หรือหน่วยงานในระดับเขตการศึกษา / อำเภอ
- 1 หมายถึง มีประโยชน์ในทางปฏิบัติต่อผู้เรียน ผู้สอน ผู้บริหารในสถาบัน หรือหน่วยงานของผู้วิจัย
- 0 หมายถึง มีประโยชน์ในทางปฏิบัติเฉพาะตัวผู้วิจัย

25. ประโยชน์ของการวิจัยในด้านวิชาการ

- 4 หมายถึง มีประโยชน์ในด้านวิชาการที่ได้สร้างองค์ความรู้ใหม่ พัฒนาทฤษฎี และแนวคิดและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้
- 3 หมายถึง มีประโยชน์ในด้านวิชาการที่ได้สร้างองค์ความรู้ใหม่ พัฒนาทฤษฎี และแนวคิด
- 2 หมายถึง มีประโยชน์ในด้านวิชาการที่ได้สร้างองค์ความรู้ใหม่
- 1 หมายถึง มีประโยชน์ในด้านวิชาการระดับการประยุกต์ทฤษฎีเพื่อนำไปใช้
- 0 หมายถึง มีประโยชน์ในด้านวิชาการเฉพาะตัวผู้วิจัย

26. การนำเสนอรายงานการวิจัยชัดเจน ครบถ้วน

- 4 หมายถึง นำเสนอรายงานการวิจัยครบถ้วนในหัวข้อสำคัญ โดยมีรายละเอียดที่สำคัญครบถ้วนชัดเจน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และปัญหาการวิจัย และมีการจัดระบบการนำเสนอเป็นขั้นตอนทำให้เข้าใจง่าย
- 3 หมายถึง นำเสนอรายงานการวิจัยครบถ้วนในหัวข้อสำคัญ โดยมีรายละเอียดที่สำคัญครบถ้วนชัดเจน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และปัญหาการวิจัย
- 2 หมายถึง นำเสนอรายงานการวิจัยครบถ้วนในหัวข้อสำคัญ โดยมีรายละเอียดที่สำคัญครบถ้วนชัดเจน
- 1 หมายถึง นำเสนอรายงานการวิจัยครบถ้วนในหัวข้อสำคัญ แต่ขาดรายละเอียดที่สำคัญ

0 หมายถึง นำเสนอรายงานการวิจัยโดยขาดหัวข้อสำคัญ ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิธีดำเนินการวิจัย สรุปและอภิปรายผล ข้อเสนอแนะ รวมถึงการอ้างอิง

27. การเขียนรายงานการวิจัยถูกต้องตามหลักวิชาการ

4 หมายถึง รูปแบบการเขียนรายงานการวิจัยถูกต้องตามหลักวิชาการ มีการอ้างอิงที่ถูกต้องครบถ้วน และภาษาที่ใช้มีการสะกดคำที่ถูกต้อง ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ รวมทั้งเขียนรายงานการวิจัยโดยใช้ภาษาที่เหมาะสม สละสลวย มีการจัดรูปแบบหน้าอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย

3 หมายถึง รูปแบบการเขียนรายงานการวิจัยถูกต้องตามหลักวิชาการ มีการอ้างอิงที่ถูกต้องครบถ้วน และภาษาที่ใช้มีการสะกดคำที่ถูกต้อง ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

2 หมายถึง รูปแบบการเขียนรายงานการวิจัยถูกต้องตามหลักวิชาการ มีการอ้างอิงที่ถูกต้องครบถ้วน แต่ภาษาที่ใช้ยังมีการสะกดคำที่ไม่ถูกต้อง ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

1 หมายถึง รูปแบบการเขียนรายงานการวิจัยถูกต้องตามหลักวิชาการ แต่การอ้างอิงไม่ครบถ้วน

0 หมายถึง รูปแบบการเขียนรายงานการวิจัยไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เช่น ขาดการอ้างอิง หรืออ้างอิงผิดรูปแบบ หรือใช้เครื่องหมาย และสัญลักษณ์ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

28. ภาคผนวกประกอบไปด้วยสาระที่เสริมความรู้ในงานวิจัย

4 หมายถึง มีการนำเสนอเอกสารที่สำคัญไว้ในภาคผนวก เช่น รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตารางผลการวิเคราะห์ข้อมูล หรือค่าสถิติ อย่างครบถ้วนและมีการจัดเรียงอย่างเป็นลำดับเข้าใจง่าย รวมทั้งสาระในภาคผนวกมีความสอดคล้อง/เชื่อมโยงกับเนื้อหาในรายงานวิจัย

3 หมายถึง มีการนำเสนอเอกสารที่สำคัญไว้ในภาคผนวก เช่น รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตารางผลการวิเคราะห์ข้อมูล หรือค่าสถิติ อย่างครบถ้วนและมีการจัดเรียงอย่างเป็นลำดับเข้าใจง่าย

2 หมายถึง มีการนำเสนอเอกสารที่สำคัญไว้ในภาคผนวก เช่น รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตารางผลการวิเคราะห์ข้อมูล หรือค่าสถิติ อย่างครบถ้วน

1 หมายถึง มีการนำเสนอเอกสารที่สำคัญไว้ในภาคผนวก เช่น รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตารางผลการวิเคราะห์ข้อมูล หรือค่าสถิติ แต่ยังไม่ครบถ้วน

0 หมายถึง ไม่มีภาคผนวก

29. คุณภาพงานวิจัยโดยสรุปในภาพรวม

- 4 หมายถึง คุณภาพงานวิจัยโดยสรุปในภาพรวม มีคุณภาพอยู่ในระดับสูง
- 3 หมายถึง คุณภาพงานวิจัยโดยสรุปในภาพรวม มีคุณภาพอยู่ในระดับค่อนข้างสูง
- 2 หมายถึง คุณภาพงานวิจัยโดยสรุปในภาพรวม มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง
- 1 หมายถึง คุณภาพงานวิจัยโดยสรุปในภาพรวม มีคุณภาพอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ
- 0 หมายถึง คุณภาพงานวิจัยโดยสรุปในภาพรวม มีคุณภาพอยู่ในระดับต่ำ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค.

งานวิจัยทางดนตรีศึกษาที่นำมาสังเคราะห์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

งานวิจัยที่สังเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาน

- เฉลิมชัย สีตะระโล. (2539). ผลของการฟังนิทานประกอบดนตรีที่มีต่อความเข้าใจในการฟังของนักเรียนชั้นประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนาพจน์ ภูมิภักดิ์. (2532). ผลของทำนองเพลงที่คุ้นเคยและไม่คุ้นเคยประกอบภาพที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเสียงของเครื่องดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนาภรณ์ ตันเจริญ. (2536). การพัฒนารูปแบบการสอนตามแนวเมตาคognitionขึ้นเพื่อเพิ่มความสามารถทางดนตรีในการทำอิมโพรไวเซชัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎิบัณฑิต. ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประยูทธ ไทยธานี. (2546). การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบความถนัดทางดนตรีไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎิบัณฑิต. ภาควิชาสารัตถศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงษ์ลดานา นาควิเชียร. (2537). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการสอนตามแนวคิดของโคคายกับการสอนตามแนวคิดของเบอร์เกตันและบอร์ด์แมน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พันธ์ศักดิ์ พลสารัม. (2532). การศึกษาพฤติกรรมการสอนดนตรีในวิทยาลัยอีสานใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิเศษ ภัทรพงษ์. (2540). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชากีตาร์เบื้องต้นสำหรับผู้เรียนกลุ่มสนใจ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. ภาควิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรภาภา ชันส์อานงค์. (2543). ผลของบรรยากาศการเรียนรู้ทางจิตวิทยาที่มีต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีด้านทฤษฎีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. ภาควิชาสารัตถศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วัฒน์ มาศศมน. (2528). การทดลองสอนโน้ตสากลเบื้องต้นโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานแก่นักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.
ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิญญู ทรัพย์ประภา. (2525). ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 วิชาดนตรีและนาฏศิลป์ของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิทยา ใต้ทอง. (2536). ผลของสัปดาห์โน้ตดนตรีที่มีต่อความชัดเจนในการอ่านของนักดนตรี
วงโยธวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.
ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิมลรัตน์ วิมลรัตนกุล. (2547). การพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถทางการขับร้องของ
ครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กวัยอนุบาลโดยการประยุกต์ใช้แนวคิด
ทางดนตรีของโคดาเย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาหลักสูตร การสอนและ
เทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภกร มรกต. (2535). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงอยู่ของการเรียนรู้โน้ต
สากลเบื้องต้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยเพลงพื้นบ้านอีสานได้กับ
เพลงไทยสมัยนิยม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาประถมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภารัตน์ ชาญเลขา. (2535). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาขับร้องเพลงไทยของ
นักศึกษาวิทยาลัยครูที่เรียนโดยการใช้ชุดการสอนจุลบทกับการสอนแบบปกติ.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สุมาลี ขจรดำรงกิจ. (2527). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ซอสุริยโคธอร์และใช้การขับร้อง. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรวรรณ บรรจงศิลป์. (2518). องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับความถนัดทางดนตรีของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทมหาบัณฑิต. ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานวิจัยที่สังเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

- ขวัญใจ อีลีย์. (2533). *สภาพและปัญหาของดนตรีศึกษาในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. ภาควิชาสารัตถศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จารึก ศุภพงศ์. (2546). *การศึกษาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี: กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทัศน์เอย อายุเจริญ. (2535). *สภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทิรัตน์ คมขำ. (2539). *การศึกษาการใช้เพลงในการเรียนการสอนเด็กวัยอนุบาล*. วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต. ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บันลือ กันพงษ์. (2535). *ผลการสอนดนตรีสากลชั้นพื้นฐานโดยกระบวนการเรียนรู้ภาษาต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสาน บริบูรณ์นางกูร. (2537). *การศึกษาการจัดกิจกรรมดนตรีไทยในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัญญา รุ่งเรือง. (2533). *การศึกษาแนวคิดในการสอนเพื่อพัฒนาดนตรีไทยของผู้สอนดนตรีไทย ระดับอุดมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. ภาควิชาสารัตถศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มาศสุภา สีสูกอง. (2531). *พัฒนาการของการศึกษาวิชาชีพดนตรีไทยในสมัยรัตนโกสินทร์*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เหมราช เหมหงษา. (2541). *วิวัฒนาการการถ่ายทอดการบรรเลงจะเข้: การศึกษาเชิง ประวัติศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. ภาควิชาสารัตถศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศราวุธ เสี่ยงแจ่ม. (2538). *การวิเคราะห์โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษาของวิทยาลัยครูเทพสตรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศุภชัย จันทรสุวรรณ. (2538). *การวิเคราะห์แนวพระราชดำริและบทบาทของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการส่งเสริมการศึกษาทางด้านนาฏศิลป์และดนตรี: กรณีศึกษา เฉพาะกรณีโรงเรียนพรานหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์. วิทยาลัยนพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. ภาควิชาสารัตถศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สงบศึก ธรรมวิหาร. (2534). *แนวคิดและวิธีการของมนตรี ตราโมท ในการอนุรักษ์และถ่ายทอด ดนตรีไทยและเพลงไทย. วิทยาลัยนพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. ภาควิชาสารัตถศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สมบัติ กระจ่างยุทธ. (2542). *การศึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรีในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยาลัยนพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. ภาควิชาประถมศึกษาศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สายพิณ พุทธิสาร. (2543). *การศึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรีไทยในโรงเรียน มัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนที่ได้รางวัลการประกวด วงดนตรีไทย ถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ. วิทยาลัยนพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สุชาติ ต้นธนะเดชา. (2516). *การวิเคราะห์แบบทดสอบวัดความถนัดทางดนตรีของซีซอร์เพื่อใช้กับ เด็กไทย. วิทยาลัยนพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สิทธิ สิทธิการุณย์. (2545). *การบริหารกิจกรรมนักเรียนด้านการจัดการวงโยธวาทิต: กรณีศึกษา โรงเรียนวัดสุทธิวรารามและโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย. วิทยาลัยนพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สุวรรณ วังโสภณ. (2547). *การศึกษาวัฒนธรรมการถ่ายทอดดนตรีประจำชาติไทยและญี่ปุ่น. วิทยาลัยนพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทาง การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- เสน่ห์ บุญช่วย. (2539). *สภาพ ปัญหา และความต้องการสื่อการสอนวิชาดนตรีของครู ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพ. วิทยาลัยนพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- อรุณ วิวัฒน์ปฐพี. (2527). *การประเมินหลักสูตรวิชาเอกดนตรีศึกษาในวิทยาลัยครู. วิทยาลัยนพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต. ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- อุษณีย์ จันทรวิลาักษณ์. (2534). *การศึกษากิจกรรมดนตรีสำหรับนักเรียนอนุบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยาลัยนพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

งานวิจัยที่สังเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์อภิमान

ชัยวัฒน์ พรพัฒนานุกุล. (2546). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องเครื่องดนตรีสากลประเภทเครื่องลมทองเหลือง. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

โสฬส สนธิเณร. (2546). ผลของการใช้ดนตรีประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่: กรณีศึกษาศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขตดินแดง. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. ภาควิชาอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

งานวิจัยที่สังเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ธนพล ตีระชาติ. (2546). สมรรถภาพทางเทคโนโลยีการศึกษาของอาจารย์ดนตรีในสถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พรทิพา สุกใส. (2546). การบริหารงานบุคคลของสาขาวิชาดนตรีสากลในมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มหาวิทยาลัยมหิดล

งานวิจัยที่สังเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์อภิमान

กนก ศิริกุล. (2546). การศึกษาความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนดนตรีในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ของครูโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

กาญจนา สุภาวี. (2543). ปัญหาการสร้างข้อสอบวัดความสามารถทางพุทธิพิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปะกับชีวิต (ดนตรี) ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

- กุมารี สุวรรณสิงห์. (2543). การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอน การปฏิบัติขลุ่ยเพียงออเบื้องต้น ในรายวิชาดนตรีไทยปฏิบัติตามความถนัด 1 (ศ 029) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กัจจ กัญจนถาวร. (2541). การศึกษาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องกระบวนการสร้างขลุ่ย. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กำพล เนตรเขย. (2544). การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนการฝึกปฏิบัติฆ้องวงใหญ่ เรื่องเพลงต้นเพลงฉิ่ง 2 ชั้น. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จากรวรรณ สุริยวรรณ. (2544). เจตคติของนักเรียนระดับชั้นต้นปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนการสอนวิชา ทฤษฎีโน้ต-ร้องโน้ต ในวิทยาลัยนาฏศิลป์. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จันทนา คชประเสริฐ. (2542). การสร้างชุดการสอนฝึกปฏิบัติขับร้องเพลงพื้นเมืองภาคกลาง เรื่อง เพลงเทพทองสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จิระพร พนมวัน ณ ออยุธยา. (2544). ความคาดหวังด้านการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม ในโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จิตตพันธ์ แสนเมือง. (2544). การศึกษาประสิทธิภาพชุดการสอนปฏิบัติเครื่องดนตรีในวงโปงลางเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชัญฉิกา แก้วสว่าง. (2543). สภาพการปฏิบัติในการประเมินผลดนตรีไทยภาคปฏิบัติของอาจารย์ผู้สอนปี่พาทย์และเครื่องสายไทยในวิทยาลัยนาฏศิลป์. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ดวงเดือน คุปต์คาร. (2541). การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนเรื่องสาระของทำนองเพลงไทยผ่านทักษะการขับร้อง สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ดำรงศักดิ์ ทับทิมโต. (2542). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ทักษะปฏิบัติขลุ่ยรีคอร์เดอร์และ
ทฤษฎีโน้ตสากล ในรายวิชาศิลปะกับชีวิต 4 (ศ .204) โดยใช้วิธีการสอนแบบศูนย์การ
เรียนกับการสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ธนกฤษณ์ วงศ์คำจันทร์. (2544). ปัญหาการสอนวิชาดนตรีศึกษาในรายวิชาศิลปะกับชีวิต
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์
ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

นันธิดา จันทรางศุ. (2544). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของชุดเตรียมความพร้อมในการเรียนซิม
ของนักเรียนชั้นกลางปีที่ 1 วิชาซิม 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ ที่สอนด้วยการคิดอย่างมี
วิจารณ์ญาณกับการสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชา
ดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

นิภา ไสภาสัมฤทธิ์. (2541). การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนเรื่องแบบฝึกทักษะการดีด
จะเข้เบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 วิชาเอกจะเข้ วิทยาลัยนาฏศิลป์. วิทยานิพนธ์
ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

นิมิตาภรณ์ ด้บบแล. (2543). การสร้างและพัฒนาชุดการสอนแบบศูนย์การเรียน เรื่องเครื่อง
ดนตรีไทย สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชา
ดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

นิรัตน์ เล็กสรารัฐ. (2545). การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเรื่อง เครื่องดนตรีไทยในวงมโหรี
เครื่องคู่ ผ่านทักษะการฟังสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ประโมทย์ พ่อค้า. (2542). การพัฒนาชุดการสอนทฤษฎีดนตรีสากลเบื้องต้นโดยผ่านทักษะปฏิบัติ
ขลุ่ยรีคอร์เดอร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล.

ปนัดดา เพิ่มพานิช. (2544). เจตคติของนักเรียนชั้นกลางปีที่ 1 ต่อวิชาสังคีตนิยม 2 วิทยาลัย
นาฏศิลป์ กรมศิลปากร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต.
สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ปิยมภรณ์ สบายแท้. (2545). การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนเรื่องทฤษฎีดนตรีสากล
พื้นฐาน ผ่านทักษะขับร้องประสานเสียง. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชา
ดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

- พรทิภา ผลโพธิ์. (2544). บทบาทชมรมครูดนตรีไทยต่อการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอนดนตรีในระบบโรงเรียน: กรณีศึกษาศชมรมครูดนตรีไทยจังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เมทินี เตชะวิทยากุล. (2545). ความคาดหวังของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนดนตรีตามโครงการศึกษาดนตรีสำหรับบุคคลทั่วไป วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วาสนา ร่มโพธิ์. (2545). การศึกษาความรู้ เจตคติ และการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลปภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วันดี เกาคำ. (2541). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาพื้นฐานขับร้องเพลงไทยในระดับปริญญาตรี ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏ ที่เรียนโดยการใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิชา เชาวศิลป์. (2540). พฤติกรรมการสอนวิชาปฏิบัติดนตรีสากลของอาจารย์ดนตรีในสถาบันราชภัฏ กรุงเทพมหานคร ตามความเห็นของนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วีระ ถาวร. (2544). เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การสอนทักษะการปฏิบัติไวโอลอนเชลโล ระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยการอ่านโน้ตกับวิธีการร้องโน้ต ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนเซนต์จอห์น. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วีระชัย จารย์รัตน. (2544). การศึกษาการใช้หลักสูตรการสอนวิชาดนตรีศึกษา ในรายวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กรณีศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศศิวิมล ช่างเรียน. (2548). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาเครื่องดนตรีปฏิบัติสากลของนักเรียนเตรียมอุดมดนตรี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5-6 วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ศิริพร ปัตตะพงษ์. (2543). *ประสิทธิภาพของชุดการสอนเรื่องการผสมเสียงผ่านทักษะการฟัง สำหรับนักศึกษาสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.*
- สายันต์ บุญใบ. (2543). *การศึกษากระบวนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องลมไม้ในสถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.*
- สุระชัย สีนุบผา. (2541). *การหาประสิทธิภาพของบทฝึกการเอื้อนในรายวิชา ขั้วร้อง 1 ระดับ นามาศิลป์ชั้นกลางปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.*
- สมจิตร คำอ้น. (2543). *ชุดการสอนปฏิบัติเครื่องสายไทย ในรายวิชาดนตรีไทยปฏิบัติตาม ความถนัด 1 (ศ. 028) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.*
- สมศักดิ์ สนใจ. (2542). *การพัฒนาชุดการสอนการอ่านและร้องโน้ตสากลในรายวิชา ดส. 1114 คีตศิลป์สากล 2 ในวิทยาลัยนาฏศิลป์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชา ดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.*
- หัตทยา แผ่นชัยภูมิ. (2542). *การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนเรื่อง โครงสร้างชั้นลักษณะร ทางการดนตรีผ่านทักษะการฟัง สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยพายัพ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.*
- อุดมพันธ์ มณีรัตน์. (2544). *การศึกษาความคิดเห็นของครูไทยมุสลิมที่มีต่อสภาพการจัดการสอน วิชาดนตรีและกิจกรรมดนตรี ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ บันนังสตา จังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.*
- เอกลักษณ์ เล้าเจริญ. (2544). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการฝึกสอดประสานใน รายวิชาปฏิบัติศิลป์สากล 1 ของนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ ระหว่างการสอน แบบแยกกระสวนจังหวะและทำนองกับการสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.*

อรนุชา อัญญาวัชระ. (2541). การเปรียบเทียบทักษะการเป่ารีคอร์เดอร์ของนักเรียนระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ระหว่างกลุ่มที่
สอนโดยวิธีการผสมผสานการอ่านโน้ตและการร้องโน้ต กับกลุ่มที่สอนโดยวิธีการอ่านโน้ต
และวิธีการร้องโน้ต. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานวิจัยที่สังเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

เกษม รักษาเคน. (2543). ศึกษาการเรียนการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมไม้ โปกรემมิวิชา
ดนตรีศึกษา ตามหลักสูตรสถาบันราชภัฏ: กรณีศึกษาสถาบันราชภัฏภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

กิจชัย สองเนตร. (2545). กระบวนการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านวงสะล้อ ซอ ปีน ของครูศิลป์ใน
อำเภอเมือง จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ครองจิต สุภาคย์รังสี. (2546). การศึกษาสภาพการวัดผลและประเมินผลวิชาปฏิบัติกีตาร์ใน
สถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

จเร คู่แก้ว. (2547). กระบวนการเรียนการสอนปี่ใน ในสถาบันอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

จักรายุทธ นพราลัย. (2544). การจัดกิจกรรมนอกเวลาดนตรีพื้นบ้านอีสาน ในโรงเรียนสังกัด
กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชา
ดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ชัยวัฒน์ เขาวนรัตน์. (2544). สภาพการศึกษารายวิชาปฏิบัติดนตรีสากลของภาคศึกษาดุริยางค์
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

เชิดศักดิ์ ศรียาภย์. (2543). การศึกษาสภาพการสอนวิชาดนตรีในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น
ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4. วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ดุสิต ไชยศร. (2546). การจัดกิจกรรมปฏิบัติเครื่องดนตรีแคนนอกเวลาเรียน ในโรงเรียน
ประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ทรงศักดิ์ ปัทมรุจ. (2549). การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน
ของอาจารย์ผู้สอนวิชาดนตรี ในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธนาคาร แพทย์วงษ์. (2541). การศึกษาแผนการฝึกและการคัดเลือกนักดนตรี สำหรับวงโยธวาทิต
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธิตี ปัญญาอินทร์. (2550). ระบบการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกใน
มหาวิทยาลัยราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นัตยา หงษ์ศิลา. (2543). สถานภาพทางวิชาการของครูดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัด
สุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นิคม ศรีรักสูงเนิน. (2546). การศึกษากิจกรรมวงโยธวาทิตของกลุ่มสถาบันราชภัฏอีสานใต้.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นิตยา พุ่มแสงทอง. (2543). ความคิดเห็นและความคาดหวังของครูสอนดนตรีในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต.
สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นิรมาน จันทร์ประวัติ. (2546). การศึกษาสภาพการสอนขลุ่ยเพียงออของโรงเรียนระดับ
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นิวัฒน์ วรรณกรรม. (2541). การสอนดนตรีปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นพพร กิจจา. (2546). การจัดกิจกรรมนอกเวลาดนตรีที่บ้านวงสะล้อ ซอ ซึง ระดับประถมศึกษา
ของจังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปริวัฒน์ ถานิสโร. (2544). กระบวนการสอนวิชาดนตรีสากลในวิทยาลัยสารพัดช่าง. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ปริม ฉัตรวิชัย. (2543). *การศึกษาการสอนวิชาเปียโนที่โรงเรียนวิดากรการดนตรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปฤณ รักชีพ. (2549). *ชุดการสอนกีตาร์สำหรับวิทยาลัยสารพัดช่างธนบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พินิตร กลับทวี. (2542). *การศึกษาเพื่อพัฒนาชุดการสอนการปฏิบัติซ้องวงใหญ่ เรื่องเพลงเดี่ยวพญาโศก สำหรับนักเรียนชั้นกลางปีที่ 3 วิชาเอกเป่าพาทย์ วิทยาลัยนาฏศิลป์*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ไพรัช ธีรภักดิ์. (2544). *สภาพการสอนวิชาดนตรีในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มังกร จินดาวัฒน์. (2546). *การศึกษาการจัดวงโยชวาทิตของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขต มูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ลักขณา สังฆบุตร. (2544). *การจัดกิจกรรมดนตรีไทยเสริมหลักสูตร ในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วณิ ลัดดาภรณ์. (2542). *การศึกษาประสิทธิภาพของแบบฝึกซ้ำพร้อมประสานเสียง ในรายวิชา MSID 102 มหาวิทยาลัยมหิดล*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วาทีต สุวรรณสมบุญ. (2547). *แนวโน้มของการศึกษาดนตรีระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วรเชษฐ์ วรพูนันท์. (2549). *ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของครูดนตรี ในการส่งนักเรียนสอบดนตรีสากลเทียบมาตรฐาน กรณีศึกษาเครื่องดนตรีเปียโน ของสถาบัน Trinity College London*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วีระศักดิ์ กลั่นรอด. (2541). *การสอนเครื่องสายไทยในวิทยาลัยนาฏศิลป์*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุภัทรชัย กระสินหอม. (2550). *แผนการเรียนรู้กิจกรรมเสริมดนตรีที่บ้าน เรื่อง การเป่าโหวด ที่สอนโดยเน้นการคิดวิเคราะห์ ช่วงชั้นที่ 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

- สุเมธ สุรินทร์. (2544). สภาพการเรียนการสอนวิชาดนตรีในโรงเรียนประถมศึกษาเขตตำบล บางพลวง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุวดี พิณประภัศร์. (2543). การใช้สื่อการสอนเนื้อหาวิชาดนตรีของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมจิตร ไสสุวรรณ. (2548). การดนตรีศึกษาในสถาบันการศึกษาของรัฐ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมชาย เอี่ยมบางยุง. (2545). กระบวนการถ่ายทอดซึมของชมรมดนตรีไทยมูลนิธิ หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปะบรรเลง). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมพงษ์ วงษ์ดี. (2541). การสอนวิชาสังคีตนิยมในมหาวิทยาลัยภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมศักดิ์ พนเสาวภาคย์. (2541). การศึกษาเพื่อพัฒนาชุดการสอนการฝึกปฏิบัติฆ้องวงใหญ่ เรื่อง เพลงไหมโรงร่มเกล้า. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ลำฤทธิ คงทรัพย์. (2545). การจัดกิจกรรมวงดนตรีสากลในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อรรถพร ทศนะ. (2546). ความคิดเห็นของครูดนตรีไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ต่อเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาและวิชาชีพดนตรีไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อัญชญา สุตมาต. (2546). การศึกษาหลักสูตรและกระบวนการศึกษาดนตรีสำหรับเด็กเล็กของ สถาบันจินตการดนตรี สถาบันดนตรีมีฟ้า และสถาบันดนตรีเคพีเอ็น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

มหาวิทยาลัยศิลปากร

งานวิจัยที่สังเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์อภิमान

นพพงษ์ วงษ์จำปา. (2548). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากบทเรียนผ่านเว็บวิชา
ดนตรี เรื่องการอ่านโน้ตสากล กับการสอนปกติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.
วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

งานวิจัยที่สังเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ. (2540). การมีส่วนร่วมและกระบวนการถ่ายทอดความรู้ของปราชญ์
ชาวบ้าน ในการสอนดนตรีพื้นบ้าน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต.

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วราลี ศรีทอง. (2544). การถ่ายทอดดนตรีไทยของปราชญ์ชาวบ้านในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต.

ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อภิญา ตันศิริ. (2544). เงื่อนไขการเลือกเรียนและสภาพการเรียนการสอนดนตรีไทยของนิสิต/
นักศึกษาปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต.

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อุบลรัตน์ กิจไมตรี. (2544). การพัฒนาหลักสูตรเพื่อถ่ายทอดเพลงอีแซว ภูมิปัญญาท้องถิ่น
สุพรรณบุรี สำหรับนักเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต.

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

งานวิจัยที่สังเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์อภิमान

- เทพิกา รอดสการ. (2548). การศึกษาพฤติกรรมการเรียนวิชาดนตรีของนักศึกษาวิชาเอกดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ เขตภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฐปทอง ศรีทองท่วม. (2538). ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ โดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการศึกษานปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เบญจวรรณ เหมือนสุวรรณ. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเล่นเปียโนให้ได้เกณฑ์ มาตรฐานขั้นสูงของผู้เรียนเปียโนในสถาบันดนตรีเอกชน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บงกช ประทีปช่วง. (2547). ทักษะของนักศึกษาต่อการเรียนดนตรีไทย โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา สถาบันราชภัฏในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการ อุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุมาลี พรหมชาติ. (2532). องค์ประกอบเฉพาะทางดนตรีบางประการที่สัมพันธ์กับความสามารถ ทางดนตรีไทยของนักเรียนในระดับประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นกลาง. วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรุณี เต๊ะอ้วน. (2550). การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ สาระดนตรี ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ มัลติมีเดียสองรูปแบบที่ใช้แบบแผนการทดลองต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

งานวิจัยที่สังเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

กฤษฎณ์ ภูริเทเวศร์. (2550). *สภาพและปัญหาการเตรียมวงโยธวาทิตในระดับชั้นมัธยมศึกษา เพื่อเข้าร่วมประกวดวงโยธวาทิตชิงถ้วยพระราชทานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ครั้งที่ 26 ประจำปี 2550*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ต้องจิตต์ จิตดี. (2547). *การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามแนวคาร์ล ออร์ฟ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศรายุทธ จันทรางกูร. (2548). *โรงเรียนสอนดนตรีเอกชน: สภาพทั่วไป ต้นทุน และความต้องการครูสอนดนตรี ในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง.

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในค่าขนาดอิทธิพลโดยใช้โปรแกรม HLM

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Program: HLM 6 Hierarchical Linear and Nonlinear Modeling
 Authors: Stephen Raudenbush, Tony Bryk, & Richard Congdon
 Publisher: Scientific Software International, Inc. (c) 2000
techsupport@ssicentral.com
www.ssicentral.com

Module: HLM2.EXE (6.03.26284.1)
 Date: 12 March 2008, Wednesday
 Time: 15:50: 0

SPECIFICATIONS FOR THIS HLM2 RUN

Problem Title: no title

The data source for this run = test_es

The command file for this run = whlmtemp.hlm

Output file name = C:\Documents and Settings\user\Desktop\music ed spss\
 spssปริมาณ\hlm2.txt

The maximum number of level-1 units = 159

The maximum number of level-2 units = 62

The maximum number of iterations = 100

Method of estimation: restricted maximum likelihood

Weighting Specification

	Weighting?	Weight Variable	Name	Normalized?
Level 1	no			
Level 2	no			
Precision	no			
The outcome variable is			D	

The model specified for the fixed effects was:

Level-1 Coefficients	Level-2 Predictors
INTRCPT1, B0	INTRCPT2, G00

The model specified for the covariance components was:

Sigma squared (constant across level-2 units)
 Tau dimensions
 INTRCPT1

Summary of the model specified (in equation format)

Level-1 Model

$$Y = B0 + R$$

Level-2 Model

$$B0 = G00 + U0$$

Iterations stopped due to small change in likelihood function

***** ITERATION 7 *****

Sigma_squared = 2.08261

Tau

INTRCPT1,B0 19.46294

Tau (as correlations)

INTRCPT1,B0 1.000

Random level-1 coefficient Reliability estimate

INTRCPT1, B0 0.938

The value of the likelihood function at iteration 7 = -3.749765E+002

The outcome variable is D

Final estimation of fixed effects:

Fixed Effect	Coefficient	Standard Error	T-ratio	Approx. d.f.	P-value
For INTRCPT1, B0					
INTRCPT2, G00	2.328620	0.578594	4.025	61	0.000

The outcome variable is D

Final estimation of fixed effects
(with robust standard errors)

Fixed Effect	Coefficient	Standard Error	T-ratio	Approx. d.f.	P-value
For INTRCPT1, B0					
INTRCPT2, G00	2.328620	0.573860	4.058	61	0.000

Final estimation of variance components:

Random Effect		Standard Deviation	Variance Component	df	Chi-square	P-value
INTRCPT1, level-1,	U0	4.41168	19.46294	61	867.21772	0.000
	R	1.44312	2.08261			

Statistics for current covariance components model

Deviance = 749.952999

Number of estimated parameters = 2

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายณัฏฐิ์ เชียงชนะนา เกิดเมื่อวันที่ 10 เมษายน พ.ศ.2527 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ครุศาสตร์บัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 1 (เหรียญทอง) สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2548 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา ในปีการศึกษา 2549 โดยได้รับทุนอุดหนุนการศึกษา ในระดับบัณฑิตศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อเฉลิมฉลองวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมายุครบ 72 พรรษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย